

NOMOTEHNIČNE SMERNICE

SLUŽBA VLADE REPUBLIKE SLOVENIJE
ZA ZAKONODAJO

NOMOTEHNIČNE SMERNICE

© Služba Vlade Republike Slovenije za zakonodajo, 2018. Vse pravice pridržane.

Brez pisnega dovoljenja založnika je prepovedano reproduciranje, distribuiranje, javna priobčitev, predelava ali druga uporaba tega avtorskega dela ali njegovih delov v kakršnemkoli obsegu ali postopku, vključno s fotokopiranjem, tiskanjem ali shranitvijo v elektronski obliki, razen v primerih vsebinskih omejitev avtorske pravice iz zakona, ki ureja avtorsko in sorodne pravice.

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

340.13

NOMOTEHNIČNE smernice. - 3., spremenjena in dopolnjena
izd. - Ljubljana : Služba Vlade Republike Slovenije za zakonodajo,
2018

ISBN 978-961-288-787-2

296808960

SLUŽBA VLADE REPUBLIKE SLOVENIJE ZA ZAKONODAJO

NOMOTEHNIČNE SMERNICE

TRETJA, SPREMENJENA IN DOPOLNJENA IZDAJA

LJUBLJANA 2018

• • •

Tretji, spremenjeni in dopolnjeni izdaji Nomotehničnih smernic na pot

Pred vami je tretja izdaja Nomotehničnih smernic. Okroglih deset let je minilo od prejšnje izdaje in še štiri, odkar so Nomotehnične smernice prvič ugledale luč sveta. Takrat je dr. Borut Šinkovec prvi v naši državi zbral in zapisal, predvsem pa tudi sam jasno definiral mnoga pravila, ki so bila dotlej uveljavljena predvsem pri ustnih in pisnih usklajevanjih v postopkih priprave in sprejemanja predpisov in so se, temu primerno nedorečena, predvsem pa nezapisana, prenašala s starejših sodelavcev na mlajše, se včasih tudi ljubosumno skrivala, saj je šlo za znanje, ki ga je bilo mogoče pridobiti le z dolgoletnim pripravljanjem in redigiranjem predpisov ... Deset let je ravno pravi čas, da smo lahko v smernice zapisali vse tisto, kar je narekoval razvoj nomotehnike in vsakdanjih praks priprave predpisov. Te prakse niso zgolj posledica nekega premočrtnega razvoja nomotehnike, ki bi ves čas šel le na bolje, temveč pogosto tudi čisto praktičnih težav in tudi slabih praks, s katerimi se v postopkih priprave predpisov srečujemo ne le sodelavci Službe Vlade Republike Slovenije za zakonodajo, ampak tudi vsi drugi pravniki redaktorji. Tretja izdaja Nomotehničnih smernic je tako predvsem odraz prakse, poskušali smo odpraviti vse nedorečenosti in tudi s skoraj povsem prenovljenimi primeri odgovoriti na čim več vprašanj, s katerimi se pri svojem delu srečuje vsak pripravljavec predpisov. Pri tem je treba opozoriti, da te smernice niso povsem rigidne in da naš namen nikakor ni narediti teh pravil čim bolj togih, saj bi to pomenilo, da v resnici zaviramo razvoj nomotehnike. Vsak pravnik redaktor se slej ko prej znajde v situaciji, ko uveljavljeno pravilo ne zadošča, ko ugotovi, da ga ne more uporabiti in takrat najbolj prideta do izraza njegovo znanje in kreativnost. Nomotehnika je v veliki meri vprašanje strokovnih standardov, ki se uveljavljajo skozi dolgoletno prakso, in ta pravila so v veliki meri tudi stvar dogovora in premisleka, kako najbolje zapisati posamezno normo. Nomotehnična pravila bi torej lahko bila marsikdaj tudi drugačna, kar pa še zdaleč ne pomeni, da so poljubna, saj pravna

varnost zahteva poenotenost pravil pisanja predpisov. Vsako neupravičeno odstopanje od teh pravil je pri interpretaciji norme lahko zelo problematično, saj se takoj postavi vprašanje, s kakšnim namenom je pripravljavec predpisa zapisal normo drugače od uveljavljenega pravila in kaj je želel s tem sporočiti, ali je torej razlog za ta odstop od pravila morda v drugačni vsebini zapisane norme. Zato je spoštovanje nomotehničnih pravil izjemno pomembno in odstopanje od njih lahko kaj hitro povzroči resne težave pri interpretaciji posamezne norme. Zelo pomembno je torej, da se ne zgodi, da bi bil odgovor na vprašanje, kaj je pripravljavec predpisa mislil, ko je zapisal neko normo, da pač žal ni nič mislil, oziroma da je ni dobro premislil, kot se v takih primerih vse prepegosto dogaja.

Priprava dobrega predpisa je dolgotrajno, zahtevno in natančno delo, za katerega potrebujemo predvsem znanje in čas. Če to delo dobro opravimo, se ta čas in trud vrneta takrat, ko predpisa ni treba takoj spreminjati in dopolnjevati, saj je ustrezno »prijel« in uresničil svoje cilje. In ta trud se lahko vrne stoterno ali tisočerno, ko predpis ne povzroča večjega števila sporov, omogoča njihovo učinkovito reševanje in sankcioniranje protipravnih ravnanj.

V naši državi se veliko ukvarjamo s predpisi in normiranjem, vprašanje pa je, ali to delamo dovolj kakovostno, dovolj premišljeno, dovolj smotno. Poleg prevelike hitrosti sprejemanja predpisov je zelo problematična prepegosta praksa uporabe zunanjih strokovnjakov in zanemarjanja lastne državne uprave, ki v drugih državah vsekakor sama piše zakone in zunanje strokovnjake pritegne predvsem za pomoč pri posameznih, posebej teoretičnih vprašanjih, nedopustno pa je nanje prevaliti normiranje vrste kompleksnih vprašanj, s katerimi se sooča država. Žal se to vse prepegosto dogaja.

Nomotehnične smernice je torej treba postaviti tudi v kontekst drugih pravil dobrega normiranja, zapisanih predvsem v Resoluciji o normativni dejavnosti, ki jo je sprejel Državni zbor Republike Slovenije, pravil, ki jih določajo Poslovnik državnega zbora, Poslovnik Vlade Republike Slovenije in navodila za njegovo izvajanje, pa tudi v kontekst informacijske podpore zakonodajnim postopkom, predvsem v povezavi z ocenjevanjem vplivov predpisov, odpravljanjem administrativnih ovir, sodelovanjem z javnostmi, kakovostnim določanjem ciljev, ki jih zasledujemo z uveljavitvijo neke nove pravne ureditve, in s preverjanjem, ali so bili ti cilji doseženi ... Naše normiranje je v teh pogledih vse prepegosto pomanjkljivo, vse prepegosto je kazuistično, pogojeno z nekim konkretnim problemom, »gašenjem

nekega požara», namesto da bi se predpisi sprejemali predvsem s ciljem izgradnje in izboljševanja pravnega reda, torej z nekim pravno sistemskim razmislekom.

Dopolnjene Nomotehnične smernice pošiljamo na pot v upanju, da bodo v pomembno pomoč vsakomur, ki se ukvarja s pripravo predpisov. Z njimi želimo dati uporabniku neko osnovno informacijo in vtis o kompleksnosti problematike normiranja, hkrati pa tudi nek priporočen standard pravil in primerov pravilnega oblikovanja predpisov, tudi pri pripravi nacionalnih predpisov, s katerimi se izvajajo uredbe in sklepi Evropske unije ter prenašajo določbe direktiv Evropske unije v pravni red Republike Slovenije. Poglavje nomotehničnih smernic, ki se nanaša na to problematiko, je temeljito prenovljeno, pripravili pa sta ga dr. Gordana Lalić in mag. Katja Božič, ki je bila duša projektne skupine za prenavo Nomotehničnih smernic. Zahvaliti se želim tudi vsem drugim članom projektne skupine, ki so v dolgotrajnem in zelo napornem procesu pripravili tretjo izdajo smernic: Evi Ban, mag. Marjani Glušič, Mojci Ilešič Bernik, Žigi Pipanu, mag. Nini Robežnik, Maji Štefančič, Andreju Trohi in dr. Karmen Vezjak Progar. Mag. Damjanu Tušarju pa gre zahvala za skoraj povsem na novo napisano poglavje o retroaktivnosti.

Upamo, da bodo prenovljene Nomotehnične smernice prispevale k pripravi boljših predpisov in da bo bralec v njih našel odgovore na čim več vprašanj, ki bi se mu pri tem lahko zastavljala. V Službi Vlade Republike Slovenije za zakonodajo smo vsakomur na voljo tudi za odgovore na vsa nomotehnična vprašanja in dileme. Seveda pa je treba poudariti, da dobrega pripravljavca predpisov izbrusijo predvsem izkušnje in teh ta knjižica ne more nadomestiti. Vendar naj bralca to ne prestraši – tudi najboljši pravnik redaktor je nekoč nerodno oblikoval svoj prvi predpis.

*Dr. Janez Pogorelec
v. d. direktorja
Službe Vlade Republike Slovenije
za zakonodajo*

Kazalo

Prvi del	
PRAVILA IN USMERITVE ZA PISANJE PREDPISOV	13
UVOD	15
TEMELJNO VPRAŠANJE IN METODE NORMIRANJA	19
TEMELJNI NAČINI NORMIRANJA	23
Taksativno normiranje	23
Eksemplifikativno normiranje	25
Abstraktno normiranje	26
NOTRANJA UREDITEV IN SESTAVNI DELI PREDPISA	29
STRUKTURNE ENOTE (DELI) PREDPISA	30
NOTRANJI SESTAVNI DELI PREDPISA	36
Splošno	36
Preambula, promulgacija in pravna podlaga	36
Naslov predpisa	39
Uvodni del predpisa	41
Osrednji del predpisa	42
Posebne določbe	43
Kazenske določbe	44
Prehodne in končne določbe	50
Enotna identifikacijska oznaka predpisa in podpis	60
JEZIKOVNO IZRAŽANJE V PREDPISIH	65
POSEBNI PRIMERI PISANJA, IZRAŽANJA IN DOLOČANJA V PREDPISIH	75
DOLOČANJE OBVEZNOSTI	75
DOLOČANJE DOVOLJENOSTI	76
DOLOČANJE IZJEM	77

PРАВNA TERMINOLOGIJA	78
IZRAŽANJE V NOVELAH	78
RABA ŽENSKEGA IN MOŠKEGA SPOLA ZA OZNAČEVANJE OSEB (SUBJEKTOV) V PREDPISIH	88
CITIRANJE OBJAV PREDPISOV	90
PISANJE DATUMOV V PREDPISIH	94
PISANJE ŠTEVIL	94
PISANJE DENARNIH ZNESKOV	95
RABA KRATIC IN OKRAJŠAV	96
NAŠTEVANJE V PREDPISIH	96
UPORABA VEZNIKOV	98
UPORABA LOČIL	99
SKLICEVANJE V PREDPISIH IN ANALOGIJA	101
VELJAVNOST PREDPISOV	113
ZAČETEK VELJAVNOSTI PREDPISOV	113
PRENEHANJE VELJAVNOSTI PREDPISOV	119
SPREMEMBE PREDPISOV (NOVELE)	127
IZVRŠILNI PREDPISI	141
AKTI NOSILCEV JAVNIH POOBLASTIL IN AKTI SAMOUPRAVNIH LOKALNIH SKUPNOSTI	147
RETROAKTIVNOST	151
AVTENTIČNA RAZLAGA ZAKONA	161
PREČIŠČENA BESEDILA ZAKONOV (IN DRUGIH PREDPISOV)	165
POPRAVKI PREDPISOV	171
Drugi del	
POSEBNOSTI PRI IZVAJANJU IN PRENAŠANJU PRAVNIH AKTOV EVROPSKE UNIJE V PRAVNI RED REPUBLIKE SLOVENIJE	175
UVOD	177
PRAVNI RED EVROPSKE UNIJE	179
TEMELJNA NAČELA	179
Avtonomnost	179

Primarnost	180
Neposredna uporaba in neposredni učinek sekundarnih pravnih aktov EU	181
PRIMARNA ZAKONODAJA	183
SEKUNDARNA ZAKONODAJA	184
Zakonodajni akti	185
Nezakonodajni akti	186
INSTITUCIJE EU	188
URADNI LIST EVROPSKE UNIJE	188
ZA LAŽJE ISKANJE	189
PRIPRAVA PREČIŠČENEGA BESEDILA, KODIFIKACIJA, PRENOVITEV	191
NAPAKE IN POPRAVKI PRAVNIH AKTOV EU	193
Napake	193
Popravki	194
IZVAJANJE IN PRENOS PRAVNIH AKTOV EU	197
IZVAJANJE UREDB EU	198
Pristojni organi	201
Sankcije	201
PRENOS DIREKTIV	204
Načini prenosa direktiv	206
Delni prenos	208
Vpliv pravne narave »sprememb in dopolnitev« na prenos direktive	209
DIREKTIVA, SPREMENJENA Z DIREKTIVO	209
DIREKTIVA, SPREMENJENA Z UREDBO ALI SKLEPOM EU	209
DIREKTIVA, SPREMENJENA Z AKTOM O PRISTOPU	210
Izjava o skladnosti in korelacijska tabela	210
IZVAJANJE SKLEPOV EU	211
DOLOČBE, KI JIH NE PRENAŠAMO IN NE IZVAJAMO	212
NAVAJANJE IN SKLICEVANJE NA PRAVNE AKTE EU	213
Pravna podlaga	213
Naslov pravnega akta EU	215
Naslov nacionalnega predpisa	215
UREDBA EU	220
DIREKTIVA	222
RAZLIČNI PREDPISI	222

Navajanje pravnih aktov EU	222
ELEMENTI NAVEDKA	225
NAVAJANJE VEČ PRAVNIH AKTOV EU	229
NAVAJANJE PRAVNIH AKTOV EU V DRUGIH DELIH NACIONALNEGA PREDPISA	231
Izrazi	232
Sklicevanje na pravne akte EU v nacionalnih predpisih in na nacionalne predpise, ki prenašajo ali izvajajo pravne akte EU	234
SKLICI NA STRUKTURNE ENOTE.	234
DOLOČBE DIREKTIVE, KI NAPOTUJEJO NA DRUGE PRAVNE AKTE EU	237
DOLOČBE UREDBE EU, KI NAPOTUJEJO NA DRUGE PRAVNE AKTE EU	237
DRSEČE IN TOGO SKLICEVANJE	237
»TEHNIČNI« PREDPISI	239
NAZNANILO	241
VIRI	245
Zakoni	245
Podzakonski predpisi in drugi akti	249
Pravni akti EU	251
Sodbe Sodišča EU	253
Drugo	253
KORISTNE POVEZAVE	255
ZAKONODAJA	255
SODNA PRAKSA	256
JEZIKOVNI IN SLOGOVNI PRIPOMOČKI	257
STVARNO KAZALO	259

**PRVI
DEL**

**PRAVILA IN USMERITVE
ZA PISANJE PREDPISOV**

UVOD

Skrb in odgovornost za raven kakovosti predpisov sta sestavni del prizadevanj za uspešno delovanje in ohranjanje pravne države. Predpisi so tista podlaga pravne države, s katero je določen njen pravni red, urejeno delovanje državnih organov, ravnanje pravnih subjektov in njihova medsebojna pravna razmerja. Vsebinsko ustrezni, pravno pravilni in nomotehnično urejeni, skratka dobri predpisi so samo eden od številnih pogojev, vendar pa hkrati nepogrešljiv pogoj za učinkovitost prava in dobro delovanje države kot pravne države. Predpisi se sprejemajo in izdajajo zaradi njihove pravno obvezne, normativne vsebine. Vsebina predpisa pa mora biti razumljiva, nedvoumna, uporabna in izvršljiva. Taka raven predpisov je lahko dosežena samo, če so predpisi tudi nomotehnično ustrezno pripravljene in sestavljeni. Predpisi morajo biti oblikovani, njihova vsebina pa izražena po pravilih vede o izdelavi predpisov (nomotehniko) kot specifičnega področja pravne vede in znanja. Predpisi morajo biti tudi pravno pravilni, kar zlasti pomeni, da so v skladu z ustavo in zakonom, da jih izdajo za to pristojni organi in po za to predpisanem postopku. Toda že izpolnjevanja teh pogojev ni lahko ugotavljati in preverjati, če predpis ni v celoti (tudi) nomotehnično ustrezen. Slabo pripravljen predpis v praksi povzroča številne težave pri razlagi in izvajanju, zmanjšuje pa tudi pravno varnost in zaupanje v pravo, ki sta bistveni sestavini pravne države.

Dobro strokovno obvladovanje nomotehniko je nepogrešljiv pogoj za izdelavo »tehnično« ustrezni predpisov. Vendar pa dobro poznavanje nomotehničnih smernic tega znanja ne more zagotoviti v celoti – kvečjemu lahko k temu pomembno prispeva.

Poznavanje in upoštevanje nomotehničnih smernic, ki jih imajo s tako ali podobno označbo tudi druge primerljive države, zagotavlja določeno standardno raven kakovosti in poenotenja nomotehničnih rešitev, ki jih je treba upoštevati pri pripravi predlogov predpisov. No-

motehnične smernice so splošna strokovna podlaga, pripomoček in instrument za pripravo besedil osnutkov oziroma predlogov predpisov. Poenotenje pravil in prakse pri redigiranju predpisov tudi že samo po sebi pomeni dvig splošne ravni kakovosti predpisov. Enake motehnične rešitve za enaka vprašanja pomenijo red na tem področju in krepijo pravno varnost ter zaupanje v pravo. Brez takega poenotenja lahko pri razlagi predpisov pride do iskanja razlik o pomenu nečesa v istem ali drugem predpisu, kjer razlike v resnici ni, ali pa se spregleda razlika tam, kjer in če je resnično potrebna in utemeljena.

Obseg in raven motehničnega poenotenja predpisov in motehničnih rešitev v njih povečujeta tudi kakovost predpisov v celoti, po drugi strani pa preprečujeta in odvrčata od takih nestrokovno ali površno pripravljenih predpisov, ki zaradi slabe kakovosti v pravni red ne spadajo in jih ne bi smeli niti uvrstiti v postopke sprejemanja predpisov. Ob navedenem se tudi kaže, kako pomembno je dobro poznavanje in upoštevanje motehničnih smernic, kaj pomeni njihovo neupoštevanje, pa tudi, komu so v praksi v resnici namenjene.

Nomotehnične smernice niso predpis. Odmik od njihovih priporočil (kar smernice v resnici so) torej ne pomeni kršitve kakšnega predpisa, temveč kršitev enotnih pravil pri sestavi predpisov in posledično motehnično slab oziroma neustrezen predpis. Na tak način namen smernic ne more biti uresničen, večje neupoštevanje pa seveda tudi vodi v stanje, kot da bi jih sploh ne bilo. Vendar se take splošne ugotovitve ne nanašajo na številne skrbne in visoko strokovne pravnike redaktorje, pri katerih delu je v teh smernicah zajeta vsebina že upoštevana; smernice namreč glede vseh temeljnih vprašanj upoštevajo in povzemajo našo že ustaljeno strokovno prakso urejanja teh vprašanj in izhajajo iz nje. Po drugi strani pa neupoštevanje ali nepoznavanje teh smernic pomeni tudi določeno strokovno neodgovornost. Vendar pa to ne pomeni, da kdaj kaj ne bi smelo biti rešeno in v praksi urejeno tudi drugače, kot je v njih priporočeno. Nasprotno, kadar pravnik redaktor tako pot najde ter če novo rešitev sprejme in osvoji tudi praksa, ki potrjuje novo oziroma boljše rešitev od obstoječe, bo to lahko samo dobrodošlo in ob svojem času gotovo tudi upoštevano v novi, posodobljeni izdaji motehničnih smernic. Smernice v tem smislu torej niso pravzaprav nikoli dokončne, temveč spremenljive in odprte za razvoj in izboljšave, do katerih pa po naravi stvari ne more priti kar čez noč; v glavnem namreč vendarle temeljijo na spoznanjih in izkušnjah dolgoletne, zlasti naše domače, pa

tudi tuje primerljive nomotehnične prakse in tradicije. Tisto, kar se kljub možnim izboljšavam, spremembam in prilagoditvam ne spremeni in ne spreminja, pa je skrb oziroma prizadevanje za jasne, natančne in razumljive predpise; spremenijo se lahko samo načini, kako to čim bolj in kar najbolje tudi v praksi dosežati in uresničevati.

Osnovni namen in pomen nomotehničnih smernic jih jasno razmejujeta od tega, da bi lahko bile tudi učbenik nomotehniške. Mestoma nekoliko širša obrazložitev ali utemeljitev je namenjena večji nazornosti in jasnosti, ne pa poučevanju. Smernice so sestavljene dovolj razumljivo in preprosto prav zato, ker dobro poznavanje nomotehniške pri njihovih uporabnikih predpostavljajo; zato ne poučujejo, temveč sledijo svojemu temeljnemu cilju, ki je preprosto v dvigu kakovosti predpisov s poenotenjem strokovne ravni redigiranja besedil predpisov v praksi.

Nadaljnje, še podrobnejše utemeljevanje in pojasnjevanje pomena teh nomotehničnih smernic bi morda prej zameglilo njihovo temeljno vlogo in namen, kot pa prispevalo k večji razjasnitvi stvari. Poleg tega pa lahko resnično pozitivno vlogo, ki naj jo smernice imajo pri izboljšanju kakovostne ravni naših predpisov, potrdijo samo praksa in odzivi praktikov pri njihovi uporabi. Nekoliko svojevrsten del svoje naloge te smernice v resnici izpolnijo že s svojim obstojem.

Glede na posebno naravo aktov o ratifikaciji, ki vsebujejo tudi besedilo mednarodnih aktov, pa velja poudariti, da se pravila teh nomotehničnih smernic za besedilo teh aktov in njihove prevode, razen za člene samega akta o ratifikaciji, ne uporabljajo. Zanje se uporabijo navodila Ministrstva za zunanje zadeve, namenjena delovnim skupinam v okviru Stalne koordinacijske skupine za redakcijo slovenskih besedil mednarodnih aktov, ki se objavljajo v Uradnem listu Republike Slovenije.

Kjer so za ponazoritev navedeni konkretni primeri, njihov vir ni posebej naveden, so pa načeloma povzeti iz ob izdaji teh smernic veljavnih predpisov, pri čemer so nekateri prilagojeni prenovljenim nomotehničnim pravilom.

Zaradi razmeroma podrobne členitve obravnavane materije in lažjega iskanja določenih mest v besedilu je na začetku vsakega smiselnega sklopa dodana ob robu tekoča številka (robna številka). Tako označevanje omogoča natančno notranje sklicevanje na druga ustrezna mesta v besedilu. Omogoča pa tudi smotrno iskanje posameznih mest in potrebnih poudarkov v stvarnem kazalu, kar besedilo skupaj z nomotehničnimi primeri strne v pregledno, zlasti pa uporabno celoto.

TEMELJNO VPRAŠANJE IN METODE NORMIRANJA

1 Pred vprašanjem, kako normirati, je – zlasti če gre za novo materijo normiranja – zelo umestno vprašanje, ali sploh normirati (urediti s predpisom). Pravno normiranje je samo eden od načinov urejanja družbenih razmerij; od teh mnoga niso primerna za pravno urejanje. Za pravilno normiranje določene materije (družbenega razmerja) je potreben pravilen odgovor na vprašanje, ali je pravna ureditev (urejenost) v konkretnem primeru – če je logično in pravno sploh mogoča – koristna, primerna, smiselna ali celo nujno potrebna. Pravnik redaktor je strokovnjak z dodatnimi (posebnimi) znanji. Ker ni zakonodajalec, o navedenih vprašanjih ne odloča, mora pa biti sposoben in pripravljen, da o njih svetuje in poda svoje mnenje – tudi kadar k temu ni izrecno poklican, vendar oceni, da je to potrebno. K njegovemu nomotehničnemu znanju in odgovornosti spada namreč tudi zavedanje, da napačne odločitve na teh področjih vodijo tudi v stanje podnormiranosti ali prenormiranosti pravnega reda. Čeprav je idealno stanje stopnje in obsega normiranosti (pravne urejenosti) družbenih razmerij nedosegljivo, lahko tudi strokovno znanje in skrbnost pravnikov redaktorjev veliko prispevata k zelo dobremu stanju in rezultatom na tem področju.

2 Vprašanje, ali sploh normirati, je mogoče zastaviti tudi obrnjeno: ali že normirano (pravno predpisano in urejeno) derogirati, ker se pokaže, da ga bodisi sploh ni bilo pravno urediti bodisi da ga zaradi spremenjenih okoliščin ni več koristno, primerno, smiselno ali potrebno pravno urejati.

3 Pri iskanju pravih odgovorov glede normiranja v konkretnem primeru so lahko opora in vodilo pravnofilozofska spoznanja, zapisana tudi v strokovni literaturi s področja pravoznanstva in nomotehlike. Z vidi-

ka posameznika je vsako pravno normiranje hkrati že tudi omejevanje. Kljub nesporni potrebnosti in koristnosti za posameznika in družbo kot celoto mora zato pravno urejanje imeti svoje meje. Iz literature, ki poglobljeno obravnava ta vprašanja s pravnih in filozofskih vidikov, je mogoče izhodiščno stališče strniti in povzeti v naslednjo temeljno usmeritev in vodilo: v dvomu raje ne pravno urejati, temveč pustiti določeno razmerje pravno neurejeno, kot pa da bi ga uredili napačno, preuranjeno ali brez potrebe (ali celo vse troje skupaj). Ker pravno urejanje ni edini način urejanja družbenih razmerij, pravna neurejenost kakega (sicer) pomembnega razmerja ali ravnanja nikoli ne pomeni hkrati tudi popolne neurejenosti. Že s samo odločitvijo o normiranju zakonodajalec sprejme neko pomembno, ključno odločitev, čeprav je včasih zastrta z vsebino normiranja.

- 4 Pri odgovoru na temeljno vprašanje, ali določeno materijo sploh pravno urejati, še zlasti pa pri samem normiranju, je treba upoštevati tudi izhodišča, načela in smernice za pripravo predpisov, ki jih določa Resolucija o normativni dejavnosti (Uradni list RS, št. 95/09; v nadaljnjem besedilu: Resolucija o normativni dejavnosti).
- 5 Na prvem mestu je treba omeniti načelo potrebnosti pravnega urejanja, ki od normodajalca terja poglobljeno analizo področja (morebitnega) urejanja in restriktivnost pri odločanju za urejanje, ter načelo samoomejevanja, v skladu s katerim naj se v družbena razmerja posega le v obsegu, ki je nujno potreben za doseg zastavljenih ciljev. Ko normodajalec v skladu s tema načeloma sprejme odločitev, da bo določeno področje pravno uredil, pa mora pri urejanju ravnati v skladu z načeli sorazmernosti, določnosti in poenostavitve.
- 6 Načelo sorazmernosti, ki je bilo s sodno prakso ustavnega sodišča prepoznano tudi kot eden temeljnih odrazov načela pravne države, zahteva presojo upravičenosti oziroma nujnosti, primernosti in sorazmernosti predpisovanja obveznosti in poseganja v človekove pravice in svoboščine za doseganje ciljev, ki jih ni mogoče doseči z drugimi blažjimi posegi. Kadar se z urejanjem določenega področja oziroma s posamezno normo posega v človekove pravice in svoboščine, je zato z vidika varovanja načela pravne države bistvenega pomena, da normodajalec opravi presojo sorazmernosti že pred pripravo predpisa (pri

oblikovanju politik) in s pomočjo te presoje izbere tisto zakonodajno rešitev, ki predstavlja najblažji ukrep, ki je primeren in potreben za dosego legitimnega cilja.

Načelo določnosti je z vidika nomotehneke še posebej pomembno, saj zahteva, da so predpisi razumljivi in jasni, kar zagotavlja pravno varnost, zaupanje v pravo in enakost pred zakonom ter onemogoča različno tolmačenje predpisov v praksi. **7**

K razumljivosti in jasnosti predpisov prispeva tudi upoštevanje načela poenostavitve, ki predpostavlja enostavne postopke, preglednost predpisov, pravilno in enotno uporabo strokovnih pojmov, kodifikacijo posameznih področij in pripravo prečiščenih besedil, preprečuje pa spreminjanje enega predpisa z določbami v drugem predpisu in odlaganje začetka uporabe že veljavnega predpisa, če ni za to posebej utemeljenih razlogov. **8**

Ob vsem tem pa mora normodajalec ravnati v skladu z načelom odgovornosti, to je po pravilih stroke, ob prevzemanju politične odgovornosti za sprejete politike in uresničitev zastavljenih ciljev, za spoštovanje hierarhije pravnih aktov, pravnega sistema in nomotehneke, ter v skladu z načelom dostopnosti in načelom transparentnosti, ki omogočata učinkovito seznanjanje javnosti s predpisi v času njihove priprave in tudi po njihovi uveljavitvi. **9**

Poleg navedenih načel Resolucija o normativni dejavnosti vsebuje tudi smernice za pripravo presoje posledic in za sodelovanje z javnostjo ter konkretne ukrepe, ki so potrebni za njeno uresničevanje. Dosledno upoštevanje navedenih načel, smernic in konkretnih ukrepov pri (odločanju o) normiranju nedvomno pripomore k boljši kakovosti predpisov in s tem krepitvi pravne države, zato je treba stremeti k njihovemu čim bolj učinkovitemu uresničevanju. **10**

Predpis naj bi bil razumljiv in nedvoumen, saj se samo tak predpis lahko izvršuje enostavno in enotno. Da bi bil predpis čim bolj razumljiv in nedvoumen, naj bi bil čim krajši in jedrnat, ne da bi izostala katerakoli potrebna vsebina. To velja zlasti za zakone. Podzakonski predpisi so lahko obsežnejši, saj določajo podrobnejšo vsebino posameznega družbene- **11**

ga razmerja. Kratkost in jednatost pomenita, da se določbe zapisujejo tako, da se s čim bolj skopim besedilom določi čim več vsebine. Predpis zato ne sme vsebovati določb, ki ga po nepotrebnem obremenjujejo. Poleg tega mora zakon urejati le zakonsko materijo in prepustiti podrobnejše urejanje podzakonskim predpisom. Zakonodajalec, ki ureja tudi materijo, ki naj bi jo določila izvršilna oblast, prevzema funkcijo izvršilne veje oblasti. Prav zato je za pisanje zakona potrebna predhodna pripravljavčeva presoja, katere vsebine je treba urediti v zakonu in katere v izvršilnih predpisih. Na splošno velja, da je zakonska materija samo tista materija, ki je ni dopustno določiti s podzakonskim predpisom. Neustrezno je tudi, če predpis obremenjuje določbe, ki so že vsebovane v hierarhično višjem predpisu, najpogosteje zakonu, in se v hierarhično nižjem povzemajo. V nasprotju s prepričanjem, da se na ta način uporabniku predpisa olajša uporaba, uporabnika povzemanje določb zavede glede hierarhičnega pomena povzete določbe.

- 12** Dejstvo, da je vsako normiranje že tudi omejevanje, upošteva tudi Ustava Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 33/91-I, 42/97 – UZS68, 66/00 – UZ80, 24/03 – UZ3a,47,68, 69/04 – UZ14, 69/04 – UZ43, 69/04 – UZ50, 68/06 – UZ121,140,143, 47/13 – UZ148, 47/13 – UZ90,97,99 in 75/16 – UZ70a; v nadaljnjem besedilu: Ustava), ki zato določa, da se človekove pravice in temeljne svoboščine uresničujejo neposredno na podlagi ustave, in ne dopušča njihovega dodatnega urejanja v zakonih in drugih predpisih. Ustava pod izrecno določenimi pogoji dovoljuje le, da se zgolj z zakonom predpiše način uresničevanja človekovih pravic in temeljnih svoboščin (pa še to ne vseh), medtem ko je sama pravica popolno urejena že v Ustavi (drugi odstavek 15. člena). Taka ustavna ureditev torej pomensko upošteva dejstvo, da pravno urejanje hkrati pomeni tudi že omejevanje (primerjaj robno št. 3).
- 13** Merilo, na podlagi katerega lahko teoretično postavimo mejo med materijo, ki se ureja v zakonu, in materijo, ki je prepuščena podzakonskemu urejanju, predstavlja 87. člen Ustave, ki določa, da pravice in obveznosti državljanov ter drugih oseb določa državni zbor samo z zakonom. Naslednja ustavna določba, ki je upoštevana za določitev razmerja med zakonodajno in izvršilno vejo oblasti, torej za določitev meje med zakonsko vsebino in vsebino podzakonskih predpisov, je 120. člen Ustave, ki v drugem odstavku določa, da upravni organi opravljajo svoje delo

samostojno v okviru in na podlagi Ustave in zakona. Podlago za vezanost izvršilne veje oblasti na Ustavo in zakon predstavlja še 153. člen Ustave, ki v tretjem odstavku določa, da morajo biti podzakonski predpisi in drugi splošni akti v skladu z Ustavo in zakoni. V teh ustavnih okvirih se mora torej gibati vsak podzakonski predpis. Iz navedenega sledi, da podzakonski predpisi ne smejo vsebovati pravic in obveznosti, da ne smejo vsebovati postopkovnih pravil, da morajo imeti vsebinsko podlago v zakonu in da ne smejo urejati ničesar v nasprotju z Ustavo in zakoni.

Pri odločitvi, katera vrsta splošnega pravnega akta se pri normiranju v konkretnem primeru uporabi, je treba upoštevati tudi to, da predpisi ne smejo biti ne podnormirani (zakon ne vsebuje materije, ki bi morala biti predmet zakonskega normiranja) ne prenormirani (zakon vsebuje tudi podrobnosti).

14

TEMELJNI NAČINI NORMIRANJA

Temeljna opredelitev predpisov glede na njihovo vsebino je, da se s predpisi (s pravnimi pravili, ki jih vsebujejo) določeno ravnanje zapoveduje, prepoveduje, dovoljuje ali kaznuje (misel, zapisana že v Digestah). Nomotehnika določa pravila in načine, kako se to v pisnem jeziku pravne norme pravilno in jasno izrazi ter določi. Temeljni načini, s katerimi predpis navedene vsebine v svojih normah izrazi, so taksativno normiranje, eksemplifikativno normiranje in abstraktno normiranje.

15

Taksativno normiranje

Pri taksativnem normiranju norme veljajo samo za tiste primere, ki so izrecno določeni in urejeni. V tem smislu – tudi če po obliki ne gre za pravo naštevanje – so ti primeri z vsebinskega vidika v normi taksativno (izrecno) navedeni. Krog primerov, ki jih tak predpis ali posamezna norma ureja, je namreč zaprt. Vsi primeri, ki jih je zakonodajalec hotel s predpisom urediti, so urejeni, za druge pa ta predpis ne velja oziroma se ne uporablja. Tako normiranje izključuje tudi vsako možnost uporabe analogije (kot metode normiranja, pa tudi kot metode razlage predpisov). Še več, za tako normiranje, pravilno uporabljeno, je potrebno tako

16

natančno izražanje, da možnosti za kakršnokoli uporabo analogije sploh ni. Če bi bila, se hoteno taksativno normiranje ni posrečilo, ker nomotenični izdelek ne odraža volje in namena zakonodajalca. To se lahko zgodi že z rabo ene same, v tem primeru napačne besede (npr. besede »zlasti« ali »podobno«).

- 17** Taksativno normiranje je bila historično prva metoda normiranja. Uporablja se tudi danes, in sicer v dveh različnih oblikah. V samostojni obliki se uporablja redko. Tak je predpis, ki (razen morebitnih prehodnih in končnih določb) vsebuje samo taksativno navedene primere in ničesar drugega (glej npr. Uredbo o določitvi zneska trošarine za energente (Uradni list RS, št. 26/10)). Pogosto pa se taksativno normiranje uporablja kot del predpisa v njegovih posameznih normah ob sicer prevladujočem abstraktnem normiranju.
- 18** Predpisi, ki vsebujejo samo taksativno normiranje, se ne smejo enačiti ali zamenjati s t. i. singularnimi predpisi (glej robno št. 22).
- 19** Posebna oblika taksativnosti je lahko tudi značilnost nekaterih specifičnih zakonov oziroma normiranja v njih. To bi popolnoma veljalo za posebni del Kazenskega zakonika, če naša pravna ureditev ne bi dopuščala tudi t. i. stranske kazenske zakonodaje (glej prvi odstavek 9. člena Kazenskega zakonika (Uradni list RS, št. 50/12 – uradno prečiščeno besedilo, 54/15, 6/16 – popr., 38/16 in 27/17; v nadaljnjem besedilu: Kazenski zakonik)). V pravnih ureditvah, ki stranske kazenske zakonodaje ne dopuščajo, je »naštevanje« kaznivih dejanj v kazenskem zakoniku taksativno. Tak primer je bil Zakon o prekrških zoper javni red in mir; naslov tega zakona bi morali razumeti, kot da taksativno določa vse kršitve javnega reda in miru, ki so določene in sankcionirane kot prekršek.
- 20** Taksativno normiranje se včasih označuje tudi kot kazuistično normiranje, kar pa je napačno. Kazuistično normiranje je lahko le skupni izraz za taksativno in eksemplifikativno normiranje, med katerima je velika razlika, oba pa v temelju izhajata iz urejanja primerov oziroma s primeri (*casus*). Izraz »kazuističen« zlasti poudarja temeljno razliko med obema navedenima načinoma normiranja in abstraktnim normiranjem.

Eksemplifikativno normiranje

21

Eksemplifikativno normiranje je vrsta normiranja, ki je v temelju enaka kot taksativno normiranje. Tudi to je normiranje s posameznimi primeri. Vendar pa je pri tem načinu normiranja s posamezno normo kot tipična določena ena ali več podobnih situacij. Medtem ko je krog primerov, ki se urejajo, pri taksativnem normiranju zaprt, je pri normiranju s posameznimi primeri odprt, tako da se določen in urejen primer uporablja tudi za vse tiste (podobne) primere, ki niso izrecno določeni in urejeni. Pri takem normiranju krog urejenih primerov, obratno kot pri taksativnem normiranju, ni zaprt, temveč odprt; določeni, navedeni in urejeni so samo najpogostejši in tipični primeri, veljavnost in uporaba norme pa se raztezata tudi na vse podobne primere, ki niso izrecno navedeni. Tako normiranje ne samo, da ni zaprto in znotraj sebe sklenjeno, kakor je taksativno normiranje, temveč naravnost določa, tj. napotuje na uporabo analogije. Zato je za tako normiranje značilna uporaba izrazov, kot so »posebno«, »in podobno«, »zlasti«, »in drugo« ipd.

(3) Koncesijski akt vsebuje **zlasti**:

1. opredelitev naravne dobrine, za katero se daje koncesija,
2. predmet koncesije in opredelitev obsega in morebitne izključnosti koncesije,
3. opredelitev okoljevarstvenih pogojev, pogojev varstvenega režima ter načina upravljanja, rabe ali izkoriščanja naravne dobrine,
4. navedbo dejavnosti, ki jo lahko opravlja koncesionar v zvezi s pravico, ki je predmet koncesije,
5. pogoje, ki jih mora izpolnjevati koncesionar,
6. morebitna javna pooblastila koncesionarja,
7. začetek in čas trajanja koncesije,
8. območje, na katero se nanaša koncesija,
9. plačilo za koncesijo ter deleža države in občine,
10. pooblastilo za nadzor nad izvajanjem koncesije,
11. razloge in način prenehanja koncesije,
12. dolžnosti koncesionarja glede sanacije, vzpostavitve novega in nadomestitve prejšnjega stanja okolja in
13. pooblastila in pogoje za sklenitev in začetek veljavnosti koncesijske pogodbe.

- 22** Tudi to obliko normiranja (enako kot taksativno) je treba ločiti od singularnih (posameznih, individualnih) predpisov, ki so sprejeti (samo) za določen posamičen primer in ureditev določenega (enkratnega) položaja (npr. Zakon o trajnem prenehanju izkoriščanja uranove rude in preprečevanju posledic rudarjenja v Rudniku urana Žirovski vrh (Uradni list RS, št. 22/06 – uradno prečiščeno besedilo)).
- 23** Od eksemplifikativne metode normiranja je treba v nomotehniko ločevati tudi primere, ki so tej metodi normiranja samo navidezno podobni. To so v posameznih primerih potrebni ali primerni dodatki (dopolnilno besedilo) k posameznim določbam oziroma izrazom, ki so potrebni zaradi ohlapnosti, pomanjkljive določenosti, večpomenskosti kakega določenega uporabljenega izraza ipd. V takih primerih je zaradi jasnosti norme koristno dodati (v oklepaju ali s primernim veznikom) enega ali več primerov z namenom, da se uporabljeni izraz podrobneje pojasni. Napačno bi bilo take primere razumeti kot taksativno ali eksemplifikativno normiranje. V takih primerih gre namreč samo za (potrebno) pojasnilo zaradi jasnosti pomena in vsebine.

(4) Del zemljišča, ki ima svojo parcelno številko in je s pravnim poslom ali odločbo sodišča določen kot sestavni del stanovanja (**atrij, odmerjeno parkirno mesto**), se šteje za del stanovanja in ne kot poseben skupni del.

Abstraktno normiranje

- 24** Abstraktno normiranje je splošna metoda normiranja, abstraktnost pa bistvena lastnost predpisov. Abstraktna pravna pravila (norme) ne poznajo omejitev, kot izhajajo iz taksativnega in eksemplifikativnega normiranja. Abstraktno pravilo se nanaša na neomejeno število posameznih, konkretnih primerov, ne da bi jih posebej kot take tudi urejalo. Abstraktno pravilo je oblikovano tako, da se lahko za vsak nastali posamični primer uporabi tako, da se nastali primer ustrezno subsumira pod abstraktno normo pravnega pravila. Ta posplošenost kot metoda normiranja pravne subjekte napotuje na pričakovano (zahtevano) ravnanje, ne da bi bilo treba take bodoče primere pri tem tudi taksativno ali primeroma naštevati. Za predpise je najbolj značilno, da obvezno ravna-

nje vnaprej abstraktno predpišejo, zaradi česar se take norme poimenujejo s skupnim generičnim imenom »predpis«. Tako normiranje je torej bistvena sestavina (utrjevanja) pravne varnosti, ker je določeno obvezno predpisano ravnanje pravnim subjektom vnaprej znano. Vse konkretne primere ravnanja je namreč nemogoče vnaprej posamično konkretno določiti in urediti. Brez metode abstraktnega normiranja bi bilo konkretno urejenih primerov lahko na tisoče, vendar še vedno ne bi bili zajeti vsi primeri. Posledica pravilno uporabljenega abstraktnega normiranja je tudi bistveno količinsko zmanjšanje normiranja oziroma potrebe po sicer, vsaj za večino pravno urejenih področij, nepredstavljivo obsežnem normiranju.

Slaba stran abstraktnega normiranja je, da lahko zaradi prevelike abstraktnosti, zlasti glede rabe posameznih izrazov, pa tudi drugih opredelitev, izraz oziroma norma kot celota vsebinsko zbledita, postaneta dvomljiva in v skrajnem primeru celo premalo razumljiva ali nerazumljiva. Metoda abstraktnega normiranja ima glede svoje abstraktnosti zaradi navedenih tveganj mejo, ki nikakor ne sme biti prekoračena. Abstraktnost ne sme škodovati jasnosti in razumljivosti besedila in njegovih, čeprav abstraktni, vendar pomensko in vsebinsko jasni določenosti. Značilnost abstraktnega normiranja je, da se uporabnik predpisa kar najbolj neposredno sooča s problemom razlage (interpretacije) predpisa in posameznih norm. Zato mora pravnik redaktor paziti, da abstraktna norma ne povzroča in ne spodbuja potrebe po razlagi predpisa, ki bi (zaradi slabega normiranja) presegala nujno in normalno razumevanje ter razlago predpisa, ki sta potrebna ob vsaki uporabi abstraktnih norm za konkreten primer.

25

Nadgradnja abstraktnega normiranja je načelno normiranje. To se začne in konča z določanjem pravil ravnanja v obliki in na ravni določanja načel. Zaradi prevelike splošnosti je tako normiranje kot splošna metoda normiranja nezadostno, v praksi neuporabno in zato neizvedljivo. Tak način normiranja se tudi izmika načelu določenosti (v zakonu) kot enemu od elementov pravne varnosti. Številnih pravnih načel niti ni mogoče neposredno pravno operacionalizirati, tj. izraziti neposredno v obliki pravnih pravil (norme), oziroma so mnoga od njih tudi (samo) izvedena iz v pravo (pogosto že v ustavi) določenih načel v obliki pravnih pravil. Za neposredno pravno (zakonsko) normiranje se tako uporabljajo predvsem tista načela, ki se jih da zapisati v obliki pravnega pravila, ki se neposredno

26

uporablja, in so v tej obliki lahko sestavni del predpisa. Tudi v tem primeru so načela kot sestavni del norme (ali celotnega predpisa) v večini primerov neizogibno predmet razlage pri njihovi neposredni uporabi za konkreten primer. V navedenih primerih je tudi načelno normiranje sestavni del splošnega normiranja kot njegova spremljajoča in dopolnilna oblika. Vključevanje pravnih načel, poleg ustave, kot obliko normiranja uporablja zlasti zakonske kodifikacije pravno splošno pomembnih področij pravnega reda. Tako je npr. načelo vestnosti in poštenja (prvi odstavek 5. člena Obligacijskega zakonika (Uradni list RS, št. 97/07 – uradno prečiščeno besedilo, 64/16 – odl. US in 20/18 – OROZ631; v nadaljnjem besedilu: Obligacijski zakonik)) ali (že tudi ustavno) načelo zakonitosti v kazenskem pravu (prvi odstavek 28. člena Ustave in 2. člen Kazenskega zakonika). Z zakonom določena pravna načela so v takih primerih pomembna za uporabo in razlago celotnega zakona in so v posameznih primerih, če je to potrebno, v zakonskih normah še dodatno izpeljana, vsekakor pa upoštevana.

- 27** Primeri normiranja, ki so na meji med načelnim in (vsebinskim) abstraktnim normiranjem, so npr. tudi take določbe: »Za vsakega uslužbenca je delo v državni službi ne samo dolžnost, ampak tudi čast.« ali »Uslužbenci morajo biti do državljanov postrežljivi in prijazni, zavedajoč se vedno, da je državna služba, v kateri delajo, služba ljudstvu. Uslužbenci se morajo enako vesti naproti vsem državljanom in jim pomagati s potrebnimi nasveti.« (prvi odstavek 7. člena in 8. člen Zakona o državnih uslužbencih, Uradni list FLRJ, št. 62/46). Tudi Zakon o javnih uslužbencih (Uradni list RS, št. 63/07 – uradno prečiščeno besedilo, 65/08, 69/08 – ZTFI-A, 69/08 – ZZavar-E in 40/12 – ZUJF) vsebuje podobno določbo, ko v 10. členu določa: »Javni uslužbenec ravna pri izvrševanju javnih nalog častno v skladu s pravili poklicne etike.« Tveganje pri takem in podobnem normiranju je v tem, da gre lahko predaleč in pri tem zaide v nekakšne (bolj ali manj politične) deklaracije, ki niso pravne norme in zato v predpis ne spadajo. V predpis prav tako ne spadajo niti programske niti pojasnjevalne norme (glej tudi robno št. 55).

NOTRANJA UREDITEV IN SESTAVNI DELI PREDPISA

28

Predpisi se povezujejo v celovit pravni sistem (pravni red), v katerega bo po uveljavitvi vključen tudi predpis, ki je v pripravi. Pravnik redaktor mora zato ob redigiranju predpisa stalno upoštevati, kako veljavni predpisi vplivajo na novi predpis ter v kakšnem formalnem in vsebinskem razmerju je novi predpis do njih, da bo v pravni red skladno in pravno pravilno vključen. Ti splošni vidiki medsebojnega razmerja, soodvisnosti in povezovanja predpisov, ki skupaj tvorijo pravni red, na določen način samostojno obstajajo tudi znotraj predpisa; ne samo predpisi med sabo, temveč tudi notranja zgradba predpisa in njegove posamezne norme se morajo znotraj predpisa povezovati v logičen in konsistenten sistem. Pravilno notranje zgrajen in urejen sistem norm ter njihovih povezav in medsebojnih razmerij znotraj predpisa pomeni predpis brez notranjih protislovij, nelogičnosti, nejasnosti ali pravnih praznin. Tak predpis je notranje skladen, harmoničen in koherenten. Norme, ki so jezikovno jasne in razumljive, v predpisu pa tudi ustrezno urejene in razporejene, ustrezajo nomotehničnim zahtevam urejanja družbenih razmerij z normiranjem in vlogi predpisov v pravu. Pravilna, logična in pregledna notranja ureditev predpisa tudi bistveno prispeva k njegovi uporabnosti v praksi ter k urejenosti predpisa in pravnega reda sploh. Pri pripravi vsakega predpisa je treba tudi temu delu nomotehniko nameniti potrebno pozornost. Notranja ureditev predpisa in sestavni deli predpisa v nomotehniko obsegajo strukturne enote (dele) predpisa, notranje sestavne dele predpisa ter njihovo razporeditev in označevanje v predpisih.

STRUKTURNE ENOTE (DELI) PREDPISA

- 29** Najmanjša, temeljna, v sebi zaključena strukturna enota (del) predpisa je člen. Člen v tem smislu je pomensko temeljna sestavina vsakega predpisa. Oznaka »člen« je včasih (v redkih primerih) nadomeščena tako, da je namesto nje uporabljena (običajno) rimska ali (izjemoma) arabska številka – obakrat kot glavni števnik: namesto 1. člen, 2. člen itd. torej (samo) I, II ali 1, 2 itd. V takih primerih je treba za citiranje uporabiti izraz (npr.) »pod II« ali »iz točke II«. Tako označevanje (namesto označevanja s členi) se lahko uporabi izjemoma v izvršilnem predpisu, ki vsebuje samo nekaj (pet ali manj) določb (sklep vlade, sprejet kot izvršilni predpis). Ne glede na obseg pa imajo uredba, odlok, odredba, navodilo in pravilnik temeljne strukturne enote vedno označene s členi.
- 30** V člen spada ena ali več misli, ki skupaj tvorijo jezikovno, vsebinsko in logično celoto. Člen ima lahko tudi samo en stavek, kar je pogosto zlasti v ustavi, pa tudi v zakonih.

273. člen

Stroške izpolnitve trpi dolžnik, če jih ni povzročil upnik.

- 31** Člen ima pogosto več odstavkov, pri čemer velja pravilo, da se vsak stavek, ki uvaja novo misel, uredi v posebnem odstavku, četudi določba odstavka pri tem ni v celoti samostojna in izvirna, sicer bi jo bilo treba urediti v novem členu. Odstavek se uporabi tudi za določitev izjeme, posebnih pogojev, drugačne ali dopolnilne ureditve k prvemu oziroma prejšnjemu ali k prejšnjim odstavkom. Tudi odstavek ima lahko en sam stavek.

(3) Prevaja sodni tolmač.

- 32** Posamezni odstavki lahko vsebujejo tudi še nadaljnje razčlenitve v obliki točk z arabskimi številkami, malih črk ali alinej; potreba po tem in izbira stvar pravnika redaktorja in odvisni od vrste, obsega in pogostosti naštevanja oziroma normiranja (taksativno, eksemplifikativno) v posameznem

predpisu. Pri naštevanju je zaradi preglednosti predpisa priporočljivo uporabiti točke, lahko tudi alineje, vendar ne več kot pet alinej. Male črke z zaklepajem se lahko uporabijo tudi za (še) podrobnejšo razčlenitev posamezne številčne točke v odstavku; sicer ima označevanje točk z arabskimi številkami prednost pred označevanjem s črkami. Vsak odstavek (razen če ima člen samo en odstavek) mora biti pred začetkom besedila označen s tekočo zaporedno številko med oklepajema. Izjema glede označevanja odstavkov velja pri novelah (primerjaj robno št. 152). Tako dosledno označevanje odstavkov bistveno prispeva k preglednosti in praktični uporabnosti besedila ter olajšuje pravilno citiranje, noveliranje in pripravo prečiščenih besedil. Že najmanjša nenatančnost pri oblikovanju besedila lahko vzbudi nejasnost in dvom o tem, kje se konča in začne naslednji odstavek, torej koliko jih je in kateri to so v posameznem členu predpisa.

Besedilo predpisa je v smislu manjših struktur torej lahko razčlenjeno na člene, odstavke, točke, alineje, in sicer z uporabo števil in črk ter pomišljajev in pik.

33

Manjše strukturne enote

člen		4. člen
odstavek	(1)	
točka	1.	
	a)	
alineja	–	
	–	

Odstavki členov se vedno, ne glede na številčno oznako, citirajo z besedo (»prvi odstavek«, pa tudi »štiriindvajseti odstavek«). Enako pravilo velja tudi za alineje (»prva alineja«, »štiriindvajseta alineja«). Obratno velja za člene in točke (če so označene s številkami), ki jih vedno citiramo s številko (»1. člen«, pa tudi »24. člen« oziroma »1. točka«, pa tudi »24. točka«). Če so točke označene s črkami, jih citiramo na naslednji način: »iz točke a)«. Pravilo glede naslavljanja členov in označevanja odstavkov pri prehodnih določbah je, da upoštevamo tehniko, uporabljeno v materialnem delu predpisa.

34

35 Izraz »člen« ima (v nomotehnikii) dva pomena (homonim). Ne pomeni samo strukturnega dela besedila predpisa (ki ga ločuje od drugih strukturnih delov – členov), temveč se uporablja tudi za označevanje take strukturne enote – kot oznaka, s katero tako enoto v predpisu označimo in s katero jo tudi citiramo, ko jo je treba navesti oziroma se nanjo sklicevati. Členi se označujejo z zaporednimi arabskimi tekočimi številkami (vrstilnimi števniki) pred navedbo člena: 1. člen, 2. člen itd. Način označevanja členov ni bil vedno enak, temveč se je to označevanje v pravnem razvoju postopoma spreminjalo, po letu 1945 pa ustalilo v zdajšnji obliki. Sprva so se členi v slovenščini označevali s paragrafom, kar je bilo neposredno prevzeto iz nemške (avstrijske) terminologije in prakse. Izraz »paragraf« je starogrški in pomeni »pisati zraven« (para – zraven, poleg; graphein – pisati). Označevanje s paragrafom je bilo po letu 1945 v celoti opuščeno. V (slovenskih) predpisih iz navedenega leta je še (zelo redko) opaziti označevanje s paragrafi (glej npr. Pravilnik javnega skladišča J. Lavrič v Ljubljani, Rudnik, posebna priloga k št. 36 Uradnega lista Slovenskega narodnoosvobodilnega sveta in narodne vlade Slovenije z dne 19. septembra 1945), v veliki večini pa se je že takrat uporabljalo označevanje s členi. Nekdanje označevanje s paragrafi je bilo tako nadomeščeno z novim označevanjem s členi, prevzetim iz romanske pravne terminologije. Vendar omenjena dvojnost označevanja ni posebnost samo leta 1945, ker se je tudi že v času Kraljevine Jugoslavije uporabljalo oboje: praviloma paragrafi za označevanje v zakonih, členi pa za označevanje v izvršilnih predpisih. Bistvena razlika med pisanjem do leta 1945 in pisanjem po tem letu ni samo v uporabi paragrafov oziroma členov, temveč tudi v načinu pisanja. V Kraljevini Jugoslaviji se je številka vedno pisala za paragrafom oziroma členom (§ 218., Člen 19.). Leta 1945 je še najti pisanje »§ 5.«, hkrati pa tudi pisanje »Člen 9.« in tudi »9. člen«; od vsega navedenega se je poslej ohranilo in je v uporabi samo še slednje. Že dobrih sedemdeset let se torej enotno uporablja samo pisanje (označevanje) s členi z zaporedno številko, postavljeno pred členom. Ne glede na to se v pravu Evropske unije (v nadaljnjem besedilu: EU) uporablja drugačen način označevanja, in sicer »Člen 1«, in ne »1. člen«. Ta dvojnost označevanja ne vpliva na načine sklicevanja v nacionalnih predpisih, saj se na člene pravnih aktov EU sklicujemo z uporabo pravil slovenske nomotehnikii (glej tudi drugi del teh smernic).

Zlasti v večjih, sistemskih zakonih (zakonikih) k preglednosti in uporabnosti zakona dodatno prispevajo naslovi členov, ki sicer niso normativni sestavni del predpisa. Z njihovo medsebojno primerjavo pa so lahko v pomoč in oporo pri pravilnem razumevanju in razlagi posameznih določb. Če se pravnik redaktor odloči za naslove členov, mora imeti naslov vsak člen. Če naj bi se en naslov nanašal tudi na več naslednjih členov, bi se s tem zabrisala razlika med označevanjem členov z naslovi in med uporabo višjih oziroma večjih strukturnih enot istega predpisa, kar preglednosti in uporabnosti predpisa ne bi koristilo. Naslovi členov se pišejo pod oznako člena in morajo biti čim krajši, hkrati pa odražati (povzemati) bistveno vsebino posameznega člena. V tem primeru ima zadnji člen naslov »začetek veljavnosti« ali »začetek veljavnosti in uporabe« in ne morda (celo latinsko) »*vacatio legis*«, kar ne napoveduje, kdaj predpis začne veljati, temveč prav nasprotno, koliko časa še ne velja.

36

24. člen
(**začetek veljavnosti**)

Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

126. člen
(**začetek veljavnosti in uporabe**)

Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije, uporabljati pa se začne 1. junija 2018.

V večji meri uveljavljena in ustrezna je splošna praksa pisanja naslovov členov tako, da se naslov pod številčno oznako člena zapiše v oklepajih z malo začetnico (glej npr. besedilo Ustave), saj se na ta način ti naslovi jasno ločijo od drugih naslovov v predpisu. Če so pri osnovnem zakonu naslovljeni tudi členi prehodnih in končnih določb, potem naslovimo tudi člene prehodnih in končnih določb novele.

37

Povezovanje členov v večje notranje strukturne enote v predpisih z manj kot približno dvajset členov ni potrebno niti smiselno, ker to v takih predpisih ne bi prispevalo k boljši preglednosti in večji uporabnosti predpisa. V obsežnejših predpisih pa je povezovanje členov v večje strukturne enote predpisa prav zaradi uporabnosti in preglednosti koristno in celo

38

nujno potrebno, tem bolj, čim več členov določen predpis ima. Preglednost in uporabnost zakonov, kot sta npr. Zakon o kazenskem postopku (Uradni list RS, št. 32/12 – uradno prečiščeno besedilo, 47/13, 87/14, 8/16 – odl. US, 64/16 – odl. US, 65/16 – odl. US in 66/17 – ORZKP153,154) ali Obligacijski zakonik, si je težko predstavljati brez uporabe večjih strukturnih enot od členov. V naši nomotehnični praksi se kot strukturne enote, ki so večje kot člani, uporabljajo zlasti deli (v najobsežnejših zakonih oziroma zakonikih) kot največja strukturna enota predpisa, za njimi pa (oziroma znotraj njih) poglavja, oddelki, morebitni pododdelki in odseki. Del zakona se označi bodisi kot npr. »Prvi del« bodisi z zaporedno številko. Druge strukturne enote so označene z zaporedno številko.

Večje strukturne enote

del	Prvi del
poglavje	I. poglavje
oddelek	1. oddelek
pododdelek	1. pododdelek
odsek	1. odsek

- 39** Tak način označevanja je potreben in koristen zlasti zaradi citiranja oziroma sklicevanja na določbe zakona, zbrane v takih strukturnih enotah. Poseben, nosilni pomen pri določitvi in uporabi strukturnih enot v obsežnih zakonskih besedilih imajo poglavja, običajno označena z zaporednimi rimskimi številkami. Pri tem je pomembno tudi to, da zaporedje (tekoče oštevilčenje) poglavij teče nepretrgoma skozi celotno besedilo zakona, tako da takega številčenja nobena druga (siceršnja) razdelitev in uvrstitev členov zakona v posamezne strukturne enote ne prekine oziroma ne pretrga. Na tak način določena in uporabljena struktura besedila obsežnega zakona bistveno prispeva k preglednosti in uporabnosti besedila ter k orientaciji v zakonu. Medtem ko naslovi členov niso (vedno) nujni, pa imajo druge (večje) strukturne enote predpisa praviloma tudi svoje ustrezne naslove, zapisane običajno za navedbo take strukturne enote.

Priloge so taki sestavni deli predpisa, ki se jih ne da ali pa niso oziroma so manj primerni za oblikovanje in uvrstitev neposredno v normativni del predpisa, so pa njegov sestavni del in ga ustrezno dopolnjujejo ter

so objavljene skupaj z njim. Običajno so to obrazci različnih vlog, izkaznic ali potrdil in podobno, lahko pa tudi sezname, preglednice, grafični prikazi, načrti, risbe ali včasih podrobnejša navodila v zvezi z uporabo predpisa oziroma priloge. Že normativni del predpisa določa, da je priloga njegov sestavni del.

Vlogo za izdajo izkaznice vloži fizična oseba (v nadaljnjem besedilu: vlagatelj) pisno pri Lovski zvezi Slovenije (v nadaljnjem besedilu: izdajatelj) na obrazcu iz **Priloge 1, ki je sestavni del tega pravilnika.**

Vsebina npr. vloge je lahko določena v posamezni določbi predpisa ali v prilogi, ki je sestavni del predpisa. Če je določena v prilogi, je lahko tudi v obliki obrazca. Praviloma so obrazci pripomočki strankam in se objavljajo tudi na spletnih straneh pristojnega organa. V obeh primerih se obrazci praviloma štejejo za pripomoček, in ne kot obvezna oblika vloge (glej 65. člen Zakona o splošnem upravnem postopku (Uradni list RS, št. 24/06 – uradno prečiščeno besedilo, 105/06 – ZUS-1, 126/07, 65/08, 8/10 in 82/13)).

40

(5) Koncesionar najpozneje do 28. februarja tekočega leta pošlje agenciji poročilo o meritvah, obdelavi podatkov in rezultatih izvajanja monitoringa za preteklo leto.

(6) Poročilo iz prejšnjega odstavka vsebuje:

- poročilo o meritvah za preteklo leto, ki vsebuje splošni opis izvajanja monitoringa in posebnosti v obdobju, na katero se poročilo nanaša,
- rezultate monitoringa za preteklo leto, ki vsebujejo rezultate po posameznih sestavnih delih monitoringa in parametroh, in
- obdelavo oziroma analizo ter razlago podatkov monitoringa.

(7) Obrazec poročila iz petega odstavka tega člena **je objavljen na spletni strani agencije.**

Nasprotno velja za javne listine (npr. potrdila, spričevala, licence, izkaznice), ki se vedno izdajo na predpisanih obrazcih.

NOTRANJI SESTAVNI DELI PREDPISA

Splošno

- 41** S pomočjo strukturnih enot predpisa je treba posebej urediti tudi notranjo sestavo predpisa po njegovih vsebinskih sestavnih delih. V tem okviru govorimo o notranjih sestavnih delih predpisa. Vsak predpis ima tudi svoje spremljajoče, »tehnične« dele, ki niso njegov normativni del; mednje spada tudi naslov predpisa. Normativni deli predpisa pa so: uvodni del (temeljne in splošne določbe), osrednji (centralni) del, kazenske določbe ter prehodne in končne določbe.
- 42** Ureditev notranjih sestavnih delov predpisa je stvar logike in je enako kot razdelitev predpisa na notranje strukturne enote potrebna zaradi preglednosti in lažje uporabe predpisa v praksi; tudi razporeditev materije predpisa po notranjih sestavnih delih ni nikjer predpisana. Bolj ko je predpis obsežen in kompleksen, bolj se je treba posvetiti tudi temu vidiku normiranja. Kot vsaka delitev tudi delitev predpisa na notranje sestavne dele temelji na njihovem razmerju do celote, v katero se povezujejo. Prav to razmerje posameznim notranjim sestavnim delom predpisa daje njihovo (logično) mesto in zaporedje v predpisu. V obsežnejših predpisih so posamezni notranji sestavni deli vsebinsko naslovljeni in s tem medsebojno vidno ločeni. Vendar sta notranja ureditev in porazdelitev materije smiselno enaki tudi v krajših besedilih, kjer taka zunanja označitev notranje ureditve ni smiselna in ni potrebna. Kljub temu pa se prehodne in končne določbe vedno vidno označijo in so kot take ločene od drugega dela predpisa (glej robni št. 73 in 251).

Preambula, promulgacija in pravna podlaga

- 43** Pred naslovom predpisa je besedilo, ki je odvisno od vrste predpisa. Običajno ima ustava preambulo, ki ni njen normativni del, je pa lahko vir za njeno vsebinsko razlago. Objavljeno besedilo pred naslovom zakona je ukaz predsednika republike o razglasitvi zakona. Predsednik republike zakon razglasi z ukazom o razglasitvi zakona (promulgacija zakona, prvi odstavek 91. člena in druga alineja prvega odstavka 107. člena Ustave).

S pravnega vidika je akt o razglasitvi ugotovitvenega (deklaratornega) pomena. Predsednik republike s pisnim ukazom, ki se objavi v uradnem listu, zakon razglasi, ko ugotovi, da so za to izpolnjeni pogoji (pravilno sprejet zakon v državnem zboru) ter da za njegovo razglasitev in objavo ni pravnih ovir, ki lahko nastanejo po sprejetju zakona v državnem zboru (morebitni veto državnega sveta ali vložitev pobude oziroma zahteve za razpis zakonodajnega referendumu) in objavo zakona (pogojno) odložijo. Zaradi navedenih institutov (do poteka sedemdnevnega roka oziroma odločitve in sporočila državnega sveta, da svoje pravice veta v konkretnem primeru ne bo uporabil) je namreč vsak zakon v državnem zboru pravzaprav najprej sprejet pogojno (negativni suspenzivni pogoj). Besedilo ukaza o razglasitvi zakona je tehnično formalizirano in kot tako ne potrebuje posebnega sodelovanja pravnika redaktorja; pripravi se potem, ko ga je mogoče opremiti s konkretnim datumom sprejetja zakona in datumom izdaje ukaza o razglasitvi zakona.

Posebnega pomena je uvodno besedilo pred naslovom izvršilnega predpisa, v katerem je treba navesti zakonito (materialno) podlago za izdajo konkretnega izvršilnega predpisa, brez katere izvršilni predpis ne bi bil zakonit in ga zato ne bi bilo dopustno izdati. Pri tem ne gre za navedbo formalne pravne podlage izdajanja izvršilnih predpisov. Ponavljanje teh določb (ustreznih določb Zakona o Vladi Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 24/05 – uradno prečiščeno besedilo, 109/08, 38/10 – ZUKN, 8/12, 21/13, 47/13 – ZDU-1G, 65/14 in 55/17; v nadaljnjem besedilu: Zakon o Vladi Republike Slovenije) oziroma Zakona o državni upravi (Uradni list RS, št. 113/05 – uradno prečiščeno besedilo, 89/07 – odl. US, 126/07 – ZUP-E, 48/09, 8/10 – ZUP-G, 8/12 – ZVRS-F, 21/12, 47/13, 12/14, 90/14 in 51/16; v nadaljnjem besedilu: Zakon o državni upravi)) je v uvodnem besedilu izvršilnega predpisa odveč, pogosto pa celo napačno; napačno je tedaj, kadar se zmotno meni, da lahko njihova navedba nadomesti navedbo materialne podlage zakona, ki se s konkretnim izvršilnim predpisom podrobneje ureja in izvršuje. Nepogrešljiva za navedbo v uvodnem besedilu izvršilnega predpisa je v vsakem primeru materialna podlaga, in sicer konkretni člen zakona, ki se s takim predpisom izvršuje. Ta načeloma ostaja enaka tudi ob noveliranju ali razveljavitvi predpisa. Način navedbe materialne podlage pa je odvisen od tega, ali se predpis izdaja na podlagi specialnega (izrecnega) ali na podlagi generalnega (splošnega) pooblastila. Specialno pooblastilo pomeni obstoj izrecnega poo-

44

blastila (pooblastilne določbe) v zakonu, ki se v takem primeru navede. Tako pooblastilo pomeni, da pristojni organ tak izvršilni predpis mora izdati (glej tudi robni št. 268 in 270).

Primer pravne podlage predpisa, ki je izdan na podlagi specialnega pooblastila

Na podlagi tretjega odstavka 20. člena Zakona o notariatu (Uradni list RS, št. 2/07 – uradno prečiščeno besedilo) minister za pravosodje izdaja ...

- 45** V drugem primeru (generalno pooblastilo) se tak predpis izda, če za to pristojni organ (vlada, minister) oceni, da je v danem primeru to za izvrševanje ene ali več zakonskih določb potrebno.

Primer pravne podlage predpisa, ki je izdan na podlagi generalnega pooblastila iz Zakona o državni upravi

Za izvrševanje osmega odstavka 92. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo) in 7. točke prvega odstavka 68. člena Zakona o javnih uslužbencih (Uradni list RS, št. 63/07 – uradno prečiščeno besedilo in 65/08) ministrica za obrambo izdaja ...

Primer pravne podlage predpisa, ki je izdan na podlagi specialnega pooblastila in generalnega pooblastila iz Zakona o Vladi Republike Slovenije

Na podlagi petega in šestega odstavka 20. člena **ter za izvrševanje** 104. člena Zakona o varstvu okolja (Uradni list RS, št. 39/06 – uradno prečiščeno besedilo, 49/06 – ZMetD, 66/06 – odl. US, 33/07 – ZPNačrt, 57/08 – ZFO-1A in 70/08) **in za izvrševanje** 72. člena in drugega odstavka 184. člena Pomorskega zakonika (Uradni list RS, št. 120/06 – uradno prečiščeno besedilo) Vlada Republike Slovenije izdaja ...

- 46** Izvršilni predpisi pa se lahko poleg »na podlagi« izdajo tudi »v zvezi z« določbo, ki je povezana z vsebino specialnega pooblastila.

Na podlagi prvega odstavka **v zvezi** s tretjim odstavkom 74. člena Zakona o vodah (Uradni list RS, št. 67/02, 110/02 – ZGO-1, 2/04 – ZZdl-A, 41/04 – ZVO-1 in 57/08) Vlada Republike Slovenije izdaja ...

Če se predpis izdaja na podlagi predpisanega predhodnega mnenja ali predloga, se tako mnenje oziroma predlog v pravni podlagi ne navaja. Kadar se predpis izdaja v soglasju, se tako soglasje lahko nanaša samo na celotno vsebino, in ne samo na del vsebine tega predpisa. Predpis ministra se izda v soglasju z enim ali več ministri, če zakon določa, da en minister izda predpis v soglasju z drugim ministrom. V tem primeru izda predpis minister, ki ga kot izdajatelja predpisa določa zakon. V pravni podlagi se navedeta določba zakona, ki ministru nalaga, da izda predpis v soglasju z drugim ministrom, in navedba, da izdaja predpis v soglasju z drugim ministrom.

47

Na podlagi tretjega odstavka 35.a člena Zakona o ravnanju z gensko spremenjenimi organizmi (Uradni list RS, št. 23/05 – uradno prečiščeno besedilo in 21/10) minister za okolje in prostor **v soglasju** z ministrom za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano izdaja ...

Pristojni ministri lahko skupaj izdajo predpis, če tako določa materialni zakon ali če vsebina predpisa spada v delovno področje več ministrov.

48

Na podlagi petega odstavka 16. člena Zakona o zdravstveni ustreznosti živil in izdelkov ter snovi, ki prihajajo v stik z živili (Uradni list RS, št. 52/00, 42/02 in 47/04 – ZdZPZ), minister za zdravje in minister za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano **izdajata** ...

Naslov predpisa

Od nenormativnih delov predpisa ima posebno mesto naslov predpisa kot njegov bistveni sestavni del, ki predpis posebej označuje, ga umešča v veljavni pravni red, hkrati pa ga jasno loči od vseh drugih predpisov. Naslov predpisa je v bistvu njegovo ime; namenjen je torej njegovi iden-

49

tifikaciji, pod tem imenom ga iščemo, citiramo in uporabljamo. Naslov predpisa kot ime predpisa se piše z veliko začetnico vedno, ko je naveden s polnim imenom. To pravilo velja od začetka priprave predpisa (npr. »predlog Zakona o fitofarmaceutvskih sredstvih« ali »Zakon o fitofarmaceutvskih sredstvih«) (glej tudi robno št. 234).

- 50** Naslov naj bi bil čim krajši, da ga je mogoče brez težav uporabljati, si ga zapomniti in ga navajati, in, če je le mogoče, brez ločil, odražati pa mora bistvo vsebine predpisa. Naslov se začne z navedbo vrste predpisa: Zakon o ..., Uredba o ..., Pravilnik o ... Manj kot iz treh besed torej naslova predpisa praviloma ni mogoče sestaviti (npr. Zakon o vodah); izjema so naslovi, kot so npr. Kazenski zakonik, Obligacijski zakonik, Stvarnopravni zakonik, Stanovanjski zakon. Čeprav naslov pravno ni normativni del predpisa, je lahko s pravnega vidika pomemben tudi za razlago vsebine predpisa.
- 51** Določbe o naslovih zakonov (in drugih aktov državnega zbora) ima tudi Poslovnik državnega zbora (Uradni list RS, št. 92/07 – uradno prečiščeno besedilo, 105/10, 80/13 in 38/17; v nadaljnjem besedilu: Poslovnik državnega zbora). Naslov zakona je v skladu s Poslovnikom državnega zbora obvezna sestavina predloga zakona (prvi odstavek 115. člena). Prejšnji poslovnik je določal tudi redno (posebno) glasovanje o naslovu zakona, kar je novi poslovnik opustil. Naslov zakona kot njegov sestavni del je sedaj izglasovan skupaj s predlogom zakona in je tak, kot ga je določil predlagatelj (prvi odstavek 115. člena in 139. člen), če ni v postopku sprejemanja zakona z amandmajem spremenjen (četrti odstavek 125. člena in tretji odstavek 129. člena). Z amandmajem se namreč lahko predlaga tudi sprememba ali dopolnitev naslova zakona (glede prepovedi noveliranja naslovov zakonov glej robno št. 254). Zakonodajno-pravna služba državnega zbora v skladu s petim odstavkom 113. člena Poslovnika državnega zbora za vloženi predlog akta določi kratico. V skladu z Odlokom o določanju kratic aktov (Uradni list RS, št. 57/95) se kratica objavi skupaj z aktom v uradnem listu takoj za naslovom akta v oklepajih (10. člen). Zakonodajno-pravna služba državnega zbora vodi seznam vseh kratic aktov in ga najmanj enkrat letno objavi v uradnem listu. Z vidika nomotehnik in naslovov predpisov, njihove uporabe in citiranja je uporaba kratice ob citiranju naslova predpisa napačna. Navedeni odlok določa objavo kratice, ne pa tudi njene uporabe, prav tako

ne Poslovnik državnega zbora, ki jo sicer določa, vendar je nikjer ne šteje za sestavni del naslova zakona. Nomotehnično uporaba kratice praviloma ne more nadomestiti uporabe naslova zakona ali drugega predpisa s polnim imenom, razen če navedemo, da bomo v nadaljnjem besedilu uporabili kratico.

(4) Določbe tega dela se smiselno uporabljajo tudi za:

...

- prvi pokojninski sklad, ustanovljen na podlagi Zakona o prvem pokojninskem skladu Republike Slovenije in preoblikovanju pooblaščenih investicijskih družb (Uradni list RS, št. 50/99, 26/05 – uradno prečiščeno besedilo in 85/09; **v nadaljnjem besedilu: ZPISPID**), če v ZPISPID ni določeno drugače ...

Nomotehnično ustrezna in potrebna pa je uporaba kratice namesto naslova predpisa pri citiranju objave predpisa, če je bil predpis spremenjen z (drugim) zakonom (glej tudi robno št. 160).

52

Zakon o graditvi objektov (Uradni list RS, št. 102/04 – uradno prečiščeno besedilo, 14/05 – popr., 92/05 – **ZJC-B**, 93/05 – **ZVMS**, 111/05 – odl. US, 126/07, 108/09, 61/10 – **ZRud-1**, 20/11 – odl. US, 57/12, 101/13 – **ZDavNepr**, 110/13, 19/15, 61/17 – **GZ** in 66/17 – odl. US)

Uvodni del predpisa

Uvodni del predpisa je (običajno) v neposredni zvezi z naslovom predpisa ter obsega temeljne in splošne določbe. Temeljne določbe imajo samo pomembnejši sistemski zakoni. V njih vsaj delno pride v praksi do izraza tudi uporaba »načelnega« normiranja (primerjaj robno št. 26). V tem delu predpisa se določi, kar je glede materije celotnega predpisa temeljnega pomena, s čimer se ta del loči od splošnih določb. Med splošne določbe spadajo nekoliko bolj tehnične določbe, v katerih se uredijo pomembna vprašanja, ki so skupnega pomena za cel predpis (in v njem podrobneje obdelana), niso pa po naravi in vsebini »načelnega« pomena. V ta del predpisa spadajo določbe, kot so okvirna opredelitev

53

vsebine, ki jo predpis ureja, pomen izrazov, če so opredeljeni v enem samem členu, in pristojnosti organov.

- 54** Pomen izrazov se lahko določi v zbirnem členu ali v posameznih členih. Opredelitev v zbirnem členu na začetku besedila predpisa se uporabi, če bi zaradi velikega števila izrazov njihovo opredeljevanje po posameznih členih skozi besedilo vodilo k slabši preglednosti. Pri določanju pomena izrazov v zbirnem členu uporabimo naslednji napovedni stavek: »Izrazi, uporabljeni v tem zakonu, pomenijo:«. Izrazi so praviloma navedeni po abecednem vrstnem redu, lahko pa tudi po vsebinskih sklopih. Če se izrazi opredelijo v posameznih členih, se opredelijo v tistem členu, kjer se izraz glede na sistematiko določb prvič pojavi. V podzakonskih predpisih se uporabljajo izrazi, kot so opredeljeni v zakonu, ki je podlaga za njihovo izdajo, zato jih ni treba znova opredeliti niti ne izrecno določiti, da imajo izrazi enak pomen, kot ga določa zakon, ki je podlaga za njegovo izdajo. Še posebej pa ni dopustno v podzakonskem predpisu izrazom, opredeljenim v zakonu, določiti drugačnega pomena. Če bi posamezna vsebina presegala opredelitev izraza, se takega izraza ne opredeli v zbirnem členu, ampak v osrednjem delu predpisa.
- 55** Temeljne in splošne določbe so tudi podlaga za razlago drugih določb predpisa. Niti med te določbe niti v sam predpis pa ne spadajo določbe z besedilom in naravo političnih deklaracij, stališč, »zavzemanj« ter opredelitev namenov in ciljev.

Osrednji del predpisa

- 56** Osrednji (centralni) del predpisa je njegov najpomembnejši del. To je tisti del, zaradi katerega se predpis sprejme oziroma izda. Uvodni del predpisa s svojimi določbami predpis uvede in umesti v pravni red, kazenske ter prehodne in končne določbe uredijo in zagotovijo njegovo uporabo in izvrševanje v praksi, vse to pa je naravnano na osrednji del predpisa. V tem delu pridejo do izraza različne temeljne metode normiranja.
- 57** V določenih primerih delitev predpisa na uvodni in osrednji del ni ustrezna, ker se notranja ureditev glede na materijo, ki mora biti zajeta in urejena, »dvigne« nad tako delitev. Taka sta npr. Kazenski zakonik in Obliga-

cijski zakonik, kjer temeljna notranja ureditev temelji na delitvi zakona (zakonika) na splošni in posebni del. Ureditev temeljnih in splošnih določb je v tem primeru vključena v splošni del predpisa.

Posebne določbe

Posebne določbe (s takim naslovom v predpisu ali brez njega) so tiste, ki vsebinsko ne spadajo v noben drug del notranje ureditve predpisa. Posebne določbe se v praksi pogosto napačno urejajo v prehodnih in končnih določbah, vendar tja ne spadajo, ker nimajo prehodnih lastnosti. Posebno težavo povzroči nomotehnično napačna uvrstitev posebnih določb med prehodne in končne določbe, ko gre za izdelavo prečiščenega besedila predpisa (primerjaj robno št. 316). Ta del predpisa ima lahko tudi naslov »Posebne določbe« ali pa kakšen drug, vsebini konkretnega predpisa ustrezen naslov.

58

Prvi primer

IV. POSEBNE DOLOČBE

29. člen

Prihodki od taks, plačanih pri organih državne uprave, so prihodek državnega proračuna.

Prihodki od taks, plačanih pri organih občin, so prihodek proračunov občin.

Drugi primer

XIX. poglavje

IZVAJANJE ZAKONA

319. člen

Državni organi, organi samoupravnih lokalnih skupnosti in nosilci javnih pooblastil na primeren način objavijo, katere uradne osebe so pooblaščen za odločanje o upravnih zadevah, katere pa za dejanja v postopku pred odločbo.

- 59** Če je treba predpis dopolniti s posebnimi določbami, te postanejo vedno sestavni del osnovnega predpisa in ne novele. Novela predpisa torej ne sme imeti posebnih določb, ki bi se nanašale na samo novelo.

Kazenske določbe

- 60** Razporeditev kazenskih določb v predpisih, ki take določbe vsebujejo, je odvisna od načina njihovega predpisovanja in vrste dejanja (kazniva dejanja, prekrški).
- 61** Normiranje kazenskih določb mora biti skrajno natančno že zato, ker je treba pri tem strogo upoštevati ustavno načelo zakonitosti pri določanju dejanj, ki so kazniva. Poleg tega mora vsaka taka določba natančno upoštevati vse, kar je glede predpisovanja kaznivih dejanj oziroma prekrškov določeno na matičnem področju, tj. v splošnem delu Kazenskega zakonika in Zakona o prekrških (Uradni list RS, št. 29/11 – uradno prečiščeno besedilo, 21/13, 111/13, 74/14 – odl. US, 92/14 – odl. US, 32/16 in 15/17 – odl. US; v nadaljnjem besedilu: Zakon o prekrških). Pri tem je treba upoštevati vrsto predpisa, s katerim se kazniva dejanja oziroma prekrški sploh lahko določajo. Kazniva dejanja se lahko določajo samo z zakonom (2. člen Kazenskega zakonika). Prekrški se lahko določajo z zakonom, uredbo vlade ali z odlokom občinskega sveta. Pozitivno-pravna ureditev dopustnosti določanja prekrškov v izvršilnih predpisih ministrov je bila v preteklosti različna, dokler se ni ustalila pri tem, da se v izvršilnih predpisih ministrov prekrški ne smejo določati. V smislu odsotnosti kazenskih določb so torej vsi izvršilni predpisi ministrov *lex imperfecta*. Z vidika vsebine in nomotehnike je to poseben problem, ki je rešljiv tako, da se kršenje določb pravilnikov prepove in sankcionira z ustrezno oblikovanimi blanketnimi normami v hierarhično višjih predpisih. Posebno pozorno je treba upoštevati tudi vrsto in višino (splošni in posebni minimum oziroma maksimum) posamezne vrste kazni, ki se lahko predpiše, podobno pa tudi vrsto in dolžino trajanja varstvenih oziroma varnostnih ukrepov. Pri slednjih je treba biti pozoren tudi na to, da je ukrep določen v Kazenskem zakoniku oziroma Zakonu o prekrških (izreči se sme samo, če je za posamezno dejanje tudi posebej predpisan) in predpisan z ustrezno vrsto predpisa (glej npr. tretji odstavek 73. člena Kazenskega zakonika).

Kazniva dejanja so urejena v posebnem delu Kazenskega zakonika, čeprav naša ureditev izrecno ne prepoveduje, temveč implicitno dopušča (prvi odstavek 9. člena Kazenskega zakonika) t. i. stransko kazensko zakonodajo, s katero so kazniva dejanja lahko določena tudi v kakšnem drugem zakonu, ne le v Kazenskem zakoniku. V Kazenskem zakoniku so kazniva dejanja predpisana na poseben način, in sicer v obliki hipotetičnih določb. Določba ima dva dela: hipotezo in sankcijo. Dejanski stan kaznivega dejanja je določen v obliki hipoteze, kot npr.: »Kdor vzame komu tujo premično stvar, da bi si jo protipravno prilastil«, ki ji sledi določitev sankcije: »se kaznuje z zaporom do treh let« (kaznivo dejanje tatvine v skladu s prvim odstavkom 204. člena). Ustava sicer zagotavlja pravico do zasebne lastnine (33. člen), toda posebne in izrecne določbe o obveznem ravnanju (zapovedi ali prepovedi), ki bi jo storilec s svojim ravnanjem prekršil, v zakonu ni; ne v splošnem delu Kazenskega zakonika ne v kakšnem drugem zakonu ni materialne določbe, ki bi tatvino prepovedovala, temveč se na prepovedanost (in kaznivost) dejanja sklepa iz hipoteze in nanjo navezane zagrožene sankcije. Podoben način normiranja je tudi na drugih področjih, npr. v civilnem pravu: »Kdor povzroči drugemu škodo, jo je dolžan povrniti, če ne dokaže, da je škoda nastala brez njegove krivde« (prvi odstavek 131. člena Obligacijskega zakonika). Določanja kaznivih dejanj izven Kazenskega zakonika pa kljub načelni dopustnosti v naši praksi pravzaprav ni, kar je v prid pravni varnosti in (nenapisanemu) načelu, da naj bodo vsa kazniva dejanja zbrana »na enem mestu«, torej v enem zakonu (Kazenskem zakoniku). Primer historične določitve kaznivega dejanja izven Kazenskega zakonika je določba 64. člena Zakona o vodah (Uradni list SRS, št. 16/74).

(1) Z denarno kaznijo 20.000 din ali z zaporom do treh let se kaznuje za kaznivo dejanje: ...

Iz primeroma navedene določbe je jasno razvidno, da se kaznivo dejanje, kadar je določeno v obliki oziroma na način »stranske« kazenske zakonodaje, z nomotehničnega vidika ne normira tako, kot so kazniva dejanja določena v Kazenskem zakoniku, temveč enako, kot se določajo prekrški. Ob potrebi po določitvi novega kaznivega dejanja je s širšega vidika pravne varnosti in hkrati tudi nomotehniko vsekakor primernejše, da se ustrezno dopolni Kazenski zakonik, kot pa uporabi

možnost »stranske« kazenske zakonodaje in določi kaznivo dejanje v posebnem zakonu izven Kazenskega zakonika. Tehnika določanja prekrškov je nekoliko enostavnejša od tehnike določanja kaznivih dejanj, kot je uporabljena v Kazenskem zakoniku. Zelo pomembno je, da je zapovedano ravnanje, katerega kršitev je določena kot prekršek, takšno, da je njegovo kršitev smiselno določiti kot prekršek, in da je besedilo zapovedanega ravnanja (zapovedi ali prepovedi) oblikovano tako, da v celoti zadosti ustavnopravni zahtevi po (jasni in natančni) vnaprejšnji določenosti takega ravnanja. Prekrški se določajo tako, da se praviloma uredijo posebej in skupaj ter umestijo pred prehodne in končne določbe. Če so posamezni notranji deli predpisa vsebinsko naslovljeni (glej robno št. 42), se določbe o prekrških umestijo pod naslov »Kazenske določbe« pred prehodne in končne določbe. O izjemah od take običajne ureditve in uvrstitve kazenskih določb v predpisu glej robne št. 69, 70 in 71.

- 64** Način določanja prekrškov ima več tehničnih možnosti, ki jih mora pravnik redaktor uporabiti in oblikovati tako, kot konkretnemu primeru (določbi) najbolj ustreza. Različice določitve prekrškov so v tem, da določitev prekrška bolj ali manj kratko povzema (ali celo vsebinsko niti ne povzema, ampak se samo sklicuje) v osrednjem delu predpisa zapovedano ravnanje (zapoved ali prepoved), katerega neupoštevanje oziroma kršitev je določena kot prekršek, in se hkrati na tako določbo predpisa z natančnim navajanjem tudi sklicuje. Način povzemanja kršitve materialne določbe, ki v smislu kazenske določbe pomeni dejanski stan prekrška, ima več različic. Izbira posamezne od teh redakcijskih možnosti je v praksi odvisna od tega, kako je primerno in mogoče dovolj na kratko, hkrati pa dovolj jasno, vključno z ustreznim sklicevanjem na materialno določbo, zagotoviti jasno določen dejanski stan prekrška. Tako določen dejanski stan se mora seveda tudi (dovolj) jasno razlikovati od dejanskega stanu vsakega drugega prekrška, četudi gre pri tem morda za različne kršitve določb istega člena ali morda tudi istega odstavka predpisa. Ob tem se tudi pokaže, ali je sklicevanje na kršeno materialno določbo predpisa ustrezno neposredno vključiti v besedilo dejanskega stanu prekrška ali pa ga dodati tako, da je to sklicevanje (kot sicer sestavni del dejanskega stanu) zapisano v oklepaju, v katerem se sklicuje na ustrezno določbo predpisa, katere kršitev je sankcionirana kot prekršek.

Včasih za določitev prekrška ustreza že razmeroma lapidaren zapis.

65

Z globo od 1.500 do 4.500 eurov se kaznuje za prekršek izdajatelj medija, ki:

- ravna v nasprotju s prvim odstavkom 7. člena tega zakona ...

Vsebina kratke materialne določbe se lahko ponovi tudi v celoti.

66

Z globo od 500 do 1.200 eurov se kaznuje za prekršek etažni lastnik posameznik, ki:

1. upravnika ne obvesti o spremembi lastništva (17. člen);
2. o sklenitvi in vseh spremembah najemne pogodbe ne obvesti upravnika (24. člen);
3. oddaja stanovanje brez najemne pogodbe (84. člen);
4. oddaja del stanovanja brez pogodbe (drugi odstavek 84. člena);
5. ne odstrani naprav, ki posegajo v skupne dele večstanovanjske stavbe (126.a člen);
6. inšpektorju ne omogoči nemotenega nadzora (130. člen).

V drugih primerih je oziroma mora biti povzetek (kljub sklicevanju na ustrezno določbo) ustrezno daljši.

67

Z globo od 2.000 do 80.000 eurov se kaznuje za prekršek pravna ali fizična oseba, če:

1. daje v promet nevarno kemikalijo, ki:
 - je pakirana v embalaži, ki ne ustreza nevarnim lastnostim kemikalije in predvidenemu namenu in načinu njene uporabe (27. člen),
 - ni pakirana v predpisani embalaži na način, ki onemogoča odpiranje otrokom (27. člen), ...

Vsekakor je treba pri določanju dejanj, ki so kazniva, vedno upoštevati in zadostiti načelu zakonitosti v kazenskem pravu, ki ga določa Ustava (prvi odstavek 28. člena). Vnaprejšnja določenost kaznivosti dejanja in kazni zanj, še preden je bilo storjeno, kar v zvezi s tem zahteva Ustava, torej sama po sebi in formalno še ne zadošča. Poleg navedenega ustav-

68

nega načela je hkrati treba upoštevati tudi pravila nomotehnik. Ustavni pogoj vnaprejšnje določenosti dejanja in njegove kaznivosti je namreč v celoti in pravilno izpolnjen šele tedaj, ko je dejanski stan dejanja določen tudi povsem natančno, jasno in nedvoumno.

- 69** Mogoče in nomotehnično sprejemljivo je tudi drugačno normiranje prekrškov od običajnega, ki je navedeno zgoraj. Za takšno, drugačno normiranje pa morajo obstajati posebni razlogi, zaradi katerih se je za poseben način določitve prekrškov odločil zakonodajalec v Zakonu o pravilih cestnega prometa (Uradni list RS, št. 82/13 – uradno prečiščeno besedilo, 68/16, 54/17, 69/17 – popr. in 3/18 – odl. US; v nadaljnjem besedilu: Zakon o pravilih cestnega prometa). V tem primeru prekrški niso urejeni in zbrani v posebnem delu zakona (kazenske določbe), temveč neposredno v posameznih členih predpisa, ki določeno ravnanje zapovedujejo oziroma prepovedujejo.

57. člen

(približevanje križišču in razvrščanje pred križiščem)

(1) Ko se približuje križišču, se mora voznik na zadostni razdalji pred križiščem razvrstiti:

1. za zavijanje v levo – na levo stran smernega vozišča ali na prometni pas za zavijanje v levo;
2. za vožnjo naravnost – na desno stran smernega vozišča ali na prometni pas za vožnjo naravnost;
3. za zavijanje v desno – na desno stran smernega vozišča ali na prometni pas za zavijanje v desno;
4. kot je določeno s prometno signalizacijo, če je razvrščanje urejeno na tak način.

(2) Voznik ne sme zapeljati na križišče, če bi zaradi gostote prometa, ovire ali drugega vzroka obstal na križišču in oviral ali onemogočil promet vozil z leve ali desne.

(3) Z globo 80 eurov se kaznuje za prekršek voznik, ki ravna v nasprotju z določbami tega člena.

- 70** Ker je naslovljencev tega zakona zelo veliko (neposredno vsi udeleženci v prometu in vsi izvrševalci tega zakona), veliko pa je tudi število prekrškov v besedilu zakona, je taka ureditev zakona učinkovita in praktič-

na. Ker gre neposredno za področje varnosti, je še tem pomembneje ne samo, da tako urejen zakon omogoča vsesplošno seznanitev z njim, v tem okviru pa je zajet tudi (dobrodošel in pomemben) preventivno-vzgojni učinek. Z vidika nomotehničnega urejanja prekrškov pa bo taka ureditev vendarle ostala izjema od splošnih pravil določanja prekrškov v predpisih, kot je prikazano zgoraj.

Drugačen od splošnega načina normiranja prekrškov in tudi od normiranja prekrškov v Zakonu o pravilih cestnega prometa je način normiranja prekrškov, kot je bil uporabljen v Zakonu o prekrških zoper javni red in mir (Uradni list SRS, št. 16/74). Razveljavil ga je šele Zakon o varstvu javnega reda in miru (Uradni list RS, št. 70/06), ki pa je obdržal način normiranja prekrškov. Normiranje prekrškov v tem zakonu je v temelju najbolj podobno določanju kaznivih dejanj v Kazenskem zakoniku. V prvem delu tega zakona so splošne določbe s področja, kot izhaja iz naslova zakona, in z njimi določena posamezna ravnanja in prepovedi z različnih področij, kjer bi ravnanje v nasprotju s temi določbami lahko pomenilo kršitev javnega reda in miru. V drugem delu tega zakona so zbrana in kot prekršek določena različna ravnanja, ki pomenijo posamezne oblike kršitve javnega reda in miru. Slednje je nomotehnično narejeno na tak način, kot ga za določanje kaznivih dejanj uporablja posebni del Kazenskega zakonika. Posamezna ravnanja so namreč določena kot prekršek, kar je enako kot v Kazenskem zakoniku narejeno v obliki hipotetičnih določb, pri čemer je (v tem zakonu) več različnih prekrškov zbranih v posameznih členih, ki določajo sankcije zanje. Tako določeni prekrški, enako kot v Kazenskem zakoniku določena kazniva dejanja, sami neposredno določajo prepovedano ravnanje v obliki hipoteze. Tako oblikovane kazenske določbe se tako ne sklicujejo na kršitve določb posameznih ravnanj v prvem delu zakona; hkrati ima zakonodajalec pri takem normiranju prekrškov »proste roke«, ker je načelo zakonitosti določanja kaznivih dejanj ustrezno upoštevano s tem, da prepovedanost dejanja neposredno izhaja iz hipoteze.

71

Kdor kampira na javnem kraju, ki za to ni določen, ali na zasebnem prostoru brez soglasja lastnika ali posestnika, se kaznuje z globo 85 eurov.

Na ta način se lahko prekrški uredijo širše in hkrati podrobneje, kot bi se jih dalo urediti z neposrednim sklicevanjem na kršitev materialne do-

72

ločbe. Slednje bi bilo sicer mogoče, vendar bi bilo treba v tem primeru ustrezno dopolniti in razširiti osrednji del zakona; taka ureditev pa bi bila potem že enaka splošni ureditvi v večini drugih primerov (npr. Zakonu o pravilih cestnega prometa).

Prehodne in končne določbe

- 73** Zaključni del predpisa obsega prehodne in končne določbe. Ta del se posebej označi in loči v vsakem predpisu (tudi v novelah), celo v takem, ki sicer nima notranje razdelitve na posamezne strukturne dele, kot so oddelki, poglavja in podobno, ker je to z vidika nomotehnikе koristno za preglednost in uporabnost predpisa. V obsežnejših besedilih predpisov sta zaradi preglednosti, jasnosti in uporabnosti v zaključnem delu predpisa potrebna celo dva naslova: posebej prehodne in posebej končne določbe (glej tudi robni št. 42 in 251). Bistvo prehodnih določb je v tem, da se z njimi uredijo, kot izhaja iz izraza, vprašanja prehoda iz ene (doseganje) pravne ureditve v drugo ali vsaj drugačno, ko torej nova ureditev v celoti ali delno nadomesti prejšnjo. Takega prehoda (in zato tudi ne posebne potrebe po ureditvi vprašanj s prehodnimi določbami) pa praviloma ni, če zakon ali drug predpis ne ureja materije, ki je bila že doslej pravno urejena, temveč se določena materija prvič pravno ureja.
- 74** Prehod na novi zakon in z uporabe dotedanjih izvršilnih predpisov na uporabo novih je eden od sklopov vprašanj, ki jih je treba urediti v novem zakonu, kar vključuje tudi morebitno določitev nadaljnje uporabe teh predpisov. Ti izvršilni predpisi v tem prehodnem obdobju s tem dobijo pravno podlago za nadaljnjo uporabo, ki jo sicer izgubijo ob prenehanju veljavnosti dotedanjega zakona; takega izvršilnega predpisa ni dopustno novelirati. V novem zakonu, ki nadomesti prejšnjega, morajo biti v prehodnih in končnih določbah vedno in taksativno, tj. vsak posebej, z naslovom in navedbo objave, zajeti in obravnavani vsi še veljavni predpisi, izdani na podlagi prejšnjega zakona; ni dopustna le njihova »pavšalna« obravnava na način: »(Vsi) predpisi, izdani na podlagi ...« (glej tudi robno št. 224).

Prvi primer

157. člen

(prenehanje veljavnosti in podaljšanje uporabe)

Z dnem uveljavitve tega zakona prenehajo veljati, uporabljajo pa se do 31. decembra 2006, naslednji podzakonski akti:

1. Uredba o višini povračil stroškov v zvezi z delom in drugih dohodkov, ki se ne vštejejo v davčno osnovo (Uradni list RS, št. 142/04, 7/05, 60/05 in 26/06),
2. Uredba o določitvi dohodkov verskih delavcev iz naslova razmerja z versko skupnostjo (Uradni list RS, št. 20/05),
3. Pravilnik o pogojih za oprostitev plačila dohodnine od prejemkov iz med-sosedske pomoči med kmetijskimi gospodarstvi v okviru strojnih krožkov (Uradni list RS, št. 130/04),
4. Pravilnik o priznavanju škode in znižanju katastrskega dohodka zaradi naravnih nesreč na kmetijskih in gozdnih zemljiščih (Uradni list RS, št. 130/04),
5. Pravilnik o načinu valorizacije vrednosti kapitala pri obdavčevanju dobička iz kapitala po ZDoh-1 (Uradni list RS, št. 34/06 in 73/06),
6. Pravilnik o metodologiji za izračun razlike med prihodki iz dohodnine, ki pripadajo občinam po ZDoh-1 in prihodki iz dohodnine, ki pripadajo občinam po ZDoh (Uradni list RS, št. 89/04),
7. Odredba o določitvi olajšav in lestvice za odmero dohodnine za leto 2006 (Uradni list RS, št. 117/05).

Drugi primer

Z dnem uveljavitve tega zakona prenehajo veljati naslednji predpisi, ki se uporabljajo do uveljavitve predpisov, izdanih na podlagi tega zakona:

1. Pravilnik o strokovni izobrazbi in usposobljenosti tehničnih vodij, vodij tehničnih služb in nadzorno tehničnega osebja pri raziskovanju ali izkoriščanju rudnin ter o strokovnih izpitih in ustrezni praksi samostojnih projektantov rudarskih projektov (Uradni list SRS, št. 14/76 in 16/89),
2. Odlok o postopku ugotavljanja in overjanja razvrščenih rezerv rudnin in talnih voda (Uradni list SRS, št. 1/79),
3. Uredba o načinu določanja plačila za rudarsko pravico (Uradni list RS, št. 43/00, 41/02, 52/03 in 67/04),
4. Uredba o določanju plačila za sanacijo posledic rudarskih del (Uradni list RS, št. 43/00),
5. Odredba o hitrosti gibanja traku pri podzemnem pridobivanju premoga (Uradni list RS, št. 104/00).

- 75** K prehodu na uporabo novega zakona spada tudi uskladitev veljavnih predpisov z novim zakonom. Če je novi zakon »sistemski« oziroma splošen, lahko s svojo vsebino posega tudi v druge predpise oziroma na področje drugih predpisov, ki jih je treba torej z njim uskladiti. V takih primerih mora novi zakon vsaj okvirno, vključno z roki, urediti oziroma določiti tudi njihovo uskladitev, vključno z vprašanji njihove uporabe do uskladitve.

Prvi primer

Navodilo o postopku in načinu ravnanja s tujci, ki vstopijo v Republiko Slovenijo in želijo vložiti prošnjo za azil, ter o sprejemanju, vsebini in ravnanju z vloženimi prošnjami za azil oziroma izjavami, sprejetimi na zapisnik (Uradni list RS, št. 65/00), Pravilnik o nagrajevanju in povračilu stroškov svetovalcem za begunce (Uradni list RS, št. 103/04), Pravilnik o načinih in pogojih zagotavljanja pravic prosilcem za azil in tujcem, ki jim je bila priznana posebna oblika zaščite (Uradni list RS, št. 80/02) in Uredba o pravicah in dolžnostih beguncev v Republiki Sloveniji (Uradni list RS, št. 33/04 in 129/04) **se uskladijo s tem zakonom v šestih mesecih od uveljavitve tega zakona.**

Drugi primer

Do uskladitve Zakona o upravnih taksah (Uradni list RS, št. 106/10 – uradno prečiščeno besedilo, 14/15 – ZUUJFO, 84/15 – ZZelP-J in 32/16) s tem zakonom se za izdajo predodločbe po tem zakonu zaračuna upravna taksa v višini 50 eurov za manj zahtevne objekte in v višini 100 eurov za zahtevne objekte.

- 76** V enostavnejših primerih prehoda na uporabo novega zakona novi zakon izrecno določi, da dotedanji zakon (in na njegovi podlagi izdani izvršilni predpisi) preneha veljati in se uporabljati v celoti, ko začne veljati (in se uporabljati) novi zakon. V teh primerih prenehanje veljavnosti in hkrati uporabe dotedanjega zakona časovno sovpada z začetkom veljavnosti in hkrati uporabe novega zakona. Tudi v tem primeru pa se, če je to potrebno, podaljša uporaba dotedanjih izvršilnih predpisov do uveljavitve oziroma do začetka uporabe novih.

(3) Z dnem uveljavitve te uredbe preneha veljati Pravilnik o izvrševanju uredbe o upravnem poslovanju (Uradni list RS, št. 75/05, 86/06, 47/08 in 58/10), določbe IX. in X. poglavja Pravilnika o izvrševanju uredbe o upravnem poslovanju pa se uporabljajo do uveljavitve pravilnika iz petega odstavka 97. člena Zakona o splošnem upravnem postopku (Uradni list RS, št. 24/06 – uradno prečiščeno besedilo, 105/06 – ZUS-1, 126/07, 65/08, 8/10 in 82/13), ki bo določil obliko in vsebino ovojnice ter obliko in način elektronskega vročanja v upravnem postopku.

Če podaljšanje uporabe predpisa ni potrebno v celoti, je treba potrebne določbe ali dele takega izvršilnega predpisa izločiti in podaljšanje uporabe določiti samo zanje.

Izjemoma, kadar to ni mogoče, si pri tem za prehodno obdobje pomagamo s klavzulo »kolikor ni (niso) v nasprotju s tem zakonom«, s čimer je pravilna in natančna razlaga take določbe prepuščena in naložena neposrednim uporabnikom. Ali in kako je ob izdaji predpisov, izdanih na podlagi novega zakona, v njih dodatno potrebna tudi določba o prenehanju uporabe dotedanjih izvršilnih predpisov, ki so z novimi nadomeščeni, je neposredno odvisno od tega, ali je bila za prehodno obdobje podaljšana uporaba dotedanjih izvršilnih predpisov. Ob uveljavitvi izvršilnega predpisa, izdanega na podlagi novega zakona, se v novem izvršilnem predpisu izrecno določi prenehanje uporabe izvršilnega predpisa, ki je prenehal veljati, podaljšana pa mu je bila uporaba.

77

Določitev prenehanja veljavnosti in podaljšanja uporabe v zakonu

35. člen

(prenehanje veljavnosti in podaljšanje uporabe
dosedanjih predpisov)

(1) Z dnem uveljavitve tega zakona **prenehajo veljati**:

1. Zakon o temeljni geodetski izmeri (Uradni list SRS, št. 16/74, 23/76 – ZGS, 42/86, Uradni list SFRJ, št. 83/89, Uradni list SRS, št. 5/90, Uradni list RS, št. 10/91, 17/91-I – ZUDE, 13/93 – ZP-G in 66/93 – ZP-H);
2. Navodilo o arhiviranju in razmnoževanju v zmanjšanem formatu podatkov temeljne geodetske izmere (Uradni list SRS, št. 3/76);

3. Pravilnik o tehničnih normativih za mreže temeljnih geodetskih točk (Uradni list SRS, št. 18/81);
4. Pravilnik o znakih za temeljne topografske načrte (Uradni list SRS, št. 29/82 in Uradni list RS, št. 40/04);
5. Navodilo o tekočem usklajevanju temeljnih topografskih načrtov meril 1:5000 in 1:10 000 (Uradni list SRS, št. 30/83);
6. Odredba o pisavi zemljepisnih imen v načrtih in kartah na narodnostno mešanih območjih v SR Sloveniji (Uradni list SRS, št. 11/80);
7. Pravilnik o uporabi Gauß-Krügerjeve projekcije pri izdelavi državne topografske karte v merilu 1:25000 in razdelitev na liste (Uradni list RS, št. 36/98).

(2) Predpis iz 6. točke prejšnjega odstavka **se uporablja do uveljavitve** predpisa, izdanega na podlagi desetega odstavka 15. člena tega zakona.

Določitev prenehanja uporabe v izvršilnem predpisu

5. člen (prenehanje uporabe)

Z dnem uveljavitve te uredbe **se preneha uporabljati** Odredba o pisavi zemljepisnih imen v načrtih in kartah na narodnostno mešanih območjih v SR Sloveniji (Uradni list SRS, št. 11/80 in Uradni list RS, št. 25/14 – ZDGRS).

- 78** Najprimerneje je torej z zakonom razveljaviti podzakonski predpis in mu po potrebi podaljšati uporabo (in v novem podzakonskem predpisu določiti, da se preneha uporabljati). Taki podzakonski predpisi s »podaljšano uporabo« se glede na njihovo naravo ne smejo novelirati, pač pa se ob prvi potrebi po njihovi spremembi izda nov podzakonski predpis na ustrezni novi pravni podlagi. V praksi so kljub temu primeri, ko bi bilo morda zaradi obsežnosti ali zahtevnosti podzakonskega predpisa, izdanega na podlagi prej veljavnega zakona, utemeljeno v novem zakonu določiti (samo če ostaja materialna podlaga v novem zakonu po vsebini enaka), da predpis, izdan na podlagi prej veljavnega zakona, še naprej velja kot predpis, izdan na podlagi izrecno navedenih material-

nih določb novega zakona (taki izjemni primeri bi bili npr. uredbe kot koncesijski akti). Če take predpise noveliramo, je njihova pravna podlaga materialna podlaga iz novega zakona v zvezi z določbo, ki je te predpise določila kot predpise, veljavne na podlagi novega zakona.

Primer podaljšanja veljavnosti

123. člen

...

(2) Pravilnik o javnih natečajih za izbiro strokovno najprimernejših rešitev prostorskih ureditev in objektov (Uradni list RS, št. 108/04, 114/06 – ZUE, 33/07 – ZPNačrt in 57/12 – ZGO-1D) še naprej velja kot predpis, izdan na podlagi devetega odstavka 29. člena tega zakona.

Primer pravne podlage pri noveliranju takega predpisa

Na podlagi devetega odstavka 29. člena **v zvezi** z drugim odstavkom 123. člena Gradbenega zakona (Uradni list RS, št. 61/17 in 72/17 – popr.) minister za okolje in prostor izdaja ...

Izjemoma je treba začetek veljavnosti in uporabe novega predpisa medsebojno ločiti, tako da se določi začetek uporabe predpisa na določen čas po njegovi uveljavitvi; pri tem je treba določiti tudi uporabo dotedanjega (prejšnjega) predpisa do začetka uporabe novega, čeprav prejšnji predpis preneha veljati že, ko začne veljati novi, saj novi in dotedanji predpis ne smeta veljati hkrati. Tako novi predpis preprosto določi obdobje, v katerem se bo še uporabljal dotedanji predpis, veljal (ne pa se tudi že uporabljal) pa že novi.

79

166. člen

(prenehanje veljavnosti)

(1) Z dnem uveljavitve tega zakona prenehajo veljati:

- 3., 18., 19., 20., 23., 24., 25., 26., 28., 29., 30., 32., 32.a, 33., 34., 35., 35.a, 35.b, 36., 36.a, 36.b, 37., 38., 38.a, 39., 39.a, 39.b, 40., 41., 42., 43., 44., 44.a, 45., 46., 47., 48., 48.a, 49.a, 50., 51., 51.a, 51.b, 51.c, 51.č, 51.d, 52., 53., 54., 54.a, 55., 56., 57., 58., 59., 60., 61., 62., 63. in 64. člen Zakona o policiji (Uradni list RS, št. 66/09 – uradno prečiščeno besedilo, 22/10, 26/11 – odl. US, 58/11 – ZDT-1, 40/12 – ZUJF in 96/12 – ZPIZ-2),
- četrti odstavek 37. člena Zakona o nadzoru državne meje (Uradni list RS, št. 35/10 – uradno prečiščeno besedilo).

(2) Določbe iz prejšnjega odstavka se uporabljajo do začetka uporabe tega zakona.

167. člen

(začetek veljavnosti in uporabe)

Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije, uporabljati pa se začne šestdeseti dan od uveljavitve tega zakona.

- 80** Uporaba dotedanjega zakona in drugih predpisov je pri tem lahko po potrebi tudi že prilagojena novemu zakonu z ustreznimi določbami novega zakona o uskladitvi predpisov (glej robno št. 81) z novim zakonom. Določitev obdobja uporabe prejšnjega in hkrati veljavnosti (ne pa tudi uporabe) novega zakona omogoči, da se v tem času lahko opravijo raznovrstne potrebne priprave in uskladitve za prehod na uporabo novega zakona. To se lahko nanaša na organizacijske spremembe, ustanovitev novih organov, ki jih predvideva novi zakon, na izdajo novih izvršilnih predpisov, pa vse do tiskanja in izdaje novih obrazcev za izvrševanje novega zakona in podobno. Tak zakon se torej vendarle tudi že uporablja, toda ne glede subjektov, ki jim je neposredno namenjen: npr. ne uporablja se še za voznike, »uporablja« pa se za ministra, ki mora z izvršilnim predpisom podrobneje določiti obliko in vsebino novega obrazca (npr. vozniškega dovoljenja), ki ga določa novi zakon. To je ministru (z rokom) neposredno naloženo, ne pa »odloženo«. Hkrati so to razlogi, zaradi katerih je treba v danem primeru časovno ločeno določiti začetek veljavnosti novega zakona in začetek njegove uporabe – za seznanitev

z novim zakonom ter strokovno pripravo na njegovo izvajanje bi sicer zadoščala že samo dovolj dolga *vacatio legis*. Pravnik redaktor mora biti pri vsem tem pozoren, da se časovno nikjer ne prekrivata obdobji veljavnosti starega in novega zakona, kot tudi ne obdobji uporabe starega in novega zakona. To pravilo ima – samo navidezno – izjemo v tem, ko se hkrati uporabljata dotedanji in novi zakon; dotedanji zakon se namreč v tem primeru uporablja samo za pred novim zakonom nastale, pa še ne odločene primere, novi pa za pozneje nastale oziroma nove; razlika je torej v uporabi enega oziroma drugega zakona za različne primere.

Naslednji sklop vprašanj, ki jih je prav tako treba urediti v novem zakonu, je uskladitev drugih zakonov in morebitnih izvršilnih predpisov z novim zakonom. Vprašanja, ki jih ureja novi (in jih je na svoj način verjetno urejal tudi prejšnji) zakon, pa so lahko delno urejena tudi v drugih zakonih in morda tudi drugih izvršilnih predpisih. Novi zakon glede tega torej že sam odpre vprašanje glede skladnosti oziroma uskladitve tudi teh predpisov z novim zakonom; ta nastala vprašanja pa mora novi zakon tudi rešiti oziroma ustrezno urediti.

81

107. člen

(postopki za objekte z vplivi na okolje in uskladitev v zvezi z okoljevarstvenimi dovoljenji)

(1) Do uskladitve Uredbe o organih v sestavi ministrstev (Uradni list RS, št. 35/15, 62/15, 84/16 in 41/17) s tem zakonom je za vodenje integralnega postopka v skladu s tem zakonom pristojno ministrstvo, razen predhodnega postopka in izdajanja predhodnih informacij v skladu s predpisom, ki ureja varstvo okolja, za katere je pristojna Agencija Republike Slovenije za okolje.

(2) Do uskladitve Zakona o varstvu okolja (Uradni list RS, št. 39/06 – uradno prečiščeno besedilo, 49/06 – ZMetD, 66/06 – odl. US, 33/07 – ZPNačrt, 57/08 – ZFO-1A, 70/08, 108/09, 108/09 – ZPNačrtA, 48/12, 57/12, 92/13, 56/15, 102/15 in 30/16) s tem zakonom je Agencija Republike Slovenije za okolje obvezni mnenjedajalec v integralnem postopku za mnenja glede emisij v tla, vode, zrak, hrupa, svetlobnega onesnaževanja ter elektromagnetnega sevanja in ravnanja z odpadki.

82 Kadar posamezni zakon določeno vsebino ureja na splošno, drugi zakoni pa specialno, je treba pri spremembi splošnega zakona določiti tudi način uskladitve specialnih zakonov. Nazoren primer takega položaja je Zakon o prekrških. Ta zakon je v večini določb »popoln« zakon, ker so samo v njem določene sankcije, ki jih je mogoče predpisati za prekrške. Vendar Zakon o prekrških ne določa nobenega prekrška niti sankcije zanj; to se v celoti določa v drugih predpisih, ki morajo pri tem upoštevati, kaj glede tega določa Zakon o prekrških. Že spremembe, gotovo pa novi Zakon o prekrških, torej odprejo vprašanje skladnosti oziroma uskladitve določb drugih predpisov z novim zakonom. Možnosti določitve potrebnih uskladitev sta dve in sta lahko uporabljeni tudi v istem novem zakonu oziroma noveli. Ti možnosti sta posredna in neposredna uskladitev. V prvem primeru novi zakon določi potrebno uskladitev, vključno z rokom zanj.

(1) Predpisi, s katerimi so določeni prekrški, pa niso v skladu s tem zakonom, se uskladijo s tem zakonom v treh letih od uveljavitve tega zakona.

(2) Predpisane denarne kazni veljajo kot predpisane globe.

83 V primerih posrednih uskladitev je treba tak, sicer posredno že usklajeni predpis, v besedilu predpisa pozneje tudi dejansko uskladiti ob njegovi spremembi. Glede uskladitve drugih predpisov, potem ko začne veljati novi »sistemski« zakon, ki vpliva tudi na druga področja oziroma vsebino drugih predpisov, velja, da je treba v vseh novih predpisih, izdanih (spremenjenih ali na novo sprejetih) po uveljavitvi novega zakona, na katere se novi zakon nanaša, upoštevati in uporabljati ureditev in terminologijo novega zakona za to področje. Enako kot določa novi zakon in v skladu z njim se po potrebi tudi v teh novih (spremenjenih) predpisih uporaba novosti ustrezno odloži, podaljša pa uporaba dotedanje ureditve, kot je to določeno v novem zakonu.

84 Lahko pa se uskladitev izjemoma (glej tudi robno št. 255) uredi tudi tako, da jo novi zakon določi neposredno.

Primer (Zakon o inšpekcijskem nadzoru)

V Zakonu o zdravstveni inšpekciji (Uradni list RS, št. 59/06 – uradno prečiščeno besedilo) v 7. členu v tretjem odstavku prenehata veljati besedi »in značko«, beseda »pooblašča« pa se nadomesti z besedo »pooblašča«.

Če se v zakonu določajo (instrukcijski) roki za izdajo izvršilnih predpisov, se ti umestijo med prehodne določbe in ne med pooblastilne določbe v materialnem delu zakona.

85

Izvršilni predpisi iz tretjega in četrtega odstavka 3. člena, osmega odstavka 29. člena, osmega odstavka 35. člena, petega odstavka 63. člena, sedmega odstavka 68. člena in 74. člena tega zakona se izdajo v petih mesecih od uveljavitve tega zakona.

Končne določbe so sestavni del vsakega predpisa. Z njimi se določita začetek veljavnosti (izjemoma tudi prenehanje svoje veljavnosti) in začetek uporabe predpisa, če (naj) se ta razlikuje od začetka veljavnosti predpisa. Določijo se tudi vse derogacije, ki so potrebne zaradi uveljavitve novega predpisa. Vsa ta vprašanja in načini njihove ureditve so podrobneje obravnavani na drugih mestih (glej robno št. 203 in nasl.). Zadnja določba predpisa je vedno določba o začetku veljavnosti. Včasih je kar vanjo vključena določba o zamiku začetka uporabe predpisa (redkeje pa celo določba o prenehanju njegove veljavnosti, primerjaj robno št. 216). Če sta uveljavitev in začetek uporabe predpisa ločena, se določitev začetka uporabe predpisa nikoli ne sme navezovati na dan objave predpisa v uradnem listu, temveč na dan njegove uveljavitve. Prav je, da pravni red države uporablja eno samo (enotno) temeljno dikcijo za določitev začetka veljavnosti predpisa: »Ta zakon (uredba, pravilnik) začne veljati ...« Najbolj preprosta in hkrati najbolj pogosta uveljavitvena določba (zakona) se tako glasi: »Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.« Kadar se taka (ali kakšna druga) določba sklicuje na dan objave, je to dan izida številke uradnega lista, v kateri je predpis objavljen, kot to v obliki pravne fikcije določa tretji odstavek 4. člena Zakona o Uradnem listu Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 112/05 – uradno prečiščeno besedilo, 102/07, 109/09, 38/10 – ZUKN in 60/17– ZPVPJN-B; v nadaljnjem besedilu: Zakon o uradnem listu).

86

Primer uveljavitvene določbe

Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Primer določbe o prenehanju veljavnosti predpisa

Z dnem uveljavitve tega pravilnika preneha veljati Pravilnik o obrazcu in postopku za izdajo službene izkaznice davčnega inšpektorja in izterjevalca davkov (Uradni list RS, št. 33/96 in 53/96).

Primer določbe o prenehanju veljavnosti in podaljšanju uporabe predpisa

Z dnem uveljavitve tega zakona prenehajo veljati Zakon o javni agenciji za javno naročanje (Uradni list RS, št. 59/10), Uredba o izvajanju javnih naročil Agencije za javno naročanje (Uradni list RS, št. 3/11 in 104/11) in Sklep o ustanovitvi Javne agencije za javno naročanje Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 86/10), uporabljajo pa se še do 30. junija 2012.

Primer določbe o uveljavitvi in zamiku začetka uporabe predpisa

Ta pravilnik začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije, uporabljati pa se začne 1. septembra 2012.

Kadar so prehodne in končne določbe raznovrstne, jih je priporočljivo navesti po naslednjem vrstnem redu: prehod na nov režim, dokončanje postopkov, uskladitev oziroma izdaja podzakonskih predpisov, prenehanje veljavnosti, podaljšanje in začetek uporabe ter uveljavitev.

Enotna identifikacijska oznaka predpisa in podpis

- 87** Predpis je na koncu opremljen še z identifikacijsko številko, pod katero je bil obravnavan, s krajem in datumom sprejetja oziroma izdaje ter s podpisom izdajatelja predpisa. Datum se napiše, kakor je navedeno v robni št. 165, pri čemer se mesec navede v rodilniku (glej primer iz robne št. 88). Podpis je opremljen z navedbo funkcije osebe, ki predpis izdaja oziroma ki (lahko) predstavlja organ, ki je predpis sprejel oziroma izdal.

Zakon (akt državnega zbora) ob odsotnosti oziroma zadržanosti predsednika državnega zbora podpiše podpredsednik državnega zbora, ki ga nadomešča. Namesto predsednika vlade podpiše predpis v takih primerih minister, ki je na podlagi pooblastila vodil sejo vlade. Izvršilnega predpisa, za izdajo katerega je pristojen minister, ne more namesto nje- ga niti izdati niti podpisati nobena druga oseba na ministrstvu. Namesto ministra lahko tak predpis podpiše le minister oziroma predsednik vlade, ki (začasno) opravlja funkcijo pristojnega ministra. Pravnik redaktor, ki opravi redakcijo predpisa za objavo, mora tudi s teh vidikov preveriti ustreznost predpisa, ki bo objavljen v uradnem listu.

V skladu z Uredbo o objavljanju v Uradnem listu Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 20/10 in 36/14) vlada, ministri in predstojniki organov v sestavi ministrstev vsem svojim predpisom in drugim aktom, ki se objavijo v uradnem listu, določijo enotno identifikacijsko oznako evidence vladnega akta (EVA). Državni zbor v skladu z navedeno uredbo svojim aktom določi enotno identifikacijsko oznako evidence parlamentarnega akta (EPA). Splošnim aktom, izdanim za izvrševanje javnih pooblastil, določi enotno identifikacijsko oznako pristojno ministrstvo. Uredba določa, da se EVA oziroma EPA objavi na koncu besedila akta za datumom.

88

Prvi primer

Št. 007-16/2007/22
Ljubljana, dne 4. junija 2007
EVA 2006-1911-0011

Karl Erjavec
minister za obrambo

Drugi primer

Št. 501-01/08-6/1
Ljubljana, dne 15. julija 2008
EPA 2042-IV

Državni zbor
Republike Slovenije
France Cukjati
predsednik

Tretji primer

Št. 00701-9/2014
Ljubljana, dne 22. maja 2014
EVA 2014-1517-0001

Vlada Republike
Slovenije
mag. Alenka Bratušek
predsednica

- 89** Če minister izda predpis v soglasju z enim ali več ministri, se na koncu predpisa pod podpisom ministra, ki je predpis izdal, soglasje izrecno navede.

Št. ZKO-5251/11
Ljubljana, dne 6. marca 2012
EVA 2011-1811-0134

Karl Erjavec
minister
za zunanje zadeve

Soglašam!
Vinko Gorenak
minister
za notranje zadeve

Če predpis izda več ministrov skupaj, se na koncu predpisa podpišejo vsi ministri.

90

Na podlagi 21. člena Zakona o morskem ribištvu (Uradni list RS, št. 115/06) in tretjega odstavka 23. člena Zakona o varstvu okolja (Uradni list RS, št. 39/06 – uradno prečiščeno besedilo, 49/06 – ZMetD, 66/06 – odl. US in 33/07 – ZPNačrt) minister za okolje in prostor ter minister za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano izdajata

PRAVILNIK

o določitvi delov morja, kjer je kakovost vode primerna za življenje
in rast morskih školjk in morskih polžev

[...]

Janez Podobnik
minister
za okolje in prostor

Iztok Jarc
minister
za kmetijstvo,
gozdarstvo in prehrano

Kadar ministru predčasno preneha funkcija oziroma če te funkcije začasno ne opravlja, jo začasno opravlja predsednik vlade sam oziroma jo poveri drugemu ministru. Pravna podlaga podzakonskih predpisov ostane enaka, pri podpisovanju pa jasno navedemo, kdo in v kakšni funkciji predpis izdaja.

91

Prvi primer

Na podlagi 28.a člena Zakona o zakonski zvezi in družinskih razmerjih (Uradni list RS, št. 69/04 – uradno prečiščeno besedilo, 101/07 – odl. US, 122/07 – odl. US in 90/11 – odl. US) minister za delo, družino in socialne zadeve v soglasju z ministrom za javno upravo izdaja

[...]

Dr. Ivan Svetlik
minister
za delo, družino
in socialne zadeve

Soglašam!
v funkciji ministra
za javno upravo
Borut Pahor
predsednik vlade

Drugi primer

Na podlagi 28. člena Zakona o kemikalijah (Uradni list RS, št. 110/03 – uradno prečiščeno besedilo, 47/04 – ZdZPZ, 61/06 – ZBioP, 16/08, 9/11 in 83/12 – ZFFS-1) minister za zdravje izdaja

[...]

V funkciji ministra za zdravje
Karl Erjavec
minister
za zunanje zadeve

- 92** V teh primerih v pravni podlagi in podpisu predpisa uporabljamo moško slovnično obliko za navedbo funkcije ministra, četudi gre za ministrico, ki ji je prenehala funkcija.

JEZIKOVNO IZRAŽANJE V PREDPISIH

Jezikovno izražanje v predpisih je način in sredstvo prenosa njihove vsebine naslovnikom in tako sestavni del nomotehnikе. Bistvena lastnost predpisov je njihova obveznost, dolžnost ravnanja pravnih subjektov na predpisani način. Tako obvezno ravnanje pa je mogoče pravnim subjektom naložiti, od njih pričakovati in zahtevati samo, če so predpisi jasni in razumljivi. Tudi jasnost in razumljivost predpisov sta tako eden od temeljev pravne varnosti in s tem pravne države sploh. In obratno: če predpisi niso dovolj jasni in razumljivi, so s tem resno ogrožena načela, na katerih temelji in deluje pravna država. Ob pomanjkljivi jasnosti in razumljivosti predpisov niti ni mogoče preverjati njihove vsebinske ustreznosti, ker se je iz takih predpisov ne da izluščiti in nedvoumno ugotoviti. Jezikovno izražanje v predpisih ima posebno mesto in pomen v nomotehnik_i in tudi pri razlagi predpisov. Jezikovna razlaga predpisa oziroma posamezne določbe, kadar je potrebna, je prvo in poglobitno sredstvo razlage: kaj konkretna določba v resnici določa (zapoveduje, prepoveduje, dovoljuje ali sankcionira).

93

Predpisi so izraženi samo v pisni obliki. Podlaga jezikovnega izražanja v predpisih je knjižni jezik. Nomotehnik_a kot veda o izdelavi predpisov raziskuje in poudarja nekatere posebnosti jezikovnega izražanja v predpisih. Pri redakciji predpisov je treba skrbno upoštevati pravila znanosti o jeziku – lingvistike, zlasti njene bistvene sestavne dele, kot so oblikoslovje, skladnja, stilistika in uporaba ločil. V dvomu je sicer posvet s strokovnjakom lingvistom nedvomno potreben, za pravilno rešitev pa se mora odločiti pravnik redaktor.

94

Ena bistvenih posebnosti jezika v predpisih je raba izrazov. Veliko izrazov, ki se uporabljajo v predpisih (in pravu sploh), ima drugačen pomen kot v knjižnem jeziku (npr. odgovornost, otrok, prištevnost, krivda).

95

Mnoge od teh besed imajo različen, poseben pomen celo v pravu, ker se njihova pomen in natančna vsebina, npr. na področju kazenskega prava, pomembno razlikujeta od uporabe na drugem področju, npr. v civilnem pravu. Tretja skupina besed so strokovni pravni izrazi, kakršen je npr. skrbnost dobrega gospodarja. Poleg pravne terminologije se seveda v predpisih uporabljajo tudi strokovni izrazi drugih znanosti, bodisi domači bodisi tujke in sposojenke (o uporabi tujk v predpisih glej robno št. 106, glede pravne terminologije pa robno št. 137).

- 96** Na posebnosti jezika predpisov vpliva njihova pravna narava, kar se ustrezno kaže zlasti v slogu izražanja kot delu lingvistike. Ta slog izražanja je tako poseben, da bi celo iz besedila, iztrganega iz celote, moralo biti razvidno, da gre za del predpisa. Vsebina določb v predpisih je namreč jezikovno oblikovana normativno, ne pa narativno, kar je mogoče le v pojasnilnih dodatkih (primerjaj robno št. 102) ali pa kot posebna oblika (način) določanja obveznosti (glej robno št. 131). Celo nenormativno zvenečo določbo je treba pri uporabi predpisa šteti za normativno že zato, ker je zapisana v predpisu. V normah ni prostora za učenje, razlaganje ipd., če pri tem ne gre za (podrobnejšo) opredelitev uporabljenih izrazov. Pravnik redaktor pri jezikovnem pregledu predpisa zgreši, čim preneha upoštevati temeljno zahtevo in vodilo, ki je zajeto v normativnosti predpisa v celoti in praviloma vsake njegove določbe posebej.
- 97** Poznavanje in upoštevanje temeljnega vodila pri normiranju – normativnosti mora pravnik redaktorja odvracati od vseh, zlasti še slogovnih napak, ki lahko temeljito poslabšajo predlog predpisa, tudi če je ta (še) na ravni razumljivosti. Temeljna pravila jezika normiranja se dajo določiti razmeroma ozko, ne da bi pri tem zašli v številne pleonazme, sinonime in ponavljanja: poleg normativnosti so to še jasnost, razumljivost in nedvoumnost vsebinskega pomena posameznih določb, vključno z njihovo medsebojno povezanostjo in soodvisnostjo.
- 98** Eden od problemov jezikovnega normiranja, ki ga je treba sprti reševati od stavka do stavka in od člena do člena, je, da imamo pri abstraktnem normiranju nenehno opraviti z določenostjo oziroma določljivostjo izrazov, s stopnjo njihove določenosti, ki naj ustreza konkretnemu primeru, da bo določba dovolj jasna in natančna, abstraktna pa le toliko, da bo iz nje še vedno nedvoumno razvidno, na katere primere se nanaša in kaj

v zvezi z njimi pravno pravilo določa. Samo iz tako oblikovane določbe bo lahko uporabnik pravilno izluščil zakonodajalčev namen, ko bo moral neki konkretni dejanski stan podrediti (subsumirati) abstraktnemu zakonskemu dejanskemu stanu, iz tega pa končno »metapravilo«, ki bo podlaga za odločitev v konkretnem primeru. Uporabnik mora določbo razumeti, preden jo lahko pravilno uporabi; pravnik redaktor pa mora zagotoviti, da uporaba predpisa ne vodi v »presežne« razlage in k čezmerni uporabi številnih možnih oblik razlage, ki so sicer v pravu na voljo. Končna posledica prevelike nejasnosti predpisa je seveda vsaj avtentična razlaga, če ne tudi novela zakona oziroma drugega predpisa.

Normiranje v predpisih sega od generalizirane abstraktnosti in iz nje izhaja proti (še vedno abstraktni) ureditvi podrobnosti. Te podrobnosti so drugačna ali posebna ureditev, kar v razmerju med zakoni vodi do splošnih in posebnih zakonov, v posameznem predpisu pa do izjem in posebne (podrobnejše) ureditve predpisa (podrobneje o tem glej pri določanju izjem, robne št. 134, 135 in 136). Posledica urejanja od splošnega k podrobnemu je tako imenovana linearna zgradba besedila predpisov, ki se izraža tudi v posameznih členih. Urejanje s predpisi ne sledi samo povezanosti od hierarhično višjih proti nižjim (zakon – izvršilni predpis), temveč morajo biti tudi stavki v predpisu, konkretno v členu, tesno vsebinsko povezani, tako da ena misel sledi prejšnji ter jo logično nadaljuje in dopolnjuje. To zagotavlja notranjo pomensko povezanost in koherentnost besedila; misli (in stavki, ki jih izražajo) se linearno povezane nizajo ena na drugo. Misel, ki je »dovolj nova«, terja ureditev v novem odstavku ali pa novem (naslednjem) členu, če gre za »splošno pravilo«, ki se po potrebi spet podrobneje razdela in dodela v morebitnih odstavkih. Vendar je ob strogi normativnosti in linearnosti besedila potrebna tudi prava mera, da besedilo zaradi tega ne postane težko razumljivo ali celo nerazumljivo. V pojasnilo je včasih treba v besedilo vključiti tudi tovrstne opisovalne dele ali stavke, da je predpisana vsebina vseskozi dovolj jasna in razumljiva.

K jezikovnemu izražanju v predpisih spada tudi določena stopnja formaliziranosti izražanja. Taka formaliziranost prispeva k ekonomičnosti rabe jezika, hkrati pa zaradi vedno enake rabe v enakem pomenu prispeva k stabilnosti predpisov. Tako se vedno uporabljajo enaki standardni izrazi (celo stavki) za določitev začetka in prenehanja veljavnosti

99

100

predpisov, za ukazovalne norme novel, tj. za spreminjanje osnovnega besedila z novelami (glej podrobneje izražanje v novelah, robna št. 138 in nasl.) ipd.

101 Razmeroma pogost način izražanja v jeziku predpisov je tudi uporaba tako imenovanih pravnih standardov. Zaradi njih je besedilo sicer krajše in bolj jedrnato, vendar je to le njihova stranska posledica; pravni standardi se v besedilih predpisov uporabljajo zato, ker se v teh primerih ne da ali pa vsaj ne da ustrežneje izraziti tisto, kar se v predpisih z njimi izraža, to pa je neposredno povezano z določljivostjo izrazov v predpisih oziroma s stopnjo njihove določenosti (primerjaj robno št. 25). Pravni standardi so izrazi, ki se ustavijo že pri opredelitvah, kot so npr. »primer-no stanovanje«, »razžalitev«, »ravljanje dobrega gospodarja«, »objava na krajevno običajen način«. To so primeri, ko zakonodajalec s podrobnejšim ali celo s kazuističnim urejanjem ne bi mogel doseči tega, kar lahko doseže z določitvijo pravnega standarda; življenjske danosti in izkušnje namreč povedo, da se takih pojmov, kljub zahtevi po določljivosti v predpisih, ne da ustrežneje opredeliti, ker se temu izmaknejo. Na videz tako normiranje ogroža pravno varnost in jo gotovo ogrozi v primeru samovoljnih razlag izvrševalca zakona. K ohranitvi pravne varnosti v vseh takih primerih odločilno prispeva predvsem raba že dolgo obstoječih pravnih standardov, ki so zlasti z dolgoletno sodno prakso dovolj utrjeni, jasni in pomensko omejeni, da ne dopuščajo samovoljne vsebinske razlage in uporabe pri izvrševanju zakona od primera do primera.

102 Jezik je nosilec sporočila normativno naravnane in uglašene vsebine predpisa v celoti kot tudi njegovih posameznih določb, zato mora biti jezikovno izražanje v predpisih, kolikor je le mogoče, brezhibno. Hosteni učinek predpisa je v praksi odvisen od vsebine, zaradi katere je predpis sprejet oziroma izdan, ter tudi od oblike predpisa in jezika, v katerem je izražena vsebina predpisa. Med pomanjkljivosti in napake v besedilih spadajo predolgi stavki in dolge sintagme ter degresije in odvečne besede v besedilu, pri čemer pa suhoparnost besedila in izražanja vendarle ne sme zaradi pretiravanja voditi v nerazumljivost ali dvom o vsebini določb. Določene besede in načini izražanja v predpisih niso samo odvečni, temveč vanje sploh ne spadajo: to so metafore, olupševalni in blažilni izrazi (evfemizmi); čustveni izrazi, izrazi, ki imajo kakorkoli osebno, »avtorsko« značilnost (posebnost) izražanja pravnik

redaktorja; očitno »premočni« ali »prešibki« izrazi, zlasti pridevniki. Pri rabi določenih izrazov sta potrebni posebna previdnost in preudarnost zaradi ohlapnosti njihovega pomena in določenosti, tako da jih je pri izvrševanju predpisa nujno razlagati (bolj kot druge izraze). To so tako imenovani difuzni izrazi, kot so npr. zlasti, primerno, veliko, zelo, še posebej, mnogo, malo, pomembno, ustrezno. Nekateri od teh izrazov (npr. zlasti, posebej) se uporabljajo tudi zaradi (dodatnega) pojasnjevanja določbe ali pri naštevanju v primeru eksemplifikativnega normiranja. V predpisih se je treba izogibati tudi tautologiji, tj. ponavljanju istih misli z drugimi besedami (kar je mestoma zaradi nazornosti sicer storjeno v teh nomotehničnih smernicah). Obratno kakor pri difuznih izrazih je pri sinonimih in homonimih pomen izraza običajno (dovolj) jasno določen, vendar se različni izrazi za isti vsebinski pojem (sinonimi) v predpisu ne smejo uporabljati, ker to zbuja nejasnost in dvom, pri homonimih pa je treba paziti, da je zaradi njihove večpomenskosti pomen uporabljenega izraza dovolj jasen.

Glede rabe časa v predpisih je raba sedanjika načeloma pravilna, splošna in obvezna. Teorija poudarja prednost rabe sedanjika pri normiranju zaradi njegove pomenske »brezčasnosti« in tudi zaradi (simboličnega) pomena stabilnosti, ki jo normativno izražanje v sedanjiku v predpisih zagotavlja. Tako se npr. definicija kupne pogodbe v prvem stavku paragrafa 1053 avstrijskega Občega državlanskega zakonika (ODZ), izražena v sedanjiku, v več kot dvestoletni veljavnosti zakona ni spremenila in se še vedno glasi: »S kupno pogodbo se prepusti stvar drugemu za določeno vsoto denarja.« Tako izražanje v predpisih torej že psihološko vanje vnaša elementa trajnosti in stabilnosti, s tem pa zaupanje v pravo. Nekatera pravna besedila, nič manj stabilna, zaradi posebnosti določenega jezika rabo sedanjika kombinirajo z rabo prihodnjika. Posamezna odstopanja od rabe sedanjika v predpisih v ničemer ne zanikajo in ne zmanjšujejo pomena splošne rabe sedanjika v predpisih. Raba preteklika ali prihodnjika je v takih primerih pač slovnično utemeljena, npr. »Upravičenci do denacionalizacije po tem zakonu so osebe, ki jim je bilo premoženje podržavljeno po naslednjih predpisih:«.

V sedanjiku je mogoče zlasti v predpisih govoriti tudi o prihodnjih dogodkih: »Osebe, ki v letu 2024 dopolnijo 60. leto starosti ...«

103

104

- 105** V normativnem jeziku predpisov je zaradi abstraktnosti določb, naravnanih na nedoločeno število prihodnjih primerov, znatno bolj kot sicer primerna uporaba brezosebni oblik in trpnika (pasiva), tudi slednja pogosto v brezosebni obliki (npr. »Pritožba se lahko vloži v petnajstih dneh od vročitve prepisa sodbe strankam«). Zaradi pogostih napak že v vsakdanji rabi je umestno opozoriti, da je v takih primerih predmet v prvem, in ne v četrtem sklonu, kot npr.: »Preveri se izjava ...«; »Naštejejo se primeri ...«; »Vpišejo se podatki ...«
- 106** Določena pravila in merila se nanašajo tudi na rabo tujk in sposojenk v predpisih. Tujke se uporabljajo v strokovnem jeziku posameznih znanstvenih področij (torej tudi v pravni terminologiji) in tudi vseh drugih področij. Preprosto in splošno pravilo, ki naj pri tem vodi pravnika redaktorja, je, da je raba tujke ali sposojenke dopustna (in celo potrebna), kadar v slovenščini ni ustreznega izraza, s katerim je mogoče dovolj natančno izraziti enako; iz tega pravila torej izhaja, da ima raba domačega izraza načeloma vedno prednost pred rabo tujke. K pogostejši rabi tujk v današnji vedno bolj razvejani zakonodaji tudi zaradi napredka tehnike in drugih področij deloma sili prav nagel razvoj znanosti. To pa hkrati pomeni, da je raba tujk pogostejša in lažje sprejemljiva v zakonih in izvršilnih predpisih, ki so v praksi namenjeni ožjemu krogu strokovnjakov oziroma specialistov, mnogo manj takih izrazov pa je priporočljivo uporabiti na področjih, na katerih so naslovniki predpisa zelo številni oziroma lahko npr. kar vse fizične in pravne osebe.
- 107** Posebnost izražanja v predpisih se (lahko) razlikuje tudi glede na mesto predpisa v ustavnopravni hierarhiji pravnih aktov. Tako razlikovanje pravnih redaktorjev ne odvezuje od splošno veljavne zahteve po razumljivem in jasnem izražanju; kljub zahtevani konciznosti, izbrušenosti, razumljivosti in nedvoumnosti besedila pa se način normiranja v ustavi, glede na materijo in njen pomen, slogovno razlikuje od posameznih načinov izražanja v zakonih in drugih predpisih.
- 108** Nekatera nomotehnična pravila glede izražanja predvidevajo rešitve, ki so glede na naravo besedil med pravniki redaktorji tradicionalno dogovorjene in upoštevane.

- Tako se npr. števila do vključno deset in imena mesecev v predpisih zapisujejo z besedo. Nekatere (smiselne) posebnosti veljajo za norme s tehnično vsebino (decimalni zapisi, zapisi skupaj z merskimi enotami ipd.), pisanje denarnih zneskov in pri zapisu uveljavitvene določbe (glej tudi robno št. 167 in nasl.). **109**
- Če gre za abstraktno (drseče) sklicevanje, katerega cilj je sklicevanje na vsakokratni predpis, ki ureja določeno vsebino, je dogovorjena raba naslednja: »predpisi, ki urejajo ...«, »zakon, ki ureja ...«, »pravilnik, ki ureja ...«. Izogibamo se abstraktnemu sklicevanju na način »predpisi o ...«, »zakon o ...«, »pravilnik o ...«. Če pa gre za togo sklicevanje, se vedno sklicujemo na konkretni predpis z njegovim polnim lastnim imenom in navedbami ustreznih objav v uradnem listu. Ime predpisa je zato zapisano z veliko začetnico in se ne krajša, razen izjemoma za rabo »v nadaljnjem besedilu: ...«. Če gre za edini zakon, na katerega se sklicujemo v predpisu, se uporablja okrajšava »zakon«, sicer pa kratice (glej tudi robno št. 51) ali polni naslovi (brez navedb objav). Za podzakonske predpise pa se v teh primerih uporabljajo njihovi polni naslovi (brez navedb objav) ali skrajšana imena »uredba«, »odlok«, »pravilnik«, »odredba«, »navodilo«, če gre za edini tovrstni predpis, na katerega se sklicujemo v predpisu (glej tudi robno št. 172). **110**
- Posebnost izražanja v predpisih se kaže tudi v nekaterih nomotehničnih rešitvah, ki so drugačne, kot to predvidevajo splošna jezikovna pravila. Včasih so razlogi v tradicionalno drugačni nomotehnični praksi in strokovni rabi, drugič v prizadevanju, da bi s posebnim načinom zapisovanja čim bolj zagotovili nedvoumnost in jasnost normativnega besedila. **111**
- Tako se ne glede na argumente drugačnih pravopisnih pravil števnik in črka kot označbi člena zapisujeta stično, npr. »84.a člen«. **112**
- Priloge se zaradi preglednosti predpisa navajajo z veliko začetnico (Priloga 1, Priloga 2) in ni nujno, da imajo naslov (glej tudi robno št. 39). **113**
- Pika za zadnjim narekovajem se po splošnih pravopisnih pravilih piše samo, če ločila pred tem narekovajem ni oziroma je to ločilo vejica, podpičje ali pomišljaj. Pri noveliranju predpisov pa je zaradi jasnosti in posebnosti noveliranja v vseh primerih šele druga pika (torej pika za zadnjim narekovajem) tista, ki končuje stavek. **114**

V 5. členu se četrti odstavek spremeni tako, da se glasi:
 »(4) Z lovko se lahko lovijo vse vrste divjadi.«.

- 115** Kadar se točke označujejo s črkami, so jim dodani tudi zaklepaji. Na tako označene točke se v besedilu predpisa sklicujemo z obema oznakama, npr. »iz točke a« in ne »iz točke a«, ker je sklicevanje tudi sklicevanje na obliko označbe strukture (glej tudi drugi del teh smernic).
- 116** Pri pripravi predpisov naj se upošteva razlika med besedama »izvrševanje« in »izvajanje«. Beseda »izvrševanje« se uporablja v zvezi s sprejemanjem predpisov (npr. v smislu Zakona o državni upravi, in sicer za »izvrševanje zakonov, drugih predpisov državnega zbora, predpisov vlade ter predpisov Evropske unije ministri izdajajo pravilnike, odredbe in navodila«). Beseda »izvajanje« pa se uporablja kot del naslova, kadar gre za nacionalne predpise, s katerimi se izvajajo pravni akti Evropske unije (npr. Uredba o izvajanju Uredbe ...).
- 117** Pri taksativnem naštevanju je beseda »naslednji« kot del napovednega stavka nepogrešljiv del pravne formulacije, saj gre za ustaljeno in jasno pravno terminologijo, zato je ne nadomeščamo s kazalnimi zaimki (»ta«, »to«, »ti«, »te«).
- 118** Beseda »oziroma« se praviloma v predpisih ne uporablja. Vendar pa je včasih v predpisih ustrezna in primerna, zato je treba upravičenost njene rabe presojati vsebinsko, od primera do primera.
- 119** Pri pisanju predpisov pa ne glede na nekatere manjše odmike večinoma skrbno upoštevamo pravila jezikovne stroke. Zlasti nekatera so v praksi slabo ali napačno razumljena, premalo upoštevana in pogosto prezrta, zato v nadaljevanju navajamo nekaj primerov pravil, na katera moramo biti posebej pozorni.
- 120** Ena najpogostejših zagat pri pisanju predpisov je pravilna raba pomišljajev in vezajev. V skladenjski rabi je enodelni pomišljaj namenjen posebnemu poudarku določene posamezne besede ali stavka, lahko pa tudi izražanju nasprotja namesto vejice. Z njim lahko npr. v naslovih znamujemo zvezo ob izpuščeni glagolski obliki (npr. »Državni program – akcijski načrt za leto 2017«) ali ga uporabimo pri naštevanju dopolnil,

pojasnil ipd. Tako se tudi med številko Uradnega lista in kratico zakona oziroma drugimi dodatki zapiše nestični pomišljaj, in ne vezaj, npr.: 57/08 – ZLDUVCP, 69/08 – ZCestV, 109/10 – ZCes-1, 64/12 – popr., 33/06 – uradno prečiščeno besedilo.

Pri označevanju alinej gre za neskladenjsko rabo pomišljaja, in sicer za tako imenovani odstavnici ali alinejni pomišljaj, ki ga pišemo nestično namesto odstavnice številke ali črke.

121

Navedejo se:

- osebno ime,
- datum rojstva in
- naslov stalnega prebivališča.

Tudi pri označevanju obdobj gre za neskladenjsko rabo pomišljaja in za tako imenovani predložni pomišljaj, ki se piše stično na obeh straneh, in sicer namesto predlogov »od ... do«.

122

- ... v letih 1930–1980 ...
- ... avtocesta Ljubljana–Koper ...
- ... daljnovod Beričevo–Krško ...

Od leta 2001 je v Slovenskem pravopisu določen zapis »alineja«, ki se dosledno uporablja tudi v predpisih (zlasti ob sklicevanju), vendar pa je ob pripravi novel (zlasti starejših) predpisov treba biti pazljiv glede dotdanjega zapisa in zaradi konsistentnosti besedila ohraniti morebiten zapis »alineja«.

123

V napovednih stavkih določb se namesto besedne zveze »ima, -ta, -jo naslednji pomen« priporoča uporaba besed »pomeni, -ta, -jo« (npr. »Izrazi, uporabljeni v tem zakonu, pomenijo: ...«).

124

Namesto besedne zveze »na način, določen v ...« se priporoča uporaba besedne zveze »tako, kot je določeno«.

125

Namesto besednih zvez »v primeru, da«, »v primeru, ko« in »v kolikor« se priporoča uporaba veznika »če«.

126

- 127** Glede primernika »kasneje« in presežnika »najkasneje« (oziroma »kasnejši« in »najkasnejši«) je priporočljiva uporaba sopomenk »pozneje« in »najpozneje« (oziroma »poznejši« in »najpoznejši«).
- 128** Besedno zvezo »potrebno je« (kot pridevniško obliko) nadomestimo z naklonsko obliko »treba je«, če stoji ob nedoločniku (npr. »Treba je prebrati ...« in ne »Potrebno je prebrati ...«).
- 129** Podpis razumemo kot besedilno enoto – z veliko začetnico se zapišejo prva beseda tega sklopa in besede, ki so lastno ime, funkcijo podpisane osebe v naslednji vrstici pa pišemo z malo začetnico (npr. predsednik, minister) (glej tudi robno št. 87 in nasl.).

Borut Pahor
predsednik
Republike Slovenije

Državni zbor
Republike Slovenije
dr. Milan Brglez
predsednik

Vlada Republike Slovenije
dr. Miroslav Cerar
predsednik

Mag. Dejan Židan
minister
za kmetijstvo, gozdarstvo in
prehrano

Občina Cerklje na
Gorenjskem
Franc Čebulj
župan

- 130** Nekatera vprašanja, ki bi spadala in bi zato lahko bila obravnavana v okviru jezikovnega izražanja v predpisih, so zaradi nekaterih nomotehničnih posebnosti in podrobnosti posebej obravnavana v naslednjem poglavju.

POSEBNI PRIMERI PISANJA, IZRAŽANJA IN DOLOČANJA V PREDPISIH

DOLOČANJE OBVEZNOSTI

Določanje zapovedi in prepovedi ima osrednje mesto pri normiranju. Določanje obveznega ravnanja (v obliki zapovedi in prepovedi) je temeljna sestavina in bistvo norme in predpisa; predpisi so obvezni, ker določajo obvezno ravnanje. Način določanja obveznosti je torej sestavni del nomotehnike z značilnim jezikovnim izražanjem v predpisih. Pravniki redaktor mora pri tem upoštevati temeljno razlikovanje glede na to, ali gre za določanje ravnanja državnih organov ali drugih pravnih subjektov. Na splošno in načeloma je treba v obeh primerih upoštevati, da za nekatere obveznosti zadošča že preprosta raba sedanjika, brez pogosto nepotrebnih dodatnih besed, oblik in poudarkov, ki po eni strani obremenjujejo besedilo in povečujejo njegov obseg bolj, kot je to potrebno, po drugi strani pa odražajo neupoštevanje dejstva, da obveznost izhaja že iz norme kot njene pravne lastnosti; ravnanje je obvezno že zato, ker ga določa predpis. Zlasti se to izraža pri določanju obveznosti državnih organov: določba (npr.) »organ mora izdati odločbo v ... dneh od ...« ni za organ nič drugače ali bolj zavezujoča (posledice, če organ določbo krši, pa prav tako nič drugačne), kot če se besedilo namesto »mora izdati« glasi samo »izda«. Pri ravnanju fizičnih oseb je uporaba izrazov »mora«, »(se) ne sme« pogostejša, vendar gre tudi v teh primerih večinoma za nepotrebne poudarke, ki vsebine ne spreminjajo in načeloma v normiranje predpisov ne spadajo, zato naj se uporabljajo čim bolj varčno in skopo, nikakor pa ne tako, da bi si sledili in se ponavljali od določbe do določbe. Izražanje obveznosti z »je dolžan« pa je v predpisih napačno, saj je prevzeto iz konkretnih dolžniško-upniških razmerij s področja civilnega prava. Nomotehnika pozna tudi poseben način normiranja obveznosti (oziroma prepovedi) z izražanjem, ki je slovnično narativno, na ta način pa se izražena misel oziroma vsebina navidezno in na prvi pogled zdi neresnična, ker jo življenjska praksa

131

in izkušnja pravzaprav zanikata. Tak primer normiranja je npr. določba »Človekovo življenje je nedotakljivo.« (prvi stavek 17. člena Ustave). Normodajalec, tukaj konkretno celo ustavodajalec, s tako določbo ne zanika resničnosti različnih ogrožanj te najvišje človeške vrednote. Taka določba torej ničesar ne zanika, temveč nasprotno, celo na način, s katerim je to mogoče kar najbolj poudariti, izraža ustavodajalčev pogled na to vrednoto. Določba bi bila lahko napačno razumljena, če bi jo nekdo razumel samo narativno, nikakor pa je ni mogoče razumeti napačno, če upoštevamo, da je zapisana v normativnem aktu, in to celo v najvišjem pravnem aktu, kot zahteva in načelo.

DOLOČANJE DOVOLJENOSTI

- 132** Posameznikom je pravno dovoljeno vse, kar pravno ni izrecno prepovedano. Za posameznike se dovoljenost ravnanja lahko predpiše samo kot izjema od neke zapovedi ali prepovedi. Delovanje, ki je splošno dovoljeno, se namreč (posameznikom) ne dovoljuje s predpisom. Obratno načelo bi pomenilo, da je prepovedano vse, kar ni izrecno dovoljeno, kar je (fizično v celoti) neizvedljivo, pravno pa bi pomenilo (če je v pravni obliki sploh izvedljivo) nepredstavljiv totalitarizem kot obliko vladanja. V zvezi s predpisovanjem dovoljenosti za posameznike je treba upoštevati tudi, da »dovoljenost« pod predpisanimi pogoji ne pomeni predpisovanja dovoljenosti, temveč prepoved nasprotnega ravnanja, kot je npr. zaradi zagotavljanja splošne varnosti določeno ravnanje udeležencev v cestnem prometu: »Motorno oziroma motorno in priklopno vozilo sme voziti oseba, ki: ...« To vsebinsko pomeni prepoved vožnje tistim, ki ne izpolnjujejo za to predpisanih pogojev, izven področij cestnega prometa, ki jih zakon ureja, pa je vožnja »prosta« (dokler ni ogrožena varnost ali premoženje drugih oseb).
- 133** Obratno kot glede predpisovanja dovoljenosti za posameznike pa velja za državne organe: ti smejo ukreniti samo, kar je zanje izrecno dovoljeno, tj. predpisano, v okviru njihove pristojnosti. Tako je dovoljenost za ukrepanje, če gre za državne organe, v okviru ustave in zakonov (načelo funkcionalne ustavnosti in načelo funkcionalne zakonitosti) in je omejena z njihovimi zakonitimi dolžnostmi (obveznostmi) in pristojnostmi.

DOLOČANJE IZJEM

134

Abstraktno normiranje posplošuje, ker pa samo s tem ni mogoče ustrezno predpisati vsega potrebnega, gre tako normiranje (poleg kombiniranja oziroma dopolnitve s taksativnim oziroma eksemplifikativnim normiranjem), čeprav še vedno ostaja na abstraktni ravni, od splošnega k podrobnejšemu urejanju. To pravilo velja tako v posameznih členih kot tudi v širših sklopih normiranja v določenem predpisu in med predpisi samimi, ko gre za normiranje s splošnim in posebnim zakonom. Eno od sredstev in eden od načinov ožjega urejanja od splošnega so tudi izjeme. Izjema na svojo naravo in na svoje mesto v predpisu običajno opozarja tudi s praviloma formaliziranim besedilom, s katerim je določena, zlasti z besedami »ne glede na ...«. Hkrati je za tako določeno izjemo v predpisu značilno tudi, da določitev izjeme vključuje tudi sklicevanje na določbo, v razmerju do katere je izjema določena: »Ne glede na prvi odstavek tega člena ...«, »Ne glede na prejšnji odstavek ...« ali »Ne glede na prejšnji člen ...«

(2) **Ne glede na** prejšnji odstavek se orožna listina ne izda posamezniku, ki je uveljavil pravico do ugovora vesti po posebnih predpisih.

Izjema vedno ureja in določa nekaj drugače kakor splošno pravilo; lahko pa ima tudi naravo posebne določbe glede na splošno in v takih primerih tudi ni določena z navedenim, za določanje izjem sicer značilnim besedilom.

V posebej utemeljenih primerih se izjeme lahko tudi stopnjujejo, tako da se določi tudi izjema od izjeme. Če se pri tem pretirava ali ravna premalo natančno, lahko besedilo norme postane težko razumljivo. Ob tem se mora pravnik redaktor zavedati tudi, da se s takim stopnjevanjem oziroma določanjem izjeme od izjeme lahko besedilo pomensko vrne k prvotnemu besedilu oziroma normi ali pa se mu pomensko tako zelo približa, da ločitev med obojima postane težko določljiva ali celo nemogoča (ker je morda po jezikovni ali logični razlagi niti več ni), kar nasprotuje zahtevi po razumljivosti predpisa.

135

- 136** V razmerju do drugih predpisov je treba izjeme določati posebej skrbno. Določanje odstopov od določb drugih predpisov in aktov tako, da določbe, od katerih se odstopa, niso izrecno navedene, je načeloma nedopustno (npr. »Ne glede na določbe drugih predpisov in kolektivnih pogodb ...«). Prav tako je neprimerno, da je določba, od katere se odstopa, sicer natančno določena, vendar izjema ni ustrezno pravno-sistemsko umeščena (npr. določanje stopnje davka na dodano vrednost v zakonu, ki ureja izvrševanje proračuna). Gre za odmik od veljavne ureditve, zato bi bilo treba novelirati področni predpis. Takšen pristop onemogoča preglednost pravnega reda in s tem ogroža pravno varnost.

PРАВNA TERMINOLOGIJA

- 137** Besedilo predpisov včasih uporablja izraze, ki kot strokovni izrazi spadajo na področje pravne znanosti, od koder so za uporabo v predpisih tudi prevzeti. Ker je njihov pravni in vsebinski pomen širši javnosti težje razumljiv, se morajo uporabljati preudarno in kadar je to očitno potrebno. V dvomu je treba izraz preveriti v kakšnem čim dlje veljavnem sistemskem zakonu. Veliki pravni sistemi z dolgo pravno tradicijo imajo svojo pravno terminologijo temu primerno že ustaljeno, ne samo kot splošno pravno terminologijo, temveč tudi posebej po posameznih pravnih področjih.

IZRAŽANJE V NOVELAH

- 138** Izražanje v novelah je formalizirano, ker se za enakovrstne posege (tj. za spremembe oziroma dopolnitve osnovnega besedila predpisa) uporabljajo vedno enaki izrazi. Novela se vedno začne enako: v 1. členu se navede predpis, ki se novelira, zatem v oklepaju citira objava predpisa z vsemi morebitnimi poznejšimi spremembami (podrobneje glej citiranje objav predpisov, robna št. 157 in nasl.) in navede prva sprememba, ki jo določa novela.

Prvi primer

V Zakonu o državni upravi (Uradni list RS, št. 113/05 – uradno prečiščeno besedilo, 126/07 – ZUP-E, 48/09, 8/10 – ZUP-G, 8/12 – ZVRS-F, 21/12 in 47/13) se v 30. členu črta besedilo »...«.

Drugi primer

V Zakonu o Vladi Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 24/05 – uradno prečiščeno besedilo, 109/08 in 38/10 – ZUKN) se 8. člen spremeni tako, da se glasi:

»...«.

Tretji primer

V Zakonu o dohodnini (Uradni list RS, št. 117/06, 10/08 in 78/08) se v 66.a členu prvi odstavek spremeni tako, da se glasi:

»...«.

Vsak člen predpisa se novelira s posebnim (samostojnim) členom novele.

139

Primer noveliranja celotnega člena

91. člen se spremeni tako, da se glasi:

»91. člen
(izguba oziroma razrešitev naziva)

Pridobljen naziv ugasne z dnem prenehanja delovnega razmerja uradnika, z razrešitvijo in z izvedenim napredovanjem v višji naziv. Uradnik se razreši naziva:

1. v primeru ugotovljene nesposobnosti v skladu s tem zakonom;
2. v primeru premestitve iz poslovnih razlogov;
3. na lastno željo oziroma s soglasjem uradnika;
4. v drugih primerih, ki jih določa zakon.«.

Primeri noveliranja posameznih delov člena

Prvi primer

V 82. členu se v naslovu za besedo »naprave« doda besedilo »in dejavnosti«.

Prvi odstavek se spremeni tako, da se glasi:

»(1) Upravljavec mora pridobiti okoljevarstveno dovoljenje tudi za obratovanje druge naprave, ki ni določena s predpisom iz četrtega odstavka 68. člena tega zakona, ali za opravljanje dejavnosti, če je s predpisi iz 17., 19. ali 20. člena tega zakona določena obveznost pridobitve okoljevarstvenega dovoljenja.«.

Drugi odstavek se črta.

V dosedanjem tretjem odstavku, ki postane drugi odstavek, se za besedilom »okoljevarstvenega dovoljenja« doda besedilo »ali pravnomočnosti odločbe o spremembi okoljevarstvenega dovoljenja«.

Dosedanji četrti do šesti odstavek postanejo tretji do peti odstavek.

Za dosedanjim petim odstavkom, ki postane šesti odstavek, se doda nov sedmi odstavek, ki se glasi:

»(7) Če upravljavec zahteva podaljšanje okoljevarstvenega dovoljenja v roku iz prejšnjega odstavka, se šteje, da je to dovoljenje veljavno, dokler odločba o podaljšanju okoljevarstvenega dovoljenja ne postane pravnomočna.«.

Drugi primer

V 21. členu se na koncu 11. točke pika nadomesti s podpičjem ter dodata novi 12. in 13. točka, ki se glasita:

»...«.

Tretji primer

V 112. členu se za petim odstavkom doda nov šesti odstavek, ki se glasi:

»(6) Rezidentu, prejemniku poklicne pokojnine iz obveznega dodatnega pokojninskega zavarovanja, se prizna zmanjšanje dohodnine v višini 13,5 % odmerjene poklicne pokojnine iz obveznega dodatnega pokojninskega zavarovanja.«.

V dosedanjem šestem odstavku, ki postane sedmi odstavek, se besedilo »četrtega in petega« nadomesti z besedilom »četrtega, petega in šestega«, besedilo »četrtim in petem« pa se nadomesti z besedilom »četrtim, petem in šestem«.

Navedeno pravilo ima nekaj izjem. Več zaporednih členov se črta z enim členom novele na kateregakoli od spodaj navedenih načinov.

140

19., 20. in 21. člen se črtajo.
19. do 21. člen se črtajo.

Lahko pa se na tak način črta npr. tudi celo poglavje, pri čemer je treba črtati naslov in vse člene tega poglavja.

141

Naslov poglavja »4.5. Dohodek iz vzajemnih skladov« ter 81. do 84. člen se črtajo.

Naslednja izjema se nanaša na dodajanje več zaporednih novih členov.

142

Za 199. členom se dodajo novi 199.a do 199.j člen, ki se glasijo:
»...«.

Če se istovrstna sprememba določi v celotnem predpisu, ki se spreminja, je treba taka mesta v besedilu tudi izrecno navesti. Taka sprememba se določi v t. i. zbirnem členu. V zbirni člen se ne vključi člen, ki se poleg z istovrstno spremembo (določeno v zbirnem členu) novelira še kako drugače, ampak se tak člen novelira samostojno.

143

V Zakonu o kmetijstvu (Uradni list RS, št. 45/08) se v 8., 9., 11., 16., 19., 20., 21., 23., 24., 26., 27., 28., 32., 36., 43., 47., 49., 62., 65., 71., 72., 76., 77., 78., 79., 80., 81., 86., 92., 93., 95., 104., 152., 172. in 173. členu beseda »Skupnosti« nadomesti z besedo »Unije«.

Ne glede na pravilo o določitvi mesta spremembe iz robne št. 146 (od večje strukturne enote k manjši) se v zbirnem členu pri določitvi mesta spremembe zaradi jasnosti in preglednosti uporabijo pravila sklicevanja, torej od manjšega proti večjemu.

Prvi primer

V 5. členu, v drugem odstavku 7. člena, v prvem, drugem in tretjem odstavku 11. člena, v prvem in drugem odstavku 13. člena in drugem odstavku 14. člena se beseda »ministrstvo« v vseh sklonih nadomesti z besedo »uprava« v ustreznem sklonu.

Drugi primer

V četrtem odstavku 44. člena, v prvem, četrtem in petem odstavku 218. člena in v četrtem odstavku 220. člena se besedilo »pooblaščen uradna oseba organa za notranje zadeve« v vseh sklonih in številih nadomesti z besedo »policist« v ustreznem sklonu in številu.

- 144** Splošno pravilo za formuliranje besedila novel je, da se najprej določi mesto spremembe, zatem pa sprememba sama.

Prvi primer

V 31. členu se tretji odstavek spremeni tako, da se glasi:
»...«.

Drugi primer

V 108. členu se v drugem odstavku za besedo »skladno« doda besedilo »s tem zakonom in«.

Tretji primer

V 4. členu se drugi in tretji odstavek črtata.

- 145** Kadar je predlaganih več sprememb istega odstavka, je treba izbrati način noveliranja, ki zagotavlja najpreglednejši zapis mesta in vsebine sprememb ter s tem konsistentnost noveliranega besedila predpisa.

Prvi način

V 22. členu se v prvem odstavku v prvi alineji za besedo »katalogu« doda besedilo »ter stroški izdelave kataloga vin«, v četrti alineji se za besedo »osebi« doda besedilo »ter za povprečno največ 12 ur na dan«, v peti alineji pa se za besedo »sejmih« dodata vejica in besedilo »vključno s stroški kotizacije, zavarovalnine za čas sodelovanja na sejmu in navedbe v skupnem katalogu,«.

V drugem odstavku se v drugi alineji za besedilom »promocijskih dejavnosti« dodata vejica in besedilo »vključno s stroški kotizacije, zavarovalnine za čas predstavitve vin, navedbe v skupnem katalogu,«.

Drugi način

V 22. členu se v prvem odstavku:

- v prvi alineji za besedo »katalogu« doda besedilo »ter stroški izdelave kataloga vin«;
- v četrti alineji za besedo »osebi« doda besedilo »ter za povprečno največ 12 ur na dan«;
- v peti alineji za besedilom »sejmih« dodata vejica in besedilo »vključno s stroški kotizacije, zavarovalnine za čas sodelovanja na sejmu in navedbe v skupnem katalogu,«.

V drugem odstavku se v drugi alineji za besedilom »promocijskih dejavnosti« dodata vejica in besedilo »vključno s stroški kotizacije, zavarovalnine za čas predstavitve vin, navedbe v skupnem katalogu,«.

Tretji način

V 22. členu se v prvem odstavku v prvi alineji za besedo »katalogu« doda besedilo »ter stroški izdelave kataloga vin«.

V četrti alineji se za besedo »osebi« doda besedilo »ter za povprečno največ 12 ur na dan«.

V peti alineji se za besedo »sejmih« dodata vejica in besedilo »vključno s stroški kotizacije, zavarovalnine za čas sodelovanja na sejmu in navedbe v skupnem katalogu,«.

V drugem odstavku se v drugi alineji za besedilom »promocijskih dejavnosti« dodata vejica in besedilo »vključno s stroški kotizacije, zavarovalnine za čas predstavitve vin, navedbe v skupnem katalogu,«.

- 146** Določitev mesta spremembe se vedno začne z navedbo člena in se nadaljuje z navajanjem posameznih strukturnih enot od večje proti manjši (torej člen, odstavek, točka, alineja), razen pri določitvi mesta spremembe v zbirnem členu (glej robno št. 143), ko se uporabi pravilo za sklicevanje na posamezne določbe predpisa, in sicer z navajanjem posameznih strukturnih enot od manjše proti večji (torej alineja, točka, odstavek, člen; glej robno št. 193).

Prvi primer

V 49. členu se v 2. točki prva in druga alineja spremenita tako, da se glasita:

»...«.

Drugi primer

V 98. členu se v drugem odstavku v 4. točki za besedo »zemljišč« doda besedilo »v upravljanju ministrstva«.

Tretji primer

V 10. členu se v prvem odstavku v 4. točki beseda »in« nadomesti z vejico, v 5. točki pa se pika na koncu stavka nadomesti z besedo »in« ter doda nova 6. točka, ki se glasi:

»6. ...«.

Četrty primer

V 15. členu se beseda »sekundariji« nadomesti z besedo »pripravniki«.

- 147** V predpisih, ki imajo z zaporednimi številkami v oklepajih označene odstavke, se v členih, ki imajo le en (neoznačen) odstavek, pri dodajanju odstavkov najprej označi ta odstavek.

V 10. členu se za besedilom člena, ki se označi kot prvi odstavek, doda nov drugi odstavek, ki se glasi:

»(2) ...«.

V predpisih, ki nimajo z zaporednimi števkami v oklepaju označenih odstavkov, se v členih, ki imajo le en (neoznačen) odstavek, pri dodajanju odstavkov najprej določi, da besedilo člena postane prvi odstavek.

V 4. členu se za besedilom člena, ki postane prvi odstavek, doda nov drugi odstavek, ki se glasi:

»...«.

Sprememba, dopolnitev, nadomeščanje ali črtanje (samo) posameznih besed v stavku ali manjših delov posameznega stavka se določi v tekočem besedilu določbe (brez dvopičja), s katero se taka sprememba določa.

Prvi primer

V 21. členu se beseda »nadzorstva« nadomesti z besedo »nadzora«.

Drugi primer

V 19. členu se v drugem odstavku za besedo »zemljišča« doda besedilo »ali po uradni dolžnosti«.

Kadar se v posamezni določbi spreminja delež, znesek ali vrednost, se ta praviloma nadomešča glede na njegovo poimenovanje.

Prvi primer

V 5. členu se **znesek** »3,41 eura« nadomesti z **zneskom** »3,51 eura«.

Drugi primer

V Uredbi o plačah in drugih prejemkih javnih uslužbencev za delo v tujini (Uradni list RS, št. 14/09, 16/09 – popr., 23/09, 51/10, 67/10, 80/10 – ZUTD, 41/12, 68/12 in 47/13) se v 43.a členu v naslovu in prvem odstavku **letnica** »2014« nadomesti z **letnico** »2015«.

V drugem odstavku se **letnica** »2015« nadomesti z **letnico** »2016«.

- 151** Vse druge (večje) spremembe terjajo samostojen odstavek in navedbo novega »integralnega besedila« takega dela predpisa (odstavka, točke, alineje), uvedenega z besedami: »... tako, da se glasi:« ali »... , ki se glasi:«. Namesto večje oziroma več sprememb v besedilu posameznega odstavka ali člena je ustrezneje določiti celotno novo besedilo takega odstavka ali člena. Z novelo predpisa se lahko določajo, spreminjajo ali črtajo tudi njegove priloge (glej robno št. 39). Taki posegi, ki se umestijo tik pred prehodne in končne določbe, se določijo s posameznim členom, kot se tudi sicer novelira posamezni člen predpisa. Če bi šlo za neko vsem prilogam predpisa »skupno« spremembo (npr. sprememba naziva organa v vseh prilogah), pa se to uredi z enim členom.

Prvi primer

V Prilogi 3 se črta/nadomesti/spremeni ...

Drugi primer

Za Prilogo 3 se doda nova Priloga 4, ki je kot Priloga sestavni del tega pravilnika.

Tretji primer

Za Prilogo 3 se doda nova Priloga 3a, ki je kot Priloga 2 sestavni del tega pravilnika.

Četrti primer

Obrazec št. 1 iz Priloge 6 se nadomesti z novim obrazcem št. 1, ki je kot Priloga sestavni del tega pravilnika.

Peti primer

6. člen

Priloga 2 se nadomesti z novo Prilogo 2, ki je kot Priloga 1 sestavni del te uredbe.

7. člen

Priloga 3 se nadomesti z novo Prilogo 3, ki je kot Priloga 2 sestavni del te uredbe.

8. člen

Priloga 4 in Priloga 5 se črtata.

Šesti primer

V Prilogi 3 in Prilogi 4 se beseda »agencija« v vseh sklonih nadomesti z besedo »direkcija« v ustreznem sklonu.

Morebitno novo prilogo (če ne nadomešča sicer že veljavne) je treba v noveli seveda določiti tudi z ustrezno spremembo (dopolnitvijo) veljavnega predpisa, ki bo določala tako novo prilogo. V tem primeru je treba v novelirano besedilo vključiti tudi določbo o tem, da je (taka) priloga sestavni del predpisa. Kadar pa prilogo črtamo, je treba to narediti s posebnim členom, pri čemer se mora črtanje odraziti tudi v določbi, ki jo uvaja, in v vseh določbah, ki se nanjo sklicujejo. Obrazci različnih vlog, izkaznic ali potrdil, načrti, risbe, etikete in podobno se, za razliko od ostalih prilog, ki se spreminjajo in dopolnjujejo podobno kot normativni del predpisa, praviloma nadomeščajo v celoti.

Odstavki v členih novele se z zaporednimi številkami v oklepajih ne označujejo (kot to sicer velja za označevanje odstavkov v predpisih, glej robno št. 32), temveč se tako označujejo samo odstavki samega besedila predpisa, ki se novelira (če ima veljavni predpis odstavke tako označene). Hkratno označevanje odstavkov v novelah in odstavkov temeljnega besedila bi preglednost zmanjšalo.

152

V 180. členu se v prvem odstavku črta besedilo »najmanj V. stopnjo izobrazbe in ima«.

Tretji odstavek se spremeni tako, da se glasi:

»(3) Vodovarstveni nadzornik ima službeni znak in izkaznico. Položaj uradne osebe se izkazuje z izkaznico.«.

Peti odstavek se spremeni tako, da se glasi:

»(5) Minister v soglasju z ministrom, pristojnim za upravo, podrobneje določi službeni znak in izkaznico vodovarstvenega nadzornika.«.

RABA ŽENSKEGA IN MOŠKEGA SPOLA ZA OZNAČEVANJE OSEB (SUBJEKTOV) V PREDPISIH

- 153** Na splošno je uporaba samo moškega spola v predpisih v primerih, kjer je sicer mogoča tudi uporaba ženskega spola, utemeljena s tem, da gotovo ne gre za predpis (določbo), ki se nanaša samo na moške, temveč zgolj za oznako oseb, katerih spol ni znan in je za sam pomen določbe razlikovanje sicer nepomembno (posplošena uporaba moškega spola). Enako se posplošeno včasih uporablja tudi samo ženski spol, ker moška slovnična oblika sploh ni mogoča; taka je v predpisih npr. raba besede »stranka«.

Stroške za postavitev začasnega zastopnika založi tožeča **stranka**. Če tožeča **stranka** ne založi stroškov za začasnega zastopnika, sodišče tožbo zavrže.

- 154** Taka raba spolov v predpisih je utemeljena s tem, da sta namen in pomen predpisov določiti abstraktno in splošno ureditev in da pri tem uporaba enega ali drugega spola oziroma zgledovanje po spolu ne ustvarja nikakršne pravne ali vsebinske razlike, razen kadar je to zaradi vsebine izrecno posebej potrebno. Kljub temu raba in kopičenje (večinoma) samo moških oznak spola oseb v predpisih lahko zbudata vtis, kot da so ženske pri normiranju in izražanju v predpisih spregledane, kar je – ne samo pri nas – vodilo do pogostejše uporabe označevanja oseb v obeh spolih v zakonih. Poslovnik državnega zbora v petem odstavku 115. člena določa, da se morata v besedilu členov zakona smiselno uporabiti ženski in moški spol v prvih členih oziroma poglavjih predloga zakona, ki določajo temeljne subjekte predloga zakona, z navedbo, da se v nadaljnjem besedilu uporabi naslavljanje v moškem spolu. To je redakcijsko poenostavljena rešitev, ki pa zgolj formalno zagotavlja enakopravno rabo oznake teh subjektov ne glede na spol v zakonskih besedilih, ne pa tudi v izvršilnih predpisih. Upoštevanje te določbe Poslovnika državnega zbora je v praksi pogosto razmeroma enostavno.

Sodnica oziroma sodnik (v nadaljnjem besedilu: sodnik), izvoljen v sodniško funkcijo, dobi položaj, ki mu ga zagotavljajo ustava, zakon, ki ureja organizacijo in pristojnost sodišč, in ta zakon.

Zahtevnejši so primeri, ko gre za zelo kompleksna in obsežna zakonska besedila, kar terja pravilno oceno in izbiro, pri katerih določbah v besedilu zakona gre za take osebe oziroma subjekte, ki (v skladu z navedeno določbo Poslovnika državnega zbora) so »temeljni subjekti« predloga zakona. Tak primer je npr. Kazenski zakonik, ki je v zvezi s tem uvedel kar precej novosti glede uporabljenih izrazov. Besedilo vsebuje številne subjekte, ki so lahko v slovenščini v ženskem ali moškem spolu. S tem v zvezi je predlagatelj zakona pravilno ocenil, da osebe v posebnem delu Kazenskega zakonika niso »temeljni subjekti predloga zakona« v smislu določbe petega odstavka 115. člena Poslovnika državnega zbora. Tako so v posebnem delu (in tudi že v 99. členu splošnega dela, ki določa pomen izrazov v tem zakoniku) uporabljene samo moške slovnične oblike oziroma moški spol pri besedah, kot so npr. sodnik, državni tožilec, poslanec državnega zbora, zdravnik, veterinar, lekarnar, voznik motornega vozila. Pri »temeljnih subjektih« v besedilu splošnega dela Kazenskega zakonika pa se je predlagatelj zakona na več mestih odločil za rabo tudi ženskega spola. Tako so zdaj v besedilu tudi besede storilka, obsojenka, državljanka, mladoletnica, oškodovanka, sosterilka. Zakon uvaja tudi »članico« (in ne več samo »člana«) hudodelske združbe. V slednjem primeru bi se že upravičeno lahko zastavilo vprašanje, ali gre tudi v tem primeru za »temeljni subjekt predloga zakona«. Smiselno enako bi veljalo za uvedbo oziroma uporabo (novih) izrazov »napeljevalka« in »pomagačka«. Preširoka razlaga in uporaba navedene določbe Poslovnika državnega zbora namreč lahko v praksi očitno privede prej do nasprotnih učinkov kot do večje oziroma dosledne zagotovitve rabe obeh slovničnih spolov (v prvi omembi) temeljnih subjektov zakona. Odločitev o tem, kateri so v konkretnem zakonu ti subjekti, je torej vsakokrat razmeroma zahtevna in tudi odgovorna.

155

Nomotehnična neenotnost v zakonih lahko izvira iz tega, da se določba o rabi obeh spolov za »temeljne subjekte« bodisi razume bodisi enostavno uporablja širše, kot določa Poslovník državnega zbora (glej npr. »Ministrica oziroma minister, pristojen za upravo, ...« v drugem odstavku 43. člena Zakona o javnih zbiranjih, pri čemer minister in ministrica gotovo nista »temeljna subjekta« v navedenem zakonu). Prevelika zagnanost

156

pri uporabi pravila se lahko sprevrže v svoje nasprotje. Raba alternativnega (vzporednega) izraza ministrica v tem in temu podobnih primerih verjetno ne upošteva, da z izrazom minister ni mišljen minister kot oseba moškega spola, temveč kot naziv funkcije, ki pa jo v vsakokratnem primeru lahko zaseda in opravlja bodisi oseba ženskega bodisi moškega spola. Obstajajo pa primeri, ko je razlikovanje med jezikovno rabo moškega in ženskega spola upravičeno zaradi vsebine urejanja.

7. člen

(osebna urejenost)

(1) **Policistke** oziroma **policisti** morajo biti osebno urejeni.

(2) **Policisti** morajo imeti lase kratko in simetrično prstrižene ali pobrite, brez izrazitih prehodov (npr. irokeza) in počesane. Pri pokončni drži glave lasje spredaj ne smejo zakrivati oči in zadaj ne smejo segati čez rob ovratnika in ne smejo ovirati nošenja predpisanega pokrivala.

(3) **Policistke** oziroma **policisti** lahko lase obarvajo z barvami naravnega videza brez izstopajočih pramenov.

(4) **Policistke** morajo imeti lase počesane, postrizene, segajoče največ do ramen ali spete tako, da spredaj ne zakrivajo oči in da ne segajo čez rob ovratnika in ne ovirajo nošenja predpisanega pokrivala. Na svečanih dogodkih imajo **policistke** lahko razpuščene lase. Ličenje ne sme biti vpadljivo.

(5) **Policistke** oziroma **policisti** morajo imeti nohte čiste in postrizene tako, da ne segajo čez konice prstov.

CITIRANJE OBJAV PREDPISOV

157 Citiranje objav predpisov je v nomotehniko zelo pogosto; tako je objava vedno navedena na začetku predpisa, nato ob razveljavitvi celotnega ali dela predpisa, pri določitvi (nadaljnje) uporabe posameznega predpisa, pogosto pri različnih sklicevanjih na druge predpise in v drugih primerih. Citiranje objav je vedno kronološko urejeno, začenši s prvo objavo predpisa, ki ji sledijo vse spremembe. Kronološko se navajajo tudi vsi drugi predpisi, ki posegajo v njegovo vsebino. Sem spadajo spremembe, določene s kakšnim drugim predpisom, nekatere odločbe ustavnega sodišča, avtentične razlage zakona in popravki predpisa.

Zakon o graditvi objektov (Uradni list RS, št. 102/04 – uradno prečiščeno besedilo, 14/05 – popr., 92/05 – ZJC-B, 93/05 – ZVMS, 111/05 – odl. US, 126/07, 108/09, 61/10 – ZRud-1, 20/11 – odl. US, 57/12, 101/13 – ZDavNepr, 110/13, 19/15, 61/17 – GZ in 66/17 – odl. US)

158

Od odločb ustavnega sodišča naj bi bile navedene samo tiste, s katerimi oziroma zaradi katerih je besedilo predpisa neposredno spremenjeno, praviloma razveljavljeno, ker drugačne pristojnosti za (neposredno) spremembo besedila predpisa ustavno sodišče nima. Toda ustavno sodišče predpise tudi razveljavlja »z izločanjem«, tj. opisno tako, da je besedilo predpisa delno neveljavno, ne da bi bilo tudi neposredno spremenjeno (npr. z uporabo izrazov »kolikor se nanaša na ...« ali »v delu, ki ...« ipd.); treba je torej navesti tudi take razveljavitvene odločbe. Ugotovitvene in interpretativne odločbe ustavnega sodišča se pri citiranju objav predpisov praviloma ne navedejo, razen če vplivajo na veljavnost in uporabo predpisov. Takšne so npr. ugotovitvene odločbe, ki vsebujejo način izvrševanja do odprave ugotovljene neskladnosti.

Številka: U-I-212/10-15

Datum: 14. 3. 2013

ODLOČBA

Ustavno sodišče je v postopku za oceno ustavnosti [...]

odločilo:

1. Zakon o dedovanju (Uradni list SRS, št. 15/76, 23/78, in Uradni list RS, št. 67/01) je v neskladju z Ustavo.

2. Državni zbor Republike Slovenije mora ugotovljeno neskladje odpraviti v roku šestih mesecev po objavi te odločbe v Uradnem listu Republike Slovenije.

3. **Do odprave ugotovljenega neskladja** veljajo za dedovanje med istospolno usmerjenima partnerjema, ki živita v dalj časa trajajoči življenjski skupnosti, vendar nista sklenila partnerske skupnosti po Zakonu o registraciji istospolne partnerske skupnosti (Uradni list RS, št. 65/05), in tudi ni razlogov, zaradi katerih bi bila taka partnerska skupnost med njima neveljavna, enaka pravila, kot veljajo po veljavni zakonski ureditvi za dedovanje med zunajzakonskima partnerjema.

[...]

- 159** Interpretativne odločbe besedila predpisov neposredno ne spreminjajo, zato se med objavami ne citirajo. Toda tisti, ki predpis uporablja, ga mora (poslej) uporabljati tako, kot to določa odločba ustavnega sodišča.

Številka: U-I-128/08-23

Up-933/08-18

Datum: 7. 10. 2009

ODLOČBA

Ustavno sodišče je v postopku za oceno ustavnosti [...]

odločilo:

1. Prvi odstavek 56. člena Stanovanjskega zakona (Uradni list RS, št. 18/91-I, 19/91-I – popr., 21/94, 23/96 in 1/2000) je bil v neskladju z Ustavo, prvi odstavek 150. člena istega zakona in tretja alineja prvega odstavka 196. člena Stanovanjskega zakona (Uradni list RS, št. 69/03 in 57/08) pa sta v **neskladju z Ustavo, če se navedene določbe razlagajo tako**, da je lastnik stanovanja po smrti najemnika – prejšnjega imetnika stanovanjske pravice – dolžan skleniti najemno pogodbo za neprofitno najemnino z ožjimi družinskimi člani iz 6. člena Stanovanjskega zakona, razen z osebo, ki je imela ob uveljavitvi tega zakona položaj zakonca oziroma zunajzakonskega partnerja prejšnjega imetnika stanovanjske pravice.
[...]

- 160** Če spremembo zakona določa kakšen drug zakon (praviloma gre pri tem za prenehanje veljavnosti neke določbe oziroma določb), se pri navedbi številke objave take spremembe za številko in letnico uradnega lista doda še nestični pomišljaj in za pomišljajem kratica takega zakona, ki se pri objavi zakonov ob naslovu zakona navede in objavi v skladu z določbami o kratiki akta oziroma zakona (peti odstavek 113. člena Poslovnika državnega zbora); tako se npr. navede »23/99 – ZSOVA«. Odločba ustavnega sodišča se navede z nestičnim pomišljajem in kratico, npr. »39/98 – odl. US«. Enako velja za popravek, npr. »17/98 – popr.« (glej robno št. 328).
- 161** Avtentična razlaga se navede tako, kot je bila objavljena v uradnem listu, torej s kratico. Tak sklic natančno pove, h kateremu zakonu in kateremu členu je bila avtentična razlaga sprejeta (glej tudi robno št. 303).

Citiranje zakona, če je bila sprejeta avtentična razlaga

Zakon o sistemu plač v javnem sektorju (Uradni list RS, št. 108/09 – uradno prečiščeno besedilo, 13/10, 59/10, 85/10, 107/10, **35/11 – ORZSPJS49a**, 27/12 – odl. US, 40/12 – ZUJF, 46/13, 25/14 – ZFU, 50/14, 95/14 – ZUPPJS15, 82/15, 23/17 – ZDOdv in 67/17)

Če je bilo objavljeno uradno prečiščeno besedilo zakona, se citira zadnje uradno prečiščeno besedilo in morebitne poznejše spremembe, ne pa tudi osnovno besedilo in spremembe do uradnega prečiščenega besedila. Objava uradnega prečiščenega besedila zakona se označi z nestičnim pomišljajem in pristavkom »uradno prečiščeno besedilo« (glej tudi robni št. 318 in 320).

162

Če pa se določi, da zakon preneha veljati, je treba citirati tudi objavo osnovnega besedila (in vse poznejše spremembe, nekatere odločbe ustavnega sodišča, avtentične razlage zakona, popravke besedila) in uradna prečiščena besedila.

163

Citiranje zakona, če je bilo objavljeno uradno prečiščeno besedilo

Zakon o javnih uslužbencih (Uradni list RS, št. **63/07 – uradno prečiščeno besedilo**, 65/08, 69/08 – ZTFI-A, 69/08 – ZZavar-E in 40/12 – ZUJF)

Citiranje zakona, za katerega je bilo objavljeno tudi uradno prečiščeno besedilo, ob prenehanju veljavnosti

Z dnem uveljavitve tega zakona preneha veljati Zakon o kozmetičnih proizvodih (Uradni list RS, št. 66/00, 65/03, **110/03 – uradno prečiščeno besedilo** in 47/04 – ZdZPZ).

Objava v posebnem delu uradnega lista (kjer se objavljajo mednarodne pogodbe) se navede samo kot objava v tem delu uradnega lista, npr. »... (Uradni list RS – Mednarodne pogodbe, št. 5/01)« (glej tudi robno št. 184).

164

PISANJE DATUMOV V PREDPISIH

- 165** Pri pisanju datuma se enomestne številke dneva pišejo brez ničle pred enomestno številko. Ime meseca se ne piše s številko, ampak z besedo. Številka, ki označuje leto, se zapiše štirimestno.

Določbe 37. člena tega zakona se začnejo uporabljati **1. novembra 2007**.

- 166** Izjema je pri označbi (navedbi) leta številke uradnega lista pri citiranju objave predpisov, kjer se (tudi za leto 2000 in pozneje) zapišeta samo zadnji dve številki (glede navajanja datuma sprejetja oziroma izdaje predpisa glej tudi robno št. 87).

PISANJE ŠTEVIL

- 167** V besedilu predpisov se števila do vključno števila deset, uporabljena kot glavni ali vrstilni števniki, pišejo z besedo, števila od vključno 11 pa s številkami.

Prvi primer

(10) Pisni odpravek zapisnika iz prejšnjega odstavka mora biti sestavljen v **osmih** dneh in poslan vsem osebam, udeleženi pri dejanju, z dopisom, da lahko v nadaljnjih **osmih** dneh ugovarjajo zoper morebitno nepravilnost prepisa. Če v **osmih** dneh ne dajo pripomb na zapisnik, se šteje, da nanj nimajo pripomb. Na to jih je treba v dopisu posebej opozoriti.

Drugi primer

(2) Informacijski sistem iz prejšnjega odstavka pošlje naslovníku v varen elektronski predal in na elektronski naslov, če ga je sporočil organu, informativno elektronsko sporočilo, da mora dokument prevzeti v **15** dneh.

- 168** Kadar se s števili kombinirajo merske enote, se ta števila ne pišejo z besedo (npr. 1 ha, 3 m², 10 %, 9 °C).

Števila z več kot tremi mesti (pred morebitno decimalno vejico) se pišejo s presledki, ki ločijo po tri številke, pisane skupaj; pike naj se pri tem (za razločevanje) ne uporabljajo, razen pri pisanju denarnih zneskov (glej robno št. 171).

169

Če gre za določitev *vacatio legis* v dnevih (ali mesecih), se število dni ali mesecev vedno piše z besedo.

170

Ta zakon začne veljati **petnajsti dan** po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije, uporabljati pa se začne **šest mesecev** po njegovi uveljavitvi.

PISANJE DENARNIH ZNESKOV

Republika Slovenija je obveznost prevzema in uvedbe evra kot skupne denarne enote držav članic EU prevzela s pristopom k EU (1. maja 2004). Ob izpolnitvi pogojev za prevzem je bil evro v skladu z Zakonom o uvedbi eura (Uradni list RS, št. 114/06) uveden 1. januarja 2007. Ne glede na pravila slovenskega jezika Zakon o uvedbi eura določa, da se denarna enota evro v predpisih zapisuje kot »euro«. Zakon o uvedbi eura uporabe oznake »EUR« ali simbola »€« ne ureja. Oboje naj bi se tudi v besedilih predpisov ne uporabljalo. Poleg tega zaradi kratkosti enozložne besede »euro« ni potrebna dodatna okrajšava (za eno črko). Izjeme so dopustne (in se tudi uporabljajo) v proračunu za posamezno leto oziroma leta, kot tudi v različnih podobnih predpisih, ki vsebujejo preglednice, sezname, enačbe oziroma prikaze denarnih zneskov. V takih predpisih se lahko uporablja oznaka »EUR« ali simbol »€«. Oznaka »EUR« se uporablja tudi v obrazcih različnih predpisanih potrdil ipd., kjer zneski niso vnaprej določeni, temveč je predvideno, da se ti zneski vpišejo šele naknadno. Zneski, ki se glasijo na cente, se zapišejo na običajen način, za decimalno vejico. Posebne določbe o zaokroževanju v Zakonu o uvedbi eura (19. člen) določajo tudi možnost zaokroževanja na tri ali celo štiri decimalna mesta. Več kot trimestni zneski se pišejo tako, da jih med seboj ločimo s piko. Tako pišemo npr. 7.846.642.517,12 eura.

171

Z zakonom ali z uredbo Vlade Republike Slovenije se lahko predpiše globa v razponu:

- za posameznika **od 40 do 5.000 eurov**;
- za samostojnega podjetnika posameznika in posameznika, ki samostojno opravlja dejavnost, **od 200 do 150.000 eurov**;
- za pravno osebo **od 200 do 250.000 eurov**, če se pravna oseba v skladu z zakonom, ki ureja gospodarske družbe, šteje za srednjo ali veliko gospodarsko družbo, pa **od 400 do 500.000 eurov**;
- za odgovorno osebo pravne osebe ali odgovorno osebo samostojnega podjetnika posameznika oziroma posameznika, ki samostojno opravlja dejavnost, in za odgovorno osebo v državnem organu ali v samoupravni lokalni skupnosti **od 40 do 10.000 eurov**.

RABA KRATIC IN OKRAJŠAV

- 172** Drugače kot skrajšana poimenovanja (glej robno št. 110) se kratice in okrajšave v besedilu predpisov načeloma ne uporabljajo. Izjemoma se lahko uporabljajo samo okrajšave, katerih uporaba v predpisih je popolnoma ustaljena in so vsakomur znane; taka je zlasti uporaba merskih enot (ha, m², kg) in okrajšav (npr., itd., št.). Kadar se ob citiranju objave predpisa navede uradni list v oklepaju, se s kratico navede tudi, za kateri uradni list gre: Uradni list SRS, Uradni list RS, v zvezi z določitvijo prenehanja uporabe tudi še vedno Uradni list SFRJ. Pri navedbi državnega organa s polnim imenom se besedilo »Republika Slovenija« izpiše in se kratica ne uporablja. Pri navajanju v predpisih se nikoli ne uporabljajo okrajšave strukturnih enot in uradnega lista (čl., odst., tč., al., Ur. l.).

NAŠTEVANJE V PREDPISIH

- 173** Naštevaje v predpisih se uporablja pri taksativnem in eksemplifikativnem normiranju. Navedba enega ali več primerov zaradi večje jasnosti oziroma v pojasnilo norme ni naštevaje v smislu normiranja z naštevanjem (primerjaj eksemplifikativno normiranje, robna št. 21 in nasl.). Od vrste naštevanja v posameznem primeru je odvisna tudi uporaba vezni-

ka, s katerim se naštevanje konča in hkrati jasno izrazi, za kakšno vrsto naštevanja v konkretnem primeru gre in kako ga je treba pri izvrševanju zakona tudi razumeti oziroma razlagati. Če je treba naštetih več sestavin (npr. pogojev), se običajno uporabijo alineje ali točke, označene z arabskimi številkami s piko ali malimi črkami z zaklepajem. Taksativno naštevanje vedno navaja vse »primere« oziroma sestavine, ki pridejo v poštev, vendar so ti lahko določeni bodisi kumulativno bodisi alternativno, kar mora biti iz besedila jasno in nedvoumno razvidno. V obeh primerih so posamezne alineje ali točke od naslednje lahko ločene bodisi s podpičji bodisi vejicami. Predzadnja določena sestavina se z zadnjo pri kumulativnem naštevanju poveže z »in«, pri alternativnem pa z »ali«. V dvomu se praviloma šteje, da je naštevanje kumulativno. Na vrsto normiranja dodatno opozarja tudi izbira ustreznih izrazov, s katerimi je tako naštevanje uvedeno. Izrazi kot npr. »mora vsebovati ...«, »vsebuje naslednje ...«, »sme ...«, kdor izpolnjuje naslednje pogoje« izražajo in določajo kumulativno naštevanje, izrazi kot npr. »če (ali ki) izpolnjuje enega od naslednjih pogojev« pa pomenijo alternativno normiranje.

Primer kumulativnega naštevanja z uporabo točk in podpičij

Pristojni organ izda posamezniku dovoljenje za nabavo orožja, dovoljenje za nabavo streliva, orožni list in dovoljenje za posest orožja, če so izpolnjeni naslednji pogoji:

1. da je dopolnil 18 let;
2. da ni zadržkov javnega reda;
3. da je zanesljiv;
4. da ima upravičen razlog za izdajo orožne listine;
5. da ima opravljen zdravniški pregled;
6. da je opravil preizkus znanja o ravnanju z orožjem.

Primer kumulativnega naštevanja z uporabo točk in veznika »in«

Upnik lahko zahteva, da se zapuščina brez dedičev prenese v stečajno maso zapuščine brez dedičev, če v šestih mesecih po prejemu obvestila o zapuščini brez dedičev oziroma v šestih mesecih od dneva objave oklica, če gre za neznanega upnika:

1. prijavi to zahtevo v zapuščinskem postopku **in**
2. vložijo predlog za začetek stečaja zapuščine brez dedičev.

Primer alternativnega naštevanja z uporabo alinej, vejic in veznika »ali«

Prepovedano je dajati v promet zdravilo, ki:

- nima dovoljenja iz prvega, drugega ali tretjega odstavka prejšnjega člena,
- nima odobritve iz petega in šestega odstavka 8. člena tega zakona,
- ni proizvedeno v skladu z dokumentacijo za dovoljenje za promet z zdravilom ali v skladu z dobro proizvodno prakso,
- mu je potekel rok uporabnosti **ali**
- mu je bila dokazana oporečnost njegove kakovosti, varnosti ali učinkovitosti.

Primer alternativnega naštevanja z uporabo točk, vejic in veznika »ali«

(4) Agencija zavrže zahtevo za potrditev prospekta v naslednjih primerih:

1. če je zahtevo vložil neupravičeni vlagatelj,
2. če je zahteva nepopolna iz drugih razlogov in ne zaradi nepravilnosti oziroma nepopolnosti prospekta ter vlagatelj zahteve v roku, določenem s popravnim sklepom, ni ustrezno popravil oziroma dopolnil, **ali**
3. če niso izpolnjene druge procesne predpostavke za odločanje o zahtevi.

UPORABA VEZNIKOV

- 174** Vezniki so besede, ki združujejo ali razločujejo posamezne besede ali skupine besed. Ker napačno uporabljeni veznik lahko spremeni pomen besedila ali pa lahko zaradi tega določba postane dvoumna, jih je zaradi enakih možnih posledic treba v predpisih uporabljati enako natančno kot ločila. Vedno je treba paziti na pravi pomen; tako se beseda »in« vedno uporablja kumulativno, beseda »ali« pa alternativno. Pomen besede »oziroma« je nedoločen in se zato v besedilu predpisov praviloma ne uporablja. Besedna zveza »in/ali« se v predpisih ne uporablja, treba jo je nadomestiti z ustrezno vsebino, izjemoma z besedo »oziroma« (glej tudi robno št. 118).

V besedilu predpisov je treba ločila zelo natančno upoštevati in uporabljati, ker lahko njihova napačna raba bistveno spremeni pomen. Znan je primer paragrafa 591 Občega državlanskega zakonika (ODZ), ki je v prvotnem izvirniku zaradi nepostavljene vejice samo ženske pod osemnajst let izključeval iz nabora oseb, ki so lahko priče pri »poslednjih naredbah« (po slovenskem besedilu naslova paragrafa 591: »Nezmožne priče pri poslednjih naredbah«), čeprav je bilo mišljeno, da ženske v teh primerih sploh ne morejo biti priče. S popravkom je bila vejica postavljena (leta 1812), šele s prvo novelo (leta 1914) pa so bile ženske v tej določbi izenačene z moškimi. Mnogo bolj sta seveda vloga in pomen postavitve vejice v besedilu znana po sloviti prerokbi delfijskega prerokiščča: *Ibis redibis numquam peribis* (tudi: *non morieris in bello*, ki ima dve različni, nasprotujoči si vsebini, odvisno izključno od postavitve vejice pred ali za besedo *numquam* (oziroma *non*). »Šel boš, vrnil se boš, ne boš umrl v vojni.« »Šel boš, vrnil se boš ne, boš umrl v vojni.«

SKLICEVANJE V PREDPISIH IN ANALOGIJA

Sklicevanje v predpisih je način normiranja in sredstvo nomotehnike, s katerim se zlasti izognemo ponavljanju v predpisu (tu ni mišljeno ponavljanje kot slogovna pomanjkljivost pri izražanju v predpisih) in s tem zmanjšamo obseg predpisa. Za sklicevanje v navedenem smislu gre, če se predpis sklicuje na uporabo (določb) drugega predpisa, tako da vsebina takega predpisa ali njegove posamezne določbe postanejo del predpisa, ki se na drugega sklicuje. Sklicevanje je mogoče (in je pogosto) tudi znotraj istega predpisa. Sklicevanje ima pogosto tudi elemente analogije. Z analogijo v pravu običajno mislimo na način razlage (interpretacije) predpisov, ko gre torej za uporabo predpisov v praksi. Toda analogija je lahko tudi način in sredstvo, ki se uporablja za normiranje v predpisih.

176

Sklicevanje v predpisu je zaželeno, ker se tako izognemo nepotrebnemu ponavljanju, s čimer je oblikovano besedilo bolj skopo in jedrnato. Vendar pa dvojno sklicevanje, to je sklicevanje na določbo, ki se tudi sama sklicuje na drugo določbo, ali celo večkratno sklicevanje ni dopustno, saj jedrnatost v takem primeru zmanjšuje jasnost in preglednost besedila ter poslabša razumevanje vsebine. Jedrnatosti zato ne smemo uveljavljati, če z njo zmanjšamo nedvoumnost in razumljivost predpisa.

177

Sklicevanje ima lahko različne oblike. Lahko je določena neposredna uporaba drugega predpisa brez preoblikovanj, sprememb ali odstopanj (neposredno sklicevanje).

178

Neposredno sklicevanje

Glede omejitve izvrševanja volilne pravice na lokalnih volitvah oseb, ki jim je odvzeta poslovna sposobnost, **se uporabljajo** določbe zakona, ki ureja volilno pravico za volitve v državni zbor.

- 179** Pogosto je namesto tega potrebna določitev analogne uporabe drugega predpisa. Analogijo v stavku napovemo z izrazom »smiselno«. Vendar pa ni dopustna določitev smiselne uporabe zakonov, ki določajo posamezno vrsto pravnih postopkov (glede postopkov je dopustna le določitev subsidiarne uporabe).

Sklicevanje s smiselno uporabo

(9) Za opravljanje nalog iz sedmega in osmega odstavka tega člena **se smiselno uporabljajo** določbe zakona, ki ureja arhitekturno in inženirsko dejavnost.

- 180** Pogosto tudi to ne zadošča, temveč je treba za uporabo v predpisu, ki se sklicuje, normo, na katero se sklicuje (z določitvijo smiselne uporabe ali brez nje), delno tudi prilagoditi, preoblikovati. To se običajno naredi z izrazi »... se uporabljajo določbe ..., pri čemer/če« in ustreznim dodatkom, ki vsebino (v tem delu) za potrebe sklicujočega se predpisa (norme) določi drugače, kot jo določa predpis, na katerega se sklicujemo. Tej vrsti analogije se je treba izogibati.

Sklicevanje s smiselno uporabo s pridržkom

Za pridobivanje in izbor koncesionarjev, za javni razpis, za vprašanja v zvezi s koncesijsko pogodbo, za varstvo koncesionarjev in reševanje sporov, za prenehanje koncesijskega razmerja, za prenos koncesije, obvezno koncesijo, višjo silo in odgovornost koncesionarja za ravnanje zaposlenih **se smiselno uporabljajo** določbe zakona, ki ureja koncesije za gospodarske javne službe, če **s tem zakonom ni določeno drugače**.

- 181** Navedene načine sklicevanja je treba uporabiti s pravilno izbiro togega oziroma drsečega sklicevanja (glej robni št. 190 in 191).

Togo sklicevanje

(2) Na način in v roku iz prejšnjega odstavka se usklajujejo naslednje vrste transferjev posameznikom in gospodinjstvom:

1. transferji, ki se izplačujejo iz državnega proračuna:
 - otroški dodatek **v skladu s 65. členom Zakona o starševskem varstvu in družinskih prejemkih (Uradni list RS, št. 110/06 – uradno prečiščeno besedilo), ...**

Drseče sklicevanje

(6) Če so nevarni odpadki ostanki kemikalij ali neporabljene kemikalije ali embalaža, onesnažena s kemikalijami, za katere je **v skladu s predpisi, ki urejajo kemikalije**, izdelan varnostni list, se za izdelavo ocene nevarnih odpadkov namesto rezultatov kemične analize odpadkov lahko uporabijo podatki o sestavi snovi iz varnostnega lista.

(7) Oceno nevarnih odpadkov, vključno z vzorčenjem odpadkov, lahko izdelata le oseba, ki ima pooblastilo za izvajanje obratovalnega monitorin-
ga v skladu z zakonom, ki ureja varstvo okolja.

Določene posebnosti glede sklicevanja so pri t. i. popolnih zakonih in pogojno popolnih zakonih. Popolni zakon je zakon, ki določeno materijo ureja v celoti. To svojo lastnost in pomen v pravnem redu mora izrecno določiti; lahko je to tudi samo del nekega zakona (primerjaj npr. 6. člen Kazenskega zakonika (Uradni list RS, št. 95/04 – uradno prečiščeno besedilo) ali drugi odstavek 1. člena Zakona o sodiščih (Uradni list RS, št. 94/07 – uradno prečiščeno besedilo, 45/08, 96/09, 86/10 – ZJNepS, 33/11, 75/12 – ZSPDSL-A, 63/13 in 17/15)). Ureditev, ki jo določa popolni zakon, velja tudi v vseh drugih primerih, za katere to tak zakon določi, in ne dopušča drugačnega urejanja v nobenem drugem zakonu. Drug zakon se na tak zakon sicer lahko pojasnilno (zaradi jasnosti) sklicuje, vendar taka popolna ureditev velja in se mora uporabljati tudi, če se drug zakon nanjo posebej ne sklicuje. Materija popolnega zakona zaradi sklicevanja kakšnega zakona nanj ne postane sestavni del zakona, ki se nanj sklicuje. Druga vrsta zakonov so pogojno popolni zakoni. To so zakoni, ki določeno materijo urejajo v celoti, vendar z določbo o subsidiarni uporabi takega zakona določajo, da se (in morda tudi, v katerih zadevah ali pod kakšnimi pogoji) posamezna

vprašanja, ki jih tak zakon ureja, delno (ali celo v celoti) lahko v drugem zakonu uredijo drugače.

(1) Posamezna vprašanja upravnega postopka so lahko za določeno upravno področje v posebnem zakonu drugače urejena, kot so urejena v tem zakonu, če je za postopanje na takem upravnem področju to potrebno.

(2) Na upravnih področjih, za katera je z zakonom predpisan poseben upravni postopek, se postopa po določbah posebnega zakona. Po določbah tega zakona pa se postopa v vseh vprašanjih, ki niso urejena s posebnim zakonom.

- 183** Zakon, ki določena vprašanja uredi drugače, kot so urejena z zakonom, ki vsebuje določbo o subsidiarnosti, to običajno določi z besedilom »... se uporabljajo določbe (npr. Zakona o splošnem upravnem postopku), če s tem zakonom ni določeno drugače«.

V postopku v delovnih in socialnih sporih se uporabljajo določbe zakona, ki ureja pravdni postopek, **kolikor ni s tem zakonom drugače določeno.**

- 184** Sklicevanje v predpisu se praviloma nanaša na predpis iste hierarhične ravni, pri sklicevanju na izvršilni predpis pa lahko tudi na predpis nižje hierarhične ravni (glede pravnih aktov EU glej drugi del teh smernic). V posebnih primerih se zakon lahko sklicuje tudi na splošno veljavna načela mednarodnega prava (ki so po Ustavi pravni vir) ali ratificirane mednarodne akte (ne da bi jih neposredno izvrševal v smislu izvršilnega predpisa) (glej tudi robno št. 164).

Izrazi, uporabljeni v tem zakonu, pomenijo enako kot izrazi, opredeljeni v Konvenciji o odgovornosti tretjim na področju jedrske energije z dne 29. julija 1960, kot je bila spremenjena z Dodatnim protokolom z dne 28. januarja 1964 in s Protokolom z dne 16. novembra 1982 (Uradni list RS – Mednarodne pogodbe, št. 18/00) in v Protokolom o spremembi Konvencije o odgovornosti tretjim na področju jedrske energije z dne 29. julija 1960, kot je bila spremenjena z Dodatnim protokolom z dne 28. januarja 1964 in Protokolom z dne 16. novembra 1982 (Uradni list RS – Mednarodne pogodbe, št. 4/10), (v nadaljnjem besedilu: Pariška konvencija), pri čemer se ...

Sklicevanje se lahko nanaša tudi na predpis, ki ne velja več. Taka sklicevanja niso niti običajna niti pogosta, so pa včasih neizogibna (primerjaj prvi odstavek 4. člena Ustavnega zakona za izvedbo Temeljne ustavne listine o samostojnosti in neodvisnosti Republike Slovenije). Še prej je bil tak pri nas desetletja (vse do uveljavitve Zakona o obligacijskih razmerjih 1. oktobra 1978) položaj glede (avstrijskega, pozneje »jugoslovanskega«, vendar le v delu takratne države) Občega državljanskega zakonika (ODZ), katerega uporaba je bila uzakonjena z Zakonom o razveljavljenju pravnih predpisov, izdanih pred 6. aprilom 1941 in med sovražnikovo okupacijo (Uradni list FLRJ, št. 86/46), ki je uporabo določal z distinkcijo, da se njegove določbe uporabljajo kot »pravna pravila« in »kolikor niso v nasprotju z ...«. Pri sklicevanju na predpise, ki ne veljajo več, se po potrebi uporabi klavzula »kolikor niso v nasprotju s (tem) zakonom« ali »kolikor ni s tem zakonom drugače določeno«.

185

Do sklicevanja na tuje pravo (oziroma do določitve njegove uporabe) praviloma pride samo, če je med domačim in tujim pravom določena povezava. Ker gre v teh primerih za sklicevanje na tuje pravo, je glede predpisov, ki so postali tuji, in glede predpisov, ki še niso postali sestavni del v državi veljavnega prava, pri sklicevanju na tako tuje pravo vedno treba ustrezno upoštevati in določiti, da gre za njegovo uporabo, ne pa za veljavnost. Samo v pravni obliki uporabe lahko taki predpisi prek sklicevanja nanje postanejo sestavni del domačega prava. Če gre pri tem za uporabo tujega prava, ki je bilo v preteklosti »domače« pravo oziroma njegov sestavni del, so potrebne še dodatne formalne (in vsebinske) »varovalke« in omejitve, kot s klavzulo »kolikor ni(so) v nasprotju z ...« in običajno tudi s časovno omejitvijo »do uveljavitve ustreznih predpisov ...« (glej 4. člen Ustavnega zakona za izvedbo Temeljne ustavne listine o samostojnosti in neodvisnosti Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 1/91-I)).

186

Drugačne omejitve kot sklicevanje na uporabo nekoč v državi veljavnega prava ima sklicevanje na uporabo tujega prava, ki (še) ni sestavni del v državi veljavnega prava. Zlasti je lahko določen časovno odložen (ali vsebinsko pogojen) začetek ali prenehanje uporabe takega prava oziroma predpisa. Tako sklicevanje je bilo uporabljeno v nekaterih nacionalnih predpisih, katerih uveljavitev je bila odložena do pristopa k EU, ker so prenašali oziroma izvajali pravne akte EU in so bili zaradi prilagajanja pravnemu redu EU sprejeti že pred pristopom k EU.

187

- 188** Sklicevanje v predpisih na tuj pravni red brez konkretne pravne vezi in podlage bi bilo v bistvu nesmiselno, nepotrebno in napačno. Državljan v pravni in suvereni državi si namreč prek svojih pristojnih organov sami določajo svoj pravni red s predpisi. Vendar je izjemoma tudi tako normiranje smiselno in potrebno. Upravičeno in bolj ustrezno je npr. določiti uporabo tehničnih, varnostnih in vzdrževalnih predpisov tujega graditelja jedrske elektrarne (predpisov njegove države), kot pa (za eno samo elektrarno) sprejeti celoten sklop lastnih specifičnih predpisov za to področje. Poleg tega je tako tuji izvajalec nedvomno v celoti pravno zavezan in odgovoren, da pri tem upošteva predpise, kot jih glede teh vprašanj sicer mora upoštevati v svoji državi.
- 189** Slaba stran sklicevanja je, da je treba hkrati uporabljati (vsaj) dva predpisa – tistega, ki se sklicuje, in tistega, na katerega se sklicuje. Nomotehnično se ta težava (lahko) olajša s podrobno navedbo (citiranjem) določb, na katere se predpis sklicuje, in s citiranjem objave predpisa, na katerega se predpis sklicuje. V zvezi s tem in v zvezi s sklicevanjem nasploh se v praksi pogosto zastavlja vprašanje, ali je treba prilagoditi (uskladiti) tudi določbo, ki se sklicuje, če se pozneje spremeni predpis, na katerega se sklicuje; še več, tak predpis se pozneje lahko ne samo spremeni, ampak ga lahko celo nadomesti nov predpis. V resnici tega problema ni oziroma ga tisti, ki predpis uporablja in izvaja, reši s pravilno razlago. Zakonodajalec se, ko določi sklicevanje, namreč zaveda, da se predpis, na katerega se sklicuje, lahko pozneje (celo verjetno) enkrat ali večkrat spremeni ali pa ga nadomesti nov predpis. Pravnik redaktor se mora odločiti, kakšna vrsta sklicevanja je v posameznem primeru ustrezna. Obstajata dve temeljni obliki – togo in drseče sklicevanje.
- 190** Togo sklicevanje podrobno navaja določbe in citira objavo predpisa v uradnem listu, drseče sklicevanje pa je opisno in brez navedbe objave predpisa v uradnem listu. Togo sklicevanje pogosto uporabljamo v prehodnih določbah predpisa, v materialnih določbah pa se mu praviloma izogibamo. Če želimo določiti sklicevanje na vsakokrat veljavni predpis (njegovo določbo), togega sklicevanja ne uporabimo.
- 191** Pri drsečem načinu sklicevanja se določi uporaba predpisa, pri čemer se navedeta vrsta predpisa in opis njegove vsebine (npr. predpis, ki ureja ..., zakon, ki ureja ..., uredba, ki ureja ..., pravilnik, ki ureja ..., določbe

o ... zakona, ki ureja ...). Če se spremeni predpis, na katerega se sklicujemo, njegova nadomestitev z novim vpliva na uporabo predpisa, ki se sklicuje. Tudi v tem primeru velja, da je treba določbo, ki se sklicuje na spremenjeni predpis, spremeniti le, če spremenjene vsebine ne želimo. Če spremenjena vsebina še vedno ustreza, samo zaradi te spremembe ni treba novelirati določbe, ki se sklicuje na spremenjeni predpis. Tako npr. določba, ki se sklicuje na »ministra za notranje zadeve«, četudi je ta po spremembi predpisov postal »minister za notranje zadeve in javno upravo« ali če se pozneje delno spremeni naziv kakšnega drugega organa, pomeni nedvomno še vedno istega ministra oziroma isti organ. V obratnem primeru, ko se npr. določba sklicuje na ministra za visoko šolstvo, pa ta po spremembi predpisov ni več pristojen za zadevno ožje področje (npr. meroslovje), je treba tako določbo spremeniti, do njene spremembe pa jo razlagati tako, da je pristojen minister, v katerega pristojnost je prešlo zadevno ožje področje.

Sklicevanje znotraj istega predpisa je lahko sklicevanje znotraj istega člena ali sklicevanje na drug strukturni del istega predpisa. Sklicevanje znotraj istega člena se nanaša na sestavne dele člena (odstavke, alineje, točke). Namen sklicevanja na druge strukturne dele je poenostavitev določb. Če te zaradi sklicevanja postanejo prezapletene, se skušamo pretiranemu sklicevanju izogniti.

192

Pri sklicevanju na en neposredno predhodni strukturni del predpisa ali sestavni del člena se uporabi beseda »prejšnji« (npr. prejšnje poglavje, prejšnji člen, prejšnji odstavek), pri čemer se pristavka »tega odstavka«, »tega člena«, »tega zakona« ipd., tako kot sicer pri ostalih sklicevanjih, ne uporabi.

193

Sklicevanje na drug člen

(2) Za zagotavljanje sodelovanja javnosti iz prejšnjega odstavka se smiselno uporablja **58. člen tega zakona**.

Sklicevanje na sestavne dele drugega člena

a) točka in odstavek

(2) Podatki **iz 1. točke prvega odstavka 47. člena tega zakona** se lahko pridobivajo tudi iz centralnega registra prebivalstva.

b) alineja, točka in odstavek

(1) Poročilo o finančnem položaju in poslovanju dolžnika mora vsebovati:

[...]

5. seznam dolžnikovih ločitvenih upnikov, ki za vsakega ločitvenega upnika vključuje:
 - podatke **iz prve in druge alineje 3. točke tega odstavka**, ...

c) alineja, dve točki in odstavek

(3) Upravičenec mora poleg pogojev iz prejšnjega odstavka ob zadnjem zahtevku za izplačilo sredstev izpolniti merilo **iz druge alineje pod a) 2. točke prvega odstavka prejšnjega člena**.

Sklicevanje znotraj istega člena

a) sklicevanje na predhodni odstavek

(2) Če se opravi vročitev tako, kot je določeno **v prejšnjem odstavku**, zapiše vročevalec na vročilnici dan, uro in razlog odklonitve sprejema ter kraj, kjer je dokument pustil; šteje se, da je s tem vročitev opravljena.

b) sklicevanje na odstavek istega člena, ki ni predhodni odstavek

(3) Opravljanje dejavnosti **iz prvega odstavka tega člena** prepove uradniku predstojnik s sklepom.

c) sklicevanje na več predhodnih odstavkov

7. člen

(obrazci osebnih izkaznic)

(1) Osebna izkaznica se izda na obrazcu, ki se tiska v slovenskem in angleškem jeziku.

(2) Ne glede na določbo prejšnjega odstavka se državljanu s prijavljenim stalnim prebivališčem na območju, določenem z zakonom, kjer živi avtohtoni italijanska oziroma madžarska narodna skupnost, izda osebna izkaznica na obrazcu, ki se tiska v slovenskem, angleškem in italijanskem oziroma slovenskem, angleškem in madžarskem jeziku.

(3) Osebna izkaznica se na obrazcu iz prejšnjega odstavka izda tudi državljanu s prijavljenim začasnim prebivališčem na območju iz prejšnjega odstavka, ki nima prijavljenega stalnega prebivališča v Republiki Sloveniji ali v tujini, in državljanu, ki nima prebivališča, če vloži vlogo pri upravni enoti, ki posluje na tem območju.

(4) Osebno izkaznico **iz drugega in tretjega odstavka tega člena** izda upravna enota, ki posluje na območju, določenem z zakonom, kjer živi avtohtoni italijanska oziroma madžarska narodna skupnost.

Sklicevanje na prilogo, ko se uvede kot strukturni del

5. člen

(nezahteven objekt)

Nezahteven objekt je konstrukcijsko manj zahteven objekt. Nezahtevni objekti so navedeni v **Prilogi 2, ki je sestavni del te uredbe**.

Sklicevanje na prilogo, ko je že uvedena kot strukturni del

6. člen

(enostaven objekt)

(1) Enostaven objekt je konstrukcijsko nezahteven objekt, ki ne potrebuje posebnega statičnega in gradbenotehničnega preverjanja, ki ni namenjen prebivanju in ni objekt z vplivi na okolje. Enostavni objekti so navedeni v **Prilogi 2 te uredbe**.

- 194** V sklop sklicevanja v nomotehniko spada tudi ureditev določanja in objavljanja normativov, standardov in drugih tehničnih zahtev. Gre za pravno urejanje, ki vključuje obliko blanketnega pravnega urejanja, tako da zakon najprej uredi možnost in temelje takega pravnega urejanja (pristojnosti, okvirne vsebine, način dostopnosti oziroma objavljanja), potem pa se zakon ali drug predpis na neposredno blanketno ureditev ustrezno sklicuje. Sklicevanje na konkretno blanketno ureditev upošteva dejstvo, da se normativi, standardi in tehnične zahteve lahko tudi dokaj pogosto spreminjajo, pa (samo) zaradi tega ni treba novelirati nobenega predpisa.
- 195** Sklicevanje na standarde je lahko datirano, nedatirano ali splošno. V primeru datiranega in nedatiranega sklicevanja na standard se v skladu z zakonom, ki ureja standardizacijo, sklicujemo na standard SIST ... in ne samo npr. na ISO ..., IEC ... ali celo EN ... Torej SIST EN ..., SIST ISO ..., SIST IEC ...
- 196** Bistvo datiranega sklicevanja je, da se navedeta oznaka standarda in letnica izdaje (npr. »v skladu s standardom SIST ISO 2808:1997«). Pri takem sklicevanju je treba paziti, da se ob morebitnem poznejšem popravljenem standardu ustrezno spremeni tudi predpis. Za izpolnjevanje določb tehničnega predpisa se lahko poznejše izdaje uporabijo samo, če se ustrezno spremeni tudi predpis.
- 197** Pri nedatiranem sklicevanju se navede oznaka standarda, lahko tudi naslov, ne pa letnica izdaje. Poznejše popravljene izdaje standarda ne zahtevajo spremembe predpisa.

(5) Načrt meritev emisije snovi v zrak, strategija vzorčenja in poročilo o opravljenih meritvah emisije snovi iz prvega odstavka tega člena se izdelava v skladu s **standardom SIST EN 15259**.

- 198** Namen splošnega sklicevanja je navajanje vseh standardov na določenem področju.

... se tlorisna površina tega objekta izračuna kot zazidana površina, njegova prostornina pa kot bruto prostornina, v skladu z **veljavnim slovenskim standardom, ki ureja izračunavanje površin in prostornin**, nato pa se tako izračunana površina, prostornina oziroma višina objekta primerja s površino, prostornino oziroma višino, ki je s to uredbo predpisana za določeno vrsto objekta.

Glede učinka sklicevanja na standard v predpisu ločimo med izključnim in nakazovalnim sklicevanjem. Izključno sklicevanje pomeni, da postane uporaba standarda, na katerega se tehnični predpis sklicuje, obvezna. Upoštevanje standarda, na katerega se tehnični predpis sklicuje, je edini način za izpolnitev zahtev iz predpisa.

199

Sklicevanje na standarde (izključni način dokazovanja izpolnjevanja zahtev)

6. standardna osvetljenost delovnega mesta na prostem je osvetljenost delovnega mesta na prostem, ki je za posamezno vrsto delovnega mesta na prostem in posamezno vrsto dela, ki se izvaja na posameznem delovnem mestu na prostem, **navedena v standardu SIST EN 12464-2**; ...

Nakazovalno sklicevanje pa pomeni, da je upoštevanje standarda le eden od načinov izpolnitve predpisa, uporaba standarda v tem primeru ni obvezna.

200

Sklicevanje na standarde (nakazovalni način dokazovanja domneve o skladnosti)

12. člen

(domneva o skladnosti)

(1) Za tlačno opremo ali sklope iz prvega in drugega odstavka 4. člena tega pravilnika, ki so v skladu s harmoniziranimi standardi ali njihovimi deli, **se domneva, da so skladni** z bistvenimi varnostnimi zahtevami, zajetimi v teh standardih ali njihovih delih iz Priloge 1 tega pravilnika.

(2) Za materiale, ki se uporabljajo za izdelovanje tlačne opreme ali sklopov in so v skladu z evropskimi odobritvami materialov, **se domneva, da so skladni** z ustreznimi bistvenimi varnostnimi zahtevami iz Priloge 1 tega pravilnika.

- 201** Taka tehnična vsebina pa je lahko urejena ali vsaj delno urejena z izvršilnim predpisom, ki se v tem primeru obravnava kot vsak drug izvršilni predpis, pri čemer je priporočljivo, da so morebitne risbe, skice ipd. v prilogi, ki je sestavni del takega predpisa. Toda v mnogih primerih taki tehnični predpisi zaradi svoje posebnosti, obsežnosti, konkretnosti, razmeroma majhnega kroga oseb, ki jih morajo poznati in izvajati, niso primerni za neposredno pravno urejanje. Tudi njihove tehnične vsebine (podrobnosti) v resnici ne določa ministrstvo kot upravni organ, temveč običajno za to posebej strokovno usposobljeni in z zakonom pooblaščenimi drugi organi in institucije.
- 202** Gre zlasti za področje normativov, standardov in drugih tehničnih zahtev (npr. homologacije, preskušanje in certificiranje). Z zakonom morajo biti urejene pristojnosti za določanje takih norm, njihova obveznost in način objavljanja oziroma dostopnosti zaradi seznanitve z njimi. Zakon sistemsko določi obveznost njihove uporabe; katere konkretno to so, je lahko že predmet urejanja izvršilnega predpisa, kakšne so, pa je stvar samih tehničnih norm. Z izpolnitvijo takih pravnih in nomotehničnih zahtev so tehnične norme v bistvu obravnavane enako, kot da bi v celoti šlo za izvršilni predpis, izdan za izvrševanje zakona.

VELJAVNOST PREDPISOV

Začetku in prenehanju veljavnosti predpisov je treba že zaradi njihove pravne obveznosti za pravne subjekte v tehniki izdelave vsakega predpisa nameniti ustrezno pozornost. Začetek veljavnosti predpisov je urejen tudi pravno (v Ustavi in delno tudi v Zakonu o uradnem listu), prenehanje veljavnosti predpisov pa je stvar nomotehnike. Ker se potem, ko je predpis začel veljati, njegova veljavnost ne ujema vedno in nujno tudi z uporabo takega predpisa, je treba v okviru veljavnosti predpisov in v povezavi z njo v nomotehniki pravilno določiti tudi obdobje uporabe predpisov.

203

ZAČETEK VELJAVNOSTI PREDPISOV

Splošna ureditev začetka veljavnosti predpisov je ustavna materija in kategorija (154. člen Ustave). Ustava določa objavo predpisa kot pogoj za njegovo veljavnost. Tako zagotovljena možnost seznanitve s predpisom, preden začne veljati, je sestavni del pravne države in načela zakonitosti. Dokler ni predpis objavljen v ustreznem uradnem glasilu, ne more začeti veljati; izjemi sta ustava in ustavni zakon, ki začneta veljati z razglasitvijo, kot je to (običajno) v njima določeno.

204

Predpis pravno obstaja kot predpis, ko je objavljen v predpisanem uradnem glasilu (drugi odstavek 154. člena Ustave), ni pa s tem še veljaven. V času obstoja, ne pa tudi že veljavnosti, predpisa ni mogoče novelirati ali kakorkoli drugače spreminjati, tudi ne razveljaviti; to dejstvo mora pravnik redaktor upoštevati tudi pri določanju *vacatio legis* za konkreten predpis.

205

- 206** Ustavna določba o začetku veljavnosti predpisov je subsidiarna: ustavno določena *vacatio legis* (14 dni) velja, če predpis ne bi imel določbe o začetku veljavnosti. Določitev začetka veljavnosti je sicer obvezna sestavna norma predpisa in se ne prepušča neposredni (nadomestni) uporabi ustavne določbe o začetku veljavnosti. Prvi dan, ki ga je mogoče določiti kot začetek veljavnosti predpisa, je naslednji dan po objavi (kar izhaja iz ustavne zahteve po objavi »preden začne predpis veljati«). Dan, ki je na uradnem glasilu označen za dan objave, se nikoli ne všteva v rok določene *vacatio legis*. Tudi to mora pravnik redaktor upoštevati; kot zlasti pomembno se v praksi to pokaže tedaj, kadar hoče izdajatelj predpisa doseči najhitrejši mogoči začetek veljavnosti določenega predpisa. Predpis začne veljati ob 00.00 dne, ki sledi zadnjemu dnevu *vacatio legis*.
- 207** Določitev trajanja *vacatio legis* in tudi izbira načina določitve začetka veljavnosti predpisa morata biti skrbno preiščeni. Nepazljivost v skrajnem primeru lahko privede do tega, da bi bil začetek veljavnosti določen celo pred objavo ali da bi bilo trajanje v predpisu določene *vacatio legis* (zaradi poznejšega sprejetja oziroma poznejše izdaje predpisa) neustrezno skrajšano.
- 208** Določba o začetku veljavnosti je bistvena sestavina besedila vsakega predpisa, njegov obvezni sestavni del in vedno zadnja določba (člen) predpisa. Običajna, »standardno« primerna dolžina trajanja *vacatio legis* je 14 dni (»Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.«). Vendar okoliščine lahko zahtevajo določitev krajšega ali daljšega trajanja *vacatio legis*.
- 209** Na odločitev o daljšem trajanju *vacatio legis* od običajnega vplivajo zlasti naslednje okoliščine:
- gre za materijo, ki bo prvič urejena;
 - gre za obsežne spremembe in novosti v sicer že urejeni materiji;
 - potrebna je izdaja enega ali več obsežnejših izvršilnih predpisov;
 - potreben je daljši čas od objave do uveljavitve predpisa zaradi možnosti seznanitve s predpisom (njegovimi novostmi) in priprave na njegovo izvajanje (*vacatio legis*, potrebna za naslovnike predpisa).
- 210** Določitev krajše *vacatio legis* od običajne je ustrezna, če so izdaja, objava in začetek učinkovanja novega (spremenjenega) predpisa nujni, pri čemer je najkrajša možna *vacatio legis* en dan. Upoštevati je treba, da (pre)

kratka *vacatio legis* ogroža pravno varnost, ker smiselno nasprotuje možnosti seznanitve s predpisom, zato se kratki roki do uveljavitve predpisa praviloma in v stabilnem pravnem redu uporabijo samo izjemoma (zaradi preprečitve morebitnih zlorab ali nenadnega nastanka okoliščin, ki zahtevajo nujno ukrepanje), ne pa kot kompenzacija za prepočasno in prepozno pripravo ter sprejetje določenega predpisa.

Načini določitve začetka veljavnosti predpisov (in s tem določitve trajanja *vacatio legis*) so:

211

- neposredna določitev dneva, meseca in leta začetka veljavnosti predpisa po koledarju: »Ta zakon začne veljati 1. januarja 2004.« Taka določitev začetka veljavnosti predpisa je od vseh najbolj natančna in zanesljiva ter tudi najbolj praktična (ne pa v praksi tudi najpogostejša). Predpis začne veljati tako določenega dne ob 00.00. Taka določitev veljavnosti predpisa se v praksi uporablja zlasti v primerih, ko se določi razmeroma dolga *vacatio legis*;
- določitev z uporabo časovnih enot (obdobij), tj. s potekom določenega števila dni, mesecev ali let. Za določitev trajanja *vacatio legis* do enega meseca se uporabljajo dnevi: »Ta zakon začne veljati trideseti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.« (*vacatio legis* traja torej 29 dni). Določitev po mesecih (»... začne veljati tri mesece po objavi« ali »... začne veljati eno leto po objavi«) od uporabnika predpisa zahteva, da sam pravilno določi, kateri koledarski datum (dan) je s tako določbo konkretno določen kot dan začetka veljavnosti predpisa. Zakon, ki začne veljati šest mesecev po objavi v uradnem listu, objavljen pa je bil 6. julija 2000, začne veljati 7. januarja 2001; 7. julij 2000 je prvi, 6. januar 2001 pa zadnji dan določene *vacatio legis*;
- določitev z določenim dogodkom ali pravnim dejstvom (npr. od začetka veljavnosti kakšnega drugega predpisa). Taka določitev začetka veljavnosti predpisa je pravno gledano pogojna določitev začetka veljavnosti predpisa (in se v primerljivih pravnih ureditvah tako tudi imenuje), uporabimo pa jo le izjemoma. Začetek veljavnosti predpisa je odvisen od izpolnitve v predpisu določenega pogoja. Ker je pogoj v pravu bodoča negotova okoliščina, od katere je odvisen nastanek ali prenehanje določenega pravnega razmerja, tudi na pogoj vezani začetek veljavnosti predpisa pomeni določeno negotovost. Uporabnost in zanesljivost tako določenega začetka veljavnosti sta torej odvisni od stopnje zanesljivosti nastanka takega dogodka oziroma

pravnega dejstva in od vnaprejšnje časovne določljivosti (predvidljivosti) nastanka okoliščine (dogodka ali pravnega dejstva). Pri takem normiranju se lahko upošteva bodisi nastanek bodisi nenastanek določene okoliščine (pozitivni ali negativni pogoj). Primeri takega normiranja (v naši in primerljivi tuji praksi) so npr. vezava začetka veljavnosti predpisa na pojav nalezljive bolezni, nastanek izrednih razmer, (pravno določeni) začetek šolskega leta, začetek veljavnosti (ali uporabe) mednarodne pogodbe, začetek ali konec vojne.

Ta zakon začne veljati **petnajsti dan po objavi** v Uradnem listu Republike Slovenije, razen določb 10. poglavja, ki začnejo veljati **z dnem pristopa** Republike Slovenije k Evropski uniji, in določb 11. poglavja, ki začnejo veljati **z dnem uvedbe eura** kot valute Republike Slovenije.

- 212** Poseben pomen za določitev začetka veljavnosti zakona imajo tudi izvršilni predpisi. Ko se izda predpis za izvrševanje zakona, mora zakon že veljati. Brez izvršilnega predpisa pa včasih zakona ali njegovega dela ni mogoče v celoti izvajati. Samo daljše trajanje *vacatio legis* v takem položaju neposredno tega ne reši; koristno je lahko za pripravo izvršilnih predpisov, če niso bili pripravljene že hkrati in med sprejemanjem zakona. Tak problem nastane zlasti pri izvršilnih predpisih, ki jih je treba izdati k novemu (ali pomembno vsebinsko spremenjenemu ali dopolnjenemu veljavnemu) zakonu, ureja pa se nova, doslej z zakonom še ne urejena materija. Pri tem je treba upoštevati Resolucijo o normativni dejavnosti in Poslovník Vlade Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 43/01, 23/02 – popr., 54/03, 103/03, 114/04, 26/06, 21/07, 32/10, 73/10, 95/11, 64/12 in 10/14; v nadaljnjem besedilu: Poslovník vlade), ki določata, da je ob predlogu zakona treba pripraviti tudi osnutke podzakonskih predpisov, ki skupaj predstavljajo celoto urejanja družbenega razmerja. Položaj glede izvršilnih predpisov za čas od uveljavitve zakona do uveljavitve novih izvršilnih predpisov se lahko uredi (in mora urediti) tako, da se do uveljavitve novih izvršilnih predpisov, izdanih na podlagi novega (spremenjenega) zakona, določi (smiselna) uporaba dotedanjih izvršilnih predpisov (kolikor niso v nasprotju z novim zakonom).

Z dnem uveljavitve tega zakona prenehajo veljati naslednji predpisi, ki pa se do uveljavitve ustreznih predpisov, izdanih na podlagi tega zakona, uporabljajo še naprej, **kolikor niso v nasprotju s tem zakonom**: ...

Če gre za novo ali bistveno spremenjeno ureditev neke zakonske materije, ki terja tudi izdajo in uporabo ustreznih izvršilnih predpisov, pa je treba ravnati drugače. V takem primeru je treba s posebno določbo določiti ustrezno poznejši začetek uporabe zakona (ali njegovega dela), posebej pa začetek veljavnosti zakona. Tak zakon lahko npr. začne veljati tudi (»standardno«) petnajsti dan po objavi, uporabljati pa se začne šele npr. 1. januarja naslednje leto (če je tak rok začetka uporabe ustrezen). Določba o začetku uporabe zakona, ki je določen drugače kot začetek veljavnosti zakona, se pogosto vključi kar v določbo o začetku veljavnosti zakona. Za določitev začetka uporabe zakona se običajno uporabi določen datum, lahko pa tudi kakšen od drugih načinov določitve začetka veljavnosti zakona oziroma predpisa (glej robno št. 211).

213

Primer ločenega začetka veljavnosti in začetka uporabe zakona

Prvi primer

72. člen
(začetek veljavnosti in uporabe)

Ta zakon **začne veljati petnajsti dan** po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije, **uprabljati pa se začne 1. aprila 2019**.

Drugi primer

45. člen
(začetek uporabe)

Določbe 14. do 32. člena tega zakona se **začnejo uporabljati 1. januarja 2020**.

46. člen
(začetek veljavnosti)

Ta zakon **začne veljati petnajsti dan po objavi** v Uradnem listu Republike Slovenije.

214 Določene posebnosti v zvezi z začetkom veljavnosti so tudi pri novelah predpisov. Novela ima sicer določbo o začetku veljavnosti kot vsak drug predpis. Iz posebnosti novele pa izhaja, da je z začetkom veljavnosti novela tudi »izvršena« v tistem delu besedila (zaradi česar je tudi sploh sprejeta), ki postane s trenutkom začetka veljavnosti novele sestavni del besedila predpisa, na katerega se novela nanaša. Prav tako začnejo s tem trenutkom veljati tudi vse druge spremembe, ki jih novela za veljavno besedilo določa (npr. črtanje členov, odstavkov, posameznih besed). Ukazovalne norme novele, ki te spremembe vnašajo v veljavno besedilo predpisa, ki se spreminja, postanejo s tem v bistvu brezpredmetne (podrobneje o tem glej tudi robno št. 243 in nasl.). Veljati pa začnejo tudi prehodne in končne določbe novele. Poleg tega je tudi pri novelah včasih treba začetek veljavnosti urediti ločeno od začetka uporabe (lahko po potrebi tudi samo začetek uporabe posameznih določb bodisi same novele bodisi z novelo spremenjenih določb). Vse navedeno opozarja na skrajno (nomotehnično) pozornost in natančnost, ki sta pri redigiranju novel potrebni tudi glede na vrsto (dele) posameznih določb in v zvezi z njimi določen začetek veljavnosti oziroma uporabe. Veliko napako lahko pri tem povzroči že napačno rabljena oziroma navezana določba člena, ki se navaja kot »člena tega zakona« ali »člena zakona« (glej tudi robno št. 258 in nasl.). Že navedene posebnosti se ustrezno kažejo tudi pri morebiti potrebnem poznejšem noveliranju. Novele (tako kot vsakega predpisa) po objavi in pred začetkom njene veljavnosti ni mogoče novelirati. Po uveljavitvi novele je za ponovno spremembo sprememb, ki jih je določila novela, treba novelirati veljavno besedilo predpisa (kjer te določbe sedaj so), za spremembo prehodnih in končnih določb novele pa novelo samo. Slednje se lahko celo še stopnjuje (glej npr. Zakon o spremembi Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o tujcih (Uradni list RS, št. 90/14)).

215 Nekateri primerjalnopravni ureditve poznajo tudi zelo specifičen način začetka veljavnosti predpisa, po katerem predpis, ki je že prenehal veljati, (pravno) ponovno »oživi«, tj. začne veljati, če (ker) se zakon nanj sklicuje. Taka ureditev našemu pravnemu redu ne ustreza. Če se izkaže, da je zakon ali drug predpis, ki je prenehal veljati, v pravnem redu potreben, ga je v skladu z našo ustavno ureditvijo in pravnim redom treba uveljaviti tako, da se sprejme kot nov predpis.

PRENEHANJE VELJAVNOSTI PREDPISOV

Čeprav ni tako mišljeno, so predpisi na splošno sprejeti in v pravni red umeščeni (v njem uveljavljeni) praviloma tako, kot da bo vsak predpis veljal »večno«. Izjeme od take ureditve oziroma pristopa so zelo redke; tedaj že zakon poleg začetka veljavnosti izrecno določi tudi prenehanje svoje veljavnosti.

216

Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije in **preneha veljati 31. decembra 2018.**

V zvezi s prenehanjem veljavnosti predpisov pravna teorija sicer razlikuje med abrogacijo in derogacijo. S prvim izrazom teorija označuje popolno prenehanje veljavnosti nekega predpisa, z drugim izrazom pa le delno prenehanje veljavnosti, npr. posamezne določbe oziroma dela predpisa. Zaradi poenostavitve in ustaljene rabe v nadaljevanju za oboje praviloma uporabljamo izraz prenehanje veljavnosti.

217

Popolno prenehanje veljavnosti (abrogacija)

Z dnem uveljavitve tega zakona **prenehata veljati:**

- Zakon o graditvi objektov (Uradni list RS, št. 110/02, 41/04 – ZVO-1, 45/04 – ZVZP-A, 47/04, 62/04 – odl. US, 102/04 – uradno prečiščeno besedilo, 14/05 – popr., 92/05 – ZJC-B, 93/05 – ZVMS, 111/05 – odl. US, 126/07, 108/09, 61/10 – ZRud-1, 20/11 – odl. US, 57/12, 101/13 – ZDav-Nepr, 110/13 in 19/15) in
- Pravilnik o požarni varnosti v stavbah (Uradni list RS, št. 31/04, 10/05, 83/05, 14/07 in 12/13).

Delno prenehanje veljavnosti (derogacija)

Z dnem uveljavitve tega zakona **preneha veljati 167. člen Zakona o varstvu okolja** (Uradni list RS, št. 41/04 in 20/06).

Premisa o trajni, »večni« veljavnosti predpisov, zaradi česar velika večina predpisov tudi ne vsebuje nobene določbe o prenehanju svoje veljavnosti, ima za pravno državo velik pomen. S časovno (vnaprej) neome-

218

jeno veljavnostjo predpisi prispevajo k stabilnosti pravnega reda, pri naslovnih pa utrujejo zaupanje v pravo. Za pravno varnost sta začetek in prenehanje veljavnosti predpisov enako pomembna; tako ju je treba obravnavati tudi z vidika in v okviru nomotehnike.

219 Obstajata dve vrsti izjem od običajne splošne »trajne« veljavnosti predpisov, katerih trajnost je v tem, da njihova veljavnost ni že vnaprej določena (omejena). Prva izjema je navedena že v robni št. 216, ko predpis vnaprej določi prenehanje svoje veljavnosti. To se naredi tako, da se določi bodisi, kdaj predpis preneha veljati, bodisi, do kdaj predpis velja (podrobneje glej robno št. 224). Tak način prenehanja veljavnosti predpisa (zakona) teorija uvršča med formalne načine prenehanja veljavnosti; samo ti načini prenehanja veljavnosti so pravno ustrezni načini prenehanja veljavnosti predpisov. Drugo, nekoliko pogostejšo obliko izjeme, ker gre za vnaprej določeno (omejeno) veljavnost predpisa, teorija uvršča med dejansko, tj. neformalno prenehanje veljavnosti. Pri tej vrsti predpisov se glede njihove veljavnosti oziroma prenehanja veljavnosti uporablja tudi oznaka, da je tak predpis konzumiran. To so določeni predpisi, pri katerih vnaprejšnja, časovno omejena veljavnost (natančneje: uporaba) predpisa izhaja iz njegovega namena, pomena ali vsebine. Tak je npr. vsakokratni (občasni) zakon o popisu prebivalstva, ki se opravi določenega leta (v določenih razmikih oziroma zaporedjih) in ima v naslovu tudi letnico popisa, ki se na podlagi takega zakona opravi. Taki so tudi proračunski zakoni (ki imajo prav tako oznako obdobja, na katero se nanašajo). Tak predpis sčasoma izgubi svoj neposredni pomen in se tudi neposredno več ne izvaja oziroma tudi ne more več izvajati (konzumiranost predpisa). Predpis pa zaradi teh okoliščin ni tudi formalno prenehal veljati. Prav tako ne gre šteti, da je stvar »prečiščevanja« pravnega reda, da bi tak predpis tudi posebej in izrecno razveljavili (ali da bi celo sam vseboval tako določbo).

220 Velika večina predpisov vstopi v pravni red tako, da čas njihove veljavnosti ni že vnaprej omejen. Za nekatere predpise pravni red določi prenehanje veljavnosti, nomotehnika pa ureja načine, kako se to pravilno določi. Natančna ureditev in tehnična izpeljava prenehanja veljavnosti predpisov ali njihovih posameznih določb sta zelo pomembni, saj o veljavnosti oziroma prenehanju veljavnosti ne sme biti nobenega dvoma. S prenehanjem veljavnosti predpisa ali njegovega posameznega dela

namreč prenehajo tudi obveznosti, ki iz takega predpisa oziroma njegovih določb izhajajo. Podobno kot pri predpisih, katerih veljavnost je že vnaprej določena, se tudi načini prenehanja veljavnosti predpisov delijo v dve skupini: formalno in neformalno (dejansko) prenehanje veljavnosti predpisov (glej robno št. 224 in nasl.).

Običajen in nomotehnično pravilen način prenehanja veljavnosti predpisa je neposredna določitev prenehanja veljavnosti. Običajno gre za to, da določen predpis ni več potreben in tudi ne more več hkrati veljati, ker ga nadomesti nov predpis. Če določen predpis (samo) ni več potreben, se pač razveljavi brez nadomestitve z novim. V primeru nadomestitve predpisa z novim se prenehanje veljavnosti dotedanjega predpisa določi in uredi v končnih določbah novega predpisa. Če se določi prenehanje veljavnosti predpisa brez nadomestitve z novim, je treba za to sprejeti poseben predpis.

221

Na podlagi četrtega odstavka 10. člena Zakona o spodbujanju razvoja turizma (Uradni list RS, št. 2/04) Vlada Republike Slovenije izdaja

UREDBO

o prenehanju veljavnosti Uredbe o Slovenski turistični organizaciji

1. člen

Z dnem uveljavitve te uredbe preneha veljati Uredba o Slovenski turistični organizaciji (Uradni list RS, št. 84/04 in 58/06).

2. člen

Ta uredba začne veljati 1. januarja 2010.

Razveljavijo se lahko tudi (samo) posamezne določbe ali deli določb v drugih predpisih, in sicer tako, da se določi prenehanje njihove veljavnosti (in ne črtanje, ki je ena od tehnik noveliranja v osrednjem delu predpisa).

222

Primer (Zakon o ohranjanju narave)

Z dnem uveljavitve tega zakona prenehajo veljati:

- drugi odstavek 1. člena, 8. člen in Priloga II Odredbe o bivalnih razmerah in oskrbi živali prostoživečih vrst v ujetništvu (Uradni list RS, št. 20/01);
- četrti odstavek 16. člena Uredbe o Naravnem rezervatu Škocjanski zatok (Uradni list RS, št. 75/13) in
- tretji odstavek 26. člena Uredbe o Krajinskem parku Ljubljansko barje (Uradni list RS, št. 112/08).

223 Zaradi pomena veljavnosti oziroma neveljavnosti določenega predpisa za pravno varnost je nedopustno razveljaviti kakršenkoli predpis (ali posamezno določbo oziroma določbe) tako, da bi se razveljavitev določila s formulacijo »kolikor ni (niso) v nasprotju s tem zakonom«. Uporaba te besedne zveze, ki od naslovnika že sama nujno zahteva pravilno razlago določb, je dopustna (in pogosto potrebna) pri sklicevanju na drug predpis, ko gre torej za uporabo drugega predpisa (podrobneje glej v poglavju o sklicevanju v predpisih), nesprejemljiva pa je za določitev razveljavitve oziroma prenehanja veljavnosti. Glede veljavnosti oziroma neveljavnosti kakšnega predpisa ali njegove posamezne določbe pravni red in pravna varnost ne dopuščata nobene nejasnosti in v pravni državi to nikoli ne sme biti odvisno od razlage.

224 Z neposredno določitvijo prenehanja veljavnosti mora biti natančno določeno, kdaj predpis (ali posamezna določba) preneha veljati. V večini primerov se enostavno določi: »Z dnem uveljavitve tega ... preneha veljati ...«. Drugi način določitve prenehanja veljavnosti je koledarska določitev dneva prenehanja veljavnosti ali pa določitev prenehanja veljavnosti z uporabo časovnih enot (dnevi, meseci ali leta). Pri določitvah prenehanja veljavnosti je pomembno poznavanje razlike med določitvijo začetka veljavnosti in določitvijo prenehanja veljavnosti predpisa. Začetek veljavnosti predpisa se nanaša na začetek določenega dne, prenehanje veljavnosti pa na iztek določenega dne. Tretji način določitve prenehanja veljavnosti predpisa se veže na nastanek (prenehanje) nekega dogodka ali pravnega dejstva. Vse posebnosti takega določanja, kot veljajo pri določanju začetka veljavnosti, ustrezno (smiselno) veljajo tudi za določanje prenehanja veljavnosti predpisa (glej robno št. 211).

Prvi primer

Ta uredba začne veljati 9. oktobra 2014 in velja eno leto.

Začetek veljavnosti: 9. oktober 2014 (z nastopom dneva)

Prenehanje veljavnosti: 8. oktober 2015 (z iztekom dneva)

Drugi primer

Ta zakon preneha veljati 30. junija 2015.

Prenehanje veljavnosti: 30. junij 2015 (z iztekom dneva)

Tretji primer

Ta zakon začne veljati 1. julija 2015 in preneha veljati 30. junija 2018.

Začetek veljavnosti: 1. julij 2015 (z nastopom dneva)

Prenehanje veljavnosti: 30. junij 2018 (z iztekom dneva)

Bistveno drugačno in v bistvu neformalno je dejansko (posredno) prenehanje veljavnosti, ki se v teoriji imenuje indirektna derogacija. V tem primeru nov predpis (ki ureja isto materijo) nadomesti prejšnjega, ne da bi prejšnjega tudi izrecno razveljavil. Taka razveljavitev, ki nima formalnopravne veljave, ogroža pravno varnost in je z vidika nomotehnike nesprejemljiva; če do nje pride, jo je treba šteti za hujšo napako pri pripravi in redigiranju besedila predpisa. V takih primerih morajo v praksi namreč pravila o razlagi predpisov nadomestiti manjkajočo formalno (direktno) derogacijo (npr. *lex posterior derogat legi priori*, *lex specialis derogat legi generali*).

225

V širši krog prenehanja veljavnosti predpisov teorija šteje tudi tako imenovano odmiranje predpisov; ne da bi bil kdaj tudi izrecno razveljavljen, po preteku določenega časa določen predpis postane obsoleten, ker so se medtem bistveno spremenile okoliščine oziroma pravna razmerja, ki jih je urejal, da je predpis s tem izgubil materialno (življenjsko) podlago ter svoj *ratio* potrebnosti in uporabe v praksi. Tak predpis nima več namena in cilja, zaradi katerega je bil sprejet oziroma izdan (*Cessante ratione legis, cessat ipse lex*), in se tudi *via facti* ne uporablja več, ker za to ni ne potrebe, ne možnosti in ne razloga. Kljub temu tak predpis zaradi

226

pomena neposrednega prenehanja veljavnosti v pravu in s tem v zvezi pravne varnosti formalno velja, ker pač ni bil nikoli izrecno razveljavljen. Taki predpisi, za katere pravimo, da so obsoletni, kot v mnogih primerih tudi konzumirani predpisi (primerjaj robno št. 219), pravnega reda v bistvu z ničimer ne obremenjujejo, razen da statistično prikazujejo večje število veljavnih predpisov, kot jih država dejansko potrebuje in izvaja.

Primer obsoletnega zakona

Zakon o ureditvi obračunavanja in plačevanja določenih davkov in prispevkov v postopkih lastninskega preoblikovanja podjetij (Uradni list RS, št. 69/94 in 7/95)

227 V zvezi z veljavnostjo in prenehanjem veljavnosti predpisov je treba tudi zato, ker teoretični pogledi in odgovori nanj niso enotni, odgovoriti na posebno vprašanje glede veljavnosti izvršilnih predpisov, če preneha veljati zakon, na katerega podlagi oziroma za izvrševanje katerega je bil izvršilni predpis izdan. Vprašanje se nanaša na primere, ko je določen zakon formalno prenehal veljati, ob tem pa ni bilo nič posebej določeno glede prenehanja veljavnosti oziroma nadaljnje uporabe takih izvršilnih predpisov, kar bi bilo sicer nujno. Tak primer lahko v praksi nastane samo zaradi napake ali površnosti pri nomotehnični pripravi predpisa, konkretno ob razveljavitvi zakona, na podlagi katerega so bili izdani tudi izvršilni predpisi. Kako je v takem primeru z veljavnostjo izvršilnih predpisov, pa je zadeva širše, tudi ustavnopravne razlage takega položaja, ker nanj v pravnem redu ni neposrednega odgovora. Pogosto je glede tega stališče, ki je hkrati tudi najbolj preprosto: ker se izvršilni predpisi izdajajo (in smejo izdajati) samo za izvrševanje zakona, so vsi izvršilni predpisi, katerih nadaljnja uporaba ni izrecno določena, prenehali veljati hkrati s prenehanjem veljavnosti zakona. Vendar tako stališče ni pravilno. Prvi razlog za napačnost navedenega stališča je že v njegovem izhodišču: ker tak predpis ne bi smel veljati (sistemska in nomotehnična napaka), ni mogoče šteti, da zaradi tega tudi res ne velja. V pravu zaradi pravne varnosti na splošno tudi vse »napake« veljajo, dokler niso pravno ustrezno odpravljene. Nihče nima pristojnosti lastne presoje o tem, ali predpis velja ali ne, temveč predpis velja, dokler ne preneha veljati na enega od načinov, ki ga veljavni pravni red za to določa. Pravni red pa

prenehanja veljavnosti zakona nikjer ne določa kot enega od načinov prenehanja veljavnosti izvršilnega predpisa. Poleg tega je treba upoštevati dve možnosti: pripravljalec je na določen izvršilni predpis pri redigiranju bodisi pozabil bodisi (brez pravne podlage) z zavestno opustitvijo ureditve tega vprašanja napačno menil, da že zaradi prenehanja zakona tudi »njegov« izvršilni predpis preneha veljati. Uporabniku predpisa ni prepuščena izbira niti ga predpis ne sme spravljati v položaj, ko bi moral kakorkoli ugibati in izbirati med obema navedenima možnostma. Navedeno je v prid stališču, da izvršilni predpis (samo) zaradi tega, ker je prenehal veljati zakon, za izvrševanje katerega je bil izdan, ni prenehal veljati. Gotovo pa je izvršilni predpis v takem primeru hkrati nezakonit (74. člen Zakona o državni upravi) in v neskladju z Ustavo (drugi odstavek 120. člena in tretji odstavek 153. člena Ustave). Poznavanje in upoštevovanje teh dejstev pa pravnika redaktorja lahko še dodatno navaja k temu, da ob vsakem prenehanju veljavnosti zakona pozna, upošteva in uredi prenehanje veljavnosti in morebitno nadaljnjo uporabo vseh izvršilnih predpisov, izdanih na podlagi zakona, ki je prenehal veljati.

Pri neposredni določitvi prenehanja veljavnosti je treba vedno upoštevati hierarhijo predpisov. Predpis lahko določi prenehanje veljavnosti samo hierarhično prirejenega ali podrejenega predpisa. Obratno ni dopustno, hierarhično nižji predpis ne sme določiti prenehanja veljavnosti hierarhično višjega predpisa. Hierarhija pravnih aktov velja le v isti pravni entiteti (državi, samoupravni lokalni skupnosti, za nosilca javnega pooblastila), glede posebnosti glej robni št. 279 in 283.

228

Prenehanje veljavnosti predpisa se določi in uredi v končnih določbah predpisa na ustrezen način in po določenem zaporedju oziroma vrstnem redu (podrobneje glej robno št. 86).

229

V večini pravnih redov obstaja nadzor ustavnosti in zakonitosti predpisov, ki ga izvajata za to pristojen organ, ki ima lahko tudi pristojnost neposredne razveljavitve predpisa ali njegovih posameznih določb, če ugotovi, da predpis ali posamezne njegove določbe niso v skladu z ustavo ali zakonom. V večini primerov je to ustavno sodišče ali drug organ s podobno pristojnostjo. Po naši ustavi ustavno sodišče z odločbo, ki se objavi v uradnem listu, zakon v celoti ali delno razveljavi, če ugotovi, da je protiustaven. Ustava določa tudi začetek in način učinkovanja take

230

razveljavitve. Za druge predpise Ustava določa, da jih ustavno sodišče lahko odpravi ali razveljavi (glej prvi odstavek 161. člena Ustave). Odločbe ustavnega sodišča je treba pri navajanju objave predpisa upoštevati in ustrezno citirati (glej robni št. 158 in 159).

- 231** Pravnik redaktor mora paziti tudi na to, da predpis ne določi prenehanja veljavnosti predpisa (ali njegovih posameznih določb), ki ne velja več, temveč se (samo) še uporablja; v takem primeru je treba tako, kot se sicer določa prenehanje veljavnosti predpisov, določiti prenehanje uporabe predpisa ali njegovih posameznih določb. Kadar se v našem pravnem redu še uporablja predpis tujega pravnega reda (predpisi SFRJ), se ob izdaji novega predpisa domačega pravnega reda določi prenehanje njegove uporabe, in ne veljavnosti.

Z dnem uveljavitve tega zakona **se preneha uporabljati** Zakon o prepovedi graditve jedrskih elektrarn v Socialistični federativni republiki Jugoslaviji (Uradni list SFRJ, št. 35/89).

SPREMEMBE PREDPISOV (NOVELE)

Zakoni kot (praviloma) abstraktni splošni akti, ki so (poleg ustave) najpomembnejši akti pravnega reda, se sprejemajo za daljše obdobje in (običajno) brez vnaprej določenega časa (obdobja) veljavnosti. Kljub temu so zakoni sprejeti ob zavedanju, da ne bodo veljali večno in nespremenjeni. Spremenjene družbene razmere zahtevajo tudi spremembe (prilagoditve, posodobitve) zakonodaje s sprejetjem sprememb ali celo novega zakona in izvršilnih predpisov. Take spremembe veljavnega pravnega reda so potrebne in upravičene. Poleg navedenih in še drugih, objektivno pogojenih sprememb (primerjaj robno št. 233), ki običajno niso ne nagle ne zelo pogoste, ima pogosto spreminjanje zakonodaje lahko tudi druge in drugačne negativne vzroke ter tudi negativne posledice.

232

Pogoste spremembe predpisov negativno vplivajo na stabilnost prava in s tem ogrožajo pravno varnost ter zaupanje v pravo, njegovo določeno in predvidljivost. V zvezi s tem izstopajo primeri, ko po noveli nekega zakona že po zelo kratkem času sledi nova novela. Zaradi pogostega spreminjanja predpisov nastaja tveganje, da ne samo, da državljani veljavnega prava ne poznajo dovolj (se nimajo časa z njim dovolj seznaniti), temveč ga ne poznajo dovolj niti organi, ki ga morajo neposredno izvajati, kar resno ogroža pravno varnost. Priprava in sprejemanje predpisov morata potekati počasi in premišljeno. Razlogi za spremembo predpisa so lahko objektivni ali subjektivni. Med objektivne štejemo potrebo po uskladitvi (npr. z mednarodno pogodbo), nastanek »tranzicijskega« obdobja (npr. velik pravni prelom s prejšnjo pravno ureditvijo) ali proces, kot ga je pri nas predstavljalo usklajevanje naše zakonodaje s pravom EU. Med subjektivne razloge za spremembo predpisov spadajo slabo delo strokovnjakov v organih, ki sodelujejo pri pripravi predpisov in njihovem sprejemanju, slabo premišljeni in prehitro sprejeti predpisi

233

zaradi naglih političnih odločitev in zahtev. Posledice teh so nomotehnične pomanjkljivosti in napake v predpisih, kot so npr. pravne praznine, neusklajenost z drugimi predpisi, spregledano prenehanje veljavnosti ali podaljšanje uporabe kakšnega predpisa, nerealno določeni roki, neizvedljive določbe in nejasnost ureditve.

234 Veljavna zakonodaja se spreminja z noveliranjem, tj. sprejemanjem novel. Ustaljeni naslovi zakonskih novel pri nas so »Zakon o spremembah Zakona o ...«, »Zakon o dopolnitvah Zakona o ...« in »Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o ...« (z ustrezno uporabo ednine oziroma množine, kakor je ustrezno). Vsekakor se za naslov uporabi samo »Zakon o dopolnitvi (dopolnitvah) Zakona o ...«, če zakon nima drugih (drugačnih) sprememb, in samo »Zakon o spremembi (spremembah) Zakona o ...«, če zakon ne vsebuje tudi dopolnitev. Ob tem je treba upoštevati, da se tudi zakon, ki se spreminja ali dopolnjuje, piše z veliko začetnico (glej robno št. 49).

235 Pri pripravi zakona, ki vsebuje novelo zakona in novelo njegove novele (gre torej za navezave na isti zakon), se ne oblikujeta dva ločena zakona (noveli). Ker se novela novele umesti v drugi strukturni del take novele (prehodne in končne določbe), ni niti potrebe, da bi se to kakorkoli odrazilo v naslovu, torej ne gre za »Zakon o spremembah Zakona o ... in Zakona o spremembah Zakona o ...«, pač pa za »Zakon o spremembah Zakona o ...«.

ZAKON
O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O UGOTAVLJANJU
KATASTRSKEGA DOHODKA

1. člen

V Zakonu o ugotavljanju katastrskega dohodka (Uradni list RS, št. 9/11 in 47/12) se v 2. členu za 4. točko doda nova 5. točka, ki se glasi:

»5. rastiščni koeficient je podatek o proizvodni sposobnosti gozdnih zemljišč, po predpisih o gozdovih, ki se vodi v registru nepremičnin;«.

[...]

PREHODNE IN KONČNA DOLOČBA

8. člen

V Zakonu o spremembah Zakona o ugotavljanju katastrskega dohodka (Uradni list RS, št. 47/12) se v 4. členu besedilo »do 29. junija 2013« nadomesti z besedilom »do 31. decembra 2013«.

K spremembam veljavnih zakonov smiselno štejemo tudi prenehanje veljavnosti posameznega zakona v celoti. Tako prenehanje veljavnosti lahko določi nov zakon za isto področje, kakšen drug zakon, če sam uredi to področje, ali pa tudi poseben, samostojen »Zakon o prenehanju veljavnosti Zakona o ...«. Slednji ima praviloma samo dva člena, prvega z določbo o prenehanju veljavnosti in drugega z določbo o začetku veljavnosti takega zakona.

236

Določitev prenehanja veljavnosti zakona z novim zakonom za isto področje

Z dnem uveljavitve tega zakona prenehata veljati Zakon o zdravilih (Uradni list RS, št. 9/96 in 19/96) in Zakon o zdravilih (Uradni list RS, št. 31/06 in 45/08).

221. člen Zakona o zdravilih (Uradni list RS, št. 17/14)

Določitev prenehanja veljavnosti zakona z zakonom z drugega področja

(1) Z dnem uveljavitve tega zakona prenehata veljati:

[...]

2. Zakon o dimnikarski službi (Uradni list SRS, št. 16/74).

193. člen Zakona o varstvu okolja (Uradni list RS, št. 39/06 – uradno prečiščeno besedilo, 20/06, 28/06 – odl. US, 49/06 – ZMetD, 66/06 – odl. US in 33/07 – ZPNačrt)

Določitev prenehanja veljavnosti zakona s posebnim zakonom

ZAKON
O PRENEHANJU VELJAVNOSTI ZAKONA O PREDHODNIH SESTAVINAH
ZA PREPOVEDANE DROGE

1. člen

Z dnem uveljavitve tega zakona preneha veljati Zakon o predhodnih sestavinah za prepovedane droge (Uradni list RS, št. št. 22/00, 65/03, 110/03 – uradno prečiščeno besedilo in 47/04 – ZdZPZ).

2. člen

Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

237 V nomotehniko imajo lahko spremembe zakonov tudi učinek »prečiščevanja« zakonodaje oziroma prava (imenovano tudi »uskklajevanje« ali konsolidacija prava). Poleg že navedenih razlogov (primerjaj robni št. 232 in 233) je namreč noveliranje namenjeno tudi opustitvi nepotrebni, konzumiranih ali drugače obsoletnih določb, odpravi ugotovljene neskladnosti v istem predpisu ali v razmerju do drugega predpisa ipd.

238 Za uporabo novele kot vrste zakona je značilno, da samo posamezni deli (določenega) zakona ne zadoščajo oziroma ne ustrezajo več spremenjenim razmeram ali okoliščinam – sicer bi bilo treba sprejeti nov zakon. Ustrezneje je pripraviti nov zakon (predpis), če bi se obseg novele (obseg noveliranega besedila, ne pa število členov novele) bližal noveliranju tretjine obsega veljavnega besedila zakona (predpisa); še obsežnejše spreminjanje zakona pa gotovo zahteva sprejetje novega zakona, ne pa novele. Obstaja pa tudi merilo, ki ni – vsaj ne neposredno – vezano na obseg novele v primerjavi z veljavnim besedilom: če bi se z novelo spremenil koncept veljavnega zakona, njegova temeljna dispozicija v celoti ali v bistvenem delu, je treba sprejeti nov zakon, ne novele, pa čeprav je tehnično mogoča. Enako velja, če bi zaradi preveč novel (ali ene same obsežne) besedilo veljavnega zakona postalo nepregledno in težavno za uporabo. Tudi to so razlogi, ki zahtevajo sprejetje novega zakona namesto novele.

Drugače velja za programske dokumente kot dolgoročne dokumente načrtovanja, ki so podlaga za politične usmeritve na določenem področju (npr. resolucije in deklaracije), zaradi česar njihovo spreminjanje načeloma ni primerno, zlasti kadar bi to pomenilo korenito poseganje v vsebino, kar je treba oceniti od primera do primera. Zakonske določbe, ki bi dovoljevale spreminjanje in dopolnjevanje takih aktov, so neustrezne. **239**

Zakon o spremembi zakona, s katerim veljavno zakonsko ureditev vsebinsko spremenimo oziroma dopolnimo, je glede priprave in postopka sprejemanja zakon kot vsak drug. Zahtevnost priprave takega zakonskega besedila je z vidika nomotehnik v določenem smislu celo podvojena: potrebna je enaka natančnost, kot se sicer zahteva za oblikovanje pravnih norm in jezikovno izražanje v njih, ker z novelo v veljavnem zakonu spreminjamo, nadomeščamo, črtamo oziroma dodajamo novo zakonsko besedilo, ki mora biti konsistentno z osnovnim zakonom. Poleg tega je treba upoštevati številne posebnosti, ki se nanašajo samo na novele kot posebno obliko zakona. **240**

Novela ima dva pomensko strogo ločena strukturna dela. Zaradi preglednosti je vsak od njiju posebej obravnavan v nadaljevanju. **241**

Prvi strukturni del novele se začne s 1. členom, ki uvodoma vsebuje navedbo predpisa, ki se z novelo spreminja, skupaj s citatom objave osnovnega besedila predpisa in morebitnih poznejših sprememb (če gre za novelo zakona, glede katerega obstaja uradno prečiščeno besedilo, glej robno št. 318), in v nadaljevanju prvo spremembo predpisa, ki se z novelo spreminja. **242**

1. člen

V Zakonu o vodah (Uradni list RS, št. 67/02, 110/02 – ZGO-1, 2/04 – ZZdl-A, 41/04 – ZVO-1, 57/08, 57/12 in 100/13) se v 1. členu v četrtem odstavku ...

Določbe prvega strukturnega dela so sestavljene iz »ukazovalnih« norm in vsebine, ki se spreminja. »Ukazovalne« norme so za novelo značilne in nepogrešljive določbe, izrazi, besedila in formulacije (uporabljene v posameznih členih novele), s katerimi se določa in odreja, kje in kako se spremembe, ki jih novela določa, vnesejo v besedilo zakona, ki se spremi- **243**

nja. S temi določbami novela predpiše, kje natančno (na katerih mestih v zakonu) in kako se spremembe v besedilu izvedejo (tudi če gre samo za črtanje). Ti napotki in »ukazi« v novelah so ustaljeni in v teh smernicah podrobneje prikazani posebej (glej robno št. 138 in nasl.). »Ukazovalni« normi sledi novo oziroma spremenjeno zakonsko besedilo, kot se v veljavno besedilo zakona vnaša z novelo in je v besedilu novele zapisano med narekovaji, s katerimi je tako besedilo posebej označeno in ločeno od ostalega.

Določbe, s katerimi se odreja noveliranje (»ukazovalna« norma)

V 8. členu se v prvem odstavku 5. točka spremeni tako, da se glasi:
»5. ...«.

»Ukazovalna« norma in spremenjeno besedilo

V 58. členu se prvi odstavek spremeni tako, da se glasi:
»(1) Javni natečaj se za organe državne uprave objavi na spletni strani ministrstva, pristojnega za upravo, drugi državni organi in lokalne skupnosti pa objavijo javni natečaj na svojih spletnih straneh. Javni natečaj se lahko objavi tudi v Uradnem listu Republike Slovenije ali v dnevnem časopisu.«.

244 Če se dodajajo člani, se taki člani označijo s kombinacijo številke in črke.

4. člen

Za 64. členom se doda nov 64.a člen, ki se glasi:

»64.a člen

...«.

245 Kadar se pri dodajanju novih členov porabijo vse črke abecede, je vsekakor treba pripraviti nov predpis, sicer pa bi se člani, ki sledijo členu, označenemu s številko in črko ž, označili s številko in kombinacijo dveh črk.

Za 128.ž členom se dodajo novi 128.aa, 128.ab in 128.ac člen, ki se glasijo:

»128.aa člen

[...]

128.ab člen

[...]

128.ac člen

...«.

Včasih je treba ob poznejših novelah med npr. 43.č člen in 43.d člen dodati nov člen. Tak člen se označi s kombinacijo črke, številke in črke.

246

Za 43.č členom se dodata nova a43.d in b43.d člen, ki se glasita:

»a43.d člen

[...]

b43.d člen

...«.

Zadnja primera sta sicer tehnično pravilna, z vidika pravne varnosti pa neprimerna (glej robno št. 238), zato se je treba takšnemu normiranju izogibati.

247

Posebna pozornost je potrebna pri »ukazovalnih« normah glede preštevilčevanja. Ker velja, da se členi ne preštevilčujejo (glej tudi robne št. 312 in nasl.), se lahko nanašajo le na preštevilčevanje strukturnih delov člena (glej tudi robno št. 315). Praviloma v vseh primerih (pri črtanju in dodajanju) preštevilčujemo notranje strukturne dele člena (odstavke, točka, alineja). Pri tem je treba paziti na morebitna sklicevanja na preštevilčene strukturne dele člena v istem ali drugem predpi-

248

su. Če bi tako preštevilčenje v tem ali drugih predpisih lahko vodilo k nejasnostim, ga ne uporabimo (nove točke lahko dodajamo z uporabo kombinacije številke in črke).

Prvi primer

7. člen

V 69. členu se drugi odstavek spremeni tako, da se glasi:

»(2) [...]«.

Tretji odstavek se črta.

Dosedanji četrti odstavek postane tretji odstavek.

V dosedanjem petem odstavku, ki postane četrti odstavek, se beseda »četrti« nadomesti z besedo »tretji«.

V dosedanjem šestem odstavku, ki postane peti odstavek, se beseda »peti« nadomesti z besedo »četrti«.

Dosedanji sedmi odstavek, ki postane šesti odstavek, se spremeni tako, da se glasi:

»(6) [...]«.

Dosedanji osmi, deveti in deseti odstavek postanejo sedmi, osmi in deveti odstavek.

Drugi primer

5. člen

V 96. členu se za tretjim odstavkom doda nov četrti odstavek, ki se glasi:

»(4) Oškodovanec, ki je po začetku glavne obravnave umaknil predlog za pregon, plača stroške kazenskega postopka, razen če obdolženec izjavi, da jih bo plačal sam.«.

Dosedanji četrti odstavek postane peti odstavek.

Tretji primer

1. člen

9. točka se črta.

Dosedanja 10. točka postane 9. točka.

249 »Ukazovalne« norme glede preštevilčevanja pa so lahko tudi del »ukazovalne« določbe o vsebinski spremembi.

V dosedanjem šestem odstavku, ki postane sedmi odstavek, se besedilo »četrtga in petega« nadomesti z besedilom »četrtga, petega in šestega«, besedilo »četrtem in petem« pa se nadomesti z besedilom »četrtem, petem in šestem«.

Če je bil člen že črtan, razveljavljen ali je prenehal veljati, njegovega mesta ni dopustno »zasesti« z novim členom oziroma vsebino, misleč, da gre za »prosto mesto« v zakonu. Če je treba za tak člen umestiti nov člen, mora biti to razvidno že iz napovednega besedila.

250

3. člen

Za **črtanim** 44. členom se doda nov 44.a člen, ki se glasi:

»44.a člen

(skupščina delničarjev)

...«.

Drugi strukturni del novele so prehodne in končne določbe. To so prave izvorne določbe same novele. V njih in z njimi je treba natančno urediti vsa vprašanja glede uveljavitve sprememb, ki jih določa prvi strukturni del novele. V tem delu novela učinkuje v bistvu enako, kot da bi šlo za povsem nov predpis, ki nadomesti prejšnjega. S temi določbami je namreč – iz istih razlogov, kot če nov predpis nadomesti prejšnjega – treba urediti vsa vprašanja, ki se s tem v zvezi lahko postavijo. Tukaj gre za uskladitve s spremembami, ki jih prinaša novela, za določitev (za vse to potrebnih) rokov, dokončanje postopkov, prenehanja veljavnosti ali podaljšanja uporabe posameznih predpisov oziroma njihovih posameznih določb, morebitno retroaktivnost itd. Če je treba končati postopke v skladu z dotedanjimi predpisi (npr. »Postopki, ki so se začeli pred uveljavitvijo tega zakona, se končajo v skladu z dosedanjimi predpisi.«), ne podaljšujemo uporabe teh predpisov. Gre torej za vprašanja, ki so ustrezno obravnavana že na drugih mestih v teh smernicah. Nadalje je pomembno, da se samo ta del (samo te določbe) novele sme (smejo) tudi pozneje novelirati; to pa seveda ne velja za uveljavitevno določbo (glej podrobneje robno št. 252). Besedilo novele nima »lastne« notranje delitve na poglavja niti lastnih naslovov notranje ureditve, ker se njena

251

vsebina navezuje na besedilo, ki ga spreminja. Prav pa je, da ima vsaka novela svoje prehodne in končne določbe, ki so od drugega besedila razvidno ločene tudi s posebnim naslovom pred tem delom novele. Če so člani osnovnega predpisa naslovljeni, se naslovijo tudi člani prehodnih in končnih določb novele. Enako pravilo velja za oštevilčevanje odstavkov členov prehodnih in končnih določb novele. Ne glede na način, ki se glede prehodnih in končnih določb uporabi pri izdelavi uradnega prečiščenega besedila zakona (glej robno št. 316), je z ločitvijo prehodnih in končnih določb s posebnim naslovom priprava uradnega prečiščenega besedila znatno bolj zanesljiva. Nadalje je to pomembno tudi zato, ker se sme samo ta del besedila novele (drugi strukturni del novele) izjemoma tudi novelirati. V takem primeru ima predpis naslov (če je treba uporabiti vse možnosti hkrati) »Zakon o spremembi(ah) in dopolnitvi(ah) Zakona o spremembi(ah) in dopolnitvi(ah) Zakona o ...«

- 252** Prvi strukturni del novele se pred uveljavitvijo novele ne sme novelirati, ker še ne velja, po uveljavitvi pa zato, ker spremembe, ki jih novela odreja (»ukazuje«), z dnem uveljavitve novele niso več v noveli sami, temveč že veljajo kot del z novelo spremenjenega osnovnega predpisa. Prehodne in končne določbe osnovnega zakona se torej novelirajo z novelo zakona, prehodne in končne določbe kakšne od novel zakona pa z novelo (take) novele. Nikoli pa se ne novelira uveljavitvena določba novele, kot tudi ne uveljavitvena določba osnovnega besedila zakona. Pred uveljavitvijo zakona take določbe ni mogoče novelirati, ker tudi sama uveljavitvena določba še ne velja; ko pa začne veljati, je taka določba pomensko »konzumirana« in je za noveliranje torej nedosegljiva. Če sta v uveljavitveni določbi dan začetka veljavnosti in dan začetka uporabe predpisa različna, lahko z novelo spremenimo le dan začetka uporabe. Ti vidiki opozarjajo, kako zelo dobro mora biti (vsebinsko) pretehtana uveljavitvena določba zakona ali novele.

Noveliranje prehodnih določb novele

2. člen

V Zakonu o spremembah in dopolnitvah Zakona o zemljiški knjigi (Uradni list RS, št. 45/08) se 32. člen spremeni tako, da se glasi:

»32. člen

...«.

Logične posledice tehnike noveliranja, zaradi katere spremembe in dopolnitve zakonskega besedila, ki jih določa novela, po njeni uveljavitvi niso več v noveli sami, temveč so v osnovnem besedilu zakona, včasih niso znane in upoštevane. Tako je npr. ustavno sodišče razveljavilo novelo Zakona o poslovnih stavbah in poslovnih prostorih (odločba je objavljena v Uradnem listu RS, št. 102/02). Ustavno sodišče je (kot je jasno razvidno tudi iz obrazložitve, ne samo iz izreka) s tem hotelo razveljaviti nove 35.a do 35.f člene zakona, ki jih določa navedena novela; ker pa so vse te določbe od uveljavitve novele dalje v osnovnem besedilu zakona, jih seveda odločba ustavnega sodišča o razveljavitvi novele nomotehnično ne »doseže«. Odločba, s katero se je hotelo razveljaviti nove 35.a do 35.f člene zakona, bi nomotehnično to morala – in mogla – doseči samo tako, da bi razveljavila določbe zakona, kjer te določbe po uveljavitvi novele so, ne pa določb novele. Nomotehnično bi bilo treba razveljaviti nove določbe zakona, ki jih je določil zakon o spremembah in dopolnitvah zakona, ne pa samega zakona o spremembah in dopolnitvah zakona.

253

Naslovi predpisov in posameznih notranjih sestavnih delov (npr. poglavij ali tudi naslovi členov, če jih ima) niso normativno besedilo, temveč so (lahko) pripomoček za razlago pomena posamezne določbe, sicer pa so namenjeni večji preglednosti ter lažji in zanesljivejši uporabi predpisa. Naslovi notranjih sestavnih delov se lahko spreminjajo samo z novelo, medtem ko se naslovi predpisov ne smejo novelirati, ker bi to pomenilo spremembo koncepta (dispozicije) predpisa, za kar je treba sprejeti nov predpis, ne pa (samo) novele (primerjaj robno št. 238). Tovrstne spremembe otežujejo iskanje predpisov, načeti pa sta tudi sledljivost poznejših sprememb in dopolnitev osnovnega predpisa.

254

Običajno se istovrstni predpis spremeni (novelira) z istovrstnim predpisom, npr. zakon z zakonom (novelo zakona). Upošteva se z Ustavo določeno hierarhijo splošnih pravnih aktov je z zakonom (z osnovnim besedilom zakona ali novelo) mogoče novelirati tudi drug zakon ali poseči v izvršilni predpis; običajno gre v vseh teh primerih za prenehanje veljavnosti. Neprimerno in nedopustno pa je spreminjati vsebinske določbe zakona z drugim zakonom. Izjema od tega pravila, ki se uporablja zelo restriktivno, je dopustna samo, če so spremembe uskladivene narave. Take določbe se uredijo v poglavju »Prehodne in končne določbe« (glej

255

npr. Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o inšpekcijskem nadzoru (Uradni list RS, št. 40/14)). Vendar pa je tudi v takem primeru priporočljivo pripraviti novele vseh zadevnih zakonov in predlagati njihovo hkratno (»paketno«) obravnavo oziroma zagotoviti njihovo sočasno obravnavo in sprejetje. Pri tem je cilj skrb za celovitost pravnega reda, tako da se vpliv predlagane (temeljne) spremembe na druga mesta v pravnem sistemu popravi sočasno, in to tako, da se predlaga ustrezna sprememba oziroma dopolnitev tistega predpisa, ki je matičen za ureditev, katere konsistentnost je s spremembo v »nosilnem« predpisu porušena. S hkratnim obravnavanjem »nosilnega« in »spremljevalnih« zakonov, v katerih se na ustreznih mestih pravilno odražajo spremembe in dopolnitve, povzročene z novelo »nosilnega« zakona, se v pravni red vnašata preglednost in celovitost pravnega normiranja, ki sta pomembna elementa pravne varnosti.

- 256** Izjema, ko se z enim samim zakonom hkrati lahko določi več sprememb v različnih zakonih, je dopustna samo, če so spremembe uskladjene narave. Tak zakon ima pogosto nekoliko svojsko notranjo ureditev in lahko hkrati sploh nima »svojega« zakona, ki bi ga ob tem hkrati tudi spreminjal, temveč je lahko namenjen samo temu, da se z enim zakonom spremeni več zakonov hkrati (pomensko to spada k prej omenjenemu »usklajevanju« zakonodaje, primerjaj robno št. 237). Tudi tak zakon je zakonska novela, vendar je praviloma drugače označena že v naslovu. Primera takega zakona sta npr. Zakon o prenosu nalog nekaterih vladnih služb na ministrstva (Uradni list RS, št. 2/04) in Zakon o spremembah, dopolnitvah in razveljavitvi določenih zakonov na področju kmetijstva in gozdarstva (Uradni list RS, št. 45/04).
- 257** Pri noveliranju izvršilnih predpisov se smiselno uporabljajo nomotehnična pravila, kot se uporabljajo za noveliranje zakonov (glej robne št. 241 in nasl.). Enako velja tudi za pripravo amandmajev k predlogom zakonov v državnem zboru.
- 258** Če se je treba v prehodnih in končnih določbah novele sklicevati na kakšno spremembo (ali dopolnitev), ki jo določa novela (če je npr. treba določiti odložitev začetka uporabe določene spremembe ali dopolnitve, določiti ali izključiti retroaktivno uporabo posamezne določbe), se je pri tem praviloma treba sklicevati na ustrezno določbo besedila zakona, ki

se novelira, ne pa na določbo (določbe) novele, in s tem torej na določbe »zakona« (ne »tega zakona«, kar bi pomenilo novelo). Pri tem se zaradi jasnosti uporabi (povzame) tudi kakšna dopolnilna oziroma natančnejša oznaka, kot npr. »Novi peti odstavek 6. člena zakona se začne uporabljati ...« (6. člen je člen zakona, ne člen novele zakona) ali: »Spremenjeni 26. člen zakona se začne uporabljati ...«, ali: »Spremenjeni 72. člen zakona se uporablja za pripravnike, ki sklenejo ...«

Prvi primer

V postopkih celovite presoje vplivov na okolje, začelih do uveljavitve tega zakona, se odločitev o sprejemljivosti plana na okolje sprejme ob upoštevanju utemeljitve iz **novega tretjega odstavka 37. člena zakona*** za posege, ki so z gradnjo objektov javne infrastrukture neposredno povezane ureditve, ki se načrtujejo na podlagi predpisov s področja umeščanja prostorskih ureditev državnega pomena v prostor.

* osnovni predpis

Drugi primer

Agencija za zavarovalni nadzor v enem mesecu od uveljavitve **tega zakona**** izda pravilnik iz osmega odstavka **novega 294.a člena zakona.*****

** novela

*** 294.a člen je bil dodan z novelo

Tretji primer

(1) Prvi, šesti, deveti in deseti odstavek **spremenjenega 6. člena zakona****** se začnejo uporabljati 1. junija 2018.

(2) **Spremenjeni 23. člen zakona****** se začne uporabljati 1. junija 2019.

**** osnovni predpis

Pri takem načinu sklicevanja je upoštevano, da so vse spremembe in dopolnitve, ki jih določa novela, ko začne veljati, že v samem besedilu (noveliranega) zakona, zato je temu ustrezno tudi sklicevanje nanje v prehodnih in končnih določbah novele.

260 Neposredno na določbo novele (torej na določbo npr. »tega zakona«) se lahko sklicujemo izjemoma, kadar se sklicujemo na določbe, ki so lastne noveli. To velja tudi za primere, ko se sklicujemo na člen novele, ki črta večji strukturni del (npr. člen, priloga).

Novi 61.a člen, spremenjeni 79. člen, spremenjeni sedmi in osmi odstavek 87. člena in spremenjeni 98. člen zakona ter **24. in 25. člen tega zakona** se začnejo uporabljati devet mesecev po uveljavitvi tega zakona.

261 V nekaterih primerih, ki jih določa zakon, se z izvršilnim predpisom (običajno ministra, lahko pa tudi vlade) določa npr. vsakokratna vrednost »točke«, ki jo je zaradi občasno potrebne prilagoditve (uskladitve) določene vrednosti ali cene in podobno (npr. z zvišanjem življenjskih stroškov) treba na novo določiti prek načina oziroma sistema indeksacije vrednosti s točkami; lahko pa se na tak način tudi občasno spreminja oziroma usklajuje. V takih primerih ne gre za pravo noveliranje prejšnje določitve (ureditve). Tak sistem pomeni, da velja vsakokrat zadnja določena in uveljavljena vrednost, zato se prejšnja določena vrednost posebej niti ne razveljavlja niti ne novelira.

262 Določene nomotehnične posebnosti veljajo za spreminjanje besedila ustave. Glede tega obstajata v primerjalnem pravu dva temeljna načina spreminjanja ustave; oba sta bila že uporabljena in preizkušena tudi v naši nomotehnični praksi. Ustava Socialistične republike Slovenije se je spreminjala z amandmaji, označenimi z zaporednimi, rastočimi rimskimi številkami. Tak amandmajski način spreminjanja besedila ustave sicer omogoča vsako spremembo besedila, vendar je tehnično bolj prikladen za dodajanje kot pa spreminjanje veljavnega besedila. Za spreminjanje veljavne ustave se je uveljavil način spreminjanja ustave, ki je v nomotehničnem pogledu noveliranje, podobno noveliranju zakona. Za našo ureditev in prakso je ta način očitno primernejši. Akt, s katerim se ustava spremeni, je ustavni zakon. V skladu s 172. členom Poslovnika državnega zbora se Ustava spremeni z ustavnim zakonom o spremembi (dopolnitvi) Ustave. Sestavljen je iz dveh delov: prvi del vsebuje besedilo spremembe Ustave, drugi del pa določbe o izvedbi spremembe Ustave (glej Ustavni zakon o spremembah 90., 97. in 99. člena Ustave Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 47/13)).

IZVRŠILNI PREDPISI

Izvršilnim predpisom, ki jih Ustava imenuje podzakonski predpisi, teorija pa tudi podzakonski akti, je treba na področju nomotehniko namenjati enako strokovno pozornost ter skrb pri jezikovnem izražanju in notranji ureditvi kot zakonom. Za neposredno in pravilno izvrševanje zakona in s tem za neposredno uveljavljanje in izvrševanje pravic in obveznosti so izvršilni predpisi ne samo pomembni, temveč pogosto tudi nepogrešljivi. Z njimi se normiranje nadaljuje tam, kjer se zakonsko normiranje konča in pravilno tudi mora končati, ko se z zakonom urejajo posamezna vprašanja oziroma področja. Glede izvršilne veje oblasti pomeni izdajanje izvršilnih predpisov vlade in uprave (kot njenega dela, primerjaj 1. člen Zakona o državni upravi) poleg neposrednega izvrševanja zakonov eno od obeh ključnih področij delovanja.

263

Izvršilni predpisi so predpisi, ki jih izdajata izvršilna veja oblasti in uprava kot del izvršilne veje oblasti. Brez teh predpisov določenih zakonov sploh ne bi bilo mogoče izvrševati drugače kot tako, da bi njihovo vlogo in vsebino prevzeli zakoni sami. To pa bi bilo v nasprotju z načelom delitve oblasti (drugi odstavek 3. člena Ustave), ki med drugim zahteva tudi delitev normodajne dejavnosti med zakonodajno oblast (državni zbor) in izvršilno oblast. Vsebina zakonov je po tej delitvi splošno omejena na primere, ko je ureditev posameznih vprašanj z zakonom v Ustavi neposredno določena, zunaj tega pa je načeloma vezana na okvirno določbo Ustave, po kateri državni zbor z zakonom določa pravice in obveznosti državljanov. Po tej splošni shemi in opredelitvi je podrobnejše normativno urejanje prepuščeno zlasti izvršilnim predpisom vlade in uprave, ki skupaj z zakoni in ustavo tvorijo koherentno pravno ureditev.

264

- 265** Poleg zgoraj navedenih organov izvršilne predpise praviloma kot odloke, v nekaterih primerih tudi v obliki sklepa (glej 107. in 108. člen Poslovnika državnega zbora), lahko sprejme tudi državni zbor. Tudi taki odloki se oblikujejo v skladu z nomotehničnimi pravili za pripravo izvršilnih predpisov (v obliki členov in morebitnih prilog). Glede izvršilnih predpisov, ki jih izdajajo organi lokalne samouprave, glej robno št. 282.
- 266** Tudi z vidika nomotehnike je bistvena lastnost izvršilnih predpisov ta, da v skladu z njihovo pravno naravo in ustavnopravnim položajem v hierarhiji predpisov brez veljavne zakonske podlage, brez zakona, ki ga podrobneje urejajo in izvršujejo, ne morejo veljavno obstajati (to smiselno in pomensko velja tudi, če predpis ministra neposredno izvršuje predpis vlade). Če je zakon razveljavljen, izvršilni predpis, izdan na njegovi podlagi, pa je (vsaj začasno) še potreben, mora tak izvršilni predpis podlago za nadaljnjo uporabo dobiti v ustrezni določbi novega zakona, ki nadomesti prejšnjega. Brez formalne in vsebinske zakonske podlage je izvršilni predpis nezakonit (in v bistvu tudi protiustaven). Ker pa morebitne odsotnosti veljavne zakonske podlage izvršilnega predpisa ni pristojen ugotavljati vsak upravni organ (ali celo posameznik) sam in posebej, hkrati pa odsotnost te podlage nima za posledico tudi avtomatičnega prenehanja veljavnosti takega izvršilnega predpisa (ali posameznih njegovih določb), je skrb za nenehno zakonsko podlago in celovito »(po)kritost« vsakega izvršilnega predpisa v veljavni zakonski ureditvi naloga pravnikov redaktorjev ob vsaki spremembi predpisa (zakona ali izvršilnega predpisa) ali sprejetju novega. Ta posebnost podzakonskih predpisov je posebej podrobneje obravnavana še na drugih mestih (glej robni št. 74 in 227).
- 267** Poleg zakonske podlage je naslednje pomembno vprašanje pravna ureditev pooblastil glede (dopustnosti) izdajanja izvršilnih predpisov. V posameznih pravnih ureditvah obstajata dve vrsti te ureditve oziroma njuna kombinacija: dopustnost izdajanja izvršilnih predpisov samo na podlagi vsakokratnega izrecnega zakonskega pooblastila ter izdajanje izvršilnih predpisov na podlagi splošnega (ustavnega) in brez posebnega (vsakokratnega) zakonskega pooblastila. Pri nas se uporablja kombinacija obeh navedenih sistemov (glej tudi robno št. 44).

Primer izrecnega (specialnega) pooblastila

(7) Minister, pristojen za upravo, predpiše način za pripravo in predložitev predlogov kadrovskih načrtov državnih organov.

Primer pravne podlage predpisa, izdanega na podlagi izrecnega (specialnega) pooblastila

Na podlagi sedmega odstavka 43. člena Zakona o javnih uslužbencih (Uradni list RS, št. 32/06 – uradno prečiščeno besedilo) minister za javno upravo izdaja ...

Primer pravne podlage predpisa za izvrševanje zakonske določbe brez izrecnega (specialnega) pooblastila

Za izvrševanje 9. člena Zakona o gimnazijah (Uradni list RS, št. 1/07 – uradno prečiščeno besedilo in 68/17) in 7. člena Zakona o poklicnem in strokovnem izobraževanju (Uradni list RS, št. 79/06 in 68/17) ministrica za izobraževanje, znanost in šport izdaja ...

Primer pravne podlage predpisa, izdanega na podlagi izrecnega (specialnega) pooblastila in za izvrševanje zakonske določbe brez izrecnega (specialnega) pooblastila

Na podlagi sedmega odstavka 43. člena in **za izvrševanje** drugega odstavka 42. člena Zakona o javnih uslužbencih (Uradni list RS, št. 32/06 – uradno prečiščeno besedilo) minister za javno upravo izdaja ...

Kot že zapisano, iz ureditve v Zakonu o Vladi Republike Slovenije in Zakonu o državni upravi izhaja, da pristojni organ (vlada, ministrstvo) izvršilni predpis lahko izda, če minister oziroma vlada oceni, da je to za izvrševanje zakona potrebno, mora pa ga izdati, kadar mu to zakonsko pooblastilo izrecno nalaga. Taka pooblastila so in morajo biti v zakon vključena v vseh primerih, kadar zakonodajalec že vnaprej zakonsko ureditev predvidi tako, da ureditev določenih vprašanj izrecno prepusti ureditvi z izvršilnim predpisom. Pooblastilo za izdajo podzakonskega predpisa se da ministru glede na področje, na katero se vsebina predpisa nanaša, in ne glede na vsakokratni naziv ministra.

(2) Minimalni bivanjski in higienski standardi iz prejšnjega odstavka se določijo v predpisu, ki ga skupaj izdajo minister, pristojen za delo, minister, pristojen za prostor, in minister, pristojen za zdravje.

269 Možnost izdaje izvršilnih predpisov tudi brez izrecnega pooblastila v zakonu upošteva dejstvo, da se potreba po izdaji takega predpisa lahko pokaže tudi šele ob izvajanju zakona, pa pri taki ureditvi zakona ni treba zaradi tega posebej spremeniti oziroma dopolniti.

270 Poleg navedene splošne ureditve obstajata dve posebnosti. Izrecno pooblastilo za izdajo izvršilnega predpisa je že po splošni ureditvi vedno potrebno, če gre za uredbo vlade, s katero se ureja način uresničevanja pravic in obveznosti državljanov in drugih oseb (drugi odstavek 21. člena Zakona o Vladi Republike Slovenije). Tudi nosilci javnih pooblastil (drugi odstavek 121. člena Ustave) za izdajo splošnega akta za izvrševanje javnega pooblastila vedno potrebujejo posebno pooblastilo v zakonu (osmi odstavek 74. člena Zakona o državni upravi). Nosilcu javnega pooblastila ni dopustno dati pooblastila, na podlagi katerega bi izdajal akte za zaokroženo področje normiranja (več o tem glej tudi robno št. 278 in nasl.).

Izrecno (specialno) pooblastilo vladi za določanje izvrševanja pravic in obveznosti državljanov

(2) Vlada Republike Slovenije izda predpis, s katerim določi načine in pogoje za zagotavljanje pravic iz prejšnjega odstavka.

Izrecno (specialno) pooblastilo nosilcu javnega pooblastila za izdajo splošnega akta za izvrševanje javnega pooblastila

(10) Agencija za zavarovalni nadzor določi podrobnejša pravila in merila uporabe iz sedmega odstavka tega člena.

271 V izvršilnih predpisih delegiranje delegirane pristojnosti ni dopustno (t. i. delegacija delegacije). Izvršilni predpis vlade, izdan na podlagi izrecnega pooblastila v zakonu, namreč urejanja materije, ki naj bi jo uredil, ne sme delegirati ministru.

V skladu z drugim odstavkom 74. člena Zakona o državni upravi pa vlada lahko za izdajo predpisa pooblasti ministra z izvršilnim predpisom, izdanim za izvrševanje zakona (torej brez izrecnega pooblastila v zakonu). V pravni podlagi izvršilnega predpisa ministra se v tem primeru navedeta določba zakona (z dikcijo »za izvrševanje ...«) in določba izvršilnega predpisa vlade (z dikcijo »v zvezi z ...«).

272

Za izvrševanje 123. člena Zakona o vodah (Uradni list RS, št. 67/02, 110/02 – ZGO-1, 2/04 – ZZdrI-A, 41/04 – ZVO-1 in 57/08) **v zvezi z** 10. členom Uredbe o koncesijah za rabo vode za vzrejo avtohtonih morskih rib na območju Piranskega zaliva (Uradni list RS, št. 124/06) minister za okolje in prostor izdaja ...

Izvršilna predpisa vlade sta uredba in odlok. Zakon o Vladi Republike Slovenije tudi okvirno določa, kaj se ureja s predpisi vlade (prvi, drugi, tretji in sedmi odstavek 21. člena). Izdajanje izvršilnih predpisov uprave (ministrov) ureja 74. člen Zakona o državni upravi, in sicer so to pravilnik, odredba in navodilo.

273

Če minister seznanja javnost z odločitvijo organa Evropske unije, ki učinkuje neposredno, to stori z naznanilom, ki se objavi v uradnem listu.

274

Na področju izvršilne veje oblasti je mogoče zaznati pojav vse večjega števila raznovrstnih aktov, med katerimi je dosti takih, ki imajo nekatere lastnosti predpisov, pa niso sprejeti v predpisani obliki oziroma po predpisanem postopku, dosti pa je tudi takšnih, glede katerih na prvi pogled ni mogoče ugotoviti, kakšna sploh je njihova pravna narava (npr. različni operativni programi, strategije, načrti, pravila ter drugi akti, smernice, navodila in sklepi). Širok spekter tovrstnih aktov in različen pristop pri pripravi, sprejemanju, spreminjanju ter tudi pri obliki in objavi takšnih aktov v praksi povzročata nemalo težav in vnašata v pravni red negotovost, kar posledično zmanjšuje pravno varnost in posega tudi v ustavno načelo pravne države. Ker takšni akti niso sprejeti v predpisani obliki oziroma po predpisanem postopku, se v praksi pogosto pojavljajo vprašanja glede njihove pravne narave in s tem vprašanja, ali so takšni akti pravno zavezujoči ali ne.

275

- 276** Da bi takšne akte lahko razmejili od predpisov, je treba poznati lastnosti, po katerih se predpisi razlikujejo od drugih aktov. Lastnosti predpisov lahko razdelimo na dve skupini, in sicer na materialne in formalne. Materialne se nanašajo na notranje lastnosti predpisa (torej na njihovo vsebino), kar se odraža predvsem v njihovi abstraktnosti in splošnosti, formalne pa se odražajo navzven (oblika, poimenovanje, postopek, objava in organ sprejetja). Predpisi so glede na svojo pravno naravo zavezujoči (njihova uporaba je obvezna) in učinkujejo nasproti vsem naslovnikom pravnih norm (*erga omnes*). Njihova vsebina je odvisna predvsem od mesta v hierarhiji pravnih aktov. Tako zakoni vsebujejo pravice in obveznosti posameznikov (splošna pravila ravnanja), za podzakonske predpise pa velja, da morajo imeti vsebinsko podlago v zakonu in vsebujejo norme, ki so bolj tehnične, strokovne oziroma podrobne narave.
- 277** Ustavno sodišče pri presoji, ali je akt treba šteti za predpis, upošteva materialne kriterije, kar pomeni, da ocenjuje vsebino akta ne glede na njegovo formo (izjema je le pri zakonih, kjer se za njihovo presojlo uporablja formalni kriterij). Tako je Ustavno sodišče že večkrat v svojih odločitvah zapisalo, da akt sicer nima oblike pravnega akta (torej ne izpolnjuje formalnega kriterija za predpis), vendar pa je zaradi splošnih in abstraktnih pravnih norm, ki jih akt vsebuje in navzven povzročajo učinke, treba takšen akt šteti za predpis (glej odločbe ustavnega sodišča št. U-I-87/96, U-I-126/05 in U-I-158/14-5).

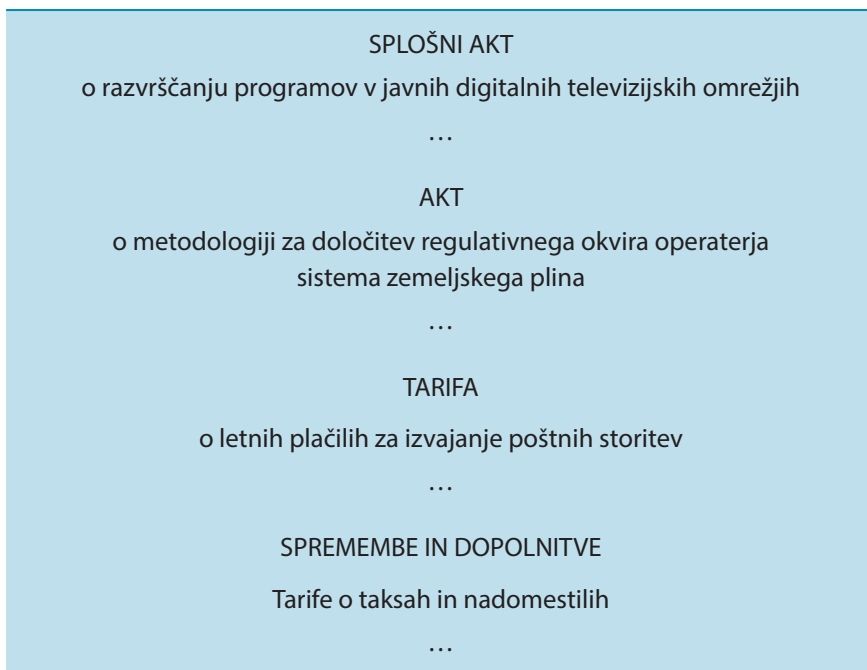
AKTI NOSILCEV JAVNIH POOBLASTIL IN AKTI SAMOUPRAVNIH LOKALNIH SKUPNOSTI

Nosilci javnih pooblastil so pravne in fizične osebe, ki na podlagi javnega pooblastila opravljajo določene naloge državne uprave, in sicer izdajajo splošne in posamične akte ter opravljajo materialna dejanja. V skladu z Zakonom o državni upravi (osmi odstavek 74. člena) izdajajo splošne akte za izvrševanje javnih pooblastil, in sicer na podlagi izrecnega (specialnega) pooblastila v zakonu. Pri odločanju o podeljevanju javnih pooblastil za izdajo splošnih aktov je treba v skladu z Resolucijo o normativni dejavnosti ravnati restriktivno in obrazložiti utemeljenost prenosa pristojnosti z državne uprave na nosilce javnih pooblastil.

278

Akti nosilcev javnih pooblastil so v hierarhiji pravnih aktov umeščeni pod vse podzakonske predpise, torej tudi pod ministrske predpise. Ustava njihov hierarhični položaj najbolj natančno določa posredno, in sicer v 160. členu, ko med pristojnostmi ustavnega sodišča našteva, da to odloča tudi o skladnosti splošnih aktov, izdanih za izvrševanje javnih pooblastil, z ustavo, zakoni in podzakonskimi predpisi. Akti nosilcev javnih pooblastil ne morejo razveljaviti ministrskih predpisov, pač pa ministrski predpisi lahko razveljavijo splošne akte za izvrševanje javnega pooblastila, če javno pooblastilo preneha. Splošne akte za izvrševanje javnih pooblastil lahko na podlagi Zakona o državni upravi poimenujemo »splošni akt o ...«, »akt o ...« ali pa tako, kot izhaja iz vsebine, ki naj bi bila v normativnem aktu urejena, npr. cenik, splošni pogoji, pravilnik pa le, če tako določa zakon. Poimenovanju splošnih aktov z izrazom »pravilnik« se sicer izogibamo, saj je pravilnik ena od oblik ministrskih predpisov.

279

280 Samoupravne lokalne skupnosti ne morejo biti nosilci javnih pooblastil.

281 Del upravnih (državnih) nalog lahko država z zakonom prenese tudi na samoupravne lokalne skupnosti (prenesena pristojnost) ali pa so jim z Ustavo ali zakonom lahko dane v izvorno pristojnost. V okviru teh pristojnosti tako lahko samoupravne lokalne skupnosti izdajajo tudi izvršilne predpise k posameznim zakonom (primerjaj določbe drugega odstavka 140. člena in drugega odstavka 141. člena Ustave), pri čemer se pri njihovi pripravi priporoča smiselna uporaba teh smernic.

Primer določitve občinske pristojnosti v zakonu

Enoten vpis v vrtce poteka na način, pod pogoji in po postopku, ki ga določi občina s svojim aktom v skladu z določbami tega zakona.

282 Samoupravna lokalna skupnost v skladu z Zakonom o lokalni samoupravi (Uradni list RS, št. 94/07 – uradno prečiščeno besedilo, 76/08, 79/09, 51/10, 40/12 – ZUJF, 14/15 – ZUUJFO in 11/18 – ZSPDSLS-1) ureja zadeve

iz svoje pristojnosti z odloki, odredbami, pravilniki in navodili. Zadeve iz prenesene pristojnosti ureja samoupravna lokalna skupnost z odloki in drugimi predpisi, določenimi z zakoni.

Za predpise iz izvirne in prenesene pristojnosti občine velja, da morajo biti v skladu z ustavo in zakonom, kar izhaja iz 153. člena Ustave, ki ureja hierarhijo pravnih aktov, kot tudi iz 160. člena Ustave, ki določa pristojnosti ustavnega sodišča. To pomeni, da splošni akt iz izvirne pristojnosti občine ne sme urejati vsebine, ki ni v izvorni občinski pristojnosti, oziroma splošni akt iz prenesene občinske pristojnosti ne sme preseči izrecnega zakonskega pooblastila za urejanje posamezne vsebine.

283

Med občinskimi predpisi in »državnimi« podzakonskimi predpisi ni hierarhije. Oboji temeljijo na zakonu in urejajo vsebine vsak v okviru svojih pooblastil. Do nasprotja med občinskimi in podzakonskimi predpisi ne bi smelo priti. Če bi do tega prišlo, bi bilo to bodisi zato, ker uredba ali pravilnik razčlenjuje vsebino, za katere razčlenjevanje je zakon določil pristojnost občin, bodisi občinski predpis presega vsebino pooblastila, ki je občini dano z zakonom, ali posega v državno pristojnost. Tak predpis bi bil nezakonit.

284

RETROAKTIVNOST

Retroaktivnost je učinkovanje zakona za nazaj. Gre za vprašanje ustavnosti, v veliki meri pa tudi vprašanje nomotehnike. Zato je v tem poglavju najprej podrobneje opisana retroaktivnost z vidika teorije in ustavnosodne prakse, v nadaljevanju pa z nomotehničnega vidika. **285**

Zakon lahko določeno ravnanje (storitev, opustitev) zahteva samo za naprej, v prihodnje. Učinkovanje zakona za nazaj je v nasprotju z bistvenimi elementi pravne države, in sicer načelom zaupanja v pravo in njegovo vnaprejšnjo predvidljivostjo ter načelom pravne varnosti. Zato velja splošna ustavna prepoved učinkovanja predpisov za nazaj (prvi odstavek 155. člena Ustave). Ker je stalna lastnost pozitivnega prava tudi njegovo izpopolnjevanje, izgrajevanje, spreminjanje in nadomeščanje z novim, lahko javna korist zahteva, da zakon ob strogih ustavnih omejitvah izjemoma določi tudi učinkovanje (posameznih določb) zakona za nazaj (drugi odstavek 155. člena Ustave). **286**

Resnične retroaktivnosti (sicer) ni. Z zakonom se ne določi za nazaj, kako je bilo – bi bilo – treba nekdam v preteklosti (»pravilno«) ravnati. S predpisom, izdanim marca, ni mogoče za nazaj določiti, kako je (bilo) treba od 1. januarja istega leta dalje posipati pločnike; taka pravna ureditev bi bila nična, ker v preteklosti nihče ne more več posipati (smiselno enako – in brezpravno – bi bilo tudi z učinkovanjem za nazaj normirati neko ravnanje oziroma razmerje, ki ob svojem času pravno ni bilo urejeno oziroma pravno relevantno). S takimi oblikami in primeri retroaktivnosti se pravniku redaktorju v pravni državi ni treba niti ukvarjati. **287**

Z vidika nomotehnike in prava nasploh je pomembna ustavna dopustnost oziroma nedopustnost določitve in s tem pravilna ureditev učinkovanja zakona za nazaj v tistih konkretnih primerih, ko je to pravno si- **288**

cer mogoče; ugotoviti pa je treba, ali je tudi dopustno. Gre za primere, ko zakon (oziroma posamezne določbe zakona) posega v pravna razmerja, nastala pred njegovo uveljavitvijo, pa so za pravno urejanje (spreminjanje) še »dosegljiva«, ker so pravno obstoječa (»veljavna«) oziroma je o njih treba še odločiti. Povsem v neskladju z ustavno določbo o prepovedi učinkovanja za nazaj bi bilo, če bi predpis naknadno (z učinkom za nazaj) uredil in sankcioniral kakšno ravnanje, ki ob svojem času sploh ni bilo pravno urejeno (pravno relevantno). Ustava pa (drugi odstavek 155. člena) pod pogoji, ki morajo biti kumulativno izpolnjeni, izjemoma dopušča možnost odstopanja od splošne prepovedi učinkovanja predpisov oziroma njihovih določb za nazaj. Ti pogoji so določitev z zakonom, omejenost retroaktivnosti samo na posamezne določbe, obstoj javne koristi in neposeganje v pridobljene pravice. Kadar zakonodajalec to možnost uporabi, mora biti to v skladu z navedeno ustavno določbo. Pri tem pa je treba upoštevati tudi stališče, ki izhaja iz ustavnosodne prakse. Po stališču ustavnega sodišča namreč vsak zakonodajni poseg v pridobljene pravice še ne pomeni tudi kršitve načela prepovedi retroaktivnosti. Za kršitev v skladu s stališčem ustavnega sodišča ne gre, kadar je zakonodajalec sicer retroaktivno, vendar dopustno posegel v pridobljene pravice. Vanje je v skladu z navedenim stališčem mogoče poseči v skladu s tretjim odstavkom 15. člena Ustave zaradi varstva človekovih pravic oziroma temeljnih svoboščin drugih ali zaradi varstva javnega interesa. To pomeni, da je tovrsten poseg dopusten pod pogojem prestanega strogega testa sorazmernosti (poseg je dopusten, če je legitimen, primeren, nujen in sorazmeren v ožjem pomenu; glej odločbe ustavnega sodišča št. U-I-340/96, U-I-60/98 in U-I-60/99).

- 289** Pravna teorija in praksa ločita dve obliki retroaktivnosti. Kot prvo velja omeniti t. i. pravo retroaktivnost, katere prepoved izhaja iz 155. člena Ustave. Za to obliko retroaktivnosti gre takrat, ko je za začetek uporabe predpisa določen trenutek pred njegovo uveljavitvijo, oziroma tudi tedaj, ko je za začetek njegove uporabe določen trenutek po njegovi uveljavitvi, vendar posamezne določbe predpisa učinkujejo tako, da za nazaj posežejo v pravne položaje ali pravna dejstva, ki so bila zaključena v času veljavnosti prejšnjega predpisa. Kakor že omenjeno, je prava retroaktivnost pod določenimi pogoji dopustna, če se z njo ne posega v pridobljene pravice. O pridobljenih pravicah je mogoče govoriti takrat, ko so upravičenja, ki sestavljajo pravico, tako individualizirana z vidika

pravnega subjekta, kateremu pripadajo, in konkretizirana z vidika vsebinskega obsega upravičenj, da omogočajo njihovo izvajanje. Do tega praviloma pride takrat, ko je pravica določena v posamičnem aktu, zlasti v pravnomočni sodbi, dokončni upravni odločbi ali pogodbi (glej odločbe ustavnega sodišča št. U-I-122/15 in U-I-186/12).

Druga oblika retroaktivnosti je t. i. neprava retroaktivnost. O njej je mogoče govoriti takrat, ko zakon učinkuje na zatečena, vendar še ne končana stvarna in pravna stanja, tako da spreminja zakonske pravice ali pogoje za njihovo uveljavljanje z učinkom za naprej. Ustava neprave retroaktivnosti ne preprečuje same po sebi, ampak le v primeru, če spremembe zakonodaje nasprotujejo z ustavo določenim načelom oziroma drugim ustavnim določbam, zlasti načelu varstva zaupanja v pravo kot sestavnemu delu načela pravne države. Slednje posamezniku zagotavlja, da mu država njegovega pravnega položaja ne bo arbitrarno, to je brez razloga, utemeljenega v prevladujočem in legitimnem javnem interesu, poslabšala. Iz navedenega izhaja, da je neprava retroaktivnost dopustna, če se v pridobljene pravice posega z učinkom za naprej in se po tehtanju ugotovi, da je treba dati prednost dobrinam, ki se zasledujejo zaradi prevladujočega javnega interesa, pred dobrinami, v katere se posega (glej odločbe ustavnega sodišča št. U-I-101/95, U-I-223/96, U-I-13/13, U-I-187/05 in U-I-122/15). S takšnim konceptom se po eni strani upošteva temeljna funkcija prava, ki je med drugim tudi v tem, da se mora prilagajati spremenjenim družbenim razmeram oziroma se nanje odzivati, po drugi strani pa se tudi varuje pravni položaj posameznikov.

290

O nepravi retroaktivnosti je mogoče govoriti tudi v povezavi s primeri, ko posamezniki v skladu s predpisi uveljavljajo določene pravice, še preden je o teh pravicah odločeno, pa pride do sprememb predpisov, ki določajo drugačne pogoje za uveljavljanje teh pravic. Če se v predpisu, v katerem so določene navedene spremembe, do tovrstnih primerov ne opredeli, zanje v skladu z načelom zakonitosti praviloma velja nova, spremenjena ureditev. Slednje ni sporno, če novi predpis za uveljavljanje omenjenih pravic določa manj stroge pogoje. V takem primeru je celo nujno, da se spremenjena ureditev uporablja tudi v primerih, ko so posamezniki začeli uveljavljati pravice v skladu s prej veljavnimi predpisi, vendar pa o njihovih pravicah še ni bilo odločeno do uveljavitve oziroma začetka uporabe nove ureditve. S takšnim pristopom se namreč varuje

291

načelo enakosti pred zakonom. Povsem drugače pa je, kadar nova ureditev določa strožje pogoje za uveljavljanje pravic. V takšnem primeru lahko molk v spremenjenem predpisu in njegova uporaba pomenita kršitev načela zaupanja v pravo, še zlasti, če gre za občutno zaostritev pogojev za uveljavljanje pravic (glej odločbo ustavnega sodišča št. U-I-206/97).

292 Retroaktivnost je vsekakor tudi vprašanje nomotehnik. Zelena rešitev zakonodajalca se z upoštevanjem nomotehničnih pravil ustrezno pretvori v pravni jezik oziroma pravno normo, pravilni nomotehnični pristop pa je izrednega pomena tudi z ustavnopravnega vidika, in sicer, ali je hoteno retroaktivno učinkovanje zakona normirano tako, da upošteva ustavno določene omejitve. Na tem mestu se je treba osredotočiti predvsem na nepravo retroaktivnost, ki z učinkom za naprej posega v obstoječa pravna razmerja oziroma pridobljene pravice na podlagi prej veljavne zakonodaje. V teh primerih so zakonodajne rešitve praviloma povezane z nomotehnično ustreznimi prehodnimi določbami zakona. Če spremenjena ureditev učinkuje na naslovnike, ki so določene pravice pridobili na podlagi prej veljavnih predpisov, se je treba glede tega izrecno opredeliti v prehodni določbi. V primeru poseganja v obstoječa pravna razmerja ali pravice je v prehodnih določbah zakona namreč treba določiti ustrezno prehodno ureditev, ki bo naslovnikom v obstoječih pravnih razmerjih oziroma z obstoječimi pridobljenimi pravicami omogočala, da se v določenem prehodnem obdobju prilagodijo novi ureditvi. Ob umanjkanju ustrezne tovrstne ureditve se lahko kaj hitro zgodi, da bo zakonodajna rešitev spoznana za neustavno, če bi lahko na nedopusten način posegala v položaj posameznikov.

Ureditev posega v pridobljene pravice

Prvi primer

...

(2) Od 1. januarja 2018 do 30. junija 2018 se vsa delovna mesta policistov v V. tarifnem razredu, za katera se zahteva poklic policista, presistemizirajo v ustrezna delovna mesta v VI. tarifnem razredu in se policiste, ki zasedajo ta delovna mesta, premesti na ustrezna delovna mesta v VI. tarifnem razredu.

[...]

(4) Policisti, ki so premeščeni na delovna mesta v VI. tarifnem razredu in še nimajo pridobljene višje strokovne izobrazbe, morajo do 1. januarja 2023 pridobiti to izobrazbo. Delodajalec do 1. januarja 2023 vsem policistom, ki so premeščeni na delovna mesta v VI. tarifnem razredu in še nimajo pridobljene višje strokovne izobrazbe, omogoči pridobitev navedene izobrazbe. V času od 1. januarja 2018 do izteka roka, v katerem morajo pridobiti višjo strokovno izobrazbo, lahko policisti napredujejo v višje plačne razrede, kot če bi ves ta čas že imeli pridobljeno višjo strokovno izobrazbo. Vse te policiste je mogoče premeščati na delovna mesta, za katera se zahteva višja strokovna izobrazba, ki so bila sistemizirana zaradi uvedbe višješolskega poklicnega standarda in se opravljajo v nazivu z isto zaporedno številko, kot so ga dosegli v V. tarifnem razredu.

(5) Policiste, ki višje strokovne izobrazbe ne bodo pridobili v roku iz prejšnjega odstavka, se premesti na delovna mesta, za katera izpolnjujejo pogoje. Če tako delovno mesto ni prosto, jim preneha delovno razmerje.

Drugi primer

Učitelji v osnovni in glasbeni šoli, v gimnaziji in v poklicni, strokovni ter tehniški srednji šoli in vzgojitelji v domu za učence ter dijaškem domu, ki so izpolnjevali z zakonom določene pogoje za opravljanje vzgojno-izobraževalnega dela v osnovni in glasbeni šoli, zavodu za vzgojo in izobraževanje otrok in mladostnikov s posebnimi potrebami, gimnaziji in v poklicni, strokovni in tehniški srednji šoli ter v dijaškem domu, lahko opravljajo vzgojno-izobraževalno delo tudi po uveljavitvi tega zakona.

Strokovni delavci iz prejšnjega odstavka imajo pravico opravljati vzgojno-izobraževalno delo do prenehanja neprekinjenega opravljanja dela na področju vzgoje in izobraževanja. Trimesečna ali krajša prekinitve ne pomeni prekinitve neprekinjenega opravljanja dela na področju vzgoje in izobraževanja. Učitelji v osnovni in glasbeni šoli, v gimnaziji in v poklicni, strokovni ter tehniški srednji šoli in vzgojitelji v domu za učence ter dijaškem domu iz tega člena na razpisih za prosta delovna mesta na področju vzgoje in izobraževanja enakovredno kandidirajo in se zaposlujejo kot kandidati, ki imajo z zakonom in drugimi predpisi določeno izobrazbo.

Tretji primer

Drugi uradniki, razen tistih, ki so opravili ustrezen strokovni izpit v skladu z Zakonom o pripravništvu, strokovnih izpiti in izpopolnjevanju strokovne izobrazbe delavcev v državni upravi in pravosodju (Uradni list SRS, št. 8/80, 27/85, 35/85, 39/85, Uradni list RS, št. 18/93 – ZOdv in 13/94 – ZPDI), pravosodni izpit oziroma državni pravniški izpit, morajo strokovni izpit opraviti v treh letih od začetka uporabe tega zakona.

- 293** Ustrezna ureditev prehoda na novo ureditev se lahko izkaže kot zelo pomembna tudi v primerih varstva t. i. pričakovanih pravic, katerih varstvo se v skladu z doktrino ustavnega sodišča zagotavlja v okviru načela zaupanja v pravo (neprava retroaktivnost, glej npr. odločbo ustavnega sodišča št. U-I-112/95) oziroma načela enakosti pred zakonom (glej npr. odločbo ustavnega sodišča št. U-I-31/96). Tudi pri spremembah predpisov, ki sicer ne posegajo (za naprej) v pridobljene pravice, ampak le v pričakovane pravice (npr. iz pokojninskega zavarovanja) tistih, ki bodo do teh pravic upravičeni šele v prihodnosti, je treba upoštevati potrebnost ustrezne prehodne ureditve, ki omogoča, da se na novo ureditev (npr. spremembo pogojev za uveljavljanje pravic iz pokojninskega zavarovanja) ne preide nenadno, ampak postopoma skozi daljše obdobje. Enako velja tudi za vprašanja, ki so obravnavana pod prejšnjo robno številko. Tudi te primere je treba ustrezno nomotehnično nasloviti, da se v izogib kršitvi načela zaupanja v pravo z ustreznimi prehodnimi določbami izključi uporaba spremenjenih predpisov za primere, glede katerih se je začel postopek na podlagi prej veljavne ureditve, tako da se določi, da se za tovrstne primere uporabljajo predpisi, na podlagi katerih so posamezniki začeli uveljavljati svoje pravice.

Varstvo pričakovanih pravic

Osebe, ki so do uveljavitve tega zakona izpolnile pogoje za pridobitev pravice do starostne pokojnine v skladu s predpisi, veljavnimi do uveljavitve tega zakona, vendar še niso vložile zahtevka, lahko uveljavijo to pravico v skladu z navedenimi predpisi tudi po uveljavitvi tega zakona.

Na podlagi navedenega je treba ugotoviti, da pri redigiranju predpisa ne gre samo za nomotehnično pravilno ureditev vsebinske odločitve zakonodajalca (predlagatelja zakona) ob izpolnjenih pogojih, ki jih za to zahteva Ustava, da posamezne določbe zakona učinkujejo za nazaj. Nov zakon (kot tudi pomembnejša sprememba veljavnega) pogosto avtomatično odpre ureditev vprašanja njegove uporabe za nazaj. To velja za vsa pravnorelevantna razmerja, ki so nastala pred uveljavitvijo novega zakona (ali njegove spremembe), pa o njih še ni bilo pravnomočno (v upravnem postopku dokončno) odločeno. V teh primerih je treba upoštevati pravno dejstvo, da novi predpis (njegova sprememba), četudi o teh vprašanjih samo molči (jih posebej ne uredi), v določenem obsegu učinkuje za nazaj, ker ga je treba v tem primeru uporabiti tudi za vse že prej nastale, pa še ne »odločene« primere oziroma pravna razmerja. Šele z izrecno določitvijo (popolne ali delne) uporabe dotedanjega predpisa oziroma ureditve za take primere lahko učinkovanje novega zakona zanje izključimo. Pri vsakem sprejetju novega oziroma vsaki spremembi veljavnega zakona je zato potrebna skrbna preučitev, ali konkretni zakon (njegove spremembe) taka vprašanja sproža, če jih, pa tudi pravilna ureditev teh vprašanj v novem (spremenjenem) zakonu, še zlasti ob upoštevanju vseh upoštevnihih določb Ustave. Vprašanja, obravnavana v tem poglavju, so namreč predvsem vprašanja ustavnosti.

Določitev uporabe dotedanjega zakona v nedokončanih postopkih

Prvi primer

Postopki vzpostavitve zemljiškoknjižne listine, začeti pred 1. majem 2009, se končajo v skladu z Zakonom o zemljiški knjigi (Uradni list RS, št. 58/03 in 34/08 – ZST-1).

Drugi primer

Postopki dodelitve sredstev za sofinanciranje investicij občin, začeti pred uveljavitvijo tega zakona, se končajo v skladu z dosedanjimi predpisi.

Kakor je bilo navedeno, se novi zakon ali njegova sprememba uporabi za vse še neodločene primere, če zakon o tem vprašanju molči. Sicer mora zakon določiti mejo, kako naj se novi predpis (njegova sprememba) uporabi (tudi) za nazaj, in sicer: časovno, po nastanku primerov (npr.

vložitve tožbe), vrsti primerov ali stopnji pravnega reševanja in odločanja. Običajno se med temi merili uporabi zadnje, tj. stopnja pravnega reševanja zadev. Za že sprožene (vložene), pendenčne, pa še ne pravnomočno oziroma dokončno odločene primere, se (običajno, ne pa nujno, kar je vsebinsko vprašanje) določi uporaba dotedanje ureditve. Uporaba novega predpisa (sprememba veljavnega) za vse po njegovi uveljavitvi nastale primere je ob tem samoumevna. V bolj kompleksnih primerih je treba vprašanje uporabe za nazaj urediti tudi podrobneje in za različne vidike (vprašanja) uporabe starega oziroma novega predpisa še podrobneje (npr. vprašanje že plačanih taksnih obveznosti).

Določitev uporabe dotedanjega zakona v nedokončanih postopkih glede na stopnjo pravnega reševanja

Prvi primer

Vodna dovoljenja za vrste rabe vode, za katere je treba plačati plačilo za vodno pravico, **izdana** do uveljavitve tega zakona, ministrstvo po uradni dolžnosti dopolni, če ne vsebujejo osnove za obračun plačila za vodno pravico v skladu z novo 47. točko 7. člena zakona, v enem letu po uveljavitvi predpisa iz četrtega odstavka 123. člena Zakona o vodah (Uradni list RS, št. 67/02, 110/02 – ZGO-1, 2/04 – ZZdl-A, 41/04 – ZVO-1, 57/08, 57/12 in 100/13).

Drugi primer

Postopki o prekrških, ki do dneva uveljavitve tega zakona še niso bili **pravnomočno končani**, se končajo v skladu z dosedanjimi predpisi, če ta zakon ne določa drugače.

296 Določbe o ureditvi vprašanj retroaktivnosti spadajo med prehodne določbe zakona. Izključitev učinkovanja novega (sprememb veljavnega) zakona za nazaj, torej za primere in pravna razmerja, ki so nastali pred njegovo uveljavitvijo, in s tem uporaba dosedanje ureditve oziroma predpisov, vključuje tudi določitev (kljub morebitni siceršnji razveljavitvi oziroma spremembi) nadaljnje uporabe dotedanjih predpisov oziroma njihovih ustreznih določb (glej prehodne in končne določbe, robna št. 73 in nasl.).

Ustava posebej ureja uporabo (časovno učinkovanje) določb na področju kazenskega prava (načelo zakonitosti v kazenskem pravu, 28. člen Ustave), kar je treba upoštevati tudi pri predpisovanju dejanj, ki so kazniva. Glede samega predpisovanja torej tudi tukaj velja splošna prepoved iz prvega odstavka 155. člena Ustave, ne pa tudi določba drugega odstavka istega člena, ker je vsako učinkovanje za nazaj na tem področju v skladu s posebno določbo prvega odstavka 28. člena Ustave splošno nedopustno, z določbo drugega odstavka istega člena pa uporaba (učinkovanje) takih določb za nazaj z Ustavo že neposredno urejena.

297

K temeljnima postulatoma in dejstvu, da resnične retroaktivnosti v bistvu ni, spada razumevanje in upoštevanje dejstva, da z »retroaktivnostjo« pozneje oziroma naknadno ni (več) mogoče pravno določiti, da v preteklosti nečesa, kar je bilo oziroma se je zgodilo, ni bilo oziroma se ni zgodilo, pa tudi obratno ne; to velja za vsa dejstva, razmerja, stanja, dogodke, statuse in ravnanja, kakršni so bili oziroma niso bili v preteklosti. Pravno normiranje oziroma spreminjanje preteklosti niti pravu ni dosegljivo. Pravno je mogoče, in to *ex nunc*, urejati samo posledice preteklosti. Pravilno upoštevanje navedenega in (možno) ravnanje zakonodajalca je izkazano v temeljnem pristopu pravne ureditve v primeru Zakona o denacionalizaciji (Uradni list RS, št. 27/91-I, 56/92 – odl. US, 13/93 – odl. US, 31/93, 24/95 – odl. US, 20/97 – odl. US, 23/97 – odl. US, 65/98, 76/98 – odl. US, 66/00, 66/00 – ORZDen27, 11/01 – odl. US, 54/04 – ZDoh-1 in 18/05 – odl. US). Ker z zakonom ni bilo mogoče določiti, da nacionalizacije ni bilo, zakon česa takega tudi ni »za nazaj« določil. Prav tako niso bili razveljavljeni nekoč veljavni (in tudi konzumirani) zakoni. Zakonodajalec je z vidika nomotehniške ravnal pravilno, ko je, izhajajoč iz vsebinskih ocen preteklih dejstev, dogodkov in ravnanj, vključno s takratnimi predpisi, določil *ex nunc* učinkujoče načine in oblike satisfakcij oziroma še mogočih restitucij. Smiselno podobni primeri so tudi določitev odškodnin ali pomoči žrtvam vojnega nasilja in podobno.

298

Samostojna retroaktivnost podzakonskih predpisov ni dopustna in je tudi izjema, predvidena v drugem odstavku 155. člena Ustave, ne vključuje. Določbe podzakonskih predpisov zakon samo izvršujejo, so vsebinsko vezane na njegov okvir in ne smejo izvirno določati upo-

299

rabe za nazaj. Na danosti, ki obstajajo ob uveljavitvi podzakonskega predpisa, se lahko podzakonski predpis z učinkovanjem za nazaj naša implicitno, lahko pa tudi izrecno, v obeh primerih pa le kolikor to izrecno izhaja iz zakona, katerega konkretne določbe se izvršujejo. Okvirov dopustnega učinkovanja podzakonskega predpisa za nazaj torej ne določi izvirno sam podzakonski predpis, temveč neposredno že konkretni zakon, ki je materialna podlaga za njegovo izdajo.

AVTENTIČNA RAZLAGA ZAKONA

Avtentična razlaga je institut, s katerim zakonodajalec po posebej predpisanim postopku, ki je enostavnejši od rednega zakonodajnega postopka, sprejme razlago posamezne določbe zakona, ki je v tolikšni meri nejasna, da se pri njenem izvajanju pojavljajo različna razumevanja njenega pravega pomena. Ko je sprejeta, učinkuje za nazaj, torej od uveljavitve zakona, h kateremu je bila sprejeta, in ne glede na njeno poznejše sprejetje postane sestavni del zakona. Zaradi navedenega ima obvezujočo pravno moč. **300**

Avtentična razlaga posega v zakon na podoben način kot novela zakona, vendar pa se od novele razlikuje v tem, da v zakon posega posredno (le z razlago, ne pa z neposredno spremembo ali dopolnitvijo zakona). Naslednja lastnost avtentične razlage je ta, da je posamezno določbo zakona mogoče v času njene veljavnosti razlagati le enkrat, kar pomeni, da te razlage ni dovoljeno spreminjati ali celo sprejeti nove razlage. Takšno pravilo pa ne velja v primeru, ko se posamezna določba zakona, h kateri je bila sprejeta avtentična razlaga, v celoti spremeni. V tem primeru avtentična razlaga zakona »ugasne« hkrati z razveljavitvijo ali spremembo določbe, h kateri je bila sprejeta. **301**

Avtentično razlago zakona ureja Poslovnik državnega zbora, medtem ko so glede predpisov lokalne samouprave dopustne t. i. obvezne razlage, ki so običajno urejene v statutu občine ali poslovniku občinskega sveta. Pred naslovom avtentične razlage zakona je navedena pravna podlaga za njeno sprejetje, in sicer 152. člen Poslovnika državnega zbora, in datum njenega sprejetja. **302**

Naslov avtentične razlage vsebuje navedbo »avtentična razlaga«, ki ji sledi navedba določbe (običajno je to člen, lahko pa tudi manjša strukturna enota člena, npr. odstavek, točka, alineja) zakona, h kateri se spre- **303**

jema. Zakon je naveden s polnim naslovom (v nekaterih primerih so že pri navedbi zakona v naslovu avtentične razlage citirane tudi njegove objave v uradnem listu). Navedbi zakona pa sledi še kratica avtentične razlage, ki jo določi Zakonodajno-pravna služba državnega zbora v skladu z Odlokom o določanju kratic aktov, ki v 5. členu določa, da se pri avtentični razlagi uporabita črki »OR«. To je še ostanek prejšnje poslovniške ureditve, ki je avtentično razlago poznala kot obvezno razlago. Črkama »OR« sledita še kratica zakona in številka člena, h kateremu se sprejema avtentična razlaga (npr. ORZVO187) (glej tudi robno št. 161).

304 Naslovu avtentične razlage sledi besedilo avtentične razlage, ki na začetku vsebuje določbo in navedbo zakona (v besedilu je nujno, da so ob naslovu zakona citirane še vse njegove objave v uradnem listu, da se brez dvoma ve, za katero določbo se avtentična razlaga sprejema in kakšna je vsebina te določbe v času njene razlage). Besedilo avtentične razlage pa je napovedano z besedno zvezo »je treba razumeti tako«...

Na podlagi 152. člena Poslovnika državnega zbora (Uradni list RS, št. 92/07 – uradno prečiščeno besedilo) je Državni zbor na seji dne 13. julija 2010 sprejel

AVTENTIČNO RAZLAGO

prvega odstavka 16.a člena Zakona o Skladu kmetijskih zemljišč in gozdov Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 19/10 – uradno prečiščeno besedilo) – ORZSKZ16

v naslednjem besedilu:

»Določbo prvega odstavka 16.a člena Zakona o Skladu kmetijskih zemljišč in gozdov Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 19/10 – uradno prečiščeno besedilo) **je treba razumeti tako**, da se na neodplačen način prenesejo v last občine tista zemljišča, za katera je občina do 20. julija 2004 na občinskem svetu sprejela ustrezne spremembe in dopolnitve prostorskih sestavin občinskih planov, s katerimi je ta zemljišča namenila za graditev objektov.«.

Št. 412-01/10-42/10

Ljubljana, dne 13. julija 2010

EPA 1100-V

Državni zbor
Republike Slovenije
dr. Pavel Gantar
predsednik

Avtentična razlaga se po njenem sprejetju v državnem zboru objavi v uradnem listu. Za razliko od zakona pri avtentični razlagi ni potreben ukaz predsednika republike o njeni razglasitvi. **305**

Zaradi ustavnopravne spornosti instituta avtentične razlage zakona, na kar sta teorija in praksa že večkrat opozorili, pa tudi zaradi možnih zlorab, ko se pod krinko sprejete avtentične razlage v resnici skriva sprememba zakona, je treba biti do tega instituta vsekakor zadržan in ga uporabljati restriktivno. **306**

PREČIŠČENA BESEDILA ZAKONOV (IN DRUGIH PREDPISOV)

Zaradi večjega števila novel, lahko pa tudi že zaradi ene same, če gre za obsežne spremembe zakona, postane besedilo zakona nepregledno, uporaba zakona pa težja in manj zanesljiva. V takih primerih se običajno pripravi in v uradnem listu objavi uradno prečiščeno besedilo zakona. Uradno prečiščeno besedilo potrdi državni zbor in se objavi v uradnem listu ter se uporablja kot pravni vir. Če pa pride do razlik med zakonom in njegovimi novelami ter uradnim prečiščenim besedilom, velja besedilo zakona in njegovih novel. Postopek in pristojnost za pripravo, potrditev in objavo takih besedil morata biti pravno urejena in jasno določena. Nobena druga besedila in objave zakonov, ki so pripravljena in izdana zunaj tako določenih in predpisanih okvirov, niso uradna prečiščena besedila, nimajo narave uradnega prečiščenega besedila in tudi ne smejo biti nikjer tako označena; prav pa je, da so taka besedila označena (navedena) kot »neuradno prečiščeno besedilo«, če je zaradi njihove strokovne kakovosti in ustreznosti ta oznaka primerna. Uporabnika sicer na neuradno prečiščeno besedilo, katerega uradna uporaba ni dopustna, dovolj jasno opozarja dejstvo, da ni objavljeno v uradnem listu.

307

Uradna prečiščena besedila zakonov so v temelju, običajno pa tudi na izvedbeni ravni, stvar zakonodajne veje oblasti; ta tudi sama določi, ali bo pravni red države vseboval tudi taka besedila zakonov in kako se določijo in objavijo. Tudi strokovna izdelava (določitev) takih besedil je pogosto v pristojnosti strokovnega organa oziroma telesa v državnem zboru, lahko pa tudi v pristojnosti uprave. Za pripravo uradnega prečiščenega besedila zakona je pri nas pristojna Zakonodajno-pravna služba državnega zbora. Ker gre pri tem tudi za vprašanja s področja nomotehnik, so v nadaljevanju prikazane veljavne ureditve in navedena bistvena vprašanja v zvezi s pripravo prečiščenega besedila zakona.

308

- 309** Poslovník državnega zbora v 153. členu določa, da se uradna prečiščena besedila pripravijo in objavijo, kadar tako na podlagi ustreznega predloga sklene oziroma določi državni zbor. Besedilo, ki se objavi v uradnem listu, pripravi Zakonodajno-pravna služba državnega zbora. Ista služba po vsaki spremembi in dopolnitvi zakona pripravi neuradno prečiščeno besedilo zakona in ga objavi na spletnih straneh državnega zbora.
- 310** Strokovna priprava prečiščenega besedila zakona zahteva upoštevanje nomotehničnih pravil (in prakse). Mednje spadajo zlasti temeljno pravilo za izdelavo prečiščenega besedila zakona (glej robno št. 311), vprašanja preštevilčevanja oziroma nepreštevilčevanja členov v prečiščenem besedilu in vključitve oziroma nevključitve prehodnih in končnih določb zakona in novel v tako besedilo. Vsa druga vprašanja so z navedenimi povezana in iz njih izhajajo.
- 311** Temeljno pravilo priprave prečiščenega besedila zakona je, da pristojnost za pripravo, potrditev in objavo prečiščenega besedila zakona nikoli ne vsebuje pooblastila, da bi se v prečiščenem besedilu lahko spremenilo in kakorkoli drugače določilo (celo samo oblikovalo) karkoli, česar ni in kot ni določil že sam zakonodajalec. Redaktor prečiščenega besedila ni zakonodajalec in zato tudi v ničemer ne sme prevzeti vloge zakonodajalca. V zelo omejenem obsegu (npr. povsem očitna tipkarska napaka, ki ni pomenska) pa velja, da sme redaktor prečiščenega besedila odpraviti take napake in v tem primeru prevzeti vlogo tistega, ki sicer po veljavni ureditvi sme (in mora) zagotoviti odpravo napak v objavljenem besedilu predpisa.
- 312** Strokovno pravilna priprava prečiščenega besedila zakona ne dovoljuje, da bi se členi zakona v prečiščenem besedilu preštevilčili. Zakonodajalec mora s pravilnim noveliranjem zakona dosledno ohraniti nespremenjeno oštevilčenje členov, dokler zakon velja. Besedilo člena se z novelo spremeni, dopolni, nadomesti z novim ali črta, preneha veljati na podlagi drugega predpisa ali pa se razveljavi z odločbo ustavnega sodišča. Črtani, razveljavljeni ali člen, ki je prenehal veljati, obdrži v prečiščenem besedilu svoje mesto in zaporedno številko (oznako) člena, namesto besedila pa se v oklepaju navede: »črtan«, »razveljavljen« ali »prenehal veljati« (glej robno št. 248 in nasl.).

Primer nepreštevilčenja je avstrijski ODZ, razglašen s cesarskim patentom z dne 1. junija 1811 (veljati je začel 1. januarja 1812), ki je bil med svojo več kot dvestoletno veljavnostjo sicer noveliran, člani pa so ostali nepreštevilčeni. Kot primer napačne rabe preštevilčenja v noveli glej npr. 12. člen Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o Vladi Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 23/96), katerega posameznih določb po preštevilčenju ni več mogoče pravilno navesti. Preštevilčenje členov z novelo pomeni kršitev pravil nomotehnike. Samostojno (redaktorjevo) preštevilčenje členov v prečiščenem besedilu pa ne krši samo pravil nomotehnike, temveč posega v pristojnost zakonodajalca, ki – čeprav »pristojen« – tega tudi sam ne sme storiti z novelo.

Navedba črtanega člena v prečiščenem besedilu (zaradi novele)

113. člen

(črtan)

Navedba člena, ki je prenehal veljati, v prečiščenem besedilu (zaradi posega drugega predpisa)

73. člen

(prenehal veljati)

Navedba razveljavljenega celotnega člena v prečiščenem besedilu (zaradi odločbe ustavnega sodišča)

39. člen

(razveljavljen)

Navedba razveljavljenega dela člena v prečiščenem besedilu (zaradi odločbe ustavnega sodišča)

(1) Predstojnik lahko redno odpove pogodbo o zaposlitvi tudi v primeru, da javni uslužbenec ne izpolnjuje več pogojev za delovno mesto. Pogoji za opravljanje dela na delovnem mestu se lahko spremenijo samo na podlagi zakona; pri tem je delodajalec dolžan javnemu uslužbencu omogočiti, da v razumnem roku izpolni pogoje za delovno mesto, sicer se javnemu uslužbencu odpove pogodba o zaposlitvi z možnostjo odpravnine.

(2) **(razveljavljen)**

- 314** Nепреštevilčenje členov v prečiščnem besedilu zakona pomeni tudi, da se s tem v ničemer ne spremeni pravilnost sklicevanja drugih predpisov na ta zakon in prav tako ne sklicevanja in odkazovanja znotraj zakona samega. Dokler velja isti zakon, kljub novelam in prečiščnim besedilom sklicevanja in notranja struktura zakona ostanejo nespremenjeni. Lažja izdelava takega prečiščnega besedila pa pomeni tudi zmanjšanje možnosti za napake.
- 315** Odstavki členov se v prečiščnem besedilu sicer preštevilčijo, vendar tudi ti ne izvirno in samostojno. Vrstni red odstavkov se spremeni in preštevilči tako in toliko, kakor in kolikor to določa novela zakona. Tudi pri črtanju kakšnega odstavka je treba druge odstavke preštevilčiti že z novelo, sicer se označi kot »črtan«. Če pa je odstavek razveljavljen z odločbo ustavnega sodišča, njegovo mesto in oštevilčenje v prečiščnem besedilu zakona ostaneta enaka, v oklepaju pa se navede »razveljavljen« (glej tudi robne št. 248, 312 in nasl.).

48. člen

(temeljne zahteve projektiranja)

- (1) S projektom za pridobitev gradbenega dovoljenja mora biti dokazano, da bo objekt kot celota izpolnjeval predpisane bistvene zahteve in da bo v skladu s prostorskimi akti.
- (2) Pri projektiranju je treba poleg predpisov in standardov v Republiki Sloveniji upoštevati tudi druge normativne dokumente.
- (3) **(črtan)**
- (4) **(črtan)**

- 316** Prehodnih in končnih določb zakona in njegovih novel se v prečiščeno besedilo včasih ne da vključiti, ne da bi jih bilo treba ob tem vsaj delno besedno preoblikovati oziroma spremeniti (ne vsebinsko spremeniti), ker so v povsem nespremenjeni obliki take določbe pogosto jezikovno, vsebinsko ali smiselno neuporabne. Mogoče je npr. brez oblikovanja (preoblikovanja) besedila neposredno vključiti rok za izdajo določenega izvršilnega predpisa. Toda že če taka določba vključuje rok (npr. »po uveljavitvi tega zakona«) ali če uveljavitvena določba novele vključuje določbo »z dnem uveljavitve tega zakona ...«, tega ni več mogoče vključiti

v prečiščeno besedilo, ne da bi (namesto povzetka povsem nespremenjenega izvirnega besedila) najprej ugotovili in nato zapisali tak datum iz zakona oziroma posamezne novele, ki ustreza navedenemu besedilu v konkretnem primeru. Prečiščeno besedilo namreč nima nobene (lastne) določbe o začetku veljavnosti in z njegovo objavo tudi dejansko nič ne »začne veljati«, saj to besedilo vsebuje, povzema in ponavlja samo že veljavno pravo; veljavno pravo je sploh pogoj za pripravo prečiščenega besedila. Že samo taka potrebna preoblikovanja besedila pa bi presejala pristojnosti pravnika redaktorja, ker določb, ki bi jih pravnik redaktor tako sam oblikoval, državni zbor ni sprejel, zato take tudi v prečiščeno besedilo ne spadajo. Vsekakor je najbolj čista in pravilna rešitev priprave prečiščenega besedila ta, da se besedilo konča tako, da se na koncu besedila navede (povzame) naslov poglavja »Prehodne in končne določbe« oziroma temu ustrezen naslov, če ga besedilo zakona ima, temu pa se ne doda nič več. Prečiščeno besedilo se konča tako, kot je navedeno zgoraj, temu pa sledijo objave prehodnih in končnih določb izvirnega besedila zakona ter njegovih novel, ki skupaj tvorijo vsebino oziroma besedilo prečiščenega besedila zakona.

Kadar je treba novelirati samo katero od prehodnih ali končnih določb zakona (ali novele), se tudi po taki noveli pripravi novo prečiščeno besedilo.

317

Pravna lastnost uradnega prečiščenega besedila zakona je, da se v vsakem pogledu uporablja in citira kot veljavno zakonsko besedilo. Če je uradno prečiščeno besedilo potrjeno in objavljeno, se v primeru ponovnih sprememb zakona v 1. členu novele citira to besedilo.

318

V Zakonu o javnih uslužbencih (Uradni list RS, št. 32/06 – **uradno prečiščeno besedilo**) se za 33. členom doda nov 33.a člen, ki se glasi: ...

Prečiščeno besedilo v določenem smislu obstaja tudi v »nenapisani obliki«, ker ga enostavno sestavlja in tvori vse, kar od posameznega zakona, vključno z njegovimi novelami, velja.

319

- 320** Če obstaja uradno prečiščeno besedilo zakona, se kot zakon oziroma pravni vir citirajo zadnje uradno prečiščeno besedilo in vsi morebitni nadaljnji posegi v zakon. Uradno prečiščeno besedilo zakona nikoli ne določi prenehanja veljavnosti predpisov. Prehodne in končne določbe, bodisi zakona bodisi posamezne novele, tako v vsakem primeru ostajajo v veljavi in jih je treba tudi po objavi uradnega prečiščenega besedila ne samo »samostojno« uporabljati, temveč po potrebi take določbe in njihovo objavo tudi citirati. Glede ostalega tudi pri tem veljajo splošne določbe o citiranju objave zakonov in drugih predpisov (glej robno št. 157).

V Zakonu o Vladi Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 24/05 – uradno prečiščeno besedilo, 109/08, 38/10 – ZUKN, 8/12, 21/13, 47/13 – ZDU-1G) se v 8. členu prvi odstavek spremeni tako, da se glasi: ...

- 321** Za izvršilne predpise se uradna prečiščena besedila ne pripravljajo, vendar pa se po vsakem posegu vanje pripravijo njihova neuradna prečiščena besedila. Ta se pripravijo tudi za zakone (primerjaj robno št. 309). Dostop do prečiščenih besedil predpisov zagotavlja Služba Vlade Republike Slovenije za zakonodajo (Pravno-informacijski sistem Republike Slovenije – PIS, www.pisrs.si), dostop do prečiščenih besedil zakonov pa tudi Državni zbor Republike Slovenije (www.dz-rs.si).

POPRAVKI PREDPISOV

Napaka v objavljenem besedilu predpisa je razlika med besedilom izvirnika predpisa, v katerem je bil predpis sprejet (izdan), in objavljenim besedilom. Napaka se lahko nanaša tudi na tiste dele predpisa, ki sicer ne tvorijo normativnega dela (vsebine) predpisa, so pa njegov sestavni del. Pri objavi popravka napake gre torej za uskladitev objavljenega besedila predpisa z njegovim izvirnikom. **322**

Napaka v objavljenem besedilu predpisa je lahko tipkarska ali pa semantična. Prve so opazne vsakomur, druge (lahko) samo izdajatelju predpisa (ki tudi hrani njegov izvirnik). Neznatnih napak, ki v ničemer ne vplivajo na veljavnost, vsebino, smisel in pravilno citiranje predpisa, ni treba posebej popravljati. Z objavo popravka pa je treba popraviti vsako napako (tudi če je na videz »drobna tipkarska napaka«), ki vpliva na veljavnost predpisa ali njegovo besedilo spreminja, dela nejasno ali nerazumljivo ali onemogoča njegovo pravilno citiranje ali sklicevanje na njegovo posamezno določbo. Objava popravka je v takih primerih praviloma dolžnost tistega, ki je predpis sprejel oziroma izdal. Drugače velja v primeru iz četrtega odstavka 11. člena Zakona o uradnem listu (glej robno št. 324). **323**

Določbe o objavi popravkov Ustave, zakonov in drugih aktov državnega zbora vsebuje prvi odstavek 11. člena Zakona o uradnem listu. V skladu s to določbo odredbe za objavo popravkov teh predpisov daje generalni sekretar državnega zbora. Posebnih določb o objavi popravkov Poslovnika državnega zbora ne vsebuje. Odredbe za objavo popravkov predpisov in drugih aktov vlade daje generalni sekretar vlade (enako 39. člen Poslovnika vlade), odredbe za objavo popravkov aktov ministrov pa minister, ki je akt izdal (drugi odstavek 11. člena Zakona **324**

o uradnem listu). Odredbe za objavo popravkov besedil mednarodnih pogodb daje generalni sekretar državnega zbora, če je pogodbo ratificirala Vlada Republike Slovenije, pa generalni sekretar vlade. Odredbe za objavo popravkov (vseh) predpisov ali drugih aktov, ki so potrebni zaradi napak, nastalih v javnem podjetju Uradni list Republike Slovenije, pa daje direktor tega podjetja (četrti odstavek 11. člena Zakona o uradnem listu).

- 325** Vsi popravki morajo imeti navedeno pravno podlago. Za popravke predpisov in drugih aktov vlade ter popravke besedil mednarodnih pogodb, če jih daje vlada, kot tudi za popravke predpisov in drugih aktov ministrov ter popravke vseh drugih aktov, ki se po Zakonu o uradnem listu objavljajo v Uradnem listu Republike Slovenije, je pravna podlaga 11. člen Zakona o uradnem listu. V naslovu popravka se poleg navedbe, da gre za popravek, navede naslov predpisa ali drugega akta, ki se popravlja.
- 326** Popravek se oblikuje tako, da se na prvem mestu navede predpis, na katerega se popravek nanaša, z ustreznim citiranjem objav predpisa v uradnem listu v oklepaju (v popravkih ustave, zakonov in drugih aktov državnega zbora je to vključeno že v pravno podlago).
- 327** V nadaljevanju sledi ustaljena formulacija besedila popravka, kjer se najprej precizira mesto v predpisu, kjer se je pojavila napaka, in ob tem navede napačno besedilo (npr. napačna beseda) in njen popravek (pravilno besedilo). Končni del popravka se opremi s številko, datumom ter navedbo naziva (funkcije) in podpisom tistega, ki popravek daje, ne pa tudi z enotno identifikacijsko oznako predpisa.

Primer popravka

Na podlagi drugega odstavka 11. člena Zakona o Uradnem listu Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 112/05 – uradno prečiščeno besedilo, 102/07, 109/09 in 38/10 – ZUKN) dajem

POPRAVEK

Uredbe o varnosti igrač

V Uredbi o varnosti igrač (Uradni list RS, št. 34/11) se v 42. členu v četrtem odstavku v prvi alineji številka »17« **pravilno glasi** »18«.

Št. 00725-2/2011

Ljubljana, dne 20. oktobra 2011

Vlada Republike Slovenije
mag. Helena Kamnar
generalna sekretarka

Objava popravka se upošteva in navede pri citiranju objave predpisa, na katerega se popravek nanaša; ob tem se hkrati navede, da gre za popravek predpisa: Zakon o ... (Uradni list RS, št. 17/01 in 19/01 – popr.). Navajajo se le popravki besedila predpisa, ne pa tudi popravki enotne identifikacijske oznake predpisa (glej tudi robno št. 160).

328

Vprašanja dopustnosti oziroma nedopustnosti popravljanja napak ob pripravi prečiščenega besedila zakona (ali drugega predpisa) predpisi ne urejajo. Po teoriji nomotehnike ter po dosedanji domači in primerljivi tuji praksi je tako popravljanje napak dopustno, vendar samo in toliko, kolikor gre za popravljanje povsem očitne, vidne in nedvoumne napake, ki se v ničemer ne nanaša na veljavnost predpisa, prav tako tudi ne na vsebino in smisel določbe ali na njeno spreminjanje (npr. podvajanje ločil). Popravljanje drugih napak je ob določanju prečiščenega besedila nedopustno. Popravljanje takih, četudi spoznanih in zaznanih napak, je treba prepustiti rednim možnostim poprave napak, kot so obravnavane v tem poglavju. Med napake, ki se smejo popraviti v okviru pristojnosti za pripravo prečiščenega besedila predpisa, spadajo samo očitne tipkarske napake, ki v ničemer ne vplivajo na veljavnost oziroma spremembo veljavnosti ali vsebino predpisa, v nobenem primeru pa nobena semantična napaka.

329

330 Morebitna napaka (že) v izvorniku ni napaka, kakršna se popravi v skladu z določbami predpisov o objavi popravka, kjer gre za bistveno drugačno naravo take napake; besedilo predpisa je v takem primeru že sprejeto (izdano) kot besedilo z napako. Če je napaka sicer take vrste, da v ničemer ne vpliva na veljavnost, vsebino, smisel in pravilno citiranje predpisa (in njegovih določb), je ni treba posebej popravljati (primerjaj robno št. 323). V ostalem pa se sme morebitna napaka, ki je bila sprejeta (zajeta) v samem besedilu sprejetega (izdanega) predpisa, obravnavati in popraviti kot napaka po pravilih za objavo popravkov napak samo, če je za to izpolnjen posebno strog pogoj, da gre namreč brez vsakega dvoma za napako; če gre za napako glede nekega notoričnega ali ob izdaji (sprejetju) predpisa povsem preverljivega obstoječega dejstva ali že minulega dogodka (npr. napaka v letnici oziroma datumu nekega minulega dogodka) ali za očitno napako pri štetju (označevanju) besedila z zaporednimi številkami ipd. V vseh drugih primerih, ko bi se popravek nanašal na (spremembo) vsebino sprejete določbe, kot tudi v kakršnekoli dvomu o nastanku in vsebinskem pomenu tovrstne napake za sprejeti predpis, pa je treba popravo take napake – tudi če to resnično je – urediti s spremembo predpisa po za to določenem postopku. Samo na tak način je lahko vnaprej odstranjen vsak dvom in potencialni očitok o tem, ali ni »popravek napake« v objavljenem besedilu predpisa v resnici bil uporabljen zato, da bi se s tem izognili njegovi spremembi. Ker tudi pristojni organ in postopek za objavo predpisa vedno nista ista kot v primeru spremembe predpisa, bi nadomestitev spremembe predpisa s »popravkom« predpisa lahko imela tudi temu ustrezne pravne posledice glede veljavnosti takega besedila. Popravek namreč, za razliko od novele, učinkuje od uveljavitve predpisa, na katerega se nanaša.

**DRUGI
DEL**

**POSEBNOSTI
PRI IZVAJANJU
IN PRENAŠANJU
PRAVNIH AKTOV
EVROPSKE UNIJE
V PRAVNI RED
REPUBLIKE SLOVENIJE**

UVOD

Nomotehnična pravila, predstavljena v prvem delu te knjige, veljajo enako tudi glede priprave nacionalnih predpisov, s katerimi se izvajajo uredbe in sklepi (nekoč tudi odločbe) Evropske unije (v nadaljnjem besedilu: EU) ter prenašajo določbe direktiv EU v pravni red Republike Slovenije, zato se ta del knjige osredotoča zgolj na posebnosti, ki pri tem veljajo.

Države članice EU se v skladu z načelom lojalnega sodelovanja (4. člen Pogodbe o Evropski uniji (Prečiščena različica Pogodbe o Evropski uniji, UL C št. 202 z dne 7. 6. 2016, str. 13)) medsebojno spoštujejo in si pomagajo pri izpolnjevanju nalog, ki izhajajo iz pogodb ter sprejemajo vse splošne ali posebne ukrepe, potrebne za zagotovitev izpolnjevanja obveznosti, ki izhajajo iz pogodb ali aktov institucij EU. Države članice EU podpirajo EU pri izpolnjevanju njenih nalog in se vzdržijo vseh ukrepov, ki bi lahko ogrozili uresničevanje njenih ciljev.

Republika Slovenija je kot država članica aktivno udeležena v postopku priprave pravnih aktov EU, ki jih sicer sprejemajo institucije EU. Te pri delu vodijo njihova nomotehnična pravila, predvsem Skupna praktična navodila Evropskega parlamenta, Sveta in Komisije za osebe, vključene v pripravo pravnih aktov Evropske unije, Medinstitucionalni slogovni priročnik in Medinstitucionalni sporazum z dne 13. aprila 2016 o boljši pripravi zakonodaje (UL L št. 123 z dne 12. 5. 2016, str. 1).

V skladu s 3.a členom Ustave se pravni akti in odločitve, sprejeti v okviru mednarodnih organizacij, na katere Republika Slovenija prenese izvrševanje dela suverenih pravic (torej tudi EU), v Sloveniji uporabljajo v skladu s pravno ureditvijo teh organizacij. Ta določba na ustavni ravni določa primarnost pravnega reda takih organizacij in presega ureditev iz 8. člena Ustave, ki zahteva skladnost zakonov in drugih predpisov s

splošno veljavnimi načeli mednarodnega prava in z mednarodnimi pogodbami, ki obvezujejo Republiko Slovenijo.

Specifični način sprejemanja odločitev v EU zahteva aktivno vlogo normodajalcev držav članic pri oblikovanju nacionalnih predpisov (ob prenašanju in izvajanju pravnih aktov EU) v okviru nacionalnih nomotehničnih pravil.

V tem delu knjige so uvodoma nakazani bistveni poudarki razmerja med nacionalnim pravnim redom in pravnim redom EU z vidika teorije in deloma sodne prakse, v nadaljevanju pa so posebej poudarjene nekatere posebnosti, ki jih glede na drugačen ustroj pravnega reda EU z vidika nacionalne nomotehnikе obravnavamo nekoliko drugače.

V skrbi za čim jasnejšo in poenoteno ureditev različnih nomotehničnih pristopov so v tem delu Nomotehničnih smernic pripravljena priporočila z dodanimi primeri, ki naj olajšajo pripravo predpisov oziroma pomagajo pri razreševanju morebitnih dilem.

PRAVNI RED EVROPSKE UNIJE

TEMELJNA NAČELA

Avtonomnost

Pravni red EU je avtonomen, samostojen pravni sistem, ki se razvija neodvisno od pravnih sistemov držav članic in je celo neodvisen od njihovih ustavnopravnih načel. Načelo avtonomnosti pravnega reda EU, ki se kaže zlasti v izvorni zakonodajni pristojnosti EU, je v več sodbah poudarilo tudi Sodišče EU. Predvsem je že od začetka dvomilo o učinkovitosti pravnega sistema, v katerem bi lahko države članice opredeljevale učinke pravnega reda EU. Na tej podlagi je sprejelo stališče, da je učinkovanje pravnega reda EU avtonomno, kar pomeni, da države članice s svojimi notranjimi pravili ne smejo vplivati na enotni pravni red EU.

331

V sodbi *Internationale Handelsgesellschaft mbH proti Einfuhr- und Vorratsstelle für Getreide und Futtermittel* (zadeva 11/70; v nadaljnjem besedilu: sodba IHG) je Sodišče EU zapisalo: »Uporaba pravil ali temeljnih načel nacionalnega prava pri odločanju o veljavnosti aktov institucij Skupnosti bi imela negativen učinek na enotnost in učinkovitost prava Skupnosti. Veljavnost takih aktov je mogoče presojati samo po pravu Skupnosti. Pravo, ki izhaja iz Pogodbe, predstavlja samostojen vir prava in ga zaradi njegove pravne narave ni mogoče presojati s stališča nacionalnega prava, saj bi s tem izgubil značaj prava Skupnosti, s tem pa bi postala vprašljiva pravna podlaga Skupnosti same.« Če bi bilo določbe pravnih aktov EU dopustno razlagati v skladu z načeli posameznih držav članic, bi bilo predvsem glede na različne pravne tradicije držav članic nemogoče doseči enotno in enako razlago za vse države članice.

332

Primarnost

- 333** Sodišče EU je v svoji bogati praksi oblikovalo načelo primarnosti (supremacije), ki naj bi zagotovilo učinkovito in enotno uporabo prava EU, v praksi pa pomeni, da pravna pravila, sprejeta na ravni EU, prevladajo nad pravili notranjega pravnega reda držav članic. Prepletenost nacionalnega pravnega reda in pravnega reda EU lahko vodi do kolizije, zato je treba predvideti sistem prevlade enega nad drugim.
- 334** Sodišče EU je načelo primarnosti razjasnilo v sodbi *Flaminio Costa proti E.N.E.L.* (zadeva 6/64): »Izvršilna moč prava Skupnosti ne more biti različna v različnih državah zaradi poznejših notranjih zakonodaj, ne da bi to ogrozilo uresničevanje ciljev Pogodbe iz drugega odstavka 5. člena ali povzročilo diskriminacijo, ki je prepovedana s 7. členom. Obveznosti, prevzete s pogodbo o ustanovitvi Skupnosti, ne bi bile brezpogojne, temveč le pogojne, če bi jih naknadni zakonodajni akti podpisnic lahko ogrozili [...] Prenos pravic in obveznosti iz notranjega pravnega reda v pravni red Skupnosti, ki so ga izvedle države v skladu z določbami Pogodbe, prinaša tudi dokončno omejitev njihovih suverenih pravic, nad katero ne more prevladati poznejši enostranski akt, ki ni združljiv s konceptom Skupnosti.«
- 335** Tudi v sodbi IHG je poudarilo, da status predpisa države članice ne more biti upošteven pri presoji primarnosti prava EU – država se ne more sklicevati prav na noben predpis (niti na ustavo ne!), da bi s tem upravičila kršitev prava EU. Upoštevanje tega načela ima vpliv na več nacionalnih organov:
- zakonodajalcu prepoveduje sprejetje zakonov, ki bi bili v nasprotju s pravom EU;
 - sodniku narekuje, da ne uporabi norme domačega prava, če je ta v nasprotju s pravom EU, kar ne pomeni, da nacionalni predpis postane ničen, ampak vzpostavlja obveznost, da se tak predpis ne uporabi (*duty to disapply*).

Neposredna uporaba in neposredni učinek sekundarnih pravnih aktov EU

Izraz »neposredna uporaba« pride v poštev za pravne akte EU, ki učinkujejo v nacionalnem pravnem redu brez posredovanja nacionalnega zakonodajnega ali drugega organa. To ne velja za direktive, saj se te ne uporabljajo neposredno in potrebujejo nadaljnjo normativno dejavnost nacionalnih organov za prenos v pravne rede držav članic. **336**

O »neposredni učinkovitosti« pa govorimo kot o lastnosti določbe, ki omogoča, da se nanjo sklicujejo posamezniki v postopkih pred nacionalnimi sodišči in upravnimi organi; nanjo se lahko sklicujejo zato, da nasprotujejo ali se izognejo uporabi nacionalnega ukrepa, ki je v nasprotju s pravnim redom EU. **337**

Prelomnico glede neposredne učinkovitosti in temelj doktrine neposrednega učinka predstavlja sodba *N.V. Algemene Transport – En Expeditie Onderneming van Gend & Loos proti Nederlandse Administratie Der Belastingen* (zadeva 26/62), ki je izoblikovala naslednja merila: **338**

- določba mora vsebovati jasno obveznost države članice (jasnost, natančnost),
- ne sme obstajati potreba po nadaljnji normativni dejavnosti institucije EU ali države članice,
- določba mora biti nepogojna ali pa morajo biti pogoji že izpolnjeni (brezpogojnost),
- državam članicam ne sme biti prepuščena nikakršna diskrecija glede izvrševanja obveznosti iz te določbe.

Načelo neposredne uporabe in neposrednega učinka se glede na vrsto pravnega akta EU odraža na načine iz robnih št. 340, 341 in 342. **339**

UREDBE

- naslovljenci so države članice in posamezniki;
- predstavljajo osnovni instrument »unifikacije«;
- se neposredno uporabljajo;
- izjemoma (v zelo omejenem obsegu) so na nacionalni ravni dovoljene oziroma celo nujne nadaljnje normodajne aktivnosti: ko uredba izrecno pooblašča državo članico, da sprejme izvedbene (izvršilne) pred- **340**

piše; tudi v odsotnosti takih predpisov Sodišče EU posameznikom prisodi pravice iz uredbe;

- neposredni učinek je lahko vertikalni (posameznik v razmerju do države) ali horizontalni (posameznik v razmerju do posameznika); izjemoma uredbe nimajo neposrednega učinka, kadar njihove določbe niso dovolj jasne in nepogojne.

341 DIREKTIVE

- naslovljenci so ena ali več držav članic (iz opredelitve direktive izhaja, da zavezuje vsako državo članico, na katero je naslovljena, iz česar sledi, da je lahko naslovljena na eno, več ali vse države članice);
- predstavljajo osnovni instrument »harmonizacije«;
- (načeloma) potrebujejo akte, s katerimi se prenesejo v nacionalni pravni red;
- izjemoma imajo (po izteku obdobja, ki je predvideno v direktivi za njen prenos v nacionalni pravni red) neposredni vertikalni učinek – neposredni učinek določb direktiv je izključno posledica neizpolnitve obveznosti države članice, da primerno prenese direktivo z nacionalnimi predpisi. V tem primeru nacionalno sodišče določbi direktive prizna lastnost neposredne učinkovitosti (če je določba take narave, da je to mogoče), kar pa ne spremeni dejstva, da je država članica kršila svojo obveznost, ker ni sprejela ustreznih predpisov za prenos direktive. Direktive imajo lahko samo vertikalni, ne pa tudi horizontalnega neposrednega učinka, ki pa ga z razvojem najnovejše sodne prakse Sodišče EU pogojno priznava (glej sodbo *Maribel Dominguez proti Centre informatique du Centre Ouest Atlantique in Préfet de la région Centre* (zadeva C-282/10)). Neposredni učinek določb direktive je sam po sebi posledica neizpolnitve obveznosti prenosa, neustreznega prenosa v pravni red države članice ali zaradi neizvajanja takih nacionalnih predpisov, zaradi česar neposredni učinek velja (načeloma) samo proti državi, ne pa tudi proti posamezniku, ki ne more biti odgovoren, da država na podlagi direktive ni sprejela ustreznih predpisov, čeprav bi jih morala;
- kadar direktive ni mogoče neposredno uporabiti in se posledično uporabi norma nacionalnega prava, je treba to normo razlagati v »duhu direktive« (doktrina lojalne razlage);
- pomožno sredstvo za sankcioniranje nespoštovanja obveznosti države članice, da izpolni obveznosti iz direktive, je odškodninska odgovornost (sodba *Andrea Frankovich in Danila Bonifaci in drugi proti Itali-*

janski republiki (združeni zadevi C-6/90 in C-9/90) ter sodba Brasserie du pêcheur SA proti Bundesrepublik Deutschland in The Queen proti Secretary of State for Transport, ex parte: Factortame Ltd in drugi (združeni zadevi C-46/93 in C-48/93)), pri čemer morajo biti za tako odgovornost izpolnjeni naslednji pogoji:

1. da direktiva predpisuje pravice v korist posameznikov,
2. da je mogoče vsebino (obseg) teh pravic ugotoviti že na podlagi direktive ter
3. da obstaja vzročna zveza med obveznostjo, ki je država članica ni izpolnila, in škodo, ki so jo posamezniki utrpeli.

SKLEPI

- naslovljenci so konkretni subjekti (država članica oziroma države članice ter pravne in fizične osebe);
- se neposredno uporabljajo;
- nanje se lahko sklicujejo tudi posamezniki, ki niso njihovi naslovniki, ker je treba po mnenju Sodišča EU varovati tudi interese posameznikov (v razmerju do države – vertikalna neposredna uporaba), ki jih sklep osebno zadeva;
- neposredni učinek je vertikalni in horizontalni; izjemoma sklepi nimajo neposrednega učinka, kadar njihove določbe niso dovolj jasne in nepogojne;
- pred 1. decembrom 2009 smo razlikovali »sklep« in »odločbo«, po uveljavitvi Lizbonske pogodbe, ki spreminja Pogodbo o Evropski uniji in Pogodbo o ustanovitvi Evropske skupnosti, podpisane v Lizboni dne 13. decembra 2007 (UL C št. 306 z dne 17. 12. 2007, str. 1), pa je to razlikovanje odpravljeno.

342

PRIMARNA ZAKONODAJA

Primarno zakonodajo sestavljajo ustanovitvene in pristopne pogodbe, ki so glavni pravni vir pravnega reda EU. Te pogodbe vsebujejo načela, glavne cilje, organizacijsko strukturo in načine delovanja EU. Pogodbe pripravijo in sprejmejo države članice in ne institucije EU, zaradi česar je prav posebej pomembno biti seznanjen z vsebino teh dokumentov, saj predstavljajo politično in pravno osnovo za vse pristojnosti in odločitve institucij EU, ki vplivajo na nas na vseh področjih življenja. Noben

343

ukrep ali odločitev, ki jo sprejme katera od institucij EU, ne sme preseči okvira, ki zagotavlja doseganje ciljev iz teh pogodb. Posameznik je pri tem ključnega pomena, saj pravno urejanje s pravnimi akti EU bistveno vpliva na njegovo vsakdanje življenje, mu podeljuje pravice in od njega pričakuje določena ravnanja.

- 344** Na primarno zakonodajo pogosto pozabimo pri prenosu direktiv EU v naš pravni red. Kadar imamo vsebinske pomisleke glede rešitev, ki jih vsebuje direktiva oziroma bi želeli določeno vprašanje urediti drugače, lahko drugačno urejanje na nacionalni ravni upravičujejo oziroma dovoljujejo že določbe pogodb. Najpogosteje se take določbe glasijo: »Ti ukrepi državam članicam ne preprečujejo ohranjanja ali uvedbe strožjih zaščitnih ukrepov.«

SEKUNDARNA ZAKONODAJA

- 345** Pravni red EU, okvirno vzpostavljen s primarno zakonodajo, se dograjuje s sekundarno zakonodajo oziroma t. i. sekundarnimi pravnimi akti. Pogodba o delovanju Evropske unije (Prečiščena različica Pogodbe o delovanju Evropske unije, UL C št. 202 z dne 7. 6. 2016, str. 47; v nadaljnjem besedilu: PDEU) v 288. členu predvideva, da se »za izvajanje pristojnosti Unije« sprejemajo naslednji pravni akti Unije (v nadaljnjem besedilu: pravni akti EU):

– UREDBA

»Uredba se splošno uporablja. Zavezujoča je v celoti in se neposredno uporablja v vseh državah članicah.«;

– DIREKTIVA

»Direktiva je za vsako državo članico, na katero je naslovljena, zavezujoča glede cilja, ki ga je treba doseči, vendar prepušča nacionalnim organom izbiro oblike in metod.«;

– SKLEP

»Sklep je v celoti zavezujoč. Če določa tiste, na katere je naslovljen, je zavezujoč samo zanje.«;

– PRIPOROČILO in MNENJE

»Priporočila in mnenja niso zavezujoča.«

Zakonodajni akti

Pravni akti EU, sprejeti po zakonodajnem postopku, so zakonodajni akti. Sprejmejo se:

346

- po rednem zakonodajnem postopku (Evropski parlament in Svet) ali
- po posebnem zakonodajnem postopku (uredbe sprejme Evropski parlament s sodelovanjem Sveta ali Svet s sodelovanjem Evropskega parlamenta, direktive in sklepe pa Svet s sodelovanjem Evropskega parlamenta).

V posebnih primerih, predvidenih v pogodbah, pa se lahko zakonodajni akti sprejemajo na pobudo skupine držav članic ali Evropskega parlamenta, na priporočilo Evropske centralne banke ali na zahtevo Sodišča EU ali Evropske investicijske banke.

347

Številčenje aktov je bilo pred letom 2015 različno glede na vrsto akta in se v takšni obliki še vedno uporablja pri navajanju takih aktov. Od 1. januarja 2015 pa so zakonodajni akti (v seriji L) Uradnega lista EU praviloma navedeni na naslednji način:

348

- kratica v oklepaju (»EU« za Evropsko unijo, »Euratom« za Evropsko skupnost za atomsko energijo, »EU, Euratom« za Evropsko unijo in Evropsko skupnost za atomsko energijo, »SZVP« za skupno zunanjo in varnostno politiko),
- leto objave in
- zaporedna številka.

Primeri

– UREDBA:

Uredba (EU) 2018/409 Evropskega parlamenta in Sveta ...

– DIREKTIVA:

Direktiva (EU) 2017/2397 Evropskega parlamenta in Sveta ...

Direktiva Sveta (EU) 2015/121 ...

– SKLEP:

Sklep (EU) 2018/514 Evropskega parlamenta in Sveta ...

Sklep Sveta (EU) 2018/770 ...

Sklep (EU, Euratom) 2015/8 Evropskega parlamenta ...

- PRORAČUN (številka se dodeli aktom dokončnega sprejetja splošnega proračuna in sprememb proračuna, medtem ko sam splošni proračun nima številke, spremembe proračuna pa so oštevilčene s sprotnimi številkami):

2014/67/EU, Euratom: Dokončno sprejetje splošnega proračuna Evropske unije za proračunsko leto 2014 ...

2014/432/EU, Euratom: Dokončno sprejetje spremembe proračuna Evropske unije št. 1 za proračunsko leto 2014 ...

Nezakonodajni akti

- 349** Druga vrsta pravnih aktov EU so nezakonodajni akti, in sicer so to zlasti:
- mednarodni sporazumi (sklepi, ki se nanašajo na sporazum in jim je besedilo sporazuma priloženo ali ne, ter informacije o začetku veljavnosti sporazumov);
 - akti Sveta (akti, ki temeljijo neposredno na pogodbah, in izvedbeni akti);
 - akti Komisije (akti, ki temeljijo neposredno na pogodbah, delegirani in izvedbeni akti);
 - akti Evropske centralne banke;
 - različni sklepi;
 - priporočila;
 - smernice.
- 350** Zakonodajni akti lahko prenesejo pooblastilo na Komisijo, da sprejme delegirane akte. To je vrsta nezakonodajnih aktov, ki se splošno uporabljajo in dopolnjujejo ali spreminjajo nekatere nebistvene elemente zakonodajnega akta. V zakonodajnih aktih se izrecno opredelijo cilji, vsebina, področje uporabe in trajanje pooblastila; bistveni elementi posameznega področja so predmet zakonodajnega akta in torej ne morejo biti predmet prenosa pooblastila. V zakonodajnih aktih se izrecno opredelijo pogoji, ki veljajo za pooblastilo, in sicer lahko Evropski parlament ali Svet sklene, da bo preklical pooblastilo, delegirani akt pa lahko začne veljati samo, če Evropski parlament ali Svet v roku, določenem v takem aktu, temu ne nasprotuje. V naslov delegiranih aktov se praviloma vstavi

pridevnik »delegirani« v ustreznem spolu (delegirana uredba, delegirana direktiva, delegirani sklep).

Če so potrebni enotni pogoji za izvajanje pravno zavezujočih aktov EU, se s temi akti na Komisijo (ali v posameznih primerih na Svet) prenesejo izvedbena pooblastila za sprejetje izvedbenih aktov, izvajanje katerih nadzirajo države članice na podlagi splošnih pravil in načel, vnaprej določenih z uredbami, sprejetimi po rednem zakonodajnem postopku. V naslov izvedbenih aktov se praviloma vstavi pridevnik »izvedbeni« v ustreznem spolu (izvedbena uredba, izvedbena direktiva, izvedbeni sklep).

351

Nezakonodajni akti so od 1. januarja 2015 v Uradnem listu EU (glej tudi robno št. 348) praviloma navedeni na naslednji način:

352

- kratica v oklepaju (»EU« za Evropsko unijo, »Euratom« za Evropsko skupnost za atomsko energijo, »EU, Euratom« za Evropsko unijo in Evropsko skupnost za atomsko energijo, »SZVP« za skupno zunanjo in varnostno politiko),
- leto objave in
- zaporedna številka.

Primeri

– UREDBA:

Uredba Sveta (EU) 2018/647 ...

Izvedbena uredba Sveta (EU) 2018/705 ...

Uredba Komisije (EU) 2018/781 ...

Delegirana uredba Komisije (EU) 2018/772 ...

Izvedbena uredba Komisije (EU) 2018/746 ...

– DIREKTIVA:

Direktiva Sveta (EU) 2018/131 ...

Direktiva Komisije (EU) 2018/725 ...

Delegirana direktiva Komisije (EU) 2018/742 ...

Izvedbena direktiva Komisije (EU) 2018/484 ...

– SKLEP:

Izvedbeni sklep Sveta (EU) 2018/747 ...

Sklep Komisije (EU) 2018/753 ...

Delegirani sklep Komisije (EU) 2018/779 ...

Izvedbeni sklep Komisije (EU) 2018/743 ...

INSTITUCIJE EU

- 353** Institucije EU se v pravnih aktih EU (in temu primerno v nacionalnih predpisih, ki jih izvajajo oziroma prenašajo), navajajo s polnimi ali kratkimi imeni, in sicer so v uporabi predvsem naslednje oblike:
- Evropski parlament oziroma Parlament;
 - Evropski svet;
 - Svet Evropske unije oziroma Svet;
 - Evropska komisija oziroma Komisija;
 - Sodišče Evropske unije oziroma Sodišče;
 - Evropska centralna banka;
 - Evropsko računsko sodišče oziroma Računsko sodišče.

URADNI LIST EVROPSKE UNIJE

- 354** Uradni list EU tvorijo tri serije:
- serija L: Zakonodaja,
 - serija C: Informacije in objave ter
 - serija S: Dopolnilo k Uradnemu listu Evropske unije.
- 355** V seriji L se objavljajo:
- zakonodajni akti (L I),
 - nezakonodajni akti (L II),
 - drugi akti (L III),
 - akti, sprejeti pred 1. decembrom 2009 v skladu s Pogodbo ES, Pogodbo EU in Pogodbo Euratom (L IV) (začasni oddelek), in
 - popravki.
- 356** V seriji C se objavljajo:
- resolucije, priporočila in mnenja (C I),
 - sporočila (C II),
 - pripravljalni akti (C III),
 - informacije (C IV),
 - objave (C V),
 - popravki,
 - javni natečaji, prosta delovna mesta, skupni katalogi (C ... A) in

- nekatera besedila, kot so stališča Sveta v okviru rednega zakonodajnega postopka ali zapisniki in besedila, ki jih sprejme Evropski parlament (C ... E).

V seriji S se objavljajo javni razpisi v zvezi z javnimi naročili in informacije Evropskega razvojnega sklada ter drugih institucij, organov, uradov in agencij EU.

357

ZA LAŽJE ISKANJE

Pri prenašanju in izvajanju pravnih aktov EU je pomembno vedeti, katero besedilo je tisto, ki ga v teh postopkih uporabimo kot izhodiščno besedilo. Edino veljavno besedilo je tisto, ki je objavljeno v Uradnem listu EU, na spletu pa do njega najlažje dostopamo prek spletišča EUR-Lex, kjer je kot njegov glavni vsebinski vir dostopna tudi spletna različica dnevne izdaje Uradnega lista EU. EUR-Lex v vseh uradnih jezikih EU omogoča brezplačen dostop do zakonodaje EU, pripravljanih aktov (zakonodajni predlogi, poročila, zelene in bele knjige itd.), sodne prakse EU, mednarodnih sporazumov, povzetkov zakonodaje EU in drugih javnih dokumentov EU. Omogoča tudi spremljanje postopkov sprejemanja pravnih aktov EU, preprosto in napredno iskanje ter brskanje po zbirkah z različnimi možnostmi prikaza in prenosa dokumentov (v formatih PDF, HTML, DOC, TIFF) z analitičnimi metapodatki za vsak dokument, ki si ga je mogoče ogledati v treh jezikih hkrati.

358

Eden od načinov iskanja posameznega dokumenta je iskanje po številki CELEX, ki je jasno strukturirana neponovljiva deset- ali enajstmestna številka posameznega dokumenta.

359

CELEX: 32001L0081

3	–	področna (sektorska) koda (enomestna številka ali črka)
2001	–	letnica (ponavadi leto objave) (štirimestna številka)
L	–	oznaka vrste dokumenta (ena ali dve črki)
0081	–	številka dokumenta (štirimestna številka)

360 Posamezni sektorji imajo svoje kode.*Sektorji*

- 0 Prečiščeni akti
- 1 Pogodbe
- 2 Mednarodni sporazumi
- 3 Zakonodaja
- 4 Dopolnilna zakonodaja
- 5 Pripravljalni akti in delovni dokumenti
- 6 Sodna praksa
- 7 Nacionalni ukrepi za prenos direktiv
- 8 Sodna praksa nacionalnih sodišč v zvezi z zakonodajo EU
- 9 Parlamentarna vprašanja
- C Drugi dokumenti, objavljeni v seriji C Uradnega lista
- E Dokumenti EFTA

361 V okviru priprave nacionalnih predpisov, s katerimi izvajamo in prenašamo pravne akte EU, imamo največ opravka s sektorjem 3 – zakonodajo. Za dokumente iz tega sektorja se glede na vrsto dokumenta uporablja 18 različnih črkovnih oznak (deskriptorjev).

Primeri najpogostejših deskriptorjev za sektor 3

direktiva:	L (npr. 31999 L 0074)
uredba:	R (npr. 31991 R 3254)
sklep (odločba):	D (npr. 31990 D 0067)

362 Za dokumente iz sektorja 6 – sodna praksa se glede na vrsto sodišča uporabljajo različne oznake (deskriptorji).

Primeri najpogostejših deskriptorjev za sektor 6

Sodišče

sodba: **CJ** (npr. 62012**CJ**0022)

sklep: **CO** (npr. 62012**CO**0376)

Splošno sodišče

sodba: **TJ** (npr. 62011**TJ**0566)

sklep: **TO** (npr. 62011**TO**0556)

Sodišče za uslužbence

sodba: **FJ** (npr. 62012**FJ**0039)

sklep: **FO** (npr. 62012**FO**0057)

PRIPRAVA PREČIŠČENEGA BESEDILA, KODIFIKACIJA, PRENOVITEV

Evropski parlament, Svet in Evropska komisija so se v okviru politike boljše priprave zakonodaje strinjali, da priznavajo skupno odgovornost za sprejemanje visoko kakovostne zakonodaje EU in zagotavljanje, da je ta zakonodaja osredotočena na področja, na katerih ima največjo dodano vrednost za državljane EU, je karseda učinkovita in uspešna pri doseganju skupnih ciljev politik EU, karseda preprosta in jasna, se izogiba pretiranemu urejanju in nalaganju upravnih bremen državljanom, javnim upravam in podjetjem, zlasti malim in srednjim podjetjem, in je zasnovana tako, da se olajšata njen prenos in praktična uporaba ter krepi konkurenčnost in vzdržnost gospodarstva EU.

363

V ta namen institucije EU pripravljajo tri vrste besedil:

- prečiščeno besedilo,
- kodifikacijo,
- prenovitev.

364

Prečiščeno (»konsolidirano«) besedilo je v celoti namenjeno v pomoč uporabniku. V enotno besedilo se združijo določbe osnovnega akta in vse poznejše spremembe. Vsebina in oblika veljavnega akta ostajata nespremenjeni. Gre zgolj za ugotovitveno, neuradno poenostavitev za-

365

konodaje in ne za sprejetje novega akta. Tako besedilo pri pripravi nacionalnega predpisa uporabimo zgolj informativno, nikakor pa ne kot besedilo, na podlagi katerega pripravimo korelacijsko tabelo.

- 366** V skladu z Medinstitucionalnim sporazumom z dne 20. decembra 1994, Pospešeni način dela za uradno kodifikacijo zakonodajnih besedil (UL C št. 96 z dne 4. 4. 1996, str. 2), je kodifikacija postopek, v skladu s katerim se akti, ki bodo kodificirani, razveljavijo in nadomestijo z enim samim aktom, ki ne vsebuje novih vsebinskih sprememb. Če se med zakonodajnim postopkom (med institucijami EU je bil dogovorjen pospešen postopek) izkaže, da je treba preseči zgolj kodifikacijo in vključiti vsebinske spremembe, je Komisija pristojna za to, da po potrebi poda predlog. Glede navajanja kodificiranih besedil pravnega akta EU glej robno št. 441.
- 367** Obstajata dve vrsti kodifikacije:
- vertikalna: en osnovni akt in njegove spremembe so vključene v enoten nov akt;
 - horizontalna: dva ali več osnovnih aktov, ki obravnavajo povezane zadeve, in vse njihove spremembe so združene v enoten nov akt.
- 368** V skladu z Medinstitucionalnim sporazumom z dne 28. novembra 2001 o bolj sistematičnem ponovnem sprejemu pravnih aktov (UL C št. 77 z dne 28. 3. 2001, str. 1) je prenovitev podobna kodifikaciji v delu, da v enem samem novem pravnem aktu združuje zakonodajni akt in vse njegove spremembe. Novi pravni akt gre skozi celoten zakonodajni postopek ter nadomesti in razveljavi dosedanji akt. Za razliko od kodifikacije prenovitev vključuje hkrati nove bistvene spremembe prejšnjega akta in njegove nespremenjene določbe. Glede navajanja prenovljenih besedil pravnega akta EU glej robno št. 441.
- 369** Obstajata dve vrsti prenovitve:
- vertikalna: en osnovni akt in njegove spremembe so vključene v enoten nov akt;
 - horizontalna: dva ali več vzporednih osnovnih aktov, ki se nanašajo na isto področje, in vse njihove spremembe so združeni v enem novem aktu.

NAPAKE IN POPRAVKI PRAVNIH AKTOV EU

Napake

Očitno nasprotovanje med posameznimi jezikovnimi različicami oziroma usklajevanje neskladnosti je treba reševati ob upoštevanju popolne enakovrednosti in načelne verodostojnosti vseh jezikovnih različic. Za odpravo očitno napačnega poimenovanja v besedilu pravnega akta EU je nujen popravek, če je to v interesu pravne varnosti, sicer pa je za sprejetje končne odločitve o pravilni razlagi pristojno Sodišče EU, zlasti, kadar ne gre zgolj za presojo v primeru očitnega nasprotovanja med posameznimi jezikovnimi različicami, temveč tudi za opredelitev pravilne vsebine uporabljenega pojma.

370

V času do morebitne spremembe besedila pravnega akta EU velja različica, kakršna je bila objavljena v Uradnem listu EU, pri čemer pa je treba sporno določbo razlagati glede na namen in splošno sistematiko ureditve, katere del je (npr. sodba *Milk Marketing Board of England and Wales proti Cricket St Thomas Estate*, zadeva C-372/88, 19. točka).

371

Ugotovljena napaka v določeni jezikovni različici ne vpliva na veljavnost pravnega akta EU, če je na podlagi primerjalne analize (več) jezikovnih različic mogoče ugotoviti, da gre za napako. Zaradi enotne uporabe in enotne razlage prava EU se namreč posamezna jezikovna različica ne sme presojati ločeno, temveč ob upoštevanju njenega namena, ciljev, ki jih želi doseči, in zlasti ob upoštevanju vseh drugih jezikovnih različic (glej npr. sodba *Privat-Molkerei Borgmann GmbH & Co. KG proti Hauptzollamt Dortmund*, zadeva C-1/02, 2. točka).

372

Pravni akt EU, četudi vsebuje napake, velja, vendar pa se, če je z razlago mogoče identificirati napako in posledično pravi pomen, ne uporabi v napačni, temveč v pravilni verziji. Splošna dolžnost spoštovati pravo EU vsebuje tudi obveznost neuporabe tistih določb pravnega akta EU (in posledično nacionalnega predpisa, ki takšen akt izvaja ali prenaša), ki bi lahko ovirale enotno uporabo prava EU.

373

Popravki

- 374** Ne glede na trud se včasih pojavijo napake v pravnih aktih EU, ki so že objavljeni v Uradnem listu EU. Načeloma se v teh primerih popravljajo samo utemeljene stvarne in nikakor ne slogovne napake. Popravki so utemeljeni, kadar je besedilo:
- popolnoma napačno,
 - dvoumno in bi lahko privedlo do drugačne razlage, kakor je bilo mišljeno,
 - nerazumljivo zaradi pravopisnih ali slovničnih napak.

- 375** Predlog popravka mora biti v obliki, v kakršni se objavi v Uradnem listu EU:
- naslov pravnega akta EU, katerega popravek se predlaga

Popravek Uredbe Komisije (ES) št. .../... z dne ... o ...

- navedba številke Uradnega lista EU

(UL L ... z dne ...)

- za vsak posamezen popravek natančna navedba mesta, kjer se predlaga (stran, člen, odstavek, pododstavek)

Stran ..., člen ..., ... stavek:

- citat objavljenega napačnega besedila

Besedilo: »... [navede se napačno besedilo, kakor je bilo objavljeno v UL] ...«

- navedba, kako se mora besedilo pravilno glasiti

se glasi: »... [pravilno besedilo, kot se predlaga] ...«

- 376** Predlogi popravkov pravnih aktov EU se skupaj z jasno obrazložitvijo pošljejo prek Stalnega predstavništva Republike Slovenije pri EU na naslo-

ve v Komisiji ali Svetu, odvisno od tega, katera od institucij EU je sprejela akt, v katerem je napaka.

Primer

Popravek Direktive 2006/115/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. decembra 2006 o pravici dajanja v najem in pravici posojanja ter o določenih pravicah, sorodnih avtorski pravici, na področju intelektualne lastnine

(Uradni list Evropske unije L 376 z dne 27. decembra 2006)

Stran 31, člen 8(2), prvi stavek:

besedilo:

»Države članice predvidijo pravico, s katero zagotovijo, da uporabnik plača enkratno pravično nadomestilo, če se fonogram, objavljen v komercialne namene, ali reprodukcija takšnega fonograma uporablja za brezžično oddajanje ali za kakršno koli priobčitev javnosti, ter zagotovijo, da se to nadomestilo razdeli med zadevne izvajalce in proizvajalce fonogramov.«

se glasi:

»Države članice predvidijo pravico, s katero zagotovijo, da uporabnik plača enkratno pravično nadomestilo, če se fonogram, izdan v komercialne namene, ali reprodukcija takšnega fonograma uporablja za brezžično oddajanje ali za kakršno koli priobčitev javnosti, ter zagotovijo, da se to nadomestilo razdeli med zadevne izvajalce in proizvajalce fonogramov.«

IZVAJANJE IN PRENOS PRAVNIH AKTOV EU

377

Da bi pri izvajanju in prenosu pravnih aktov EU v nacionalni pravni red dosegli skladnost, zakonitost, ustavnost in izvršljivost nacionalnih predpisov, je treba:

- opredeliti vsebino, ki mora biti pravno urejena, in veljavne pravne akte EU na zadevnem področju;
- opredeliti pravne akte EU, ki jih je treba izvesti oziroma prenesti (veljavno uradno verzijo v slovenskem jeziku z vsemi upoštevniimi spremembami);
- primerjati nacionalno zakonodajo z vsebino pravnih aktov EU – ugotoviti, ali in v kakšnem obsegu je zadevna vsebina že urejena v nacionalnih predpisih:
 - a) če vsebina še ni urejena, je treba pripraviti bodisi nov predpis bodisi ustrezne spremembe ali dopolnitve veljavnih predpisov,
 - b) če je vsebina že urejena, je treba primerjati vsebino z zadevnimi pravnimi akti EU in z morebitnim dodatnim normiranjem poskrbeti za skladnost s pravnimi akti EU in njihovimi cilji;
- poiskati pravno podlago;
- predpis primerno umestiti v nacionalni pravni sistem (vsebinsko in hierarhično);
- predpis primerno strukturirati in upoštevati druga (nacionalna) nomenklatura pravila (pazljivo preveriti (vsebinsko in tehnično) pravilnost sklicev na druge pravne akte EU ali njihove dele (tabele, sezname ...));
- z ustreznimi mehanizmi zagotavljati sprejetje primernih aktov (tudi splošnih aktov, izdanih za izvrševanje javnih pooblastil) ter spremljanje njihove ustreznosti in skladnosti s pravnim redom EU;
- upoštevati druge morebitne mednarodne obveznosti na tem področju;
- upoštevati morebitne določbe nacionalnih predpisov, ki bi lahko bile v neskladju z morebitnimi obveznostmi.

- 378** Učinkovitost pravnih aktov EU je odraz izvedbe oziroma prenosa zadevnega akta v celoti, odraz stopnje doseženih ciljev pravnih aktov EU in možnosti izvajanja predpisanih ravnanj, ukrepov, instrumentov in sankcij. Poseben poudarek je treba nameniti uporabi jasnega, natančnega in razumljivega jezika, da bi bilo tako čim manj prostora za različne razlage predpisov in bi bila posledično dosežena čim večja pravna varnost.
- 379** Pri pripravi nacionalnega predpisa v procesu usklajevanja s pravnim redom EU je treba ob dobrem poznavanju nacionalnega pravnega sistema in nacionalnih nomotehničnih pravil upoštevati in poznati tudi nomotehnična pravila pravnega reda EU in terminologijo EU. Šele ob teh predpostavkah lahko zagotovimo konsistentnost nacionalnega pravnega reda ter udejanjanje načel pravne države in pravne varnosti.

IZVAJANJE UREDB EU

- 380** Uredba je pravni akt EU, ki od 1. maja 2004 v Republiki Sloveniji velja v skladu z načeloma primarnosti in neposredne uporabe. Pravni red EU na področjih, ki so urejena z uredbami EU, državam članicam načeloma ne dopušča selektivnega oziroma zgolj delnega izvajanja določb uredb EU. To pomeni, da države članice ne smejo sprejemati predpisov, ki bi bili v nasprotju z vsebino uredb EU oziroma bi njihovo vsebino (čeprav dobesedno) povzemali. Sodišče EU je namreč v več zadevah poudarilo, da tudi dobesedno povzemanje določb uredb EU v nacionalnih predpisih ni dopustno.
- 381** Navedeno ne pomeni, da države članice na nacionalni ravni ne smejo oziroma jim ni treba urejati ničesar na področjih, ki so urejena z uredbami EU. Ne glede na to, da se neposredno uporabljajo, njihovo izvajanje pogosto ni mogoče brez sprejetja nacionalnih predpisov.
- 382** Izbira vrste nacionalnega predpisa (zakon, podzakonski predpis, akt nosilca javnega pooblastila), s katerim se izvajajo uredbe EU, je odvisna od vsebine, ki jo je treba izvesti.

Zakon o zdravilih**Uredba** o izvajanju Uredbe (ES) o kozmetičnih izdelkih

Uredba o izvajanju uredbe (EGS), uredb (ES), uredb (EU), izvedbene uredbe (EU) in delegirane uredbe (EU) za določitev prekrškov in sankcij s področja skupne ribiške politike

Pravilnik o minimalnem času zorenja sirov za izvajanje delegirane uredbe (EU) o vzpostavitvi izredne sheme pomoči za zasebno skladiščenje

Že iz uvodnega člena mora biti razvidno, da se z nacionalnim predpisom izvaja uredba EU.

383*Prvi primer*

Ta zakon ureja postopek ... za izvajanje Uredbe ... (UL L št. ... z dne ..., str. ...; v nadaljnjem besedilu: Uredba .../.../EU).

Drugi primer

Ta uredba določa pristojni organ, nadzor, prekrške in sankcije za izvajanje Uredbe ... (UL L št. ... z dne ..., str. ...; v nadaljnjem besedilu: Uredba .../.../EU).

Tretji primer

Ta uredba določa pristojne organe za izvajanje in nadzor nad izvajanjem Uredbe ... (UL L št. ... z dne ..., str. ...; v nadaljnjem besedilu: Uredba .../.../EU) ter prekrške v zvezi z izvajanjem Uredbe .../.../EU.

Nacionalni izvedbeni predpis lahko hkrati uredi tudi druge vsebine, ki so povezane z uredbo EU, ki se izvaja.

384

(1) Ta uredba določa pristojni organ, nadzor, prekrške in sankcije za izvajanje Uredbe ... (UL L št. ... z dne ..., str. ...; v nadaljnjem besedilu: Uredba .../.../EU) **in te uredbe.**

(2) **Ta uredba določa tudi ...**

Pogosto je nujno, da države članice uredbi EU ustrezno prilagodijo svoje predpise oziroma sprejmejo nove predpise na področjih, ki jih uredba EU

385

ureja ali se na njih posredno nanaša. Pri sprejemanju predpisov, ki zagotavljajo učinkovito izvajanje določb uredbe EU na nacionalni ravni, lahko države članice izjemoma tudi povzemajo dele besedil uredb EU, vendar samo toliko, kolikor je to potrebno za zagotovitev notranje doslednosti in usklajenosti besedila predpisa ter razumljivosti vsebine predpisa za uporabnika.

386 Uredbe EU včasih predvidevajo možnost, ne pa tudi obveznosti države članice, da se sama odloči za njeno morebitno neposredno uporabo.

Uredba (EU) št. 1169/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. oktobra 2011 o zagotavljanju informacij o živilih potrošnikom, spremembah uredb (ES) št. 1924/2006 in (ES) št. 1925/2006 Evropskega parlamenta in Sveta ter razveljavitvi Direktive Komisije 87/250/EGS, Direktive Sveta 90/496/EGS, Direktive Komisije 1999/10/ES, Direktive 2000/13/ES Evropskega parlamenta in Sveta, direktiv Komisije 2002/67/ES in 2008/5/ES in Uredbe Komisije (ES) št. 608/2004 (UL L št. 304 z dne 22. 11. 2011, str. 18) v 44. členu med drugim določa:

»1. Kadar so živila ponujena za prodajo končnemu potrošniku ali obratom javne prehrane v nepredpakirani obliki ali so pakirana na mestu prodaje na zahtevo potrošnika ali so predpakirana za neposredno prodajo:

- (a) so podatki iz točke (c) člena 9(1) obvezni;
- (b) so drugi podatki iz členov 9 in 10 neobvezni, **razen če države članice sprejmejo nacionalne ukrepe**, v skladu s katerimi je treba navesti nekatere ali vse zadevne podatke oziroma elemente teh podatkov.

2. Države članice lahko sprejmejo nacionalne ukrepe o tem, kako dati na voljo podatke ali elemente teh podatkov iz odstavka 1, kadar je ustrezno pa tudi ukrepe o obliki njihove navedbe in prikaza.«

Pravilnik o splošnem označevanju živil, ki niso predpakirana (Uradni list RS, št. 66/16 in 8/17), v 5. členu za izvedbo navedenih členov uredbe določa:

»Dodatne prostovoljne informacije v zvezi z nepredpakiranimi živili **morajo biti navedene** v skladu s V. poglavjem Uredbe 1169/2011/EU.«

Pristojni organi

Za izvajanje uredbe EU se v materialnih določbah nacionalnega predpisa določijo (ugotovijo v okviru pristojnosti posameznih organov na nacionalni ravni) pristojni organi, ki opravljajo naloge, potrebne za izvajanje uredbe EU, in izvajajo nadzor. Priporočljiva je smiselna uporaba formulacije: »Pristojni organ za izvajanje Uredbe .../.../... (in te uredbe) je ...«

387

(1) **Pristojni organ za izvajanje** uradnega nadzora nad izvajanjem Uredbe 1169/2011/EU je Uprava Republike Slovenije za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin.

(2) Ne glede na prejšnji odstavek je v delu, ki se nanaša na prehranska dopolnila in živila za posebne prehranske oziroma zdravstvene namene, proizvodnjo in promet materialov, ki prihajajo v stik z živali, njihovo uporabo v postopkih proizvodnje in distribucije prehranskih dopolnil ter živil za posebne prehranske oziroma zdravstvene namene, pitne vode, živil oziroma hrane v gostinski dejavnosti, institucionalnih obratih prehrane in obratih za prehrano na delu z vidika preprečevanja in obvladovanja nalezljivih bolezni, **pristojni organ za izvajanje** uradnega nadzora nad izvajanjem Uredbe 1169/2011/EU Zdravstveni inšpektorat Republike Slovenije.

Sankcije

Prav tako morajo države članice predpisati sankcije za neupoštevanje določb uredbe EU, če:

388

- uredba EU izrecno določa, da mora država članica določiti sankcije za kršitve njenih določb;
- uredba EU ne določa sankcij za kršitve njenih določb, vendar iz njihove narave izhaja, da so sankcije potrebne. Pri tem mora država članica zagotoviti, da se kršitve pravnih aktov EU sankcionirajo pod pogoji (procesnimi in materialnimi), ki veljajo za kršitve nacionalne zakonodaje podobnega pomena in narave, v vsakem primeru pa mora biti sankcija učinkovita, sorazmerna in odvračilna (dolžnost države, da zagotovi učinkovito izvajanje določb pravnega reda EU; glej tudi robne št. 331, 332 in 333).

- 389** Prekrški se lahko v skladu z Zakonom o prekrških določijo z zakonom, uredbo vlade in odlokom samoupravne lokalne skupnosti (glej robno št. 61).
- 390** Z uredbo vlade se lahko določijo prekrški in sankcije zanje tudi za kršitve določb pravnih aktov EU, ki se uporabljajo neposredno. Zakon o prekrških določa: »Kadar je s tem zakonom določeno, da določeno vsebino ureja zakon, se v primeru določanja prekrškov za kršitve določb pravnih aktov Evropske unije, ki se v Republiki Sloveniji uporabljajo neposredno, te vsebine lahko uredijo tudi z uredbo.« Z vidika hierarhije predpisov se tako izenačujeta zakon in uredba vlade, ki določa prekrške in sankcije za kršitve določb pravnih aktov EU, ki se uporabljajo neposredno.
- 391** Vlada tako ob pripravi uredb o izvajanju uredb EU lahko uporabi institute, ki so z Zakonom o prekrških sicer rezervirani za zakon (npr. predpisovanje globe v večkratniku ali odstotku, globa v odstotku od letnega prometa in določitev globe za najhujše prekrške v višini trikratnika (četrti, peti in šesti odstavek 17. člena Zakona o prekrških), obvezen odvzem predmetov in način izvršitve odvzema predmetov (25. člen Zakona o prekrških), odmera sankcije pod mejo, ki je predpisana (šesti odstavek 26. člen Zakona o prekrških), določitev pooblastila za izrekanje globe, ki je višja od najnižje predpisane (tretji odstavek 52. člena Zakona o prekrških)).

Prvi primer

(1) Z globo od 1.200 do 6.000 eurov se za prekršek kaznuje pravna oseba, če:

1. izdaja identifikacijske dokumente v nasprotju s 7. členom Izvedbene uredbe 2015/262/EU;
2. ne vloži vloge v skladu s prvim odstavkom 15. člena Izvedbene uredbe 2015/262/EU;
3. izdaja identifikacijske dokumente v nasprotju z 22. členom Izvedbene uredbe 2015/262/EU;
4. premika ali prevoza kopitarja ne spremlja identifikacijski dokument v skladu s 23. členom Izvedbene uredbe 2015/262/EU;
5. opravi premik ali prevoz kopitarja v nasprotju s 24. členom Izvedbene uredbe 2015/262/EU.

Drugi primer

(1) Z globo od 1.200 do 6.000 eurov se za prekršek kaznuje pravna oseba, če:

1. ne opravi identifikacije kopitarjev v predpisanem roku (12. člen Izvedbene uredbe 2015/262/EU);
2. ne izvede predpisanih ukrepov pred izdajo identifikacijskega dokumenta (16. in 17. člen Izvedbene uredbe 2015/262/EU);
3. ne vnese informacij v identifikacijski dokument (20. člen Izvedbene uredbe 2015/262/EU);
4. ne predloži identifikacijskega dokumenta (drugi in tretji odstavek 27. člena Izvedbene uredbe 2015/262/EU).

Tretji primer

(1) Z globo od 1.200 do 6.000 eurov se za prekršek kaznuje pravna oseba, če:

1. ravna v nasprotju z 18. členom Izvedbene uredbe 2015/262/EU;
2. ravna v nasprotju z 28. členom Izvedbene uredbe 2015/262/EU;
3. ne izvede ukrepov iz prvega odstavka 34. člena Izvedbene uredbe 2015/262/EU;
4. ne ravna v skladu s prvim odstavkom 35. člena Izvedbene uredbe 2015/262/EU;
5. ne ravna v skladu s četrtem in šestim odstavkom 37. člena Izvedbene uredbe 2015/262/EU.

Pravni akti EU pogosto uporabijo tudi izraz »upravne kazni«, »upravne sankcije« oziroma »upravni ukrepi«. Gre za upravnoopravni ukrep (npr. ustrezen znesek zmanjšanja plačil, izključitev plačil, zavrnitev ali ukinitvev pomoči ali podpore, nedodelitev pomoči ali podpore, dodatno kazen in odvzem pravice do sodelovanja v sistemu pomoči ali ukrepu) in ne morda ukrep kazenskopravne narave.

PRENOS DIREKTIV

- 393** Direktiva je pravni akt EU posebne vrste, ki nima primerljivega predpisa v nacionalni zakonodaji. Gre predvsem za instrument usklajevanja pravnih ureditev držav članic na določenem področju, pri čemer naj bi se z upoštevanjem posebnosti nacionalnih pravnih sistemov dosegla visoka stopnja materialnopravne usklajenosti pravnih sistemov držav članic na posameznih področjih (t. i. harmonizacija). Cilj take usklajenosti je zagotavljanje enakih pravic in obveznosti vsem pravnim in fizičnim subjektom na območju EU. Direktive torej ne veljajo neposredno, ampak je za njihovo uveljavitev treba njihove določbe najprej prenesti v nacionalni pravni red.
- 394** Pri tem je treba opozoriti, da direktive pogosto vsebujejo tudi določbe, ki se nanašajo na naloge in delovanje institucij EU. Prenos teh določb v nacionalni pravni red ni dovoljen, saj države članice EU s svojimi nacionalnimi predpisi ne smejo urejati delovanja institucij EU (glej tudi robno št. 420).
- 395** Direktive vsebujejo tudi določbe, ki državam članicam nalagajo, da do določenega roka sprejmejo potrebne ukrepe, jih ustrezno notificirajo, pošljejo besedila Komisiji in se v njih sklicujejo na posamezno direktivo. Te določbe države članice zavezujejo neposredno, kar pomeni, da prenos teh določb v nacionalni pravni red ni nujno potreben in da jih države članice praviloma izvajajo neposredno na podlagi direktive.
- 396** Vendar je, kljub zgoraj navedenemu, pri prenosu določb direktive v nacionalni pravni red in pri notifikaciji treba ustrezno prenesti tudi določbe direktive, ki ne zadevajo vsebine direktive, ampak zahtevajo sklic na direktivo samo (»Države članice se v sprejetih predpisih sklicujejo na to direktivo ali pa sklic nanjo navedejo ob njihovi uradni objavi. Način takšnega sklicevanja določijo države članice.«).
- 397** Pri tem velja opozoriti, da je v primeru določb, ki določajo npr. dolžnost priprave posebnih poročil oziroma posredovanje drugih podatkov in ocen pristojnim organom EU oziroma sodelovanje pri izmenjavi podatkov z drugimi državami članicami EU, zaradi preglednosti smiselno te določbe direktive ustrezno prenesti v nacionalno zakonodajo, pri čemer posamezni nacionalni predpisi, ki prenašajo direktive, določijo tudi način in pristojne organe za izvajanje teh nalog.

398

Posamezno direktivo je v nacionalni pravni red mogoče prenesti v enega ali več nacionalnih predpisov. Vsebina direktive je tista, ki vodi k odločitvi, ali bo za potrebe nacionalnega predpisa, s katerim ureja določeno vsebino, ki sovpada z vsebino direktive v delu ali v celoti, zadoščoval prenos le nekaterih določb direktive ali celotne direktive. Včasih je prenos ustrezen tudi, če se v posamezen nacionalni predpis prenese le ena določba direktive, drugič spet je upoštevna celotna vsebina in šele z njenim prenosom v nacionalni predpis izpolnjena obveznost države članice. Pri tem so potrebni enaki razmisleki, kot sicer pri odločanju, ali in kako pravno urejati.

399

Vsebino direktive je treba hierarhično ustrezno umestiti v nacionalni pravni red. Za razliko od nacionalnega pravnega reda, kjer je hierarhija jasna, pravni akti EU nimajo tako jasnih ločnic nadrejenosti in podrejenosti. Tako so lahko določbe, vsebovane v direktivi, različne pravne narave – ene so zakonska, druge podzakonska materija. Pripravlavec predpisa mora tiste dele direktive, ki so zakonska materija (npr. pravice in obveznosti pravnih in fizičnih oseb), prenesti v zakon, druge dele, ki na nacionalni ravni pomenijo materijo, ki se lahko uredi v podzakonskih predpisih (npr. podrobnejše urejanje posameznih vprašanj, ki jih že naslavlja zakon), pa v podzakonski predpis, pri čemer v zakonu predvidi pooblastila za njihovo izdajanje.

400

Že iz uvodnega člena mora biti razvidno, da se z nacionalnim predpisom prenaša (tudi) direktiva.

Prvi primer

Ta pravilnik **določa ... v skladu z Direktivo ...** (UL L št. ... z dne ..., str. ...; v nadaljnjem besedilu: Direktiva .../.../EU).

Drugi primer

Ta pravilnik **v skladu z Direktivo ...** (UL L št. ... z dne ..., str. ...; v nadaljnjem besedilu: Direktiva .../.../EU) **določa ...**

- ...,
- ...,
- ...

Tretji primer

Ta pravilnik **določa ... v skladu z:**

- Direktivo ... (UL L št. ... z dne ..., str. ...; v nadaljnjem besedilu: Direktiva .../.../EU),
- Direktivo ... (UL L št. ... z dne ..., str. ...; v nadaljnjem besedilu: Direktiva .../.../EU),
- Direktivo ... (UL L št. ... z dne ..., str. ...; v nadaljnjem besedilu: Direktiva .../.../EU).

- 401** Nacionalni predpis, ki prenaša direktivo, lahko hkrati uredi tudi vsebine, povezane z direktivo, ki se prenaša.

Ta pravilnik **določa ... v skladu z Direktivo ...** (UL L št. ... z dne ..., str. ...; v nadaljnjem besedilu: Direktiva .../.../EU) in **podrobneje določa ...**

Načini prenosa direktiv

- 402** Strokovno in pravno pravilen prenos direktiv sloni na treh pristopih, ki se v posameznem predpisu po potrebi lahko med seboj tudi dopolnjujejo oziroma kombinirajo.
- 403** Temeljni pristop pri prenosu vsebine direktive v ustrezen nacionalni predpis je, da je vsebina direktive prenesena v skladu s pravili nacionalne nomotehnike na način in v obsegu, ki zagotavljata dosledno in popolno opravljen vsebinski prenos ter upoštevanje direktive oziroma izvedbo njene vsebine v nacionalnem pravnem redu. Pri tem je pomembno, da se na nacionalni ravni zagotovi uresničevanje vseh ciljev, ki jih določa posamezna direktiva.
- 404** Drugi način prenosa direktiv v nacionalni pravni red je dobeseden prenos delov direktive v nacionalne predpise. Takšen način prenosa je dopusten in ustrezen le v tistih primerih, ko gre za tehnično podrobne določbe, ki so pogosto sestavljene predvsem iz seznamov, tabel, formul, številok itd. V tem primeru gre za določbe direktiv, ki že same po sebi ne

dopuščajo dodatne vsebinske razlage oziroma drugačne ureditve. Tozadevno so na nekaterih področjih direktive konceptualno vedno bolj podobne uredbam EU, kljub temu pa, v nasprotju z njimi, zaradi svoje pravne narave zahtevajo prenos v nacionalni pravni red.

Izjemoma je mogoče zagotoviti ustrezen prenos posameznih določb direktive že zgolj s sklicevanjem nanje. Razlogi za uporabo sklicevanja so načeloma enaki razlogom za uporabo dobesednega prenosa (glej robno št. 404), pri čemer lahko samo konkreten primer dovolj jasno pokaže, kdaj je primerneje uporabiti en ali drug način. Večinoma gre v teh primerih za sklicevanje na posamezne tehnične priloge direktiv.

405

(1) Merila čistosti za aditive za živila, razen barvil in sladil, **so določena v Prilogi I Direktive 2008/84/ES.**

(2) Merila čistosti za sladila, ki se uporabljajo v živilih, **so določena v Prilogi I Direktive 2008/60/ES.**

(3) Merila čistosti za barvila, ki se uporabljajo v živilih, **so določena v Prilogi I Direktive 2008/128/ES.**

Vendar tudi pri prenosu s sklicevanjem ne smeta trpeti preglednost in uporabnost veljavne ureditve posameznega področja s stališča naslovnikov predpisov. Takšnemu sklicevanju se je zato bolje izogibati. Zlasti to velja za večkrat spremenjene direktive, saj to močno otežuje jasno določitev dejansko veljavnega besedila direktive. Sklicevanje kot način prenosa direktiv v nacionalni pravni red pa je nedopustno, kadar direktiva neposredno določa pravice in obveznosti fizičnih in pravnih oseb.

406

Kadar se deli direktive, ki so bili v nacionalni predpis preneseni s sklicevanjem, spremenijo, pogosto zadostuje, da posežemo le v tisti člen, kjer navajamo naslov pravnega akta EU, in tako zagotovimo, da je vsebina, na katero se sklicujemo, prenesena iz zadnjega veljavnega besedila direktive.

407

Delni prenos

- 408** Pri prenosu direktiv v nacionalni pravni red se v okviru treh pristopov prenosa lahko v nacionalni predpis prenese le del direktive in ne celotna direktiva oziroma celotna direktiva, razen določenega dela. Vsebina direktive je lahko na nacionalni ravni v pristojnosti različnih ministrstev oziroma organov in torej z različnih vsebinskih področij. Glede na pristojnosti na nacionalni ravni v posamezen predpis prenesemo posamezne dele direktive in ne celotnega besedila direktive oziroma samo njenega posameznega dela ne. To ustrezno odraža tista določba nacionalnega predpisa (praviloma 1. člen), v kateri z navajanjem direktive izkazujemo dejstvo, da neko področje urejamo v skladu z direktivami.

Prvi primer

(2) S tem zakonom se v pravni red Republike Slovenije prenašata:

- Direktiva št. 2004/18/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 31. 3. 2004 o usklajevanju postopkov za oddajo javnih naročil gradenj, blaga in storitev (UL L št. 134 z dne 30. 4. 2004, str. 114), zadnjič spremenjena z Direktivo Evropskega parlamenta in Sveta št. 2009/81/ES z dne 13. julija 2009 o usklajevanju postopkov za oddajo nekaterih naročil gradenj, blaga in storitev, ki jih oddajo naročniki na področju obrambe in varnosti, ter spremembi direktiv 2004/17/ES in 2004/18/ES (UL L št. 216 z dne 20. 8. 2009, str. 76), **razen v delu, ki se nanaša na javna naročila na področju obrambe in varnosti**, in ...

Drugi primer

S tem zakonom se prenaša Direktiva Sveta z dne 21. decembra 1988 v zvezi s preglednostjo ukrepov, ki urejajo določanje cen zdravil za človeško uporabo in njihovo vključitev v področje nacionalnih sistemov zdravstvenega zavarovanja (UL L št. 40 z dne 11. 2. 1989, str. 8), **v delu, ki se nanaša na vključevanje zdravil v sistem financiranja iz javnih sredstev**.

Tretji primer

Ta pravilnik določa podrobnejši način pravilne uporabe fitofarmaceutskih sredstev (v nadaljnjem besedilu: FFS) in uporabe FFS na javnih površinah **v skladu z 12. in 13. členom Direktive 2009/128/ES** Evropskega parlamenta in Sveta z dne 21. oktobra 2009 o določitvi okvira za ukrepe Skupnosti za doseganje trajnostne rabe pesticidov (UL L št. 309 z dne 24. 11. 2009, str. 71), zadnjič spremenjene z ...

Vpliv pravne narave »sprememb in dopolnitev« na prenos direktive

Besedilo direktive je lahko spremenjeno z različnimi pravnimi akti EU. **409**
Najpogosteje se direktive spreminjajo z direktivami, včasih pa tudi z uredbami, sklepi in akti o pristopu.

DIREKTIVA, SPREMENJENA Z DIREKTIVO

Če je novela direktive direktiva, se za prenos novele uporabijo enaka pravila kakor za prenos same direktive. Ker se določbe direktive ne uporabljajo neposredno, jo mora država članica prenesti, torej sprejeti predpis, s katerim omogoči dejansko uporabo in učinkovanje njenih določb. **410**

DIREKTIVA, SPREMENJENA Z UREDBO ALI SKLEPOM EU

Če je novela direktive uredba EU, potem glede pravne narave besedila direktive nastane posebna pravna situacija. Če upoštevamo dejstvo, da osnovna direktiva skupaj z vsemi svojimi spremembami tvori vsebinsko celoto, hkrati pa je vsaka posamezna novela formalno samostojen pravni akt, potem dobimo pravni akt, ki ima delno naravo direktive (njegove določbe je treba prenesti z nacionalnimi predpisi na način, določen za prenos direktiv) in delno uredbe EU (določbe se v tem delu neposredno uporabljajo). Pri tem se postavlja vprašanje, zakaj je bila določena direktiva spremenjena z uredbo EU in ne z direktivo. Eden od razlogov je, da se s spremembo direktive z uredbo EU skuša zagotoviti, da začnejo te spremembe učinkovati v vseh državah članicah EU istočasno, na točno določen datum in na isti način. Država članica pa mora v zvezi z novelo direktive, ki je uredba EU, upoštevati pravila, ki veljajo za izvajanje uredb EU. V praksi to pomeni, da mora država članica v svojih nacionalnih predpisih ustrezno uskladiti določbe, ki so v nasprotju z uredbo EU (novelo direktive), če takšne določbe obstajajo, oziroma razveljaviti dotedanje nacionalne predpise. Nasprotno pa jim ničesar več ne dodaja, saj uredba EU velja neposredno. Sprejetje posebnih določb je dopustno le, kadar je to nujno potrebno zaradi notranje doslednosti ali razumljivosti predpi- **411**

sa ali kadar gre za določbo uredbe EU, ki ni neposredno učinkovita. Pri spremembi s sklepom EU se uporabljajo smiselno enaka pravila kakor za spremembo z uredbo EU.

DIREKTIVA, SPREMENJENA Z AKTOM O PRISTOPU

- 412** Upoštevanje sprememb direktive, ki jih določa akt o pristopu, ureja sam akt o pristopu.

Akt o pogojih pristopa desetih novih držav članic in prilagoditvah pogodb, na katerih temelji EU, ki je v celoti nadomestil priloge Direktive 74/409/EGS, zato se za njihov prenos uporabijo enaka pravila in načini prenosa, kakor veljajo za osnovno direktivo, v 9. členu določa:

»[...] določbe tega akta, katerih namen ali učinek je, drugače kakor v obliki prehodnega ukrepa, razveljaviti ali spremeniti akte, ki so jih sprejele institucije, [imajo] isto pravno naravo kakor določbe, ki jih razveljavljajo ali spreminjajo, in zanje veljajo enaka pravila kot za omenjene določbe.«

Iz tega sledi, da imajo določbe akta o pristopu, ki spreminjajo direktivo, enako pravno naravo kakor direktiva sama, zato je te določbe treba prenesti v nacionalni pravni red.

Direktiva Sveta 79/409/EGS z dne 2. aprila 1979 o ohranjanju prosto živečih ptic (UL L št. 103 z dne 2. 4. 1979, str. 1), **zadnjič spremenjena z Aktom o pogojih pristopa** Češke republike, Republike Estonije, Republike Cipra, Republike Latvije, Republike Litve, Republike Madžarske, Republike Malte, Republike Poljske, Republike Slovenije in Slovaške republike in prilagoditvah Pogodb, na katerih temelji Evropska unija (UL L št. 236 z dne 23. 9. 2003, str. 33)

Izjava o skladnosti in korelacijska tabela

- 413** Za predpise, ki v pravni red Republike Slovenije prenašajo določbe direktiv ali s katerimi se izvajajo uredbe oziroma sklepi EU, je treba pripraviti izjavo o skladnosti, ki je namenjena prikazu skladnosti predloga nacionalnega predpisa s pravnimi akti EU. Ministrstvo ali vladna služba jo pripravi najpozneje ob predložitvi predloga predpisa v predhodno medresorsko usklajevanje.

Izjava o skladnosti vsebuje naslednje podatke:

414

- naslov predpisa;
- enotno identifikacijsko oznako predpisa (EVA);
- podatke o pravnih aktih EU, s katerimi se usklajuje predpis;
- korelacijo med določbami predloga nacionalnega predpisa in določbami pravnega akta EU.

Korelacija med konkretnimi določbami nacionalnega predpisa in pravnega akta EU zagotavlja sledljivost in stopnjo usklajenosti nacionalnega pravnega reda s pravnim redom EU.

415

Zaradi načina navajanja sprememb pravnih aktov EU v nacionalnih predpisih (osnovni pravni akt EU in njegova zadnja sprememba) se lahko izbrše sled za vsemi pravnimi akti EU, sprejetimi vmes, z vidika notifikacije in pravnega prenosa pa to lahko povzroči težave. Pogosto se namreč zaradi stalnega spreminjanja 1. člena nacionalnega predpisa nakopičijo predpisi o spremembah osnovnega predpisa, zaradi česar želi pristojni organ sprejeti nov predpis. Priprava novega predpisa je v takih primerih občutljivo opravilo in zahteva posebno skrbnost, da ne bi posledično prišlo do kršitev določb posamezne direktive v delu, kjer določa, da države članice sprejmejo in objavijo predpise, potrebne za uskladitev s konkretno direktivo, najpozneje do v njej določenega datuma in o tem takoj obvestijo Komisijo (skupaj z besedilom temeljnih določb), ter se v nacionalnih predpisih na njo sklicujejo. To opravilo je veliko lažje, če so vse dotedanje korelacijske tabele za vsako posamezno direktivo, preneseno v določen nacionalni predpis, pripravljene pravilno, saj omogočajo pristojnemu organu pregled nad prenosom vseh določb direktive.

416

IZVAJANJE SKLEPOV EU

Glede sklepov EU veljajo enaka pravila kot glede uredb EU – po temeljitnem pregledu njihove vsebine je treba ugotoviti, kaj (če sploh) je treba ukreniti na nacionalni ravni in temu primerno pripraviti ustrezen predpis, s katerim naj se omogoči popolna neposredna uporaba tega pravnega akta EU.

417

DOLOČBE, KI JIH NE PRENAŠAMO IN NE IZVAJAMO

- 418** Nekaterih delov pravnih aktov EU zaradi njihove narave in vsebine ne prenašamo in ne izvajamo. To so zlasti uvodne izjave, določbe o pristojnosti in delovanju institucij EU, določbe, naslovljene na države članice, ter določbe pravnih aktov EU, ki so naslovljene na posamezne (druge) države članice.
- 419** Uvodne izjave pravnih aktov EU so nezavezujoče, napisane v nenormativnem slogu, a vendar še zdaleč niso nepomembne. Imajo namreč izjemen pomen za razumevanje pravnih aktov EU, za njihovo razlago in poznavanje razlogov za njihovo sprejetje. Včasih so v njih predvidene rešitve, ki niso sprejete kot zavezujoče, nakazujejo pa ozadje in smeri razvoja.
- 420** Določbe o pristojnosti in delovanju institucij EU se nanašajo na npr. način spreminjanja direktive, postopek odločanja odborov, obveznost Komisije, da obvešča o izvajanju določb direktive. Prenos takih določb ni le nepotreben, pač pa je nedopusten, saj države članice s svojimi predpisi nikakor ne smejo urejati delovanja institucij EU.
- 421** Določbe, naslovljene na države članice, predvidevajo dolžnost sprejetja ukrepov za izvajanje pravnih aktov EU in njihove notifikacije. Take določbe direktiv države članice izvajajo neposredno na podlagi direktive oziroma v okviru aktov, ki urejajo izvrševanje pristojnosti posameznih organov.
- 422** Zlasti sklepi, včasih pa tudi uredbe in direktive, so lahko naslovljeni le na nekatere države članice. Če gre za pravne akte EU ali njihove posamezne določbe, ki se ne nanašajo na Republiko Slovenijo, jih ne prenašamo oziroma izvajamo z nacionalnimi predpisi.

NAVAJANJE IN SKLICEVANJE NA PRAVNE AKTE EU

Država članica z nacionalnim predpisom, s katerim se v nacionalni pravni red prenese direktiva oziroma se z njim izvaja uredba ali sklep EU, izpolnjuje svojo obveznost, ki izhaja iz tretjega odstavka 288. člena PDEU. To pravno dejstvo mora biti v nacionalnem predpisu, s katerim se pravni akt EU prenaša ali izvaja, tudi izkazano.

423

Iz nacionalnega predpisa mora biti razvidno, da je bil sprejet z namenom prenosa vsebine ali izvedbe določb posameznega pravnega akta EU. To zahtevajo tudi že same direktive, ki v svojih končnih določbah določajo, da se države članice v sprejetih predpisih sklicujejo na direktivo ali pa sklic nanjo navedejo ob njihovi uradni objavi, kar je v pristojnosti posamezne države članice. V nacionalnih predpisih se naslovi pravnih aktov EU navajajo tako, kot so zapisani v slovenskem besedilu pravnega akta EU, objavljenem v Uradnem listu EU.

424

Izvajanje uredbe in sklepa EU ter prenos direktive sta v nacionalnem predpisu razvidna iz naslova predpisa, navajanja v posebnem členu oziroma sklicev znotraj besedila, medtem ko iz pravne podlage nacionalnega predpisa to ni razvidno.

425

Pravna podlaga

V nacionalnih predpisih je pravna podlaga besedilo pred naslovom in normativnim delom akta, uvedeno z besedilom »Na podlagi ...«. Tudi v nacionalnih predpisih, ki prenašajo oziroma s katerimi izvajamo pravne akte EU, je pravna podlaga vedno nacionalni materialni predpis in nikoli pravni akt EU (glej tudi robno št. 432).

426

Pravna podlaga pravnih aktov EU se od pravne podlage nacionalnih predpisov razlikuje. Celotno besedilo med naslovom in normativnim delom pravnega akta EU, ki se začne z besedilom »ob upoštevanju ...«, je preambula, tvorijo pa jo:

427

- sklicevanja: pravna podlaga (primarna (tudi sekundarna) zakonodaja, mednarodni sporazumi) in pripravljalni akti (predlogi, pobude, ...) in
- uvodne izjave: utemeljitev (obrazložitev) vsebine normativnega akta.

428 Uvodne izjave je mogoče upoštevati pri razreševanju nejasnosti določb, na katere se nanašajo, vendar same po sebi nimajo avtonomnega pravnega učinka. Preambula nima pravno zavezujoče veljave in se nanjo ni mogoče sklicevati, da bi se odstopilo bodisi od samih določb zadevnega akta bodisi zaradi razlage teh določb v smeri, ki je očitno v nasprotju z njihovim besedilom (sodba *Deutsches Milch-Kontor GmbH proti Hauptzollamt Hamburg-Jonas*, C-136/04, 32. točka; Sklepni predlogi generalnega pravobranilca v zadevi *Komisija Evropskih skupnosti proti Italijanski republiki*, zadeva C-110/05, 64. točka).

429 Čeprav preambula direktive načeloma lahko daje Sodišču informacije o namenu zakonodajalca in pomenu, ki ga je treba pripisati določbam te direktive, to ne spremeni dejstva, da mora, če pojem iz uvodne izjave ni konkretno izražen v besedilu direktive, prevladati vsebina direktive (Sklepni predlogi generalnega pravobranilca v sodbi *Komisija Evropskih skupnosti proti Italijanski republiki*, zadeva C-110/05, 65. točka).

430 Tudi zato uvodna izjava ne more nadomestiti materialnih določb pravnega akta, kar sledi načeloma pravne varnosti in zaupanja v pravo.

431 V Medinstitucionalnem sporazumu z dne 22. decembra 1998 o skupnih smernicah za pripravo kakovostnih pravnih aktov Skupnosti (UL C št. 73 z dne 17. 3. 1999, str. 1) je bilo med drugim navedeno, da je namen uvodnih izjav utemeljiti glavno vsebino členov, ne da bi jih ponavljale ali razlagale z drugimi besedami, ter da ne smejo vsebovati normativnih določb ali političnih izjav.

432 Izvajanje in prenos pravnih aktov EU v pravni red Republike Slovenije prinašata nekatere posebnosti pri oblikovanju nacionalnih predpisov. Pravni akti EU se ne navajajo v pravni podlagi izvršilnega predpisa, ampak je v njej treba navesti zakonsko (materialno) podlago za izdajo konkretnega izvršilnega predpisa, brez katere izvršilni predpis ne bi bil zakonit. Nepogrešljiva v pravni podlagi je vsekakor navedba materialne

podlage, in sicer konkretni zakon, ki se s takim nacionalnim predpisom izvršuje. Način te navedbe pa je odvisen od tega, ali se nacionalni predpis izdaja na podlagi specialnega ali na podlagi generalnega pooblastila.

Ne glede na robno št. 432 Zakon o Vladi Republike Slovenije določa: »Za izvrševanje predpisov Evropske unije vlada izdaja uredbe in druge akte iz svoje pristojnosti.«, Zakon o državni upravi pa: »Za izvrševanje zakonov, drugih predpisov državnega zbora, predpisov vlade ter predpisov Evropske unije ministri izdajajo pravilnike, odredbe in navodila. Pravilnik, odredba ali navodilo se izda, če tako določa zakon ali uredba izdana za izvrševanje zakona ali če minister oceni, da je to potrebno za izvrševanje zakona ali predpisa Evropske unije.« To pomeni, da lahko vlada oziroma minister tudi na tej pravni podlagi sprejme predpis za izvajanje oziroma prenos pravnega akta EU, vendar je to izjema od siceršnje osnovne zahteve, da mora za vsak nacionalni predpis obstajati materialna podlaga v hierarhično višjem nacionalnem predpisu.

433

Naslov pravnega akta EU

Polni naslov pravnega akta EU vsebuje:

434

- vrsto (uredba, direktiva, sklep, izvedbena uredba/direktiva/sklep, delegirana uredba/direktiva/sklep),
- institucijo ali organ,
- kratico v oklepaju (»EU«, »Euratom«, »EU, Euratom«, »SZVP«, v starejših pravnih aktih tudi »EGS« in »ES«),
- letnico,
- številko,
- datum sprejetja (datum podpisa za akte, ki jih skupaj sprejmeta Evropski parlament in Svet),
- opredelitev vsebine.

Izvedbena uredba Komisije (EU) 2018/462 z dne 20. marca 2018 o odobritvi razširitve uporabe L-ergotioneina kot novega živila v skladu z Uredbo (EU) 2015/2283 Evropskega parlamenta in Sveta in o spremembi Izvedbene uredbe Komisije (EU) 2017/2470

435 Nekateri polni naslovi pravnih aktov EU vsebujejo tudi krajši naslov, ki pa pri navajanju polnega naslova ne more nadomestiti. Za skrajšano obliko navajanja naslova takega pravnega akta EU pa veljajo enaka pravila kot za navajanje naslova tistih pravnih aktov EU, ki takega krajšega naslova nimajo (glej robno št. 439).

Uredba (ES) št. 1069/2009 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 21. oktobra 2009 o določitvi zdravstvenih pravil za živalske stranske proizvode in pridobljene proizvode, ki niso namenjeni prehrani ljudi, ter razveljavitvi Uredbe (ES) št. 1774/2002 (**Uredba o živalskih stranskih proizvodih**)

436 Naslovi direktiv in uredb do leta 1999 so imeli letnice zapisane le z zadnjima dvema številka (npr. 90/425, 349/91), medtem ko imajo poznejši naslovi letnice izpisane z vsemi številkami (npr. 2002/33, 1215/2003).

437 Pod naslovom pravnega akta EU so lahko zapisane tudi dodatne informacije, npr. »kodificirano besedilo«, »kodificirana različica«, »prenovitev«, »Besedilo velja za EGP«, »notificirano pod dokumentarno številko ...« (glej tudi robno št. 441).

438 Če je bil naslov akta spremenjen z drugim aktom ali je bil popravljen s popravkom, vedno navedemo spremenjeni ali popravljeni naslov.

439 V nacionalnih predpisih se uporablja tudi skrajšana oblika navajanja naslova pravnega akta EU, ki vsebuje:

- vrsto pravnega akta (uredba, direktiva, sklep, izvedbena uredba/direktiva/sklep, delegirana uredba/direktiva/sklep),
- letnico in številko (v zaporedju, kot sta v naslovu pravnega akta),
- kratico v oklepaju (»EU«, »Euratom«, »EU, Euratom«, »SZVP«, v starejših aktih tudi EGS in ES).

Uredba Komisije (ES) št. 2345/2003 z dne 23. decembra 2003 o uvrstitvi določene blaga v kombinirano nomenklaturu → **Uredba 2345/2003/ES**

Delegirana uredba Komisije (EU) 2018/306 z dne 18. decembra 2017 o določitvi specifikacij za izvajanje obveznosti iztovarjanja pri ribolovu trske in morske plošče v Baltskem morju → **Delegirana uredba 2018/306/EU**

Direktiva 2004/23/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 31. marca 2004 o določitvi standardov kakovosti in varnosti, darovanja, pridobivanja, testiranja, predelave, konzerviranja, shranjevanja in razdeljevanja človeških tkiv in celic → **Direktiva 2004/23/ES**

Izvedbeni sklep Sveta (EU) 2017/784 z dne 25. aprila 2017 o dovoljenju Italijanski republiki, da uporabi posebni ukrep, ki odstopa od členov 206 in 226 Direktive 2006/112/ES o skupnem sistemu davka na dodano vrednost in razveljavitvi Izvedbenega sklepa (EU) 2015/1401 → **Izvedbeni sklep 2017/784/EU**

Sklep Sveta (SZVP) 2018/475 z dne 21. marca 2018 o posodobitvi seznama oseb, skupin in subjektov, za katere se uporabljajo členi 2, 3 in 4 Skupnega stališča 2001/931/SZVP o uporabi posebnih ukrepov za boj proti terorizmu, in razveljavitvi Sklepa (SZVP) 2017/1426 → **Sklep 2018/475/SZVP**

Iz naslovov nekaterih pravnih aktov EU številka ni razvidna. Kadar oblikujemo njihovo skrajšano obliko v nadaljevanju besedila nacionalnega predpisa, to številko najdemo v Uradnem listu EU pod naslovom pravnega akta EU.

440

Prvi primer

Odločba Komisije

z dne 6. oktobra 2006 o spremembi Odločbe 2003/858/ES v zvezi z ozemlji, s katerih je dovoljen uvoz nekaterih vrst živih rib, njihovih iker in zaroda, namenjenih za gojenje v Evropski skupnosti (notificirano pod dokumentarno številko C(2006) 4361)

(Besedilo velja za EGP)

(2006/680/ES)

→ Odločba Komisije z dne 6. oktobra 2006 o spremembi Odločbe 2003/858/ES v zvezi z ozemlji, s katerih je dovoljen uvoz nekaterih vrst živih rib, njihovih iker in zaroda, namenjenih za gojenje v Evropski skupnosti (UL L št. 279 z dne 11. 10. 2006, str. 24; v nadaljnjem besedilu: **Odločba 2006/680/ES**).

Drugi primer

Prva direktiva Komisije z dne 22. decembra 1980 o približevanju zakonov držav članic glede analitskih metod, potrebnih za preverjanje sestave kozmetičnih izdelkov

(80/1335/EGS)

→ Prva direktiva Komisije z dne 22. decembra 1980 o približevanju zakonov držav članic glede analitskih metod, potrebnih za preverjanje sestave kozmetičnih izdelkov (UL L št. 383 z dne 31. 12. 1980, str. 27; v nadaljnjem besedilu: **Direktiva 80/1335/EGS**)

441 Pod naslovom pravnega akta EU so zapisane različne informacije. Pri njihovem navajanju v nacionalnih predpisih se besedilo:

- »kodificirano besedilo«, »kodificirana različica«, »prenovitev« navaja,
- »Besedilo velja za EGP«, »notificirano pod dokumentarno številko ...« pa ne navaja.

Direktiva 2014/28/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. februarja 2014 o harmonizaciji zakonodaj držav članic v zvezi z omogočanjem dostopnosti eksplozivov za civilno uporabo na trgu in njihovim nadzorom
(**prenovitev**)

(Besedilo velja za EGP)

→ Direktiva 2014/28/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. februarja 2014 o harmonizaciji zakonodaj držav članic v zvezi z omogočanjem dostopnosti eksplozivov za civilno uporabo na trgu in njihovim nadzorom
(**prenovitev**)

Uredba (ES) št. 469/2009 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 6. maja 2009 o dodatnem varstvenem certifikatu za zdravila

(Kodificirana različica)

(Besedilo velja za EGP)

→ Uredba (ES) št. 469/2009 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 6. maja 2009 o dodatnem varstvenem certifikatu za zdravila (**kodificirana različica**)

Direktiva 2006/115/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. decembra 2006 o pravici dajanja v najem in pravici posojanja ter o določenih pravicah, sorodnih avtorski pravici, na področju intelektualne lastnine
(kodificirano besedilo)

→ Direktiva 2006/115/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. decembra 2006 o pravici dajanja v najem in pravici posojanja ter o določenih pravicah, sorodnih avtorski pravici, na področju intelektualne lastnine (**kodificirano besedilo**)

Izvedbeni sklep Komisije z dne 25. junija 2012 o pripravi začasnega poskusa na podlagi direktiv Sveta 66/401/EGS, 66/402/EGS, 2002/54/ES, 2002/55/ES in 2002/57/ES v zvezi z poljskim pregledom pod uradnim nadzorom za osnovno seme in žlahtniteljevo seme generacij pred osnovnim semenom
(notificirano pod dokumentarno številko C(2012) 4169)
(Besedilo velja za EGP)

→ Izvedbeni sklep Komisije z dne 25. junija 2012 o pripravi začasnega poskusa na podlagi direktiv Sveta 66/401/EGS, 66/402/EGS, 2002/54/ES, 2002/55/ES in 2002/57/ES v zvezi z poljskim pregledom pod uradnim nadzorom za osnovno seme in žlahtniteljevo seme generacij pred osnovnim semenom

Naslov nacionalnega predpisa

Naslov nacionalnega predpisa je prvo mesto, kjer se uporabnik seznaní z vsebino predpisa. Pri izbiri načina navajanja v naslovu nacionalnega predpisa je treba upoštevati predvsem, ali gre za predpis, ki je sprejet zaradi izvajanja uredbe (oziroma sklepa) EU ali zaradi prenosa direktive, oziroma ali gre za predpis, ki morebiti zajema oboje ali poleg tega v istem predpisu ureja morda tudi vsebino, za katero je pristojna država članica.

442

UREDBA EU

443 Če gre za predpis, ki ureja zgolj izvedbo uredbe EU, se takrat, ko z njim omogočamo izvajanje ene uredbe EU, odločimo za enega od naslednjih načinov:

- z veliko začetnico navedemo naslov uredbe EU, kjer izpustimo njeno številko, institucijo ali organ, ki jo je sprejel, in datum, ko je bila sprejeta, v 1. členu nacionalnega predpisa pa navedemo uredbo EU s podrobnejšimi podatki (glej robno št. 452);

Uredba o izvajanju **Uredbe (ES) o zahtevah v zvezi z zavarovanjem**
za letalske prevoznike in operaterje

1. člen

S to uredbo se za izvajanje **Uredbe (ES) št. 785/2004 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 21. aprila 2004 o zahtevah v zvezi z zavarovanjem za letalske prevoznike in operaterje** (UL L št. 138 z dne 30. 4. 2004, str. 1; v nadaljnjem besedilu: Uredba 785/2004/ES) ...

- pri dolgih naslovih uredb EU, katerih navajanje na način iz prejšnje alineje bi lahko pomenilo nerazumljive naslove nacionalnih predpisov, v naslovu z malo začetnico navedemo uredbo EU z vsebinsko ustrezno povzetim naslovom uredbe EU z dodajanjem oznake Skupnosti (»EU«, »ES«, »EGS«, »Euratom«) v oklepaju, v 1. členu nacionalnega predpisa pa navedemo uredbo EU s podrobnejšimi podatki (glej robno št. 452);

Uredba o izvajanju **uredbe (ES) o encimih za živila**

1. člen
(vsebina)

S to uredbo se določajo [...] za izvajanje **Uredbe (ES) št. 1332/2008 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. decembra 2008 o encimih za živila in spremembi Direktive Sveta 83/417/EGS, Uredbe Sveta (ES) št. 1493/1999, Direktive 2000/13/ES, Direktive Sveta 2001/112/ES in Uredbe (ES) št. 258/97** (UL L št. 354 z dne 31. 12. 2008, str. 7; v nadaljnjem besedilu: Uredba 1332/2008/ES).

- če gre za nacionalni predpis, ki izvaja več uredb EU, v naslovu navedemo uredbe EU z vsebinsko ustrezno povzetimi naslovi uredb (z malo začetnico) z dodajanjem oznake Skupnosti (»EU«, »ES«, »EGS«, »Euratom«) v oklepaju, v 1. členu nacionalnega predpisa pa kronološko navedemo vse uredbe EU s podrobnejšimi podatki (glej robno št. 452).

Uredba o izvajanju **uredb (ES) in (EU) o dajanju fitofarmaceutskih sredstev v promet**

1. člen (vsebina)

S to uredbo se določajo [...] za izvajanje:

- **Uredbe (ES) št. 1107/2009 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 21. oktobra 2009 o dajanju fitofarmaceutskih sredstev v promet in razveljavitvi direktiv Sveta 79/117/EGS in 91/414/EGS** (UL L št. 309 z dne 24. 11. 2009, str. 1), zadnjič spremenjene z **Uredbo (EU) št. 652/2014 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 15. maja 2014 o določbah za upravljanje odhodkov v zvezi s prehransko verigo, zdravjem in dobrobitjo živali ter v zvezi z zdravjem rastlin in rastlinskim razmnoževalnim materialom, spremembi direktiv Sveta 98/56/ES, 2000/29/ES in 2008/90/ES, Uredb (ES) št. 178/2002, (ES) št. 882/2004 in (ES) št. 396/2005 Evropskega parlamenta in Sveta, Direktive 2009/128/ES Evropskega parlamenta in Sveta in Uredbe (ES) št. 1107/2009 Evropskega parlamenta in Sveta ter razveljavitvi sklepov Sveta 66/399/EGS in 76/894/EGS ter Odločbe Sveta 2009/470/ES** (UL L št. 189 z dne 27. 6. 2014, str. 1), (v nadaljnjem besedilu: Uredba 1107/2009/ES) in
- **Uredbe Komisije (EU) št. 547/2011 z dne 8. junij 2011 o izvajanju Uredbe (ES) št. 1107/2009 Evropskega parlamenta in Sveta v zvezi z zahtevami glede označevanja fitofarmaceutskih sredstev** (UL L št. 155 z dne 11. 6. 2011, str. 176), zadnjič spremenjene z **Uredbo Komisije (EU) št. 519/2013 z dne 21. februarja 2013 o prilagoditvi nekaterih uredb ter odločb in sklepov na področjih prostega pretoka blaga, prostega gibanja oseb, pravice do ustanavljanja in svobode opravljanja storitev, prava družb, politike konkurence, kmetijstva, varnosti hrane, veterinarske in fitosanitarne politike, ribištva, prometne politike, energetike, obdavčitve, statistike, socialne politike in zaposlovanja, okolja, carinske unije, zunanjih odnosov ter zunanje, varnostne in obrambne politike zaradi pristopa Hrvaške** (UL L št. 158 z dne 10. 6. 2013, str. 74), (v nadaljnjem besedilu: Uredba 547/2011/EU).

DIREKTIVA

- 444** Ker je direktiva že po svojem bistvu vrsta pravnega akta, ki ga je treba v nacionalni pravni red ustrezno vsebinsko umestiti in prenesti, temu primerno v naslovu ni treba poudarjati, da nacionalni predpis ureja neko področje v skladu z direktivami. Vsekakor pa je to treba izkazati z navajanjem direktiv v (praviloma) 1. členu nacionalnega predpisa (glej tudi robno št. 458).

Pravilnik o pravilni uporabi fitofarmaceutskih sredstev

1. člen
(vsebina)

Ta pravilnik določa [...] v skladu z Direktivo 2009/128/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 21. oktobra 2009 o določitvi okvira za ukrepe Skupnosti za doseganje trajnostne rabe pesticidov (UL L št. 309 z dne 24. 11. 2009, str. 71), zadnjič spremenjeno z ...

RAZLIČNI PREDPISI

- 445** Kadar nacionalni predpis neko vsebino ureja deloma z izvajanjem uredbe ali sklepa EU, deloma s prenosom direktive, deloma morda z normiranjem na podlagi nacionalnega predpisa (npr. v okviru zakona), torej takrat, ko vsebina predpisa izhaja iz več raznovrstnih predpisov, mora izbira naslova seveda odražati vsebino tega predpisa in ne povzemati morebitnih naslovov pravnih aktov EU, ki jih prenaša oziroma izvaja.

Navajanje pravnih aktov EU

- 446** V nacionalnih predpisih, sprejetih po 1. maju 2004 in po razveljavitvi Sklepa o načinu objavljanja določenih predpisov vlade in ministrov v Uradnem listu Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 72/00 in 46/04), posamezni nacionalni predpis splošno napotilo na pravni akt EU praviloma vsebuje v posebnem, ponavadi 1. členu.
- 447** Navajanje objav pravnih aktov EU se zaradi drugačnih hierarhičnih razmerij med pravnimi akti EU razlikuje od citiranja objav nacionalnih predpisov (glej robno št. 157). Vsak pravni akt EU je samostojen pravni

akt, ki poleg originalnega urejanja določenih vsebin lahko posega tudi v pravne akte EU, ki mu niso nujno prirejeni. Narava posega večinoma ni razvidna iz naslova, ampak šele iz vsebine pravnega akta EU.

Zaradi sledljivosti vseh sprememb osnovnega pravnega akta EU je pri izvajanju in prenosu pravnih aktov EU nujno upoštevati zadnji poseg vanj. Pri tem se je priporočljivo zanesti na spletišče EUR-Lex, in sicer na zavihek »Informacije o dokumentu«, med »Povezava med dokumenti« pod ključno besedo »spremenil«, kjer so kronološko navedeni vsi pravni akti EU, ki posegajo v konkreten pravni akt EU.

448

Ti posegi so lahko:

- sprememba (»spremenil«)

449

Uredba Sveta (ES) št. 153/2009 z dne 19. februarja 2009 **o spremembi** Uredbe (ES) št. 3/2008 o ukrepih za informiranje o kmetijskih proizvodih in njihovo promocijo na notranjem trgu in v tretjih državah

- dopolnitev (»dopolnil«)

Delegirana uredba Komisije (EU) 2017/891 z dne 13. marca 2017 **o dopolnitvi** Uredbe (EU) št. 1308/2013 Evropskega parlamenta in Sveta v zvezi s sektorjema sadja in zelenjave ter predelanega sadja in zelenjave, dopolnitvi Uredbe (EU) št. 1306/2013 Evropskega parlamenta in Sveta v zvezi s kaznimi, ki se uporabijo v teh sektorjih, in spremembi Izvedbene uredbe Komisije (EU) št. 543/2011

- odstopanje (»odstopa pri«)

Uredba Komisije (EU) št. 579/2014 z dne 28. maja 2014 **o odobritvi odstopanja od** nekaterih določb Priloge II k Uredbi (ES) št. 852/2004 v zvezi s prevozom tekočih olj in maščob po morju

- popravek (»popravitl«)

Popravek Direktive 2006/115/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. decembra 2006 o pravici dajanja v najem in pravici posojanja ter o določenih pravicah, sorodnih avtorski pravici, na področju intelektualne lastnine

- razveljavitev (»razveljavil«)

Uredba (EU) št. 508/2014 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 15. maja 2014 o Evropskem skladu za pomorstvo in ribištvo in **razveljavitvi** uredb Sveta (ES) št. 2328/2003, (ES) št. 861/2006, (ES) št. 1198/2006 in (ES) št. 791/2007 in Uredbe (EU) št. 1255/2011 Evropskega parlamenta in Sveta

450 Ne glede na našteje vrste posegov pa so nekateri pravni akti EU, ki prav tako posegajo v osnovni pravni akt EU, na spletišču EUR-Lex navedeni v drugih kategorijah, najpogosteje pod ključno besedo »Povezani dokument(-i)«, zato je pri odločanju, kateri je dejanski zadnji poseg v osnovni pravni akt EU, priporočljivo vsebinsko preveriti tudi te. Zadnji vsebinski poseg mora vsekakor biti element navedka pravnega akta EU v nacionalnem predpisu, ki ga izvaja oziroma prenaša.

451 Pri izvedbenih in delegiranih pravnih aktih EU je vsakokrat potreben temeljit premislek o tem, ali gre za vsebinski poseg v osnovni pravni akt EU ali pa vendarle za samostojen pravni akt EU, ki ga je treba navajati kot tistega, ki ga prenašamo oziroma izvajamo, in ne kot enega od posegov v osnovni pravni akt EU.

S to uredbo se določajo pristojni organ za izvajanje ukrepa informiranja in promocije kmetijskih proizvodov, pregled postopka izbire izvajalcev enostavnih programov ter merila za presojo primernosti in skladnosti promocijskega gradiva za izvajanje:

- Uredbe (EU) št. 1144/2014 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 22. oktobra 2014 o ukrepih za informiranje o kmetijskih proizvodih in njihovo promocijo, ki se izvajajo na notranjem trgu in v tretjih državah, ter o razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 3/2008 (UL L št. 317 z dne 4. 11. 2014, str. 56; v nadaljnjem besedilu: Uredba 1144/2014/EU),

- **Delegirane uredbe Komisije** (EU) 2015/1829 z dne 23. aprila 2015 o dopolnitvi Uredbe (EU) št. 1144/2014 Evropskega parlamenta in Sveta o ukrepih za informiranje o kmetijskih proizvodih in njihovo promocijo, ki se izvajajo na notranjem trgu in v tretjih državah (UL L št. 266 z dne 13. 10. 2015, str. 3; v nadaljnjem besedilu: Delegirana uredba 2015/1829/EU) in
- **Izvedbene uredbe Komisije** (EU) 2015/1831 z dne 7. oktobra 2015 o pravilih za uporabo Uredbe (EU) št. 1144/2014 Evropskega parlamenta in Sveta o ukrepih za informiranje o kmetijskih proizvodih in njihovo promocijo, ki se izvajajo na notranjem trgu in v tretjih državah (UL L št. 266 z dne 13. 10. 2015, str. 14; v nadaljnjem besedilu: Izvedbena uredba 2015/1831/EU).

ELEMENTI NAVEDKA

V posebnem, praviloma 1. členu nacionalnega predpisa se naslov pravnega akta EU navaja v celoti, navedek pa vsebuje naslednje elemente:

- naslov pravnega akta EU, kakor je objavljen v Uradnem listu EU;
- v oklepaju navedbo vrste in številke Uradnega lista EU, v katerem je bil objavljen, datum in prvo stran objave v Uradnem listu EU;
- v oklepaju iz prejšnje alineje za številko strani dodamo podpičje in za njim, če je to v besedilu nacionalnega predpisa potrebno zaradi sklicev v besedilu, skrajšano obliko navajanja pravnega akta EU (»v nadaljnjem besedilu: ...«);

452

Primer uredbe

1. člen

Ta pravilnik določa višino veterinarskih pristojbin, način njihovega obračunavanja in zavezanca za plačilo ter pristojbine za zagotavljanje odstranjevanje trupel poginulih živali (v nadaljnjem besedilu: VHS) za izvajanje:

- Uredbe Komisije (ES) št. 1857/2006 z dne 15. decembra 2006 o uporabi členov 87 in 88 Pogodbe pri državni pomoči za majhna in srednje velika podjetja, ki se ukvarjajo s proizvodnjo kmetijskih proizvodov, in o spremembi Uredbe (ES) št. 70/2001 (UL L št. 358 z dne 16. 12. 2006, str. 3; v nadaljnjem besedilu: Uredba 1857/2006/ES); ...

Primer direktive

1. člen

Ta pravilnik določa zahteve in postopke za zagotavljanje sledljivosti človeških tkiv in celic (v nadaljnjem besedilu: tkiva in celice) in materialov, ki prihajajo v stik v tkivi in celicami ter ukrepe, ki jih morata donorski center in ustanova za tkiva in celice sprejeti za zagotavljanje sledljivosti tkiv in celic v skladu z Direktivo 2004/23/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 31. marca 2004 o določitvi standardov kakovosti in varnosti, darovanja, pridobivanja, testiranja, predelave, konzerviranja, shranjevanja in razdeljevanja človeških tkiv in celic (UL L št. 102 z dne 7. 4. 2004, str. 48; v nadaljnjem besedilu: Direktiva 2004/23/ES) in Direktivo Komisije 2006/17/ES z dne 8. februarja 2006 o izvajanju Direktive 2004/23/ES Evropskega parlamenta in Sveta o nekaterih tehničnih zadevah za darovanje, pridobivanje in testiranje človeških tkiv in celic (UL L št. 38 z dne 9. 2. 2006, str. 40; v nadaljnjem besedilu: Direktiva 2006/17/ES).

- če je bilo v pravni akt EU, ki se izvaja oziroma prenaša, vsebinsko poseženo (spremembe, dopolnitve, odstopanja; glej robno št. 449), navedek v nacionalnem predpisu vsebuje tudi besedilo »zadnjič spremenjen z« in navedbo naslova zadnjega pravnega akta EU, kakor je bil objavljen v Uradnem listu EU, čemur v oklepaju sledijo vsi elementi iz prve in druge alineje te robne številke. Temu sledita vejica in v oklepaju navedba skrajšane oblike naslova osnovnega pravnega akta EU (»v nadaljnjem besedilu: ...«).

Primeri uredb

1. člen

Ta pravilnik določa poimenovanje mesa v prodaji na drobno, starostne kategorije, ocenjevanje, označevanje in razvrščanje govejih trupov oziroma polovic (v nadaljnjem besedilu: trupi) na klavni liniji, pogoje za kontrolne organizacije, naloge kontrolorjev ter kriterije za ocenjevanje kontrolorjev za izvajanje:

- [...];

- **Uredbe Komisije (EGS) št. 344/91** z dne 13. februarja 1991 o določitvi podrobnih pravil za izvajanje Uredbe Sveta (EGS) št. 1186/90 o razširitvi obsega lestvice Skupnosti za razvrščanje trupov odraslih govedi (UL L št. 41 z dne 14. 2. 1991, str. 15), **zadnjič spremenjene z Uredbo Komisije (ES) št. 1215/2003** z dne 7. julija 2003 o spremembi Uredbe (EGS) št. 344/91 o določitvi podrobnih pravil za izvajanje Uredbe Sveta (EGS) št. 1186/90 o razširitvi obsega lestvice Skupnosti za razvrščanje trupov odraslih govedi (UL L št. 169 z dne 8. 7. 2003, str. 32), **(v nadaljnjem besedilu: Uredba 344/91/ES);**

- ...

1. člen

(1) S to uredbo se določajo obveznosti nosilcev dejavnosti, pristojni organ, ukrepi in prekrški za izvajanje:

- [...],

- **Uredbe (ES) št. 852/2004** Evropskega parlamenta in Sveta z dne 29. aprila 2004 o higieni živil (UL L št. 139 z dne 30. 4. 2004, str. 1), **zadnjič spremenjene z Uredbo Komisije (EU) št. 579/2014** z dne 28. maja 2014 o odobritvi odstopanja od nekaterih določb Priloge II k Uredbi (ES) št. 852/2004 v zvezi s prevozom tekočih olj in maščob po morju (UL L št. 160 z dne 29. 5. 2014, str. 14), **(v nadaljnjem besedilu: Uredba 852/2004/ES),**

- ...

Primer direktive

1. člen

Ta pravilnik določa način izvedbe in financiranje rednih uradnih veterinarskih pregledov (v nadaljnjem besedilu: veterinarski pregledi) na gospodarstvih, od koder izvirajo živali in živalski proizvodi, namenjeni trgovanju ali prometu v skladu z **Direktivo Sveta 90/425/EGS** z dne 26. junija 1990 o veterinarskih in zootehničnih pregledih, ki se zaradi vzpostavitve notranjega trga izvajajo v trgovini znotraj Skupnosti z nekaterimi živimi živalmi in proizvodi (UL L št. 224 z dne 18. 8. 1990, str. 29), **zadnjič spremenjeno z Direktivo 2002/33/ES** Evropskega parlamenta in Sveta z dne 21. oktobra 2002 o spremembi direktiv Sveta 90/425/EGS in 92/118/EGS v zvezi z zdravstvenimi zahtevami za stranske živalske proizvode (UL L št. 315 z dne 19. 11. 2002, str. 14), **(v nadaljnjem besedilu: Direktiva 90/425/EGS).**

- 453** Zadnja sprememba pravnega akta EU je lahko tudi popravek. Pri njegovem navajanju izpustimo naslov, saj ta vsebuje naslov pravnega akta EU, ki ga popravlja, zato za besedilom »zadnjič popravljena s Popravkom« v oklepaju navedemo le vrsto in številko Uradnega lista EU, v katerem je bil objavljen, ter datum in stran objave.

Ta pravilnik določa podrobnejše zahteve za izvajanje integrirane varstva rastlin pred škodljivimi organizmi in vodenje podatkov o uporabljenih metodah za nadzor škodljivih organizmov v skladu s Prilogo III Direktive 2009/128/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 21. oktobra 2009 o določitvi okvira za ukrepe Skupnosti za doseganje trajnostne rabe pesticidov (UL L št. 309 z dne 24. 11. 2009, str. 71), **zadnjič popravljeno s Popravkom** (UL L št. 161 z dne 29. 6. 2010, str. 11), (v nadaljnjem besedilu: Direktiva 2009/128/ES).

- 454** Če je zadnji poseg pravni akt EU, ki med drugim določa razveljavitev, ta pa še ne učinkuje, je treba v vmesnem času ta pravni akt EU navesti kot zadnji poseg.

(2) S to uredbo se določajo nekatere vrste ukrepov, upravičene naložbe in aktivnosti, upravičenci, upravičeni stroški, pogoji za upravičenost, vlagatelji, merila za izbor, postopki za izvajanje posameznih ukrepov, nadzor nad izvajanjem ukrepov, višina sredstev ter finančne določbe za izvajanje: Uredbe Sveta (ES) št. 1198/2006 z dne 27. julija 2006 o Evropskem skladu za ribištvo (UL L št. 223 z dne 15. 8. 2006, str. 1), **razveljavljene z** Uredbo (EU) št. 508/2014 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 15. maja 2014 o Evropskem skladu za pomorstvo in ribištvo in razveljavitvi uredb Sveta (ES) št. 2328/2003, (ES) št. 861/2006, (ES) št. 1198/2006 in (ES) št. 791/2007 in Uredbe (EU) št. 1255/2011 Evropskega parlamenta in Sveta (UL L št. 149 z dne 20. 5. 2014, str. 1), (v nadaljnjem besedilu: Uredba 1198/2006/ES), ...

- 455** Z uvedbo izvedbenih in delegiranih pravnih aktov EU se je dodatno zamislila razlika med pravnim aktom EU, ki je vsebinsko nov, in tistim, ki posega v veljavne pravne akte EU. Izvedbeni in delegirani pravni akti EU imajo sicer točno določeno vsebino, vendar pa pogosto, zlasti pri izved-

benih pravnih aktih EU, lahko ugotovimo, da spreminjajo oziroma dopolnjujejo zakonodajni akt. Kot zadnjo spremembo jih navajamo, če so po vsebini sprememba. Sicer jih navajamo kot tiste pravne akte EU, ki jih izvajamo ali prenašamo samostojno.

Prvi primer

(2) Ta zakon **ureja izvajanje:**

[...]

26. **Uredbe** (EU) št. **1305/2013** Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. decembra 2013 o podpori za razvoj podeželja iz Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja (EKSRP) in razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 1698/2005 (UL L št. 347 z dne 20. 12. 2013, str. 487), **zadnjič spremenjene z Delegirano uredbo Komisije** (EU) 2016/142 z dne 2. decembra 2015 o spremembi Priloge I k Uredbi (EU) št. **1305/2013** Evropskega parlamenta in Sveta ter Priloge III k Uredbi (EU) št. 1307/2013 Evropskega parlamenta in Sveta (UL L št. 28 z dne 4. 2. 2016, str. 8); ...

Drugi primer

(1) **S tem zakonom se ureja tudi izvajanje Uredbe** (EU) št. **995/2010** Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. oktobra 2010 o določitvi obveznosti gospodarskih subjektov, ki dajejo na trg les in lesne proizvode (UL L št. 295 z dne 12. 11. 2010, str. 23; v nadaljnjem besedilu: Uredba 995/2010/EU), **in Izvedbene uredbe Komisije** (EU) št. 607/2012 z dne 6. julija 2012 o podrobnih pravilih v zvezi s sistemom potrebne skrbnosti ter pogostostjo in vrsto pregledov nadzornih organizacij, kot je določeno v Uredbi (EU) št. **995/2010** Evropskega parlamenta in Sveta o določitvi obveznosti gospodarskih subjektov, ki dajejo na trg les in lesne proizvode (UL L št. 177 z dne 7. 7. 2012, str. 16; v nadaljnjem besedilu: Uredba 607/2012/EU).

NAVAJANJE VEČ PRAVNIH AKTOV EU

Kadar se nacionalni predpis nanaša na več pravnih aktov EU, se ti (v okviru istega odstavka oziroma člena) navajajo kronološko.

456

- 457** Zaradi preglednosti se pravni akti EU navajajo po točkah ali alinejah, pri čemer je treba upoštevati, da mora biti tudi napovedni stavek oblikovan tako, da je njegovo besedilo umeščeno pred navedbe pravnih aktov EU.

En pravni akt EU

Ta pravilnik v skladu z Direktivo (za izvajanje Uredbe, Sklepa) ... ureja (določa) ...

ali

Ta pravilnik ureja (določa) ... v skladu z Direktivo (za izvajanje Uredbe, Sklepa) ...

Več pravnih aktov EU

Ta pravilnik ureja (določa) ... v skladu z (za izvajanje):

- Direktivo (Uredbe, Sklepa) ...,
- Direktivo (Uredbe, Sklepa) ... in
- Direktivo (Uredbe, Sklepa) ...

in ne

Ta pravilnik v skladu z (za izvajanje):

- Direktivo (Uredbe, Sklepa) ...,
 - Direktivo (Uredbe, Sklepa) ... in
 - Direktivo (Uredbe, Sklepa) ...
- ureja (določa) ...

- 458** Pri nacionalnih, t. i. »sistemskih« predpisih, ki izvajajo oziroma prenašajo večje število pravnih aktov EU, je zaradi jasnosti in preglednosti dobro izbrati temu primeren način navajanja – npr. po sklopih glede na vrsto pravnih aktov EU z notranjo kronološko strukturo, lahko v ločenih odstavkih ali celo v ločenih členih, če bi to zagotovilo večjo preglednost, pri čemer ponavadi 1. člen ostane tisti, ki v skladu s splošnimi motehničnimi pravili napoveduje vsebino predpisa, zato se pravni akti EU v takem primeru navajajo v 2. in naslednjih členih.

1. člen

Ta zakon ureja ...

2. člen

(1) S tem zakonom se prenašajo naslednje direktive:

1. ...;
2. ...;
3. ...;
4. ... in
5. ...

(2) S tem zakonom se izvajajo naslednje uredbe:

1. ...;
2. ...;
3. ...;
4. ... in
5. ...

(3) S tem zakonom se izvajajo naslednji sklepi:

1. ...;
2. ... in
3. ...

NAVAJANJE PRAVNIH AKTOV EU V DRUGIH DELIH NACIONALNEGA PREDPISA

Ni nujno, da so vsi pravni akti EU, ki jih nacionalni predpis prenaša ali izvaja, navedeni (in okrajšani) v 1. členu. Tak poseben člen pomeni predvsem sistematičen pristop, ki že v okviru napovedi vsebine predpisa naslovniku omogoča tudi seznanitev z osnovnimi informacijami o morebitnih pravnih aktih EU. V poštev pride zlasti, kadar so pravni akti EU pretežna vsebina, ki jo nacionalni predpis dejansko ureja, sicer pa so lahko pravni akti EU oziroma njihove posamezne določbe tudi brez navajanja v 1. členu predmet sklica znotraj besedila predpisa, kadar imajo taki sklici smisel glede na izbiro načina prenosa.

459

Prvi primer

Za potrebe tega zakona se uporabljajo definicije iz uredb iz drugega odstavka 2. člena tega zakona in izrazi, ki pomenijo:

[...]

12. hišne živali so živali, ki se vzrejajo, redijo ali gojijo za družbo, rekreacijo, varstvo ali pomoč človeku in so določene v Uredbi Evropskega parlamenta in Sveta (ES) št. 998/2003 z dne 26. maja 2003 o zahtevah v zvezi z zdravstvenim varstvom živali, ki se uporabljajo za netrgovske premike hišnih živali in o spremembi Direktive Sveta 92/65/EGS (UL L št. 146 z dne 13. 6. 2003, str. 1), zadnjič spremenjeni z Uredbo Komisije (ES) št. 245/2007 z dne 8. marca 2007 o spremembi in prilagoditvi Priloge II k Uredbi (ES) št. 998/2003 Evropskega parlamenta in Sveta glede Bolgarije, Romunije in Malezije (UL L št. 73 z dne 13. 3. 2007, str. 9); ...

Drugi primer

(4) Pooblaščen organizacija ugotavlja vsebnost snovi v moštu, vinu in drugih proizvodih v skladu s 46. členom Uredbe Sveta (ES) št. 1493/1999 z dne 17. maja 1999 o skupni ureditvi trga za vino (UL L št. 179 z dne 14. 7. 1999, str. 1).

Tretji primer

(3) V primerih iz prejšnjega odstavka se mejne vrednosti iz Prilog II, III, IV in V Direktive 2002/72/ES, zadnjič spremenjene z Direktivo Komisije 2007/19/ES z dne 30. marca 2007 o spremembi Direktive 2002/72/ES o polimernih materialih in izdelkih, namenjenih za stik z živili, in Direktive 85/572/EGS o določitvi seznama modelnih raztopin za preskušanje migracije sestavin polimernih materialov in izdelkov, namenjenih za stik z živili (UL L št. 91 z dne 31. 3. 2007, str. 17), ki so izražene v mg/kg, delijo z dogovorjenim faktorjem pretvorbe 6.

Izrazi

460 V nacionalnem predpisu za izvajanje uredbe ali sklepa EU se uporabljajo izrazi, kot so opredeljeni v uredbi ali sklepu EU, ki ga tak predpis izvaja, zato jih ni ustrezno ponovno (ali celo drugače) opredeliti ali izrecno določiti, da imajo enak pomen, kot ga določa uredba ali sklep EU.

461 Kljub pazljivosti se dogaja, da različni pravni akti EU z istega področja uporabijo različne izraze za poimenovanje iste vsebine. Ne gre nujno za napako. To se zgodi zaradi časovne komponente (pravni akti EU so spre-

jeti v daljšem časovnem obdobju, vsak naslednji pa prejšnjemu izrazoslovju ne sledi dosledno) ali zaradi napredka strokovnega področja, v katerega izraz spada. Največkrat je različnost rabe izrazov pripisati še nedogovorjenemu izrazoslovju posamezne stroke. Če je na podlagi primerjave jezikovnih različic pravnih aktov EU moč ugotoviti, da gre za isti izraz, ki pa ima v slovenskih besedilih več pojavnih oblik, lahko v nacionalnem predpisu, s katerim pravne akte EU prenašamo ali izvajamo, tako »nedoslednost« rešimo s t. i. terminološkim mostom. V uvodnih določbah nacionalnega predpisa naštejemo nabor različnih izrazov, uporabljenih v zadevnih pravnih aktih EU, in jasno navedemo, da je vse treba razumeti kot točno določen izraz. Tako naslovnikom predpisa omogočimo razumevanje vsebine brez nepotrebnega dvoma o tem, kaj pravzaprav urejamo.

1. člen

S to uredbo se določajo pristojni organi in kazenske določbe v zvezi z izvajanjem:

- Uredbe Sveta (EGS) št. 315/93 z dne 8. februarja 1993 o določitvi postopkov Skupnosti za **kontaminante** v hrani (UL L št. 37 z dne 13. 2. 1993, str. 1), zadnjič spremenjene z Uredbo (ES) št. 596/2009 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 18. junija 2009 o prilagoditvi nekaterih aktov, za katere se uporablja postopek iz člena 251 Pogodbe, Sklepu Sveta 1999/468/ES glede regulativnega postopka s pregledom – Prilagoditev regulativnemu postopku s pregledom – Četrty del (UL L št. 188 z dne 18. 7. 2009, str. 14), (v nadaljnjem besedilu: Uredba 315/93/EGS), in
- Uredbe Komisije (ES) št. 1881/2006 z dne 19. decembra 2006 o določitvi mejnih vrednosti nekaterih **onesnaževal** v živilih (UL L št. 364 z dne 20. 12. 2006, str. 5), zadnjič spremenjene z Uredbo Komisije (EU) 2018/290 z dne 26. februarja 2018 o spremembi Uredbe (ES) št. 1881/2006 glede mejnih vrednosti glicidil estrov maščobnih kislin v rastlinskih oljih in masteh, začetnih formulah za dojenčke, nadaljevalnih formulah in živilih za posebne zdravstvene namene, namenjenih dojenčkom in majhnim otrokom (UL L št. 55 z dne 27. 2. 2018, str. 27), (v nadaljnjem besedilu: Uredba 1881/2006/ES).

2. člen

Izraz »onesnaževala«, uporabljen v tej uredbi, pomeni »kontaminante« in »onesnaževalce«, kakor so uporabljeni v pravnih aktih Evropske unije iz prejšnjega člena.

Sklicevanje na pravne akte EU v nacionalnih predpisih in na nacionalne predpise, ki prenašajo ali izvajajo pravne akte EU

SKLICI NA STRUKTURNE ENOTE

- 462** Pravni akti EU imajo nekatere strukturne enote, ki jih pri pripravi nacionalnih predpisov ne uporabljamo (glej tudi robno št. 33).

<i>Strukturne enote pravnih aktov EU</i>	
<i>strukturna enota</i>	<i>oznaka</i>
člen	Člen 1
odstavek	
– oštevilčen	1.
– neoštevilčen (kadar ni razdeljen na manjše strukture)	
pododstavek	
točka	1.
	(a)
	(i)
alinea	–

- 463** Ravno zaradi teh razlik prihaja do posebnosti pri sklicevanju na take strukturne enote. Kadar gre za sklicevanja znotraj pravnih aktov EU, so ti sklici deloma drugačni, kot so sklici nacionalnih predpisov na te iste strukturne enote (npr. člen, odstavek, številčna točka). Na tiste strukturne enote pravnih aktov EU, ki jih v nacionalni nomotehniko ne poznamo, pa se sklicujemo s poimenovanjem iz pravnih aktov EU (npr. pododstavek, točka (ii)).

*Razlike v sklicih**sklic znotraj pravnih aktov EU*

člen 1
odstavek **1**
prvi odstavek
prvi pododstavek
točka 1
točka (a)
točka **(i)**
prva **alineja**

sklici nacionalnih predpisov na te strukturne enote

1. člen
prvi odstavek
prvi odstavek
prvi **pododstavek**
1. točka
točka (a)
točka **(i)**
prva **alineja**

Slednje pride v poštev zlasti v nacionalnih predpisih, ki izvajajo pravne akte EU, in pri uporabi sklica kot tehnike prenosa. V teh primerih vedno uporabimo načela nacionalne nomotehnike (torej od manjšega k večjemu) in ohranimo poimenovanje strukturne enote, na katero se sklicujemo (torej se sklicujemo tudi na pododstavek), rahlo jezikovno odstopanje pa upoštevamo pri sklicevanju na alinejo, ki je v pravnih aktih EU zapisana kot »alineja«. Pri takem sklicevanju pa prilagodimo način sklicevanja, razen ko gre za točke, označene s črkami in malimi rimskimi številkami.

464*Navajanje v padajočem vrstnem redu*

pravni akt EU
... iz člena 13(4)(c)(ii) ...

Člen 9(1), prva in druga alineja

Navajanje od manjšega k večjemu

nacionalni predpis
... iz **točke (ii) pod (c)** četrtega odstavka 13. člena ...

prva in druga alineja prvega odstavka 9. člena

Ustrezno navedenemu se na strukturne enote pravnih aktov EU sklicujemo z uporabo ustaljenega načina nacionalnih nomotehničnih pravil, upoštevaje nekatere posebnosti.

465

(1) Če uradni veterinar ali inšpektor za hrano obratu v obdobju 12 mesecev trikrat izreče ukrep **iz točke (e) prvega pododstavka drugega odstavka 54. člena Uredbe 882/2004/ES**, direktor območnega urada uprave obratu začasno odvzame odobritev za obdobje enega meseca.

- 466** Za razliko od načinov upoštevanja strukturnih enot pravnih aktov EU v situacijah iz robnih št. 462 in 463 je treba pri prenosu uporabiti strukturne enote (jih označiti in poimenovati) v skladu z nacionalnimi nomotehničnimi pravili, torej pripraviti predpis kot vsak drug predpis.
- 467** Slednje v širšem smislu seveda pomeni tudi to, da je treba tak pravni akt EU vsebinsko umestiti v nacionalni pravni red in da nacionalni predpis, ki prenaša pravne akte EU, nikakor ni zgolj odslíkava pravnega akta EU. V takih primerih je treba paziti predvsem na to, da ne uvajamo strukturnih enot, ki jih ne poznamo (npr. pododstavkov, podtočk), in da nekaterih strukturnih enot ne označujemo z oznakami, ki so v nacionalnih nomotehničnih pravilih drugačne (npr. z malimi rimskimi številkami »(ii)« in s črkami v oklepajih »(a)«).

<i>Pravni akt EU</i>	<i>Nacionalni predpis</i>
Člen 17	17. člen
1.	(1)
2.	(2)
(i)	1.
(ii)	2.
(a)	a)
(b)	b)
(c)	c)
(d)	č)
3.	(3)

DOLOČBE DIREKTIVE, KI NAPOTUJEJO NA DRUGE PRAVNE AKTE EU

V besedilu direktive so pogoste določbe, ki napotujejo na uporabo drugih pravnih aktov EU, npr. z besedno zvezo »brez poseganja v« (drug pravni akt EU). Pri prenosu direktive v nacionalni predpis je treba upoštevati tudi take napotitve. **468**

Tako napotitev direktive na drug pravni akt EU je treba presojati vsebinsko: **469**

- če napotuje na drugo direktivo, je treba to drugo direktivo prenesti na enega od treh načinov prenosa (glej robne št. 403, 404 in 405);
- če napotuje na drugo direktivo, ki je v nacionalni pravni red že prenesena, se sklicujemo na nacionalni predpis, ki jo je prenesel;
- če napotuje na pravni akt EU, ki se neposredno uporablja (npr. uredba EU), se tudi nacionalni predpis sklicuje na ta pravni akt EU.

DOLOČBE UREDBE EU, KI NAPOTUJEJO NA DRUGE PRAVNE AKTE EU

Tudi v besedilu uredbe EU so pogoste določbe, ki napotujejo na uporabo drugih pravnih aktov EU. Pri izvajanju uredbe EU na nacionalni ravni je take napotitve treba presojati vsebinsko enako kot v primeru napotitev direktive na drug pravni akt EU (glej robno št. 469). **470**

DRSEČE IN TOGO SKLICEVANJE

Glede drsečega sklicevanja na pravne akte EU velja enako, kot velja za nacionalne predpise (glej robni št. 190 in 191) – navedeta se vrsta pravnega akta EU in čim bolj natančen opis njegove vsebine (npr. uredba EU, ki ureja ..., sklep EU, ki ureja ..., pravni akt EU, ki ureja ...). Posebnost tega sklicevanja je, da ga praviloma ne uporabljamo za direktive, saj te, ker se ne uporabljajo neposredno, prenašamo vsebinsko in le redko z neposrednim sklicem (glej robno št. 405). **471**

Primer kombinacije drsečih sklicev na pravni akt EU, nacionalni predpis in sklop nacionalnih predpisov (zakon in podzakonske predpise, izdane na njegovi podlagi)

(2) Poleg določb tega pravilnika se za razmnoževalni material uporabljajo tudi **uredba EU**, ki ureja varstvo prosto živečih živalskih in rastlinskih vrst, **uredba**, ki ureja ravnanje z embalažo in odpadno embalažo, in **predpisi**, ki urejajo zdravstveno varstvo rastlin.

472 Izjemoma se lahko pojavi potreba, da se drseče sklicujemo na nacionalni predpis, s katerim izvajamo pravni akt EU, ki se neposredno uporablja. V takih primerih sklic vsebuje vrsto nacionalnega predpisa in skrajšano obliko navajanja naslova pravnega akta EU (npr. uredba, ki ureja izvajanje Uredbe 1308/2013/EU).

473 V nacionalnih predpisih, ki prenašajo direktive in izvajajo uredbe EU, je togo sklicevanje na (konkretne) direktive in uredbe EU v materialnih določbah lahko tudi način prenosa oziroma izvajanja pravnega akta EU.

Sklic kot način izvajanja pravnega akta EU

(2) Neizpolnitev ali kršitev obveznosti se sankcionira **v skladu s 63. členom Uredbe 1306/2013/EU, 63. členom Uredbe 809/2014/EU** in zakonom, ki ureja kmetijstvo, razen v primeru višje sile in izjemnih okoliščin iz 65. člena te uredbe.

Sklic kot način prenosa pravnega akta EU

Prvi primer

Za ugotavljanje prisotnosti oziroma koncentracije posameznih sestavin kozmetičnih proizvodov se uporabljajo naslednje metode:

1. vsebnost prostega natrijevega hidroksida ali prostega kalijevega hidroksida se ugotavlja **v skladu z metodo iz III. dela Priloge Direktive 80/1335/EGS**;
2. vsebnost oksalne kisline ali katere koli alkalijske soli oksalne kisline v proizvodih za nego las se ugotavlja **v skladu z metodo iz IV. dela Priloge Direktive 80/1335/EGS**;
3. vsebnost kloroforma v zobnih kremah se ugotavlja **v skladu z metodo iz V. dela Priloge Direktive 80/1335/EGS**.

Drugi primer

1. člen

Ta pravilnik določa posebne zahteve glede sestave kozmetičnih proizvodov, predpisuje snovi, ki jih kozmetični proizvodi ne smejo vsebovati, sestavine kozmetičnih proizvodov, za katere veljajo posebne omejitve, in pogoje, pod katerimi se kozmetični proizvodi, ki jih vsebujejo, lahko dajejo v promet, v skladu z Direktivo Sveta 76/768/EGS z dne 27. julija 1976 o približevanju zakonodaje držav članic v zvezi s kozmetičnimi izdelki (UL L št. 262 z dne 27. 9. 1976, str. 169), zadnjič spremenjeno z Izvedbeno Direktivo Komisije 2012/21/EU z dne 2. avgusta 2012 o spremembi prilog II in III k Direktivi Sveta 76/768/EGS v zvezi s kozmetičnimi izdelki zaradi prilagoditve tehničnemu napredku (UL L št. 208 z dne 3. 8. 2012, str. 8), (v nadaljnjem besedilu: **Direktiva 76/768/EGS**).

2. člen

Kozmetični proizvodi **ne smejo vsebovati snovi iz Priloge II Direktive 76/768/EGS**.

»TEHNIČNI« PREDPISI

Notranji trg EU v skladu s 26. členom PDEU zajema območje brez notranjih meja, na katerem je zagotovljen prost pretok blaga, oseb, storitev in kapitala. Da bi spodbudili neovirano delovanje notranjega trga, je treba zagotoviti čim večjo preglednost nacionalnih pobud za tehnične predpise. Tehnični predpisi (t. i. neharmonizirani predpisi, ki vplivajo na dajanje proizvodov na trg) so v skladu s 1. členom Direktive (EU) 2015/1535 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 9. septembra 2015 o določitvi postopka za zbiranje informacij na področju tehničnih predpisov in pravil za storitve informacijske družbe (UL L št. 241 z dne 17. 9. 2015, str. 1; v nadaljnjem besedilu: Direktiva 2015/1535/EU) tehnične specifikacije in druge zahteve ali pravila o storitvah, vključno z upravnimi določbami, katerih upoštevanje je pravno ali dejansko obvezno pri trženju, opravljanju storitve, ustanovitvi izvajalca storitve ali uporabi v državi članici ali njenem večjem delu, kot tudi zakoni, predpisi ali upravne določbe držav članic, ki prepovedujejo izdelavo, uvoz, trženje ali uporabo proizvoda, opravljanje ali uporabo storitev ali ustanovitev dobavitelja storitve.

474

- 475** Za Komisijo je bistveno, da ima pred sprejetjem tehničnih predpisov na razpolago potrebne informacije, zato jo morajo države članice uradno obvestiti o svojih načrtih na področju tehničnih predpisov (t. i. prednotifikacija).
- 476** Zaradi pravne varnosti je primerno, da države članice javno objavijo, da je bil nacionalni tehnični predpis sprejet v skladu s formalnostmi, določenimi v Direktivi 2015/1535/EU. Komisiji in državam članicam je treba dati na voljo dovolj časa, da predlagajo spremembe za predvideni ukrep, da bi odstranile ali zmanjšale kakršnekoli ovire, ki bi jih ta ukrep lahko pomenil za prosti pretok blaga. Zadevna država članica mora upoštevati morebitne spremembe pri oblikovanju končnega besedila predvidenega ukrepa, njegovo izvajanje pa se odloži za toliko časa, da se lahko opravi skupni pregled predlaganih sprememb, oziroma Komisija pripravi tozadevni predlog zakonodajnega akta.
- 477** Tehnični predpisi morajo tako (praviloma v 2. členu) vsebovati posebno določbo o postopku informiranja in klavzulo o vzajemnem priznavanju.

x. člen

(postopek informiranja in klavzula)

(1) Ta pravilnik se izda ob upoštevanju postopka informiranja v skladu z Direktivo (EU) 2015/1535 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 9. septembra 2015 o določitvi postopka za zbiranje informacij na področju tehničnih predpisov in pravil za storitve informacijske družbe (UL L št. 241 z dne 17. 9. 2015, str. 1).

(2) Določbe tega pravilnika se ne uporabljajo za proizvode, ki se v skladu z nacionalno zakonodajo, ki zagotavlja enakovredno raven varovanja javnega interesa, kot je določena v zakonodaji Republike Slovenije, zakonito

- proizvajajo oziroma tržijo v drugih državah članicah Evropske unije in Turčiji ali
- proizvajajo v državah Evropskega združenja za prosto trgovino (EFTA), ki so hkrati podpisnice Sporazuma o Evropskem gospodarskem prostoru.

(3) Ta pravilnik se izvaja v skladu z Uredbo (ES) št. 764/2008 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 9. julija 2008 o določitvi postopkov za uporabo nekaterih nacionalnih tehničnih pravil za proizvode, ki se zakonito tržijo v drugi državi članici, in o razveljavitvi Odločbe št. 3052/95/ES (UL L št. 218 z dne 13. 8. 2008, str. 21).

NAZNANILO

478

Kadar je uveljavitev ali začetek uporabe nacionalnega predpisa ali njegovega dela odvisen od uveljavitve ali začetka uporabe pravnega akta EU, ki učinkuje neposredno, se naslovnike nacionalnega predpisa o taki informaciji seznaniti s posebnim aktom pristojnega ministra (naznanilom), ki se objavi v uradnem listu.

Primer naznanila na podlagi pravilnika

30. člen (prehodno obdobje)

(1) Z dnem uveljavitve tega pravilnika preneha veljati Pravilnik o pomorski opremi (Uradni list RS, št. 24/07, 23/09, 78/09, 14/11, 17/11 – ZTZPUS-1, 47/12, 98/13, 56/14, 59/15 in 24/16), 4. člen pa se še uporablja **do začetka veljavnosti predpisov, ki jih v skladu z drugim odstavkom 35. člena Direktive 2014/90/EU sprejme Evropska komisija.**

(2) Minister **objavi dan začetka veljavnosti predpisov** iz prejšnjega odstavka v Uradnem listu Republike Slovenije.

Na podlagi drugega odstavka 30. člena Pravilnika o pomorski opremi (Uradni list RS, št. 1/17) minister za infrastrukturo objavlja

Naznanilo
o datumu začetka veljavnosti Izvedbene uredbe 2017/306/EU

Minister za infrastrukturo **naznanja**, da je 16. marca 2017 **začela veljati** Izvedbena uredba Komisije (EU) 2017/306 z dne 6. februarja 2017 o določitvi zahtev glede zasnove, konstrukcije in delovanja ter standardov preskušanja za pomorsko opremo (UL L št. 48 z dne 24. 2. 2017, str. 1), ki ureja posamezne vrste pomorske opreme iz 4. člena Pravilnika o pomorski opremi (Uradni list RS, št. 1/17).

Primer naznanila na podlagi uredbe

22. člen

(spremembe PRP 2014–2020)

(1) Določbe te uredbe, ki se nanašajo na spremembe PRP 2014–2020, ki bodo potrjene po uveljavitvi te uredbe, se začnejo uporabljati naslednji dan po prejetju sklepa Evropske komisije o potrditvi spremembe PRP 2014–2020.

(2) **Minister, pristojen za kmetijstvo, objavi naznanilo** o prejetju sklepa iz prejšnjega odstavka v Uradnem listu Republike Slovenije.

Na podlagi drugega odstavka 22. člena Uredbe o izvajanju ukrepa Sheme kakovosti za kmetijske proizvode in živila iz Programa razvoja podeželja Republike Slovenije za obdobje 2014–2020 (Uradni list RS, št. 67/16) minister za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano objavlja

Naznanilo

o odobritvi druge spremembe Programa razvoja podeželja
Republike Slovenije za obdobje 2014–2020

Minister za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano **naznanja prejetje Izvedbenega sklepa Komisije št. C(2016) 8717 z dne 13. 12. 2016** o odobritvi spremembe programa razvoja podeželja za Slovenijo za podporo iz Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja in spremembi Izvedbenega sklepa C(2015) 849.

Primer naznanila na podlagi zakona

336. člen

(začetek uporabe posameznih določb)

(1) Določbe 117., 118., 119. in 153. člena tega zakona, ki urejajo uporabo varnostnih ukrepov, se začnejo uporabljati osemnajst mesecev po uveljavitvi regulativnih tehničnih standardov, ki jih sprejme Evropska komisija v skladu s četrtem odstavkom 98. člena Direktive 2015/2366/EU.

(2) Podpoglavje 8.1 tega zakona, razen drugega odstavka 173. člena tega zakona, se začne uporabljati devet mesecev po uveljavitvi regulativnih tehničnih standardov, ki jih sprejme Evropska komisija v skladu s četrtem odstavkom 3. člena Direktive 2014/92/EU.

(3) **Minister, pristojen za finance**, v Uradnem listu Republike Slovenije **objavi naznanilo** o začetku uporabe določb iz prvega in drugega odstavka tega člena.

Na podlagi tretjega odstavka 336. člena Zakona o plačilnih storitvah, storitvah izdajanja elektronskega denarja in plačilnih sistemih (Uradni list RS, št. 7/18 in 9/18 – popr.) objavlja ministrica za finance

Naznanilo

o objavi datuma začetka uporabe 117., 118., 119. in 153. člena Zakona o plačilnih storitvah, storitvah izdajanja elektronskega denarja in plačilnih sistemih

Določbe 117., 118., 119. in 153. člena Zakona o plačilnih storitvah, storitvah izdajanja elektronskega denarja in plačilnih sistemih (Uradni list RS, št. 7/18 in 9/18 – popr.), ki urejajo uporabo varnostnih ukrepov, **se uporabljajo od** 14. septembra 2019.

VIRI

ZAKONI

- Gradbeni zakon (Uradni list RS, št. 61/17 in 72/17 – popr.)
- Obligacijski zakonik (Uradni list RS, št. 97/07 – uradno prečiščeno besedilo)
- Stanovanjski zakon (Uradni list RS, št. 69/03, 18/04 – ZVKSES, 47/06 – ZEN, 45/08 – ZVEtL in 57/08)
- Stanovanjski zakon (Uradni list RS, št. 69/03, 18/04 – ZVKSES, 47/06 – ZEN, 45/08 – ZVEtL, 57/08, 62/10 – ZUPJS, 56/11 – odl. US, 87/11 in 40/12 – ZUJF)
- Ustavni zakon za izvedbo Temeljne ustavne listine o samostojnosti in neodvisnosti Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 1/91-I)
- Zakon o Banki Slovenije (Uradni list RS, št. 72/06 – uradno prečiščeno besedilo)
- Zakon o dedovanju (Uradni list SRS, št. 15/76, 23/78, Uradni list RS, št. 13/94 – ZN, 40/94 – odl. US, 117/00 – odl. US, 67/01, 83/01 – OZ, 31/13 – odl. US in 63/16)
- Zakon o delovnih in socialnih sodiščih (Uradni list RS, št. 2/04, 10/04 – popr., 45/08 – ZArbit, 45/08 – ZPP-D, 47/10 – odl. US in 43/12 – odl. US)
- Zakon o dohodnini (Uradni list RS, št. 117/06, 90/07, 10/08 in 78/08)
- Zakon o dopolnitvah Zakona o vodah (Uradni list RS, št. 100/13)
- Zakon o državnem geodetskem referenčnem sistemu (Uradni list RS, št. 25/14)
- Zakon o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju (Uradni list RS, št. 13/14 – uradno prečiščeno besedilo in 10/15 – popr.)
- Zakon o gozdovih (Uradni list RS, št. 30/93, 56/99 – ZON, 67/02, 110/02 – ZGO-1, 115/06 – ORZG40, 110/07, 106/10, 63/13, 101/13 – ZDavNepr, 17/14, 24/15, 9/16 – ZGGLRS in 77/16)
- Zakon o javnih uslužbencih (Uradni list RS, št. 56/02)
- Zakon o javnih uslužbencih (Uradni list RS, št. 63/07 – uradno prečiščeno besedilo, 65/08, 69/08 – ZTFI-A, 69/08 – ZZavar-E in 40/12 – ZUJF)
- Zakon o javnih uslužbencih (Uradni list RS, št. 63/07 – uradno prečiščeno besedilo)
- Zakon o kazenskem postopku (Uradni list RS, št. 32/12 – uradno prečiščeno besedilo in 47/13)
- Zakon o kemikalijah (Uradni list RS, št. 110/03 – uradno prečiščeno besedilo, 47/04 – ZdZPZ, 61/06 – ZBioP in 16/08)
- Zakon o kmetijstvu (Uradni list RS, št. 45/08, 57/12, 90/12 – ZdZPVHVVR, 26/14, 32/15, 27/17 in 22/18)

- Zakon o lokalnih volitvah (Uradni list RS, št. 94/07 – uradno prečiščeno besedilo)
- Zakon o mednarodni zaščiti (Uradni list RS, št. 111/07)
- Zakon o meteorološki dejavnosti (Uradni list RS, št. 49/06)
- Zakon o morskem ribištvu (Uradni list RS, št. 115/06)
- Zakon o nalogah in pooblastilih policije (Uradni list RS, št. 15/13 in 23/15 – popr.)
- Zakon o odgovornosti za jedrsko škodo (Uradni list RS, št. 77/10)
- Zakon o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja (Uradni list RS, št. 16/07 – uradno prečiščeno besedilo, 36/08, 58/09, 64/09 – popr., 65/09 – popr., 20/11, 40/12 – ZUJF, 57/12 – ZPCP-2D, 47/15, 46/16, 49/16 – popr. in 25/17 – ZVaj)
- Zakon o organiziranosti in delu v policiji (Uradni list RS, št. 15/13 in 11/14)
- Zakon o organiziranosti in delu v policiji (Uradni list RS, št. 15/13, 11/14, 86/15, 77/16 in 77/17)
- Zakon o orožju (Uradni list RS, št. 23/05 – uradno prečiščeno besedilo)
- Zakon o osebnih izkaznici (Uradni list RS, št. 35/11)
- Zakon o plačilnih storitvah, storitvah izdajanja elektronskega denarja in plačilnih sistemih (Uradni list RS, št. 7/18 in 9/18 – popr.)
- Zakon o podaljšanju prehodnega obdobja na področju prostega gibanja državljanov Republike Hrvaške in njihovih družinskih članov (Uradni list RS, št. 46/15)
- Zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (Uradni list RS, št. 96/12, 39/13, 99/13 – ZSVarPre-C, 101/13 – ZIPRS1415, 44/14 – ORZPIZ206, 85/14 – ZUJF-B, 95/14 – ZUJF-C, 90/15 – ZIUPTD, 102/15, 23/17, 40/17 in 65/17)
- Zakon o porabi dolgoročnih rezervacij za ekološko sanacijo (Uradni list RS, št. 59/01)
- Zakon o posebnih pogojih za vpis lastninske pravice na posameznih delih stavbe v zemljiško knjigo (Uradni list RS, št. 89/99)
- Zakon o poslancih (Uradni list RS, št. 112/05 – uradno prečiščeno besedilo)
- Zakon o pravnem postopku (Uradni list RS, št. 73/07 – uradno prečiščeno besedilo, 45/08 – ZArbit, 45/08, 111/08 – odl. US, 57/09 – odl. US, 12/10 – odl. US, 50/10 – odl. US, 107/10 – odl. US, 75/12 – odl. US, 40/13 – odl. US, 92/13 – odl. US, 10/14 – odl. US in 48/15 – odl. US)
- Zakon o pravilih cestnega prometa (Uradni list RS, št. 82/13 – uradno prečiščeno besedilo, 68/16, 54/17, 69/17 – popr in 3/18 – odl. US)
- Zakon o prekrških (Uradni list RS, št. 29/11 – uradno prečiščeno besedilo, 21/13, 111/13, 74/14 – odl. US in 92/14 – odl. US)
- Zakon o prekrških (Uradni list RS, št. 7/03)
- Zakon o prenehanju javne agencije za javno naročanje (Uradni list RS, št. 48/12)
- Zakon o prenehanju veljavnosti Zakona o kozmetičnih proizvodih (Uradni list RS, št. 91/13)
- Zakon o priznavanju in vrednotenju izobraževanja (Uradni list RS, št. 73/04)
- Zakon o prostovoljstvu (Uradni list RS, št. 10/11 in 16/11 – popr.)
- Zakon o rudarstvu (Uradni list RS, št. 14/14 – uradno prečiščeno besedilo)
- Zakon o samozaposlovanju, zaposlovanju in delu tujcev (Uradni list RS, št. 47/15)

- Zakon o sodniški službi (Uradni list RS, št. 94/07 – uradno prečiščeno besedilo)
- Zakon o splošnem upravnem postopku (Uradni list RS, št. 24/06 – uradno prečiščeno besedilo, 105/06 – ZUS-1, 126/07, 65/08, 8/10 in 82/13)
- Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o azilu (Uradni list RS, št. 17/06)
- Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o bančništvu (Uradni list RS, št. 105/12)
- Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o dohodnini (Uradni list RS, št. 96/13)
- Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o dohodnini (Uradni list RS, št. 115/05)
- Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o inšpekcijskem nadzoru (Uradni list RS, št. 40/14)
- Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o izvrševanju proračunov Republike Slovenije za leti 2016 in 2017 (Uradni list RS, št. 46/16)
- Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o izvrševanju proračunov Republike Slovenije za leti 2014 in 2015 (Uradni list RS, št. 38/14)
- Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o javnem naročanju (Uradni list RS, št. 19/10)
- Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o javnih uslužbencih (Uradni list RS, št. 113/05)
- Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o javnih uslužbencih (Uradni list RS, št. 33/07)
- Zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o kazenskem postopku (Uradni list RS, št. 56/03)
- Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o kmetijstvu (Uradni list RS, št. 57/12)
- Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o ohranjanju narave (Uradni list RS, št. 46/14)
- Zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o popotresni obnovi objektov in spodbujanju razvoja v Posočju (Uradni list RS, št. 67/98)
- Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o Skladu za financiranje razgradnje Nuklearne elektrarne Krško in odlaganja radioaktivnih odpadkov iz Nuklearne elektrarne Krško (Uradni list RS, št. 68/08)
- Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o sodnem registru (Uradni list RS, št. 33/07)
- Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o ugotavljanju katastrskega dohodka (Uradni list RS, št. 55/13)
- Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o varstvu potrošnikov (Uradni list RS, št. 38/14)
- Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o Vladi Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 8/12)
- Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o Vladi Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 65/14)
- Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o vodah (Uradni list RS, št. 57/08)
- Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o vodah (Uradni list RS, št. 56/15)

- Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o vodah (Uradni list RS, št. 40/14)
- Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o zadrugah (Uradni list RS, št. 87/09)
- Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o zavarovalništvu (Uradni list RS, št. 69/08)
- Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o zdravniški službi (Uradni list RS, št. 58/08)
- Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju (Uradni list RS, št. 76/08)
- Zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o zdravstveni inšpekciji (Uradni list RS, št. 2/04)
- Zakon o spremembah Zakona o dohodnini (Uradni list RS, št. 125/08)
- Zakon o spremembah Zakona o zemljiški knjigi (Uradni list RS, št. 28/09)
- Zakon o spremembi Zakona o državni upravi (Uradni list RS, št. 12/14)
- Zakon o trgu finančnih instrumentov (Uradni list RS, št. 108/10 – uradno prečiščeno besedilo, 78/11, 55/12, 105/12 – ZBan-1J, 63/13 – ZS-K, 30/16 in 9/17)
- Zakon o ukrepih za uravnoteženje javnih financ občin (Uradni list RS, št. 14/15)
- Zakon o umeščanju prostorskih ureditev državnega pomena v prostor (Uradni list RS, št. 80/10)
- Zakon o upravnih taksah (Uradni list RS, št. 106/10 – uradno prečiščeno besedilo)
- Zakon o usklajevanju transferjev posameznikom in gospodinjstvom v Republiki Sloveniji (Uradni list RS, št. 114/06, 59/07 – ZŠtip, 10/08 – ZVarDod, 71/08, 98/09 – ZIUZGK, 62/10 – ZUPJS, 85/10, 94/10 – ZIU, 110/11 – ZDIU12, 40/12 – ZUJF in 96/12 – ZPIZ-2)
- Zakon o uveljavitvi prehodnega obdobja za zaposlovanje in delo državljanov Republike Hrvaške v Republiki Sloveniji po vstopu Republike Hrvaške v Evropsko unijo (Uradni list RS, št. 55/13)
- Zakon o varnosti cestnega prometa (Uradni list RS, št. 56/08 – uradno prečiščeno besedilo)
- Zakon o varstvu javnega reda in miru (Uradni list RS, št. 70/06)
- Zakon o varstvu okolja (Uradni list RS, št. 39/06 – uradno prečiščeno besedilo, 49/06 – ZMetD, 66/06 – odl. US, 33/07 – ZPNačrt, 57/08 – ZFO-1A, 70/08, 108/09, 108/09 – ZPNačrt-A, 48/12, 57/12 in 92/13)
- Zakon o varstvu okolja (Uradni list RS, št. 39/06 – uradno prečiščeno besedilo, 49/06 – ZMetD, 66/06 – odl. US, 33/07 – ZPNačrt, 57/08 – ZFO-1A, 70/08, 108/09, 108/09 – ZPNačrt-A, 48/12, 57/12, 92/13 in 56/15)
- Zakon o varstvu okolja (Uradni list RS, št. 39/06 – uradno prečiščeno besedilo, 20/06, 28/06 – odl. US, 49/06 – ZMetD, 66/06 – odl. US in 33/07 – ZPNačrt)
- Zakon o vinu (Uradni list RS, št. 105/06, 72/11, 90/12 – ZdZP VHVV, 111/13 in 27/17 – ZKme-1D)
- Zakon o vodah (Uradni list SRS, št. 16/74)
- Zakon o volilni in referendumski kampanji (Uradni list RS, št. 41/07, 103/07 – ZPolS-D, 11/11, 28/11 – odl. US in 98/13)

- Zakon o vrtcih (Uradni list RS, št. 100/05 – uradno prečiščeno besedilo, 25/08, 98/09 – ZIUZGK, 36/10, 62/10 – ZUPJS, 94/10 – ZIU, 40/12 – ZUJF in 14/15 – ZUUJFO)
- Zakon o zavarovalništvu (Uradni list RS, št. 109/06 – uradno prečiščeno besedilo, 114/06 – ZUE, 9/07 in 102/07)
- Zakon o zavarovalništvu (Uradni list RS, št. 99/10 – uradno prečiščeno besedilo, 90/12, 56/13 in 63/13 – ZS-K)
- Zakon o zdravilih (Uradni list RS, št. 17/14)

PODZAKONSKI PREDPISI IN DRUGI AKTI

- Navodilo za izvajanje določb Poslovnika Vlade Republike Slovenije št. 8
- Naznanilo o datumu začetka veljavnosti Izvedbene uredbe Komisije 2017/306/EU (Uradni list RS, št. 35/17)
- Naznanilo o objavi datuma začetka uporabe 117., 118., 119. in 153. člena Zakona o plačilnih storitvah, storitvah izdajanja elektronskega denarja in plačilnih sistemih (Uradni list RS, št. 41/18)
- Naznanilo o odobritvi druge spremembe Programa razvoja podeželja Republike Slovenije za obdobje 2014–2020 (Uradni list RS, št. 3/17)
- Odločba o ugotovitvi, da je bil prvi odstavek 56. člena Stanovanjskega zakona SZ) v neskladju z Ustavo in da sta prvi odstavek 150. člena in tretja alineja prvega odstavka 196. člena Stanovanjskega zakona SZ-1) v neskladju z Ustavo ter odločba o zavrnitvi ustavne pritožbe (Uradni list RS, št. 90/09)
- Odločba o ugotovitvi, da je Zakon o dedovanju v neskladju z Ustavo (Uradni list RS, št. 31/13)
- Pravilnik o integriranem varstvu rastlin pred škodljivimi organizmi (Uradni list RS, št. 43/14)
- Pravilnik o izvajanju rednih uradnih veterinarskih pregledov na gospodarstvih (Uradni list RS, št. 23/06 in 57/08)
- Pravilnik o lovski izkaznici (Uradni list RS, št. 4/12)
- Pravilnik o merilih čistosti za aditive (Uradni list RS, št. 72/10, 17/11 in 87/12)
- Pravilnik o policijski uniformi in nadomestilih (Uradni list RS, št. 14/14)
- Pravilnik o pomorski opremi (Uradni list RS, št. 1/17)
- Pravilnik o postopkih vzorčenja in analitskih metodah za določanje vsebnosti aflatoksinov v živilih (Uradni list RS, št. 95/04)
- Pravilnik o pravilni uporabi fitofarmaceutskih sredstev (Uradni list RS, št. 71/14 in 28/18)
- Pravilnik o preskušanju izdelkov in snovi, ki prihajajo v stik z živili (Uradni list RS, št. 131/03, 38/06 in 65/08)
- Pravilnik o prevzemu ladijskih odpadkov in ostankov tovora (Uradni list RS, št. 66/05)
- Pravilnik o prilagoditvi določenih higiensko-tehničnih zahtev za mlečno predelovalne obrate na planinah (Uradni list RS, št. 3/09)

- Pravilnik o pristojbinah na področju veterinarstva (Uradni list RS, št. 10/08, 51/09, 5/10, 104/11 in 92/13)
- Pravilnik o prvih meritvah in obratovalnem monitoringu emisije snovi v zrak iz nepremičnih virov onesnaževanja ter o pogojih za njegovo izvajanje (Uradni list RS, št. 105/08)
- Pravilnik o razvrščanju in označevanju govejih trupov (Uradni list RS, št. 16/08, 45/08 – ZKme-1 in 2/10)
- Pravilnik o sledljivosti človeških tkiv in celic ter izdelkov in materialov, ki prihajajo v stik s tkivi in celicami (Uradni list RS, št. 70/08 in 17/15)
- Pravilnik o službeni izkaznici in znački davčnega inšpektorja in davčnega izterjevalca (Uradni list RS, št. 140/04)
- Pravilnik o spremembah in dopolnitvah Pravilnika o označevanju čebelnjakov in stojišč (Uradni list RS, št. 55/13)
- Pravilnik o spremembi Pravilnika o delovnem času notarjev (Uradni list RS, št. 38/07)
- Pravilnik o šolskem koledarju za osnovne šole (Uradni list RS, št. 50/12 in 56/12 – popr.)
- Pravilnik o tečaju slovenščine za dijake v srednjih šolah (Uradni list RS, št. 30/18)
- Pravilnik o tlačni opremi (Uradni list RS, št. 66/16)
- Pravilnik o veterinarskih pogojih, ki morajo biti izpolnjeni za nekomercialne premike hišnih živali, in o modelu potnega lista, ki mora spremljati te živali (Uradni list RS, št. 25/08, 55/08, 3/09 in 85/14).
- Pravilnik o veterinarskih pogojih, ki morajo biti izpolnjeni za netrgovske premike hišnih živali, in o modelu potnega lista, ki mora spremljati te živali (Uradni list RS, št. 85/14)
- Pravilnik o vsebini in obsegu obratovalnega dnevnika o namernem sproščanju gensko spremenjenih organizmov v okolje (Uradni list RS, št. 1/11)
- Pravilnik o vsebini in postopkih za pripravo in predložitev kadrovskih načrtov (Uradni list RS, št. 60/06)
- Pravilnik o zaposlovanju vrhunskih športnikov in trenerjev v Slovenski vojski (Uradni list RS, št. 39/10)
- Resolucija o normativni dejavnosti (Uradni list RS, št. 95/09)
- Spremembe in dopolnitve Tarife o taksah in nadomestilih (Uradni list RS, št. 80/14)
- Tarifa o letnih plačilih za izvajanje poštnih storitev (Uradni list RS, št. 96/14)
- Uredba o izvajanju izvedbene uredbe (EU) o določitvi pravil v zvezi z metodami za identifikacijo enoprstih kopitarjev (Uradni list RS, št. 103/15)
- Uredba o izvajanju ukrepa Sheme kakovosti za kmetijske proizvode in živila iz Programa razvoja podeželja Republike Slovenije za obdobje 2014–2020 (Uradni list RS, št. 67/16)
- Uredba o izvajanju ukrepa Sodelovanje iz Programa razvoja podeželja Republike Slovenije za obdobje 2014–2020 (Uradni list RS, št. 68/17)
- Uredba o izvajanju uredb (ES) in (EU) o dajanju fitofarmaceutskih sredstev v promet (Uradni list RS, št. 5/15)

- Uredba o izvajanju uredb Sveta in Evropske komisije o ukrepu informiranja in promocije kmetijskih proizvodov (Uradni list RS, št. 1/08, 45/08 – ZKme-1 in 1/17)
- Uredba o izvajanju uredbe (ES) o encimih za živila (Uradni list RS, št. 12/11)
- Uredba o izvajanju Uredbe (ES) o zahtevah v zvezi z zavarovanjem za letalske prevoznike in operaterje (Uradni list RS, št. 74/05 in 30/06)
- Uredba o izvajanju uredbe (EU) o zagotavljanju informacij o živilih potrošnikom (Uradni list RS, št. 6/14)
- Uredba o koncesiji za rabo vode za proizvodnjo pijač v Radenski d. d. iz vrtin V-G, V-H, V-J, P-Z, Vp-3č, V-L, V-P, V-S in V-T (Uradni list RS, št. 103/15)
- Uredba o mejnih vrednostih svetlobnega onesnaževanja okolja (Uradni list RS, št. 81/07, 109/07, 62/10 in 46/13)
- Uredba o oblikovanju cen naftnih derivatov (Uradni list RS, št. 71/14)
- Uredba o prenehanju veljavnosti Uredbe o Slovenski turistični organizaciji (Uradni list RS, št. 94/09)
- Uredba o pristaniških zmogljivostih za prevzem ladijskih odpadkov in ostankov tovara (Uradni list RS, št. 78/08)
- Uredba o razvrščanju objektov glede na zahtevnost gradnje (Uradni list RS, št. 18/13, 24/13, 26/13, 61/17 – GZ in 61/17 – ZUreP-2)
- Uredba o sežigalnicah odpadkov in napravah za sosežig odpadkov (Uradni list RS, št. 8/16)
- Uredba o spremembah Uredbe o določitvi zneska specifične in stopnje proporcionalne trošarine za cigarete (Uradni list RS, št. 98/15)
- Uredba o spremembah Uredbe o plačah in drugih prejemkih javnih uslužbencev za delo v tujini (Uradni list RS, št. 96/14)
- Uredba o upravnem poslovanju (Uradni list RS, št. 9/18)
- Uredba o vodovarstvenem območju za vodno telo vodonosnikov na območju občine Jezersko (Uradni list RS, št. 24/12)
- Uredba o vrstah objektov glede na zahtevnost (Uradni list RS, št. 37/08)

PRAVNI AKTI EU

- Lizbonska pogodba, ki spreminja Pogodbo o Evropski uniji in Pogodbo o ustanovitvi Evropske skupnosti, podpisane v Lizboni dne 13. decembra 2007 (UL C št. 306 z dne 17. 12. 2007, str. 1)
- Pogodba o delovanju Evropske unije (Prečiščena različica Pogodbe o delovanju Evropske unije, UL C št. 202 z dne 7. 6. 2016, str. 47)
- Pogodba o Evropski uniji (Prečiščena različica Pogodbe o Evropski uniji, UL C št. 202 z dne 7. 6. 2016, str. 13)
- Prva direktiva Komisije z dne 22. decembra 1980 o približevanju zakonov držav članic glede analitskih metod, potrebnih za preverjanje sestave kozmetičnih izdelkov (UL L št. 383 z dne 31. 12. 1980, str. 27)

- Uredba Komisije (ES) št. 327/98 z dne 10. februarja 1998 o odprtju in zagotovitvi upravljanja nekaterih tarifnih kvot za uvoz riža in lomljenega riža (UL L št. 37 z dne 11. 2. 1998, str. 5)
- Uredba Komisije (ES) št. 2345/2003 z dne 23. decembra 2003 o uvrstitvi določenega blaga v kombinirano nomenklaturu (UL L 346, 31. 12. 2003, str. 41)
- Direktiva 2004/23/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 31. marca 2004 o določitvi standardov kakovosti in varnosti, darovanja, pridobivanja, testiranja, predelave, konzerviranja, shranjevanja in razdeljevanja človeških tkiv in celic (UL L št. 102 z dne 7. 4. 2004, str. 48)
- Odločba Komisije z dne 6. oktobra 2006 o spremembi Odločbe 2003/858/ES v zvezi z ozemlji, s katerih je dovoljen uvoz nekaterih vrst živih rib, njihovih iker in zaroda, namenjenih za gojenje v Evropski skupnosti (UL L št. 279 z dne 11. 10. 2006, str. 24)
- Direktiva 2006/115/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. decembra 2006 o pravici dajanja v najem in pravici posojanja ter o določenih pravicah, sorodnih avtorski pravici, na področju intelektualne lastnine (kodificirano besedilo) (UL L št. 376 z dne 27. 12. 2006, str. 28)
- Uredba (ES) št. 469/2009 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 6. maja 2009 o dodatnem varstvenem certifikatu za zdravila (Kodificirana različica) (UL L št. 152 z dne 16. 6. 2009, str. 1)
- Uredba (EU) št. 1169/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. oktobra 2011 o zagotavljanju informacij o živilih potrošnikom, spremembah uredb (ES) št. 1924/2006 in (ES) št. 1925/2006 Evropskega parlamenta in Sveta ter razveljavitvi Direktive Komisije 87/250/EGS, Direktive Sveta 90/496/EGS, Direktive Komisije 1999/10/ES, Direktive 2000/13/ES Evropskega parlamenta in Sveta, direktiv Komisije 2002/67/ES in 2008/5/ES in Uredbe Komisije (ES) št. 608/2004 (UL L št. 304 z dne 22. 11. 2011, str. 18)
- Izvedbeni sklep Komisije z dne 25. junija 2012 o pripravi začasnega poskusa na podlagi direktiv Sveta 66/401/EGS, 66/402/EGS, 2002/54/ES, 2002/55/ES in 2002/57/ES v zvezi z poljskim pregledom pod uradnim nadzorom za osnovno seme in žlahtniteljevo seme generacij pred osnovnim semenom (UL L št. 166 z dne 27. 6. 2012, str. 90)
- Direktiva 2014/28/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. februarja 2014 o harmonizaciji zakonodaj držav članic v zvezi z omogočanjem dostopnosti eksplozivov za civilno uporabo na trgu in njihovim nadzorom (prenovitev) (UL L št. 96 z dne 29. 3. 2014, str. 1)
- Uredba Komisije (EU) št. 579/2014 z dne 28. maja 2014 o odobritvi odstopanja od nekaterih določb Priloge II k Uredbi (ES) št. 852/2004 v zvezi s prevozom tekočih olj in maščob po morju (UL L št. 160 z dne 29. 5. 2014, str. 14)
- Direktiva (EU) 2015/1535 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 9. septembra 2015 o določitvi postopka za zbiranje informacij na področju tehničnih predpisov in pravil za storitve informacijske družbe (UL L št. 241 z dne 17. 9. 2015, str. 1)
- Popravek Direktive 2006/115/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. decembra 2006 o pravici dajanja v najem in pravici posojanja ter o določenih pravicah, sorodnih avtorski pravici, na področju intelektualne lastnine (UL L št. 205 z dne 30. 7. 2016, str. 27)

SODBE SODIŠČA EU

- sodba N.V. Algemene Transport – En Expeditie Onderneming van Gend & Loos proti Nederlandse Administratie Der Belastingen (zadeva 26/62)
- sodba Flaminio Costa proti E.N.E.L. (zadeva 6/64)
- sodba Internationale Handelsgesellschaft mbH proti Einfuhr- und Vorratsstelle für Getreide und Futtermittel (zadeva 11/70)
- sodba Milk Marketing Board of England and Wales proti Cricket St Thomas Estate (zadeva C-372/88)
- sodba Andrea Frankovich in Danila Bonifaci in drugi proti Italijanski republiki (združeni zadevi C-6/90 in C-9/90)
- sodba Brasserie du pêcheur SA proti Bundesrepublik Deutschland in The Queen proti Secretary of State for Transport, ex parte: Factortame Ltd in drugi (združeni zadevi C-46/93 in C-48/93)
- sodba Privat-Molkerei Borgmann GmbH & Co. KG proti Hauptzollamt Dortmund (zadeva C-1/02)
- sodba Deutsches Milch-Kontor GmbH proti Hauptzollamt Hamburg-Jonas (zadeva C-136/04)
- sklepni predlogi generalnega pravobranilca v zadevi Komisija Evropskih skupnosti proti Italijanski republiki (zadeva C-110/05)
- sodba Maribel Dominguez proti Centre informatique du Centre Ouest Atlantique in Préfet de la région Centre (zadeva C-282/10)

DRUGO

- Medinstitucionalni sporazum z dne 13. aprila 2016 o boljši pripravi zakonodaje (UL L št. 123 z dne 12. 5. 2016, str. 1)
- Medinstitucionalni sporazum z dne 20. decembra 1994, Pospešeni način dela za uradno kodifikacijo zakonodajnih besedil (UL C št. 96 z dne 4. 4. 1996, str. 2)
- Medinstitucionalni sporazum z dne 22. decembra 1998 o skupnih smernicah za pripravo kakovostnih pravnih aktov Skupnosti (UL C št. 73 z dne 17. 3. 1999, str. 1)
- Medinstitucionalni sporazum z dne 28. novembra 2001 o bolj sistematičnem ponovnem sprejemu pravnih aktov (UL C št. 77 z dne 28. 3. 2001, str. 1)

KORISTNE POVEZAVE

ZAKONODAJA

- Državni zbor Republike Slovenije
(prečiščena besedila zakonov):
<https://www.dz-rs.si/wps/portal/Home/deloDZ/zakonodaja/preciscenaBesedilaZakonov/>

- Eurlex (dostop do pravnega reda EU):
<https://eur-lex.europa.eu/homepage.html?locale=sl>

- Pravno-informacijski sistem Republike Slovenije:
<http://www.pisrs.si/Pis.web/>

- Uradni list Evropske unije:
<https://eur-lex.europa.eu/oj/direct-access.html?locale=sl>

- Uradni list Republike Slovenije:
<https://www.uradni-list.si/>

SODNA PRAKSA

- Sodišče EU:

https://curia.europa.eu/jcms/jcms/j_6/sl/

- spletišče sodne prakse:

<http://www.sodnapraksa.si/>

- Ustavno sodišče:

<http://www.us-rs.si/odlocitve/vse-odlocitve/>

- Vrhovno sodišče:

<http://www.sodisce.si/vsrs/>

- zgodovinska sodna praksa EU v slovenščini (1955 – 1999):

<http://www.pisrs.si/Pis.web/sodnaPraksaEUSodisceEuropskeUnijeZgodovinskaSodnaPraksa>

JEZIKOVNI IN SLOGOVNI PRIPOMOČKI

- EUROVOC (večjezični tezaver Evropskega parlamenta):
<http://eurovoc.europa.eu/>

- Evrokorporus (korporus prevodov pravnega reda EU):
<http://www.evroterm.gov.si/evrokorporus/index.php?jezik=slov>

- Evroterm (večjezična terminološka zbirka izrazov EU):
<http://www.evroterm.gov.si/index.php?jezik=slov>

- IATE (terminološka zbirka institucij, organov, uradov in agencij EU):
<http://www.iate.europa.eu/>

- Medinstitucionalni slogovni priročnik (Interinstitutional Style Guide):
<http://publications.europa.eu/code/sl/sl-000500.htm>

- Skupna praktična navodila Evropskega parlamenta, Sveta in Komisije za osebe, vključene v pripravo pravnih aktov Evropske unije:
<https://eur-lex.europa.eu/content/techleg/SL-navodila-za-pripravo-zakonodaje.pdf>

- Slogovni priročnik Evropske komisije:
https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/styleguide_slovene_dgt_sl.pdf

- Slovarji in drugi pripomočki za prevajalce (Knjižnica z več kot 1300 prosto dostopnimi spletnimi slovarji in drugimi prevajalskimi pripomočki za več kot 40 jezikov):
<http://www.evroterm.gov.si/slovar/index.php?jezik=slov>

- Slovarji Inštituta za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU (FRAN):
<https://fran.si/>

STVARNO KAZALO

PO ROBNIH ŠTEVILKAH

A

Abrogacija 217

Akt o pristopu 409, 412

Akti nosilcev javnih pooblastil 270,
278, 279

Akti samoupravnih lokalnih
skupnosti **280–284**

Akti za izvrševanje javnih pooblastil –
glej »Akti nosilcev javnih pooblastil«

Alineja **32, 33, 34, 121, 123, 146, 151,**
173, 192, 248, 303, 457, 464

Analogija **176, 179, 180**

Avtentična razlaga 161, **300–306**

B

Blanketne norme 61, 194

Brezosebna oblika 105

C

Citiranje

– alinej **34, 146**

– členov 29, **34, 146**

– naslova predpisa 49

– objav predpisa 52, 138, **157–164,**
172, 328

– odločb ustavnega sodišča 158, 160

– odstavkov **34, 146**

– točk 29, **34, 146**

– uradnega prečiščenega besedila
162, 318, 320

Č

Čas v predpisih 103, 131

Člen **29–38, 99, 151, 214**

– črtani 250

– preštevilčevanje 310, 312–315

– samostojni 139

– zaporedni 140, 142

– zbirni 53, 54, 143

Črtanje, glej »Novela«

D

Datumi v predpisih 87, **165–166,**
211, 213, 327

Del 38

Delegirani akti, glej »Pravni akti EU«

Denarni zneski 109, 169, **171**

Derogacija 217

– delna 217

– direktna ali neposredna 221, 224

– indirektna ali posredna 225

– popolna 217

Direktiva 336, 341, **345, 361, 393–412**

Dodajanje

– členov 142, **244–247, 248, 250**

- odstavkov 147, 148, 248
- prilog 151
- Doktrina lojalne uporabe 341
- Dovoljenost 132, 133

E

- Enotna identifikacijska oznaka
 - akti nosilcev javnih pooblastil 88
 - EPA **88**, 328
 - EVA **88**, 328, 414
- EUR-Lex 358, 448, 450
- Euro, glej »Denarni zneski«, »Evro«
- Evro 171

G

- Generalno pooblastilo 44, **45**, 432, 433
 - glej »Pooblastilne določbe«

H

- Harmonizacija 341, 393
- Hierarhija
 - pravnih aktov 9, 11, 107, 184, 228, 255, 266, 276, 279, 283, 284
 - pravnih aktov EU 390, 399, 433, 447
- Hkratna obravnava **255**

I

- Identifikacijska številka 87
- Institucije EU 338, 343, 353, 357, 364, 366, 376, 394, 418, 420, 431, 434, 443
- Instrukcijski rok 85
- Izjava o skladnosti 413, 414
- Izjeme v predpisih 31, 99, **134–136**
- Izvajanje (izvedba) 116, 377, 378, 425, 432, 433, 443
 - odločb in sklepov 417
 - pravnih aktov EU 358, 377, 378

- uredb 380–386
- Izvedbeni akti, glej »Pravni akti EU«
- Izvrševanje 116
- Izvršilni predpisi **263–273**
 - izdajanje 212, 264, 267–273
 - noveliranje 257
 - pooblastilo za izdajo, glej »Pooblastilne določbe«
 - pravna podlaga 266
 - uporaba 74, 76, 77
 - veljavnost 76, 227

J

- Jezikovno izražanje **93–130**, 240

K

- Kazenske določbe 41, **60–72**
- Klavzula 77, 185, 186, 477
- Kodificirano besedilo 437, 441
- Kodificirana različica 437, 441
- Kodifikacija 364, **366–367**
- Končne določbe 41, 73, **86**
- Konsolidirano besedilo, glej »Prečiščeno besedilo pravnih aktov EU«
- Konzumiranost predpisa **219**, 226, 237, 252, 298
- Korelacijska tabela 365, **415–416**
- Kratica 51, 52, 110, 120, 160, 161, 172, 303

L

- Ločila 114, **175**

M

- Mednarodne pogodbe 164, 184, 324, 325
- Merske enote 109, 168, 169, 172
- Mnenje 47, 345, 356

N

Načelo

- avtonomnosti 331, 332
- neposrednega učinka 339
- neposredne uporabe 339, 380
- primarnosti 333–335

Napaka 322, 323, 327, 329, 330, **370–373**, 374, 461

Napotilo 446

- glej »Sklicevanje«, »Navajanje«

Naslov

- nacionalnega predpisa 425, 441–445
- novele 234
- novele novele 235, 251
- pravnega akta EU 350, 351, 424, 434–441
- predpisa 41, **49–51**, 254, 256

Naštevanje 32, 173

- alternativno 173
- eksemplifikativno 32
- kumulativno 173
- taksativno 19, 32, 117, 173

Navajanje

- elementi navedka 452–455
- posameznih strukturnih enot 146, 172, **462–467**
- pravnih aktov EU 348, 435, 439, 441–444, 446–459
- predpisov, glej »Citiranje«

Naznanilo 274, 478

Neharmonizirani predpisi 474

Neposredna uporaba 26, 178, 206, 336, 340–342, 345, 381, 386, 390, 393, 395, 410, 411, 417, 421, 469, 471, 472

Neposredni učinek 274, **337**, 338, 340–342, 411, 478

Neuradno prečiščeno besedilo

predpisa 307, 309, 321

Nezakonodajni akti, glej »Pravni akti EU«

Normiranje

- abstraktno 15, **24–27**, 98, 99, 134
- člena 29–31, 36, 37, 254
- eksemplifikativno 15, **21, 22**, 102
- jezikovno 98
- kazuistično 20
- metode 16, 17, 23–26, 56
- načelno 26, 27, 53
- novele 234
- taksativno 15, **16–19**

Notifikacija 395, 396, 421

Novela 232–262

- črtanje 149, 151, 248, 315
 - izražanje 138–152
 - izvirne določbe 251
 - izvršilni predpisi 257
 - nadomeščanje 149, 151
 - naslov 254
 - novele 235, 251
 - prehodne in končne določbe 251, 252, 258–260
 - preštevilčevanje, glej »Preštevilčevanje«
 - spremembe in dopolnitve 242–250
 - struktura 241–243, 251, 252
 - še ne veljavnega predpisa 205
 - uradnega prečiščenega besedila 318
 - ustava 262
 - začetek veljavnosti 214
- Noveliranje
- programskih dokumentov 239
 - razlogi 232, 233, 237

O

Objava predpisa 157–164, 204
 Obrazec 39, 40, 151, 171
 Obsoletnost 226, 237
 Obvezna razlaga, glej »Avtentična razlaga«
 Obveznosti, glej »Zapovedi in prepovedi«
 Oddelek 38, 73
 Odločba
 – EU 342, 361
 – ustavnega sodišča 157–160, 230
 Odsek 38
 Odstavek 31–34, 146–148, 151, 193, 248, 315
 Okrajšava 172
 Osrednji (centralni) del predpisa 41, **56, 57**
 Označevanje strukturnih delov predpisa 29–39

P

Pasiv 105
 Pododdelek 38
 Podzakonski akti, glej »Izvršilni predpisi«
 Poglavje 38, 73, 141
 Pojasnilni dodatki 96
 Pooblastilne določbe 44, 267, 268, 272
 – izrecno ali specialno pooblastilo 44, 267, 268, 270, 271, 278
 – splošno ali generalno pooblastilo 44, 45, 269, 272
 Popravek
 – nacionalnega predpisa 160, **322–330**
 – pravnega akta EU 355, 356, **370, 374–376**, 438, 449, 453

Posebne določbe 58, 59
 Postopek informiranja 477
 Pravna podlaga 44–48, 74, 78, 91, 227, 266
 – glej tudi »Izvršilni predpisi, pravna podlaga«
 – pravnih aktov EU 426–431
 – nacionalnih predpisov za prenos in izvajanje pravnih aktov EU 426, 432, 433
 Pravna terminologija 95, 137
 Pravni akti EU **345**, 358, 453, 454
 – delegirani 349, **350**, 455
 – glej tudi »Navajanje«
 – izvajanje, glej »Izvajanje (izvedba)«
 – izvedbeni 349, **351**, 455
 – nezakonodajni **349–352**, 350
 – prenašanje, glej »Prenašanje (prenos)«
 – zakonodajni **346–348**, 350
 Pravni red EU 331–334, 343, 345, 379, 380
 Pravni standard 101
 Preambula 43
 – pravnih aktov EU 427–429
 Prečiščeno besedilo 307–321
 – citiranje 162, 163, 318, 320
 – neuradna prečiščena besedila 307, 309, 321
 – objava 307, 309
 – podzakonskega predpisa 321
 – pravnih aktov EU 364, **365**
 – prehodne in končne določbe 316, 317
 – uradno prečiščeno besedilo zakona 162, 163, 307–309, 318, 320
 – zakona 307–312, 320
 Prečiščevanje zakonodaje 219, 237
 Prednotifikacija 475

- Prehodne in končne določbe 73–86
- novela 251, 258
 - prečiščeno besedilo 310, 316, 317, 320
 - razveljavitev 86, **229**, 251
 - retroaktivnost 296
- Prekrški 60, 61, **63–72**, 389–391
- Prenašanje (prenos) 334, 336, 341, 344, 363, 377, 378, 416, 420, 424, 468, 469
- direktiv 341, 344, **393–412**, 425
 - pravnih aktov EU 377
- Prenehanje uporabe, glej »Uporaba«
- Prenehanje veljavnosti, glej »Razveljavitev«
- delno 217, 230
 - formalno 219–221, 227, glej tudi »Derogacija«
 - izvršilnih predpisov 227
 - koledarska določitev 216, 219, 224
 - neformalno (dejansko) 219, 220, 225, glej tudi »Konzumiranost predpisa«
 - odmiranje (obsoletnost) predpisov 226
 - popolno 217
 - predpisov 216–231
 - z uporabo časovnih enot 224
- Prenovitev 364, **368–369**, 437, 441
- Preštevilčevanje 248, 249, 310–315
- Priloga 39, 40, 113, 151, 201
- Primarna zakonodaja **343–344**, 345
- Primarnost (načelo) **333–335**, 380
- Priporočilo 345, 349, 356
- Pristojnost
- delegirana 271
 - glej »Pooblastilne določbe«
 - za izdajo predpisov 44–48
- Pristopne pogodbe 343
- glej »Akt o pristopu«
- Promulgacija 43
- R**
- Raba časa 103–104
- Razveljavitev 78, 157, 205, 221–223, 225
- glej »Abrogacija«, »Derogacija«, »Prenehanje veljavnosti«, »Veljavnost«
 - z odločbo ustavnega sodišča 158, 230
- Retroaktivnost 251, **285–299**
- neprava 290, 293
 - podzakonskih predpisov 299
 - prava 289
 - v kazenskem pravu 297
- Rok 75, 80, 82, **85**, 206, 210, 233, 251, 316
- S**
- Samoupravna lokalna skupnost **280–284**
- Sankcije 62, 71, 82, 378, 388–391
- Sekundarna zakonodaja 345
- Singularni predpisi 18, 22, 82
- Sklep 265, 275, 342, **345**, 361, 409, 411, 417, 422, 425, 460
- Sklicevanje 176–203
- drseče 101, 181, 189–191, 471, 472
 - glej »Analogija«
 - na blanketne norme 194
 - na standarde **195–200**
 - na strukturne enote predpisa 38, 115, 134, 146, 192, 193, 462–467
 - na tuje pravo 186–188
 - neposredno 178
 - pri izvajanju in prenašanju pravnih

aktov EU 395, 396, 405–407, 424, 425, 452, 459, **462–473**

- s smiselno uporabo 179
- s smiselno uporabo s pridržkom 180
- toga 110, 181, 189, 190, 473
- v prehodnih in končnih določbah novele 190
- znotraj istega predpisa 192, 193

Sodišče Evropske unije 331–334, 340, 341, 353, 362, 370, 380

Soglasje **47, 89**

Specialno pooblastilo 44–46, 267, 270, 278, 432

- glej »Pooblastilne določbe«

Splošne določbe 41, 53, 55, 57

Spol v predpisih **153–156**

Spremembe in dopolnitve predpisov 232–262

- glej »Novela«

Standardi 101, 194

Standardni izrazi 100

Stranska kazenska zakonodaja 19, 62, 63

Strukturne enote predpisa 29–40

Subjekt v predpisih 93, 131, **153–156**

Š

Števila v predpisih 109, 167–170

T

Tehnični predpisi 474–477

Temeljna načela pravnega reda EU 331–342

Temeljne določbe 41, 53, 55, 57

Terminološki most 461

Točka 29, 32–34, 115, 146, 173, 248

Tujke 95, 106

U

Ukazovalna norma 100, 214, 243, 248, 249

Unifikacija 340

Uporaba

- drugega predpisa 178, 223
- neveljavnega predpisa 77, 78, 80
- podaljšanje 76, 78
- predpisa 74, 98
- prenehanje uporabe 76, 77, 188, 231
- tujega prava 186, 187, 231
- začetek uporabe 76, 79, 80, 86, 188, 252, 258, 480

Uradni list EU 348, 352, **354–358**, 371, 374, 375, 424, 440, 452, 453

Uredba EU 340, **345**, 346, 351, 361, 380–391, 411, 422, 423, 443, 470

Uskladitev predpisov 75, 80–84, 86

Uskladitvene določbe 82–84, 255, 256

Ustanovitvene pogodbe 343

Ustava 12, 13

- preambula 43
- spreminjanje 262
- začetek veljavnosti 204

Ustavni zakon 204, 262

Uveljavitvena določba 206, 208, 210, 211, 213, 251, 252

- glej »*Vacatio legis*«

Uvodna izjava 418, 419, 427–431

Uvodni del predpisa 41, 44, 53, 56, 57

V

Vacatio legis 36, 80, 170, **205–212**

Veljavnost 203–231

- glej »Prenehanje veljavnosti«, »Razveljavitev«

- uveljavitev 76, 77, 86, 214, 251–
253, 330, 480
- začetek veljavnosti 36, 79, 80, 203,
204–215, 224, 236, 252
- Vezniki 173, 174

Z

- Zakonodajni akti, glej »Pravni akti
EU«
- Zapovedi in prepovedi 15, 62, 63, 69,
93, 131–133
- Zbirni člen 53, 54, 143

Nomotehnične smernice

Izdajatelj in založnik: Služba Vlade Republike Slovenije za zakonodajo

Zanj: dr. Janez Pogorelec

Notranja oprema

in priprava za tisk: Javno podjetje Uradni list Republike Slovenije, d. o. o.,
Slovenska cesta 9, Ljubljana

Naklada: 700 izvodov

Tisk: Cicero, d. o. o.

oktober 2018

